A.P.G. O.M.L. & R.I. Series 25

తెలుగు వ్రాతప్రతుల వివరణాత్మక సూచిక

తృతీయ సంపుటము : కావ్యములు

సంపాదకుడు:

డాక్టర్ వి.వి.యల్. నరసింహారావు, ఎం.ఏ.,పిహెచ్.డి.,

సహాయ సంపాదకుడు:

శ్రీ కోడూరు విఠల్ రెడ్డి, ఎం.ఒ.ఎల్.,

A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF THE TELUGU MANUSCRIPTS

in

The Andhra Pradesh Government Oriental Manuscripts Library and Research Institute, Hyderabad - 1

Volume Three :- Kavyas

ప్రచురణ :

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ ప్రాచ్యలిఖిత

గ్రంథాలయం, పరిశోధనాలయం

హైదరాబాద్ – 500 001

A.P.G. O.M.L. & R.I. Series 25

A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF TELUGU MANUSCRIPTS IN THE A.P.G. O.M.L. & R.I, HYDERABAD.

VOLUME 3 - KAVYAS.

Compiler : Dr. V.V.L. Narasimha Rao,
Director.

Asst. Compiler : Sri K. Vittal Reddy,
Research Officer.

No. of Copies : 1000

Price :

Copies can be had of
The Director,
A.P. Govt. O.M.L. & R.I.
Abids, Hyderabad-500 001

Printed at
MASTER ART PRINTERS
1-1-694/2/A. Gandhinagar
HYDERABAD 00 380

PREFACE

Dr. V.V L. NARASIMHA RAO
Director.

A.P. Govt. Oriental Manuscripts
Library & Research Institute,
Hyderabad.

I. Establishment of the Andhra Pradesh Government Oriental Manuscripts Library and Research Institute :

Before I furnish a ditailed note on the drafting of the descriptive catalogues of the Telugu Manuscripts preserved in the department of A.P.G.O.M.L. & R.I, I deem it necessary to give a brief account of the very establishment of this department.

The department has been functioning as an independent Directorate under the administrative control of the Education Department of Andhra Pradesh Government since 1st January, 1975 with a view to preserving and developing our ancient culture as envisaged through the invaluable treasure of our old manuscripts. Before the department was declared an independent directorate, the Oriental Mss. Library was established in the A.P. State Archives in the year 1967 with a view to salvaging several invaluable and rare manuscripts from the length and breadth of the State so as to make them available to the scholars. Later the O.M.L. was shifted to State Central Library building and declared open as a separate branch of the Andhra Pradesh State Archives on 25th July 1971. Simultaneously it was raised to the status of a Research Institute and thereafter it has come to be called, by its full name-the Andhra Pradesh Government Oriental Manuscripts Library and Research Insttiute.

II. The main functions of the department:

The following are the main functions of the department.

1. To collect and preserve the manuscripts for the benefit of the scholars and public as well.

2. To edit and publish the rare unpublished manuscripts through a phased programme of publications.

3. To promote research studies by awarding full time and part time scholarships to the research scholars doing Ph.D. under the guidance of the Director of the department.

The rich collection of manuscripts of the departmental library serves as source material for the regular research studies.

III. Particulras of Manuscripts available in the department:

As on today, the total number of manuscripts available here is 23,161 in as many as 14 languages. In addition to them there are 716 microfilm copies and a few damaged manuscripts.

Sl.No	Language	Palmleaf Mss.	Paper Mss.	Total
1.	Telugu	1113	438	1551
2.	Sanskrit	2809	1421	4230
3.	Tamil	163	2	165
4.	Kannada	19	42	61
5.	Hindi			
	(in Nagari script)	-	13	13
	(in Urdu script)	-	67	67
6.	Marathi		84	84
7.	English		40	40
8.	Arabic		6337	6337
9.	Persian		8915	8915
10.	Urdu		1674	1674
11.	Turkish		14	14
12.	Punjabi			
	(in Urdu script)		4	4
13.	Sindhi		3	3
14.	Pisti		3	3
	Total	4104	19057	23161

IV. Brief History of the collection of manuscripts:

It may not be out of place to record here a brief history of the manuscripts and how they were brought into the department of the A.P.G.O.M L & R.I It was not one day's collection, nor was it one man's collection. It was the collective effort of a number of scholars, institutions and organisations whose magnanimous and philanthropic contribution formed the present day magnificient collection of OML& RI manuscripts. The following list may give some details of the donation etc. made to this department.

Sl. No.	Year in which the manuscripts were received.	Particulars of those from whom the Mss. were received.		Total No. of Mss. received.
1.	1969	Sri P. Janardana Reddi	Siddipet	53
2.	1969	Sri Nandagiri Raju	Ibrahimpatnam	1
3.	1969	Sri Gangaram Joshi	Boorugupalli	1
4.	1969	Sri M.V. Narasimha Rao	Ibrahimpatnam	1
5.	1969	Sri T.V. Rajan	”	38
6.	1969	Sri G. Ramachandra Rao	”	34
7.	1969	Sri M.V. Subba Rao	Guntur	1
8.	1969	Sri Dr. K. Narahari	Hyderabad	1
9.	1970	'Vangmayamahadhyaksha' Dr. Vadlamudi Gopalakrishnaiah, 'Kalaprapoorna' through A.P. Sahitya Akademi		197
10.		Rajaraja Narendra Andhra Bhashanilayam	Warangal	192
11.	1970	Local Library	Mahaboob nagar	66
12.	1970	Regional Library	Guntur	9
13.	1970	Saraswatajyoti Mitramandali	Karimnagar	154
14.	1970	Sri Ch. Balakrishniah	Nellore	2

15.	1970	Dr. Divakarla Venkatavadhani Kala-prapoorna	Hyderabad	31
16.	1970	Dr. M.L. Narasimhachari	Nuzivid	42
17.	1971	Andhra Saraswata Parishat	Hyderabad	300
18.	1971	Varaha Lakshmi Narasimha Devalayam	Simhachalam	46
19.	1971	Lakshmanaraya Parisodhaka Mandali	Hyderabad	304
20.	1971	Sri P.V.G. Raju	Vijayanagaram	155
21.	1971	Sri Mudigonda Kotaiah Sastri	Eemani (Guntur Dt.)	8
22.	1972	Sri S.S.R, Pishwa	Urugam (Mysore)	39
23.	1972	Sri Tekumalla Ramachandra Rao	Visakhapatnam	39
24.	1973	Sri Lakshmi Narayana	Secunderabad	7
25.	1973	Govt. Maharaja Sanskrit College	Vijayanagaram	266
26.	1975	Sri Bhramaramba Mallikarjuna Granthalayam	Vijayawada	3
27.	1975	Sri Venkateswara Oriental College	Tirupati	10
28.	1975	Sri V.V.S. Sastri		6
29.	1976	Sri V. Palavelli	Vesadam	31
30.	1976	Sri A. Lakshminarayana charyulu	Srikakulam	9
31.	1976	Sri E.V. Ramireddi	Hyderabad	18
32.	1979	Sri R. Seshacharyulu	Ghevendra	3
33.	1981	Sri Raja Reddi	Hyderabad	4
34.	1982	Dr. Konduru Veera Raghava Charyulu, Kalaprapoorna	Tenali	1

Sl. No.	Year	Institutions from which Manuscripts were transferred under orders of A.P. Government.	No. of Scripts.
35.	1975	i) State Central library, Hyderabad	17124

36.	1977	ii) Sri Venkateswara Oriental Research Institute	Tirupati	332
37.	1979	iii) Zilla Granthalaya Samstha	Adilabad	77
38.	1980	iv) Zilla Granthalaya Samstha	Medak	1
39.	uptodate	Manuscripts purchased through Manuscripts Purchasing Commitee constituted by Government of Andhra Pradesh		3592
			Grand total:	23161

40. The courtesy and goodwill shown to this department by the following knowledgeable people have now raised the total number of Manuscripts of the Library to 23276.

Dr.Nadupalli Ramaraju-Hyderabad, Smt. K.Suseela-Hyderabad, Sri Tekumalla Ramachandra Rao-Visakhapatnam, Sri Sitaramanjaneyulu-Hyderabad, Smt .V. Ramesh-Secunderabad, Sri Bakka Reddy-Tandur, Dr.Kondaveeti Venkata Kavi-Hyderabad, Smt.K.Rukmini Devi-Eluru, Sri R. Madhusudana Reddy-Bhongiri, Sri Gouroju Krishnamacharyulu and Sri Mora Narayana Charyulu of Devarakonda, Dr.Konduru Veeraraghavacharyulu-Tenali, Sri V.Anantaramaiah-Nellore, Dr. C.V.Subbanna Satavadhani-Proddutur, Sri K.Jayarama Kataksha-Chittoor and Sri Appan Kandadai Seshacharyulu-Vargal, Medak District.

V Short note on the Manuscripts received from the State Centarl Library:

As evident from the above list, the major portion of the manuscripts in Persian, Arabic and Urdu (the total being 17124) now available in the department was received from the State Central Library, Hyderabad, which was formerly known as the Asafia Library, during the Asif Jahi Rule. The Asifia Library was founded jointly by ( ) Moulvi Syed Hussain Belgrami, Nawab Imad ul Mulk and (2) Moula Abdul Quayyam in 1891 A.D. The Library was declared open to the public at a later date when the Asafia Government sanctioned grant in aid. From time to time many private Libraries belonging to the distinguished persons of Hyderabad were merged with this Library either by donation or by purchase. The libraries of Nawab Imad-ul Mulk and Nawab Azam Yar Jung were donated by their generous owners while the libraries of Hakeem Syed Mohib Hussain and Hakeem Syed Qasim Bizapuri were purchased.

"The fundamental aim of this library was to provide facilities to scholars, supply rare and useful material to Research Workers and to benefit the public in general-With this aim in view rare manuscripts in classical and modern languages were acquired through donation and purchase, thereby putting a stop to the outflow of literary treasures of the state, some of which were baineg sold away for a song by their owners".

As Mr. Nasiruddin Hashmi puts it,* this was in fact, a very dangerous situation which required to be controlled by the regular authorities of the library. After the intepration of Hyderabad into the Union of India, subsequent to the formation of Andhra Pradesh, the authorities of State Central Library took all possible care for protection of the scripts. The measures for protection were futher intensified, when a considerably good number of manuscripts were transferred to OML & RI under orders of Government during the year 1975.

Since the Govennment of Andhra Pradesh have provieded further facilities for research and developed the research wing with modern equipment of machinary and furniture etc. under the five year plan schemes the department of Oricntal Manuscripts Library & Research Institute is now able to publish rare Mss. in Urdu. Arabic and Persian Languages also, duly edited by scholars and professors of repute.

The project of publishing the latest descriptive catalogue for the Mss. in these languages is also taken up and the department is now at it.

For the manuscripts in the following languages, separate descriptive catalogues are proposed to be drafted.

1. Telugu
2. Sanskrit
3. Urdu
4. Persian
5. Arabic
6. Remaining languages.

VI The Descriptive catalogue for the Telugu Manuscripts:

In Telugu, we have a total number of 1551 manuscripts which are classified into several subjects. They are proposed to be published in six volumes as detailed below.

---

*A descriptive catalogue of State Central Library, Urdu Manuscripts Vol I, see para 3 of the first page of introduction written by the compiler Mr. Nasiruddin Hashmi (1961).

Vol. No.	Subjects
Vols. No, I, II, & III	
	1. Kavyas
Vol. No. IV	
	2. Puranas
	3. Works on Vedanta and religion
	4. Stotras
	5. Andhra Rgveda Samhita
	6. Yakshaganas
Vol. No V	
	7. Songs and Kirtanas
	8. Udaharana Kavyas
	9. Satakas
	10. Dandakas
Vol. No VI	
	11. Works on Chandas
	12. Works on Vyakarana
	13. Works on Nighantu
	14. Works in Prose
	15. Vrata Kathas
	16. Neeti Kathas
	17. Works on Jyotisha
	18. Lakshana Granthas
	19. Mantra Sastra
	20. Vaidya Sastra
	21. Ganita Sastra
	22. Sankhya Sastra etc.

Last year, the first two Volumes of Kavyas were published. The third volume of Kavyas is now in the hands of our readers.

The following are the details of the number of Kavyas covered by each volume of the Kavyas in Telugu.

Vol. Number	No. of Kavyas	No. of copies	Total number covered
Vol. I	56	151	207
Vol. II	78	150	228
Vol. III	49	139	188
			623

The remaining volumes will be published in due course as the Manuscript material is got ready for printing.

VII Norms of drafting the descriptive catalogue:

The purpose of drafting the descriptive catalogue to a manusecript is to furnish to the reader the particulars of the work in a nutshell so as to enable him to form a clear idea even without consulting the original manuscript. Unlike printed copies, manuscripts are available only at very rare places. To locate them is also a hazardous task. Manuscripts Libraries are only handful in any state. Under these circumstances, the descriptive catalogues alone are helpful to the readers of research interest.

Most of the Manuscript Libraries have ordinary catalogues and classified Indexes. Dr. A.C. Burnell's "A Classified Index to the Sanskrit Manuscripts in the palace at Tanjore" was published for Madras Government, a century age, in the year 1880 L.D. Barnett's "A catalogue of the Telugu books in the Library of the British Museum, London" was published in 1912.

But a full fledged Descriptive catalogue of Telugu Manuscripts in the Government Oriental Manuscripts Library, Madras was prepared in 1915 by Sri M. Rangacharya and Sri S. Kuppu Swami Sastri Professors of Sankrit and curators of Government Oriental Manuscripts Library, under orders of Government of Madras.

Later, in 1933, 'A Descriptive catalogue of Telugu Manuscripts in the Tanjore Maharaja Serfojis Saraswati Mahal Library was brought out by the Andhra University in their Series No. 11, under the editorship of Professor P.P.S. Sastri, to whom the cataloguing of Tanjore Manuscripts was said to be a work of love.

Sri Veturi Prabhakara Sastri, the Veteran Telugu scholar-poet who worked in the Government Oriental Manuscripts Library, Madras for almost three decades, made a personal note that he prepared 20 volumes of Descriptive Catalogues for the Government Oriental Manuscripts Library, Madras under the perusal of Professor Kuppu Swami Sastri.*

---

*Manimanjari, a Research Journal published by Sri Prabhakara Parisodhaka Mandali, Hyderabad Vol. 1, Issue no. 2, August, 1981 Page 105.

The norms followed in these Descriptive Catalogues are exemplary and give a clear picture of the Manuscript with the following particulars of description.

1) The substance (such as palmleaf/paper) 2) The size 3) the pages 4) the lines on a page 5) Mode of writing 6) Condition and appearance 7) Whether complete or incomplete 8) the begining of the work 9) the end 10) Any additional information about the work and the author.

One important aspect in publishing these descriptive catalogues was that while giving the extracts from the original manuscript the taxt was duly edited with necessary corrections in the script so that the present day reader may not find it difficult to make out the meaning. Necessary care was also taken that the original text was not tampered or meddled with.

This aspect of the descriptive catalogue has been borne in mind while approving the final draft of the present volume.

In fact, the original draft of these catalogues was prepared by the pandits of this department some eight or nine years ago. Subsequently from time to time, they required to be redrafted with necessary corrections and the final draft is the present form Printed in this volume.

While evolving norms for the final drafts, the following catalogues also have been consulted in addition to those of Madras and Tanjore Libraries.

1) Government Collection of Manuscripts, Bhandarkar Oriental Research Institute-Compiled By Sri Parashuram Krishna Gode, Curater of Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona, 1942

2) Catalogue of Sanskrit and Prakrit Manuscripts of Muniraja Sri Punyavijayaji, edited by Pandit Ambalal P. Shah, Chief Manuscripts Assistans, L.D. Institute of Indology, Ahmedabad 1963.

In some of the catalogues the description is found to be brief and in the case of Manuscripts with more than one copy, the description of the complete copy is given in full, while the remaining and incomplete copies are discribed briefly. This method helped the catalogues to be very procise and the volume could accommodate description for more number of manuscripts than the number originally planned.

The present volume of Kavyas i.e, Volume III contains description of 188 manuscripts, covering 49 titles with available copies.

In the appendies to the cataiogues, the following particulars are furnisbed.

1) Index of authors.
2) Name of the Scribe and his father, if available.
3) Date of the manuscript.
4) Page reference in this volume.
5) Accession Number of the manuscript.

Good will and Gratitude

The following staff members to whom this work has been enttusted have done it, with all sincerity.

1) Sri K Vittal Reddy, Research Officer-
(Assistance in compilation)

2) Sri K.S. Satynarayana, Pandit in Telugu
(Gataloguing of the manuscriptsa)

3) Sri S. Radhakrishna Sastry, -do- (-do-)

4) Smt. Y. Vatsala, -do- (-do-)

5) Smt. K. Indira, Supervisor Grade II
(Physical verification of the manuscripts).

I convey my best wishes to them.

'Vangmayamahadhyaksha' Dr. Vadlamudi Gopalakrishnaiah, 'Kala-Prapoorna', former director of this dept. (from Jan 75 Feb 79) deserves congratulations for all the developmental activity that took Place during that period in this department. The activity include plans for publishing the descriptive catalogues also.

Of all the activities of the department, the crush programme of publications goes along way as it will be useful for future generations also. Since the Govt. presses could not make themselves available for printing these departmental publications, we are now constrained to print them in private press under orders of the Government.

In this regard, my thanks are due to the Director of Andhra Pradesh Text Book Press for helping this department in scruitinizing and finalizing the quotations received from several private printers for printing the departmental publications regularly.

The Government of Andhra Pradesh are deeply interested in publishing the rare and unpublished Manuscripts which highlight our culture and heritage. Keeping this aspect in view the Oriental Manuscripts Library and Research Institute has been bringing out number of publications every year. The present volume is the 25th of the Series of departmental publications.

I owe my humble thanks to the Government of Andhra Pradesh for their kind help in the noble endeavours of the department.

Hyderabad-1
February. 1988

Sd) V.V.L. Narasimha Rao,
Director,
A.P.G.O.M.L. & R.I.

క్రమ సంఖ్య	వ్రాతప్రతి	పుట
1.	శంకర విజయము	1
2.	శతముఖ రామాయణము	3
3.	శల్వపిళ్ళ రాయచరిత్ర	5
4.	శశాంక విజయము	8
5.	శశిరేఖా పరిణయము	10,12.
6.	శివభక్త చరిత్ర	13
7.	శివయోగ సారము	15,17,19,20,21.
8.	శివయోగనిద్ర	21
9.	శివయోగ జనానందము	23
10.	శివరాత్రిమాహాత్మ్యము	25
11.	శివలీలా విలాసము	27
12.	శుక చరిత్రము	30
13.	శుక సప్తతి	32
14.	శృంగార నైషధము	34,36,37,38,39.
15.	శ్రీకాళహస్తి మాహాత్మ్యము	39,41.
16.	శ్రీకృష్ణ కర్ణామృతము	42
17.	శ్రీకృష్ణమాయా విజయము	44
18.	శ్రీకృష్ణలీలా విలాసము	46,48.
19.	శ్రీకృష్ణ శతానందీయము	50
20.	శ్రీజగన్నాథ మాహాత్మ్యము	53
21.	శ్రీభాష్యకారాభ్యుదయము	55,57.
22.	శ్రీమదలమేలుమంగా పరిణయము	59
23.	శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము	61,63,64,65, 66,67,68, 69, 70,71,72,73, 74,75,76, 77, 78,79,80,81, 82,83,84, 85, 86,87,88,89, 90,91,92, 93, 94,95,96,97, 98, 99, 100, 101,102,103,104,105,106, 107,108,109,110,112, 115, 117,119.

శంకర విజయము
లక్ష్మణాచార్యుడు

ఆక్సెషన్ నెం : 5614 కాల్ నెం : జి. 3 - 171
ప్రతి : తాళపత్రము ; అసమగ్రము పత్రములు : 146
ప్రతి పరిమాణము : 32×3 సెం. మీ. పత్ర పంక్తులు : 5

ప్రా రం భ ము :

క॥ చనుదెంచిన వా యోగుల గనుగొని దండ ప్రణామ కలితుడ నగుచుం
ఘనులార .... దయచే

గీ॥ వచ్చి శ్రీ శంకరాచార్య విజయ మాంధ్ర భాషను విరచింపు మనిన మేలుకనుచు
....

క. అది గావున సుదతీమణి మదనాహత ఘూర్ణమాన మానస యగుచున్
హృదయేశు నూర్ధ్వతాపసు .... దగ జేరబోయి ముందర నిల్వన్.

గీ॥ వానిభావంబు గని యూర్ధ్వతాపసుండు తా పతివ్రతయయ్యు నేత ద్విధంబు
పూనె నిది దృఢనిశ్చ ....న యని మనంబున రోసి యిట్లనియె నపుడు.

గీ॥ నియమ విఘ్నంబు సమకూడె నీ కతనను నీరజానన ఘనతాపనియతి బూని
మనుజయోని జనింపు మీ వని శపించి యూర్ధ్వతాపసు డరుగ నయ్యువిద యపుడు.

ము గిం పు :

....
ద్యావిధి సపర్యా ప్రకార .... మాచరించె !

లగురు శిష్యసహిత తృప్తి జెందజేసి స్వాములార
యిచట శయని ....
గు చున్న విప్రవచనంబుల క్షేమంకర జనభవరోగా
తంకారస్వాంతు డగుచు తత్పదనమునన్॥ ....

క. ....
.... దపద్మంబులుసం
విద్మహితు డగుచనొత్తగ
పద్మాధీశుడగు విప్రసత్తముడంతన్.

గద్య:

ఇతి శ్రీ మద్రామచంద్రసాంద్ర కరుణా కటాక్ష వీక్షణ ప్రసాద ప్రాప్త కవితా విలాస భాసుర పరాశరగోత్ర పాత్ర రాపాక లింగనార్యపుత్ర లక్ష్మణార్య ప్రణీతంబైన శ్రీ మచ్ఛంకరాచార్య విజయం బను మహా ప్రబంధంబునందు ప్రథమాశ్వాసము:

విశేషాంశములు:

గ్రంథ శైథిల్య గ్రంథపాత మధికముగా గలదు. గ్రంథాద్యంతములులేవు. గ్రంథాది యందు,అంతము నందు పత్రములు సగముభాగమునకు పైగా శిథిలమై యున్నవి. ఇంచు మించుగా గ్రంథము యొక్క కుడిభాగపుచివర శిథిలమై యున్నది. వ్రాత స్పష్టత గలదు. కాని అలతిగా దోషములు కలవు.

ఇందు 3 ఆశ్వాసములపైన కొంతభాగము కలదు. కవి శ్రీరామభక్తుడు. మొదటి రెండా శ్వాసాంత గద్యలలోను "శ్రీ మచ్ఛంకరాచార్య విజయం" అని ఉండగా మూడవ ఆశ్వాసాంతగద్యలో లక్షణార్య ప్రణీతంబైన శ్రీ మచ్ఛంకరాచార్య ప్రణీతంబను మహాప్రబంధంబునందు" అని గలదు.

వ్రాయస కాని నామము గాని, ప్రతివిలేఖన కాలముగాని లేదు.

శతముఖ రామాయణము
(సీతా విజయము)

ఆక్సెషన్ నెం	: 2747	కాల్ నెం	: బి 3-346
ప్రతి	: తాళపత్రము, సమగ్రము	పత్రములు	: 39
ప్రతి పరిమాణము	: 41×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 5

ప్రారంభము :-

క. శ్రీ పార్వతీ మనోహర యా పద్మభవాదిదేవతార్చితపద చి
ద్రూప జగన్మయభూతి వి లేపన ధవళాంగ రామలింగ మహేశా.

వ. అవధరింపుము రోమసమహామునిం గని ధర్మరాజతివినయంబున మ్రొక్కి సీతా విజయకథాశ్రవణకుతూహలుండై శతాననవధ ప్రకారంబు వినవలతు జెప్పవే యని యడిగిన సంతోషించి వశిష్ఠ రామాయణంబునందు చెప్పంబడిన సీతావిజయంబు చెప్పందొడంగె నది యెట్టిదనిన.

క. రావణ ఘట కర్ణాదుల దావిక్రమమొప్ప జంపి ధరణీసుతతో
శ్రీ వెలయ పుష్పకముపై దేవేంద్రుడ పోలె నెక్కి దితిజులు పొగడన్॥

క. శ్రీవరు డగు రఘురాముడు సాకేతము కేగుదెంచి సంతస మొప్పన్
లోకములు పొగడ భూజన లోకము బాలింపుచుండె లోలాత్ముండై॥

ఆ.వె. అంత నొక్కనాడు అఖిల మునీంద్రులు గూడి తోడరాగ కుంభజుండు
చూడవచ్చె రాము సూర్యవంశోత్తము ... ముదము మదిని బెనగొనంగ॥

ముగింపు :

తే.గీ. అనుజులందరు భుజియించి రమలభుజులు
నిరుపమానంద సాగరోన్మత్తు (?) లగుచు

సీత పార్వతి భుజియించె శ్రీఘ్రముగను
దివిజసతులకు నోరూర దివ్యలీల ॥

వ. మరియు సుగ్రీవవిభీషణాదివానరదైత్యవర్గంబు లిష్టోపహారంబులం దృప్తి నొందిరి మరియు సకలసైన్యంబులు అన్నపూర్ణవిశాలాక్షి కరుణాకటాక్షవీక్షణంబున సకల వస్తువులు సమగ్రంబై కనుపించిన దృప్తి నొందిరి. అంత రఘునందనుండు ప్రయాణోన్ముఖుండై తన్ననుసరించి వచ్చిన కౌబేరయానం బెక్కి బహుదూరం బనుప వచ్చిన శంకరు నామంత్రణంబు చేసి అయోధ్యానగరంబు ప్రవేశించి సకలసైన్యంబుల వారివారిదేశంబుల కనిపి తమ్ములుం దానును సీతాసతీయుతుండై.

క. ధర్మంబు వృద్ధిపొందగ నిర్మలగతి రాము డేల నిఖిలము నెల్లన్
వోర్మి గలిగి భూప్రజలను నర్మిలి బాలింపుకొనుచు నరసుతు డుండెన్

ఆ.వె. వెలయ బదనొకొండువేలేళ్లు ధర యేలె
మనుజవిభుడు నర్థ మమరుచుండ,
గంగ నరిదిలీల గరమొప్ప దెచ్చి మున్
మహోర్వినిడిన మరునివైరి యనగ.

* * *

మాలిని. నిగమనిభయమోటా (?)నీరజావిందజూటా,(?)
నగపతిధరచాపా నవ్యధావళ్యరూపా
సుగుణమగజహారా సుందరామానచోరా
యగణితబలశీలా యప్రజామానలోలా.

గద్య :-

ఇది శ్రీరామచంద్ర చరణారవింద భజనానంద వరప్రసాదలబ్ధ కవితారచనా విశేష చారిత్ర పెనుబల్లె కోనయామాత్య సత్పుత్ర బాపసంవేద్యమాహాత్మ్యంబునందు సీతా విజయంబు సర్వంబు నేకాశ్వాసము.

విశేషాంశములు :-

ప్రతివిలేఖనము :-

ఈ ప్రతి వ్రాయుట కాలయుక్తి నామసంవత్సర, ప్రథమ
నాడు ఆరంభమై కాలయుక్తి నామసంవత్సర అధిక జ్యేష్ఠబద్ధ
పూర్తిఅయినది. ప్రతిని వ్రాసినవారు శ్రీ కొమ్మనాపల్లి సన్యాసి కుమార్తె కృష్ణమ్మ.

గ్రంథము క్రిమిదష్టము కాలేదు కాని కొన్ని పత్రములు శిథిలమైనవి. గ్రంథకర్త తండ్రిపేరు గలదుగాని గ్రంథకర్తపేరు ఇందు మృగ్యము. గ్రంథాదిని కృత్యాది పద్యములుగాని, కృతిపతి కృతికర్త వంశవర్ణనాది పద్యములు గాని లేవు. గ్రంథాదిని కేవలము ఒకే ఒక ప్రార్థనాపద్యము కలదు. పార్వతీ పరమేశ్వరులను గూర్చి ప్రార్థితము. ఆశ్వాసాంతగద్యవలన ఇతడు శ్రీరామునిభక్తుడుగా తోచుచున్నది.

శల్వాపిళ్ళరాయ చరిత్ర

మరింగంటి నృసింహాచార్యకవి

ఆక్సేషన్ నెం	: 2299	కాల్ నెం	: టి 3-122
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 71
ప్రతిపరిమాణము	: 44×4 సెం. మీ.	పత్రపంక్తులు	: 8 నుండి 10

ప్రారంభము :

ఉ॥ శ్రీ రమణీ మణీ హృదయ జీవన సంభవ సంభవోజ్జ్వల
త్స్వారమధు ప్రవాహ హృతషట్పదసన్నిభుడై మెలంగు యా
మారుతశత్రుగోత్ర విభుమాడ్కిని శిరస్సున గండ్లవాసుడౌ
వీరనృసింహు డెల్లపుడు వేడుకచే మము బ్రోచుగావుతన్।

సీ॥ హాటకాసుర హృత్య వాట పాటన శత కోటి సన్నిభ నఖవాటివాడు
సూనాంబకుని రిపుస్థానభూధర కాంతు లీనగా చెన్నొందు మేనివాడు

చ. ధరణి లలామకున్ వదన దర్పణ రాజ మటంచు భూజనుల్
అరసి ప్రమోదంబు నొందగను అబ్జభవుండు సృజించె నేర్పునన్
సురుచిర సౌఖ్య సంపదల సొంపు దలిర్ప ధరాతలంబునన్
తరణి శశాంక వంశజుల ధామమునై చెలువొందు నట్టుగాన్.

సీ॥ శ్రీ కరం బగు భవ్య చిత్ర రత్నస్థగిత ప్రాకార గోపుర భవనములును
నారద బహుగీతవాద్య నృత్యాదుల వర్ణితం బగు వేశ్యవాటికలును
ఘనతరస్యందన గాంధర్వ భద్రేభ వరవీరభటచమూవర్గములును
పరిపక్వ ఫలసుమ పల్లవోత్కరముల విలసిల్లు నుద్యాన విపినములును
సరసముగ బల్కు శుకపికశారికలును సారసారస విరస కాసారములును
గలిగి త్రిభువనాలయముఖాతి గణన కెక్కె పుడమియందుల మధురాఖ్య పురవరంబు.

ముగింపు:

ఉ. అంతట యాదవాద్రిహరి హర్షముతోడుత సంతతంబునుం
కాంతుని క్రీడలం సిరిని గ్రమరినీళసరోజ కన్యలన్
వింతగ గారవింపుచును వేడుకతోడ జగత్రయంబులన్
సంతస మంద నేలుచును సౌఖ్యతనుండెను శాశ్వతంబుగాన్.

చ. సదయత యీ ప్రబంధమును సంతస మందుచు నెవ్వరేనియున్
చదివిన విన్న వ్రాసినను చక్కగ యర్థము దెల్పి చెప్పినన్

సుదతులు పుత్ర పౌత్రులును సౌం...సంపద లిష్ట సౌఖ్యముల్
విదితముగాగ గల్గు పృథివీతలి యందుజు శ్రీశ సత్కృపన్.

ం ం ం

మాలిని. లలితకమలనేత్రా లక్షితానందగోత్రా
విలసితసురమిత్రా విద్విషద్దైత్యహర్త్రా
జలజ జనితస్తోత్రా జన్మపల్లీలవిత్రా
ఖలరిపు..జైత్రా పద్మవాసాకళత్రా.

గ ద్య :

ఇది శ్రీ మద్వేంకట లక్ష్మీనృసింహ వరప్రసాద లబ్ధ కవితా విచిత్ర మౌద్గల్యగోత్ర పవిత్ర వేంకటదేశికపౌత్ర కుమార వేంకటాచార్యపుత్ర మరింగంటి వేంకటనృసింహాచార్య విరచితంబైన శల్వాపిళ్ళరాయ చరిత్రం బను మహాప్రబంధంబునందు సర్వంబును తృతీయాశ్వాసము, సంపూర్ణము.

వి శే షాం శ ము లు :

ప్రతివిలేఖనము :

ప్లవనామ సంవత్సర ఫాల్గుణ శుద్ధ ౮ అష్టమీ శనివారం నాడు కొమాండూరి వేంకటాచార్యుల కొమార్డు కృష్ణమాచార్యులు వ్రాసుకొన్నాడు.

ఇందు 3 ఆశ్వాసములు గలవు. అంకితము నరసింహస్వామికి. కలలో కనిపించి యాదవాద్రి ధాముని చరితంబు రచించి అంకితం బిమ్మని విష్ణువు వేడెను.

ప్రతిలోని కొన్ని పత్రములు తునకలై మిగిలి యున్నవి. అంతిగా క్రిమిదష్టమైనది. లేఖనదోషములు కలవు.

శశాంక విజయము

శేషము వేంకటపతి

ఆకేషన్ నెం	: 3970	కాల్ నెం	: జి 3-256
ప్రతి	: తాళ పత్రము ; సమగ్రము.	పత్రములు	: 53
ప్రతి పరిమాణము	: 41×3.5 సెం.మీ	పత్రపంక్తులు	: 8

ప్రారంభము :

శ్రీవిద్యాజపు గుబ్బ చన్నుల నయారే గంబురాగుప్తి ము
క్తాపల్లుల్ ఘుటియింప దేమి శశికిన్ దాదాప్రయుక్తంబ నే
ఖాపంబో యని పల్కు కల్మిచెలి సంభావించు కాంచీపురి
దేవుం డివ్వుత శీనయార్యమణికిన్ దీర్ఘాయురారోగ్యముల్.

చ. సరసిని గాన జక్కవలె చన్నులు గా నివి పద్మినీకులా
భరణవు గాన తేనియలె వాతెర గా దిది కల్మిచూపు పెం
గరితపు గానవో బిలమె నాభిక గా దని నానదీర్పు దే.
వరయుర మందు గుల్కు రమ వంగల శీనయ యింట నిల్చుతన్.

ం ం ం

వ. అభ్యుదయ పరపరాభివృద్ధిగా నా యొనర్పం బూనిన శశాంకవిజయం బను
మహాప్రబంధంబునకు కథాక్రమం బెట్టిదనిన

ం ం ం

మ. కల డంభోరుహ గర్భ మానస సుధాకల్లోలి సీ నాథ ని
స్తుల మందార మహీరుహోత్త ఫల సత్పుత్రీ భవద్బ్రహ్మావి
ష్ణులలాటాక్ష కథాపవిత్రతత జనస్తోమస్తుతోద్యద్యశ
స్తిలకాలంకృతధాత్రి యత్రి విలసత్తేజోధురాపాత్రియై.

చ. మునికులచంద్రు డాతడు ప్రమోదముచే ననసూయ భక్తిమై
తనదగుపేరు నిక్కముగ తాలిమిమీరగ సేవచేయగా

ననుదినమును జపంబు తప మధ్యయనంబు వ్రతంబు లగ్నిహో
జన మతిథిప్రయుక్త పరిచర్యయును మీరగ ధర్మశిష్టుడై.

ముగింపు:

క. హరిదాంతమున ధరణిన్ వరములు గైకొని సమగ్రవైభవ మెసగన్
పురమునకును వచ్చి నీతి స్ఫురణత నను లెన్న నిఖిలభువనము లేలెన్.

సీ. సమయంబు దప్పక జలములు వర్షించె హర్షించె మిగుల బ్రాహ్మణకులంబు
ధరణి మూడ్వారును తరగనిగతి బండె నిండె యాగక్రియ ల్నిఖిలదిశల
ధర్మంబు నాల్గుపాదంబుల గననయ్యె విననయ్యె నూరూర వేదరవము
క్రేపులు తమయంత క్షీరముల్ గురిసెను విడిసెను చోరాగ్ని వృజినభయము

గీ॥ సోము డసమానసద్గుణస్తోము డమృత ధాము డతులితవిజయాభిరాము డఖిల
తారకాసార్వభౌము డుదారనీతి సంచితంబుగ ధరణి పాలించునపుడు.

క. ఆ చందంబున నెల్లపు డాచంద్రుడు దేలుచుండు నవనీరాజ్యం
బీచంద్రు .... దీచతురులకును శుభంబు తేజము గల్గున్.

గద్య:

ఇది శ్రీజానకీరామచంద్రచరణారవింద వందన కందళితానంద కందాళ రామానుజ గురుచరణ సేవాసమాసాదిత సాహితీవైభవ శేషము కృష్ణయార్య తనూభవ సుకవిజన విధేయ వేంకటపతి నామధేయ ప్రణీతంబైన శశాంకవిజయం బను మహాప్రబంధంబు నందు సర్వంబును పంచమాశ్వాసము సంపూర్ణము.

విశేషాంశములు:

ప్రతి విలేఖనము:

ఈప్రతి ప్రజోత్పత్తి సం॥ వైశాఖ బ ౨ ఆరంభం చేయబడినది. ప్రజోత్పత్తి సం॥ జ్యేష్ఠ బ ౧౨ లవరకు విద్వన్మోద తరంగిణి ముద్రాక్షరశాల అచ్చు పుస్తకంబు వున్న క్రమాన వ్రాసెను.

శేషము వేంకటపతి ఈ శశాంక విజయమును శీనయమంత్రి కోరగా శృంగార ప్రబంధము గావించి అతనికే అంకిత మిచ్చెను. ఈతని భావనాశక్తి, భాషామాధుర్యము, భావలాలిత్యము ప్రశంసనీయములు గాని తారాశశాంకుల మోహవృత్తాంతము గ్రహించియు అసభ్యవర్ణనలు గావించియు ఈ కవి తన ఔన్నత్యమును కోల్పోయెను.

ఈ ప్రతియందు 5 ఆశ్వాసములు పూర్తిగా గలవు. కాని ఊర్ధ్వభాగమున క్రిమిదష్టమై కొద్దిగా శిథిలమైనది. ఇందలి లిపి స్పష్టము. అక్షర దోషములు కొలదిగా గలవు.

శశిరేఖా పరిణయము

కోనపల్లి వేంకట రంగ కవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 4000	కాల్ నెం	: టి 8 - 268.
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 51
ప్రతి పరిమాణము	: 37.5×3.5 సెం.మీ	పత్రపంక్తులు	: 7 నుండి 8.

ప్రారంభము :

ఉ॥ శ్రీయుత చక్రవర్తులము చిందరవోన్నత గర్జితంబు శా
ర్ఙ్గాయతశక్రచాపము రమాంగ తటిద్విహితంబు ముత్కణ
స్తోయతశీకరామృతము చొక్కపుమైజిగి మెప్పుకప్పు నా
రాయణకాలమేఘము కృపామృతధారలు మా కొసంగుతన్.

మ॥ నను పౌమేత్రైలిపక్కిజక్కిదొర నెంతో వింతగా బొడ్డుద
మ్మిన బుట్టించనవేల్పు వేల్పుగమిసామిం గన్న యా పెద్దబా
పసియిల్లాలికి గల్గినట్టి ... నా స్తంగుత్తుకం గూడ జే
ర్చిన మేల్జంగముజోదు గూడుకొని చంచద్భక్తి పూజించెదన్.

ం ం ం

వ. సమర్పణంబుగా నా యొనర్పంబూనిన శశిరేఖాపరిణయం బను **మహాప్రబంధంబునకు** కథాక్రమం బెట్టిదనిన.

ఉ. పాండవవంశవర్ధనుడు దండితచండవిరోధి సత్తమే
దండితమ్ముగా నెనుండు యరిదండతిరస్కృతకాండధారి కో
దండకరాప్రవర్తనుడు ధర్మసహాయుడు ధారుణీస్థలిన్
మెండగు కీర్తి గాంచు జనమేజయుడుం జనపాలు డున్నతిన్.

కం. శ్రీయుతుడై తనవంశజు
లై యొప్పెడు పాండవుల మహాచరితము నా
కీయెడ దెలుపవె వైశం
పాయన ననఘ యనుగ వాచస్పతి యిట్లనియెన్.

మ. వినవో రాజకులేంద్ర పాండవులు తీవిం ధర్మచారిత్రులౌ
దిని మేల్పాండుమహీతలేంద్రునకు కుంతీదేవికిం ధర్మరా
జనిలాఖండలభాగాంశలం గలిగి రుద్యన్మూర్తులై ధర్మరా
జును భీమార్జును లంత మాద్రికిని తేజోవంతులై శాంతు ల
శ్వినిదేవాంశల బుట్టి రాకవలు శశ్వత్కీర్తు లొప్పారగన్.

* * * *

ముగింపు :

తే. గీ. ఆయెడ ఘటోత్కచుడు కృష్ణు నాజ్ఞవలన
తల్లి తనవెంట నుద్ధతి తగిలి నడువ
ద్వారకాపురి వెడలియు తగు నిజాశ్ర
మునకు నేతెంచె నతివేగ మనుజనాథ.

తే. గీ. అంత నా ద్వారకాపురమందు నల్లు
డైన యభిమన్యుపై దయ పల్లవింప
రామకృష్ణులు యాదవుల్ ప్రేమనుండి
రెల్లవారికి హితవుగా నెల్లప్రొద్దు.

గ ద్య :

ఇది శ్రీమత్కోనపల్లి పురవరాధీశ్వర తిరుమలేశ్వర ప్రసాదసమాసాదిత సరససాహిత్య లక్షణ విచక్షణ సులక్షణాద్యానంత ఛందార్థ సుందర శబ్దాంధ్ర కవితా మహేంద్ర శేషకవీంద్రసహాయ సుధీజనవిధేయ వేంకటరంగనామధేయ ప్రణీతంబైన శ్రీమత్భారతంబునందు శశిరేఖాపరిణయం బను మహా ప్రబంధంబునందు సర్వంబును తృతీయాశ్వాసము సంపూర్ణము.

వి శే షాం శ ము లు :

ప్రతివిలేఖనము :

ధాతసంవత్సర పుష్య బ ౧౦ భౌమవారం పవమందు యామార్థంవరకు వ్రాసి ముగించిన శశిరేఖాపరిణయం.

ఈ కావ్యమును కవి హరికి నంకితమిచ్చెను. ఇందు శృంగార మొకింత అసభ్యముగ నున్నది.

ఈ ప్రతియందు 3 ఆశ్వాసములు పూర్తిగ గలవు. ప్రార్థనానంతరమే కథా ప్రారంభము జరిగినది. లిపి బాగుగానున్నది. కాని అక్షరదోషములు గలవు. ప్రతియు బాగుగానున్నది. ప్రతి విలేఖరిపేరు లేదు.

శశిరేఖా పరిణయము

కోనపల్లి వేంకట రంగ కవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 2787	కాల్ నెం	: టి 3 - 131
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 82
ప్రతి పరిమాణము	: 47.5×4 సెం.మీ	పత్రపంక్తులు	: 7

వి శే షాం శ ము లు :

భాగవతుల సీతారామస్వామిచే ప్రమాది సం॥ర నిజాశ్వీజ బహుళ త్రయోదశి నాటికి వ్రాయబడినది. ప్రతి యలతిగా క్రిమిదష్టము. వ్రాతదోషము లంతగా లేవు.

శివభక్తచరిత్ర

సోమారాధ్యుడు

ఆక్సెషన్ నెం	: 520	కాల్ నెం	: టి 3-40
ప్రతి	: తాళపత్రము ; సమగ్రము.	పత్రములు	: 8
ప్రతి పరిమాణము	: 38×4 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 5

ప్రా రం భ ము :

ఇష్టలింగగద్య :

లింగ రారా సోమలింగ రారా లింగ రారా యిష్టలింగ రారా ॥లింగ॥
అంగుగ లింగము జంగము గురు దని సంగతి దెలిపిన సంగన బసవా ॥లింగ॥
వసుమతిలో నిన్నెసగుచు పూజలు కొసరుచు సేతురు సతతంబును వో ॥లింగ॥
అడుగడుగున ఏ కొదయలు యడపక తడబడ బడకను యేయదనై నిదుచురు ॥లింగ॥
అంగములో శివలింగము నీవని పొంగుచు గన్గొను అంగనిపూజకు ॥లింగ॥

* * *

తే.గీ. నారదుడును విద్యావిశారదుడు వేగ
హర శివా యంచు శిష్యసంభావనంబు
లర్థి గైకొని యా దాన సరణు లెల్ల
తేరముగ జెప్పె శ్రీసోమశేఖరునకు.

వ. ఆ దానం బెట్లుజేసె నని దూర్వాసుం డడ్గిన నారదుండు వచియింపందొడంగె నెంతయు.

శా. వారుం జేతురు దానము ల్మహాయోగి(?)కవిశ్రేణి కింపొప్పగా
గోరాజు ల్తురగము ల్వాయు వేగంబులౌ గజముల్ రథంబు లుం(?)
గారం బుంగరము ల్మణీధామాదివస్త్రంబు లందలము ల్నివా(?)
ధారం బొప్పగ లింగకాయ లౌదార్యం బొప్పగ జేయుదానముల్(?).

ము గిం పు :

మీరందరును గొనుడి మీగడ పెరుగు పాలగోకును జున్నుపాలు శర్కరయు
పదపదార్థము లన్ని పలుమార్లు నడగి పుచ్చుకొనుడి మీరు పొట్టనిండుగను
యని మ్రొక్కి శివభక్తు లందరికిని సాష్టాంగముల్ సేయు సరగున లేచి
శ్రీ....ల పరబ్రహ్మ శివార్పణంబు నారగింపుడి మా యయ్యలూ యనుచు
కర్పూరవిడియంబు కరమొప్ప నిడియు విడియము ల్వేయుచు విశదంబుగాను
ఆశీర్వచనములు నాదట నివ్వ దక్షిణలం దగ నివ్వగా గొనుచు
తక్షణంబున నిండ్లకడకు వేంచేసి సుఖలీల నుండిరి శివశరణులును

ద్వి. అప్పు డా లింగయ్య ఆతిభక్తితోడ నారగింపగ బెట్టి నయ్యప్రసాద
మారగించియు దాము ననిశంబు నిట్లు సుఖభోగముల నుండ్రి సుస్థిరంబుగను,

* * *

శారదా కిరీటధారణ శూరపద్మవిదారణా
సారసాబ్జజపూజితాంఘ్రి సురేశవర్యసుపోషణా
ఘోరపాతకహరణ గజముఖజనకనామ సుధారిణా
పార్వతీశ్వర రాజరాజసఖా హిత రాజశేఖరభూషణా.

గ ద్య :

ఇది శ్రీ గురుమల్లికార్జున పండితారాధ్య పంశాబ్ధిచంద్రోదయుం డగు కాశేశ్వరము క్తే శ్వరనప్త్యుం డన పౌత్రుం డను మల్లికార్జునపుత్రుం డను పాపమాంబ గర్భాబ్జసుధా కరుం డగు నాగవీరారాధ్య అనుజుండగు సోమారాధ్య ప్రణీతం బగు ధూర్వాసాశ్రమ సమీప లక్ష్మీనగర శివభక్తచరిత్రం బను ఏకాశ్వాసము సంపూర్ణము.

వి శే షాం శ ము లు :

ఈకావ్యాంతమున కవివంశ ప్రశంస గలదు. కావ్యారంభము ఇందు లేదు. అందుచే కృతిపతిగూర్చిన వివరములు తెలియలేదు.

ఈప్రతియందు కథారంభముగలదు. లిపి సులభగ్రాహ్యముకాదు. అక్షర దోషములు, భాషాదోషములు చాల కలవు. ప్రతి బాగుగనే యున్నది.

శివయోగసారము
(పూర్వభాగము)
కొలని గణపతిదేవుడు

ఆక్సేషన్ నెం	: 483	కాల్ నెం	: టి 3-124
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	: 122
ప్రతిపరిమాణము	: 43×4 సెం. మీ	పత్రపంక్తులు	: 7

ప్రారంభము :

... ...

... ...

దక్కక చేరవచ్చిన కతంబున గా కిది యేమి చేయు టేటి
నొక్కట సన్నుతించిన దురుక్తులు పల్కుట నీకు నీతియే.

క. నీకును నాకును దేవా
నీకములకు బెద్దయైన నీలగళుని స
ర్వాకారుని దెగడెద వ
....వరులు పెద్దయేమి నిటుం దలంపన్.

క. నీ విప్పు డేమిపనులును
గావించి మదించియొక్క కష్టపుదనుజుం
డ్రేవులు చీరు దనేవు యో
హా విని నగదయ్యె నిడియు నొక పౌరుషమే॥

ముగింపు :

క. సతతంబును స ప్తభవా ర్జితపుణ్యముల సురవరులచేపడు దర్శా
శ్చిత శివరాత్రి సిరన్న వ్రతియై మానవుండు జాగరము చేసినయేనిన్ ।

తే.గీ. ధరణి సర్వోపవాసముం ల దిరి విధి వలన జారణసేయుట నర్హవృత్తి
తగిన యీ శివరాత్రివ్రతమునంది తిథి నతిక్రమింప గలిగిన ధీమతంబు

మాలిని :

సరసబుధసమస్యా సత్యవాణీమయస్యా
పురజిత పరమూర్తి పుణ్యమార్గానువర్తి
.... భక్తలోకావతంసా
ఖరకరసమతేజా గౌరమాంబా తనూజా.

గద్య

ఇది శ్రీమద్గురు చెన్నసదాశివయోగీంద్ర పాదారవింద మధుకరాయమాన నిరంతర శివభక్తిసమాధాన కొలని యాదిమూలనామాత్య పుత్ర అన్యస్తుతిపరాఙ్ముఖ శివస్తుతి ముఖ కవిజనమిత్ర సరసకవిత్వవిరచితప్రభావ గణపతిదేవ ప్రణీతంబైన శివయోగ సారంబునం బూర్వభాగంబునందుం బాదోదక మహిమయు, శివప్రసాదస్థల ప్రకారంబు నందు నర్హానర్హ నైవేద్యనిర్ణయంబును, ప్రసాదాన్నర్జనగర్హయు, ప్రసాద మహిమాడంబరంబును, ప్రసాదానర్హానర్హ త్యాగవిధియును, ప్రసాదస్వీకార విశేషం బును, పితృదత్తప్రసాద విశేషంబును, పితృశేష నైవేద్యార్పణ దోషంబును, జండభాగనిశ్చయంబును, తదనంతరోపచారంబులైన నిర్మాల్యాపనయనవితాన పుష్పమండప గృహరచన, శంఖ, ఘంటమండలయజ్ఞోపకరణ దీపస్తంభ దీపవృక్ష సాహస కృత్య దివదివయాత్రాపుష్పయాత్రా ఫలంబులును, ప్రదోషకాల శివప్రణామ ప్రదక్షిణా ఫలంబులును, శివారామ, ... చతుర్విధధ్యానప్రకారంబును, గోషశంగ పూజయు దమనపౌర్ణిమా శివపూజా విశేషంబును, సోమవార వ్రతచర్యా ఫలంబును సర్వపూజా విశేషంబును, నందు కేదారవ్రతచర్యాఫలంబును, తత్కథా మాహాత్మ్యంబును, మరి మాసశివరాత్రి వ్రతచర్యాఫలంబును, శివరాత్రితిథి నిర్ణయంబును, నన్నది సప్తమాశ్వాసము.

విశేషాంశములు :

ఇది ఎనిమిది ఆశ్వాసముల గ్రంథము. ఇందు శివ ఆశ్వాసములో కొంది భాగము నుండి సప్తమాశ్వాసాంతము వరకు గలదు. వ్రాతదోషములు, ఛందోదోషములు కలవు గ్రంథము శిథిలమైయున్నది. గ్రంథ పాతములు కలవు.

గ్రంథాది లేక పోవుటచే మిగిలిన వివరణములు తెలియరాకున్నవి.

శివయోగసారము
(ఉత్తర భాగము)
కొలని గణపతి దేవుడు

ఆక్సెషన్ నెం	: 3994.	కాల్ నెం	: టి 3 - 262
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 94.
ప్రతిపరిమాణము	: 37.5 × 4 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 7 నుండి 8.

ప్రా రం భ ము :

క. శ్రీగురుచెన్నసదాశివ యోగీంద్రకులాబ్ధిచంద్ర యోగివినుతశై
వాగమసారార్థజ్ఞా,నాగారయు మారినూక నారాధ్యవరా.

ఆ.వె. శైవయోగశాస్త్రసార సముచ్చయ
ప్రకరణముల యర్థభావ మెల్ల
తెనుగుకవిత తేటతెలివిగా నే భవ
దాజ్ఞ విన్నవింతు నవధరింపు.

చ. గణపతిదేవ నామమున గల్గిన యా శివయోగసారమున్
ప్రణుత మహాప్రబంధమున బల్కితి నీక్రియ పూర్వభాగమున్
త్రినయనుభక్తు లౌనన నుతింతు సదాశివయోగినాథ ధీ
మణి యన రూఢి కెక్కి గరిమంబున నుత్తరభాగ మేర్పడన్.

* * *

వ. అని యివ్విధంబున సగుణ నిర్గుణత్వం బనం బరగు పరబ్రహ్మంబును, యనంతకోటి బ్రహ్మాండభాండ సముద్భవ స్థితి విలయ కారణాది కారణంబును, నిరంతరాత్మశ్లాఘావధాన నిరత పరమ యోగీంద్ర మనోదృష్టి నిరీక్షణోజ్వల జ్యోతిర్మయాకారంబును నైన శ్రీగురుసదాశివలింగంబున్మదీయాంతరంబున భజియింపుచు శివప్రసాదలబ్ధి

శివయోగజ్ఞాన సుఖానుభవభరిత మహావైభవంబున సదానందంబునం బొంది యనవద్య యోగవిద్యావిశేషనిరూపణనిపుణతానిరూఢుండవై సకలశివయోగిజనమనోహరంబుగ నే విన్నవింపంబూనిన కర్మయజ్ఞ జ్ఞానయజ్ఞ లక్షణవ్యాఖ్యానం బెట్టిదనిన.

ఉ. కొందరు కర్మయజ్ఞసుముఖుల్ మది జూడ తపోధనాత్మకుల్
కొందరు లో జపప్రియులు గొందరు గొందరు ధ్యానవైభవా
నందులు జ్ఞానయజ్ఞపరిణామసుఖాత్ములు గొంద రెన్నగా
నంద విశిష్టు నా దగుదు రార్యమతంబుల నుత్తరోత్తరుల్.

ముగింపు:

శా. సర్వేశున్ బరమాత్మునవ్యయు శివున్, శర్వున్, మహాదేవునిన్
సర్వావిష్టితు నవ్యయున్ హరు నుమాసంయుక్తదేహున్ మృడున్
సర్వజ్ఞున్ హరిపూజితాంఘ్రికమలున్ సద్భక్తగమ్యున్ హరున్
సర్వాధారు నపారమోక్షసుఖదున్ శంభున్ భజింపన్ దగున్.

* * *

మాలిని

సదభినుతసువేషా సాధితారక్తియోషా
చిదమృతపరితోషా క్షి..దుర్మోహరోషా
విదితఘనమనీషా విస్ఫురత్సత్యభాషా
విదళితభవదోషా వీరశైవైకభూషా.

విశేషాంశములు:

ఈ శివయోగసారమును కొలని గణపతిదేవుడు కావ్యము గావించెను. ఇది శివయోగసారఉత్తరభాగము పూర్వభాగము 4 ఆశ్వాసములుగను 8 ఆశ్వాసములుగను, ఉత్తర భాగము రచించెను. ఇందు 4ఆశ్వాసములు పూర్తిగ నున్నవి. తుది ఆశ్వాసాంతగద్య మాత్రమే లోపించినది. రెండు మూడు పత్రములు శిథిలములై తునిగి యున్నవి. ప్రతి యంచులు నలుపు దిరిగి కొన్ని పంక్తులు స్పష్టముగా కనిపించుట లేదు. లిపి స్పష్టము.

ఇందు ధ్యానయజ్ఞ, జ్ఞానయజ్ఞ, కర్మయజ్ఞ, తపోయజ్ఞములు వివరింపబడినవి.

శివయోగసారము

ఉత్తరభాగము

కొలని గణపతిదేవుడు

ఆక్సెషన్ నెం	: 490	కాల్ నెం	: జి 6-32
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 127
ప్రతిపరిమాణము	: 38×4 సె.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 4 నుండి 5

విశేషాంశములు :

ప్రతివిలేఖనము :

వర్తమాన వ్యవహారిక క్షయ నామసంవత్సర శ్రావణ శనివారంనాడు వ్రాసినాము.

ఇందు ప్రథమ, ద్వితీయ, చతుర్థాశ్వాసములు సమగ్రము. తృతీయాశ్వాసము అసమగ్రము. వ్రాత యొకమాదిరిగ నున్నది. కవి పూర్వభాగముకూడ రచించినట్లు గ్రంథారంభమున పేర్కొనెను. ఇతడు విశ్వేశ్వరునియందు స్థిరభక్తి గలవాడు. ఇతని వంశమిందు వర్ణింపబడలేదు. కృతిపతి విశ్వేశ్వరుడు,

ఈ గ్రంథము సకలశివయోగి జనులకు మనోహరంబుగ రచించెనట.

శివయోగసారము

ఉత్తరభాగము

కొలని గణపతిదేవుడు

ఆక్సెషన్ నెం	: 776	కాల్ నెం	: జి 3-115
ప్రతి	: తాళపత్రము: అసమగ్రము.	పత్రములు	: 31
ప్రతి పరిమాణము	: 28×3.5 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 7

విశేషాంశములు :

గ్రంథము శిథిలావస్థలో నున్నది. క్రిమిదష్టమైనది. గ్రంథపాతము కలదు. గ్రంథాంతములేదు.

శివయోగసారము

ఉత్తర భాగము

కొలని గణపతిదేవుడు

ఆక్సెషన్ నెం : 3374 కాల్ నెం : టి 3-156

ప్రతి : తాళపత్రము; అసమగ్రము. పత్రములు : 36

ప్రతిపరిమాణము : 41.5×3 సెం.మీ. పత్రపంక్తులు : 6

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియందు కొన్నిచోట్ల కొన్ని పదములకై ఖాళీలు వదలబడినవి. ప్రతి యలతిగ క్రిమిదష్టము. లేఖన దోషములు కలవు. ఇందు చతుర్థాశ్వాసము మాత్రమే యున్నది. శివయోగసారము పూర్వ భాగమున కర్మ జప తప యజ్ఞాదులు ఎనిమిది ఆశ్వాసములుగను, ఉత్తర భాగమున ధ్యాన, జ్ఞాన, కర్మతపో యజ్ఞ లక్షణ వ్యాఖ్యానములు నాలుగు ఆశ్వాసములుగను రచింపబడినది.

శివయోగసారము

ఉత్తర భాగము

కొలని గణపతిదేవుడు

ఆక్సెషన్ నెం : 3427 కాల్ నెం : టి 3-157

ప్రతి : తాళపత్రము; అసమగ్రము. పత్రములు : 59

ప్రతి పరిమాణము : 35×4 సెం.మీ. పత్రపంక్తులు : 6

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియందు గ్రంథాది గలదు. గ్రంథాంతము లేదు. మధ్య పత్రములును చాల నష్టమైనవి. ప్రతి నలుపు దిరుగుచున్నది. కొన్ని పత్రములకు పార్శ్వ, ఊర్ధ్వ అధోభాగములు నశించినవి. లిపి స్పష్టముగా లేదు. ప్రతివిలేఖన దోషము లున్నవి.

శివయోగసారము

ఉత్తర భాగము

కొలని గణపతిదేవుడు

ఆక్సెషన్ నెం	: 5353	కాల్ నెం	: టి 3-248
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 35
ప్రతి పరిమాణము	: 45 × 3.5 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 7 నుండి 8 వరకు

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియందు ఉత్తరభాగము నందలి మొదటి రెండు ఆశ్వాసములు మాత్రమే కలవు. ప్రతి చాల క్రిమిదష్టమై, తునుకలై విషయ నష్టముకూడ జరిగినది. ప్రతి శిథిలావస్థలో నున్నది. లేఖనదోషములు కూడ కలవు. లిపి స్పష్టము.

శివయోగనిద్ర

పండితారాధ్య చరిత్ర

పాల్కురికి సోమనాథుడు

ఆక్సెషన్ నెం	: 5544.	కాల్ నెం	: టి 3 - 307
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము	పత్రములు	: 13
ప్రతిపరిమాణము	: 42 × 3.5 సెం.మీ	పత్రపంక్తులు	: 6.

ప్రారంభము :

వెండియు నొకనాడు దండనాయకుడు నిండారు సద్భక్తి నియతి దొల్కాడ
జంగమ పూజావసానంబునందు లింగార్చనక్రియాలీలానుభక్తి
స్ఫురియింప శివుజూచి క్రాలుచును హరసుఖామృత మానియాని క్రోలుచును
శివుదర్శనముజేసిచేసి వ్రాలుచును యవిరళోత్సవ మందియంది సోలుచును

తనుగుణములు దక్కితక్కి పొచుచును అం. గాణమున నన్నియన్ని యేచుచును
గణనాథులను గొంచికొంచి మ్రొక్కుచును ప్రణుతులారగ బాడిపాడి సొక్కుచును
లీలాంబునిధి దేలితేలి యాడుచును శూలిలోనన జొచ్చిచొచ్చి కూడుచును

* *

ముగింపు :

జంగమప్రాణినా సద్భక్తి బరగె భంగిగా సంగన బసవన్న నాడు
వసుధ జంగమపారవశ్యసద్భక్తి యసలారె మీకు లోకారాధ్య నేడు
యనుచు నవ్వె మనయ్యయు సూరసాని ఘను బండితేంద్రు నొక్కట గొనియాడ
బసవపురాణానుభవ సుధాంభోధి నసమానలీల నోలాడుచునుండె.

* *

ఆశ్వాసాంతము :

ఇది యసంఖ్యాతమాహేశ్వరదివ్య పదపద్మసౌరభభ్రమరాయమాన
జంగమలింగ ప్రసాదోపభోగ సంగతసుఖసుధాశరధి నిమగ్న !
సుకృతాత్మపాలకురికిసోమనాథ సుకవి ప్రణీత భాసురతరదండ
నాయకబసవాంకణఖ్యాత గుణగ ణాయుతకీర్తి దిగంతత్రిలోక
గురుపండితారాధ్య చరితంబునందు గర మిట్లు ప్రథమప్రకరణ మొప్పారు.

* *

విశేషాంశములు :

ప్రతివిలేఖనము :

ప్రమాదీచ నామ సంవత్సర పుష్య శు॥౧౨ గురువారంవరకు శివయోగనిద్ర నిత్య పారాయణకు వ్రాసుకున్నాడు.

శివయోగనిద్ర అను ఈ కథాభాగము పాల్కురికిసోమనాథుని పండితారాధ్యచరిత్రలోని దీక్షాప్రకరణాంతమున గలదు. ఈ ప్రతియందు రెండుపత్రముల మొదలిభాగములు తునుకలై యున్నవి. కాని కథానష్టము గాలేదు. ప్రతి పాతబడి యున్నది. లిపి గ్రాహ్యము. లేఖనదోషములు కొద్దిగా గలవు.

శివయోగి జనానందము

సూరయ

ఆక్సెషన్ నెం	: 8556	కాల్ నెం.	: టి 3-245
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	: 41
ప్రతి పరిమాణము	: 47×3.5 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 6 నుండి 7

ప్రా ర ం భ ము :

శా. శ్రీ రాశిల్లు నుమాసతీ కుచతటీ సిందూర సందే....లో
దారోరున్నమి జేవురింప బటుపై దర్వీకరజ్యేష్ఠముల్
ఘోరంబై వెలుగొందు హారవితతుల్ దూగాడగా బార్వతీ
నారీభర్త యొసంగు .... సంధానముల్.

శా. ఆ దిక్కాల వితానమందులను విచ్ఛిన్నుండుగానట్టి స
మ్మోదజ్ఞానవిభూతి నెంతయు మహామూర్తిస్వరూపంబునౌ
నాదిబ్రహ్మ కనేక తేజసికి శాంత్యైశ్వర్య ....
.... దే నా భవబంధముల్ దెగ నమస్కారంబు గావించెదన్.

ఉ. గోపతి ముద్దుగా మరియు గొందరు బ్రద్ధల వా .... సందడుల్
వాపస .... భృత్య పరివారము .... త్రల జేరి ....
.... లాలితగీతము నాలకించు సందీ
.... త్రియైన శివదేవు డొసంగు నభీష్టసంపదల్.

* * *

గీ. ఇట్లు స .... న్నతి .... యుందు రేఖా మౌ .... క ... బ్రమొక్కి సదమలాత్మనిష్ఠ
నూర్జితముగను శివయోగి జనానంద విభవ మంత్ర ....

వ. తదీయంబగు కథా వృతాంతం బెట్టిదనిన.

* * *

ము గిం పు :

ఆ.వె. అట్టి పుణ్యమూర్తి నర్చిం .... పదవి సంభవించు
గాన శ్రీ నగం .... బుగ .... గొననేరుగు సుతుని దోడుకొనుచు సురుచిరముగ.

ఉ. పుత్రునితోడ గూడ మునిపుంగవు .... కెన్
చిత్రముగా నమస్కృతులు చే .... తది .... మహేశుదివ్యచా
రిత్రమునగ్గడింపుచును రేపు ను .... ను జేరి కొల్వ నీ
పుత్రుని రోగ దుఃఖ .... లం దెగటార్పకుండునే.

సీ. ముదమొప్పు .... ని ప్రసాదంబున ... లగు నే తనయుని దురిత సమితి
....దిగాన శ్రీమహేంద్రారోహణము .... ప్పుడ తర్లి యదియతక్క
మరి యితరోపాయ మరయ నొక్కటిలేదు .... ర్పించి కనగ నీ జగతిమీద
శివభక్తి వరపూజచేయుట గలిగిన భోగ మోక్షంబు ....

* * *

విశేషాంశములు :

కవి తాను శ్రీరామచంద్రవరప్రసాదలబ్ధకవితావిచిత్రుడ నని ఆశ్వాసాంతగద్యయందు తెలుపుకొనెను. ఇందు సురనాయకుడు కొలువుదీరుట, నారదుడు స్వర్గమునకు వచ్చుట, స్వర్గవర్ణనమును, మిథిలాగమనము, జనకధరణీమండలేశ్వరుని అశ్వమేధము, యాగానంతరము నారదుడు శివభక్తిప్రకారమును, బాహ్యాంతరపూజాలక్షణమును, లింగైక్యవర్ణనము, శిష్టాచారక్రమమును, పంచముద్రలవిధానమును, బహిర్నరోపాఖ్యానమును, నిత్యనియామకమును దెలుపుట ప్రథమాశ్వాసమునందు కలవు. ద్వితీయాశ్వాసమున శ్వేతుడను భూసురునివివాహము, శివభక్తి, కాశీనివాసము, పుత్రలాభము, పుత్రుని వివాహము, అతని దుశ్శీలము, శ్వేతుడు పుత్రునకు శివభక్తి నుపదేశించుట, ఆ పుత్రుని రుగ్మతకు చింతించుట, తన్నివారణ కుపాయము చెప్పుచు శ్రీశైలమాహాత్మ్యము వర్ణితమగుట వరకు గల కథ గలదు.

ఈ ప్రతియందు ప్రథమాశ్వాసము, పూర్తిగను రెండవ ఆశ్వాసము కొంతవరకును గలదు. ముగింపు లేదు. ప్రతి మిక్కిలి క్రిమిదష్టమై శిథిలావస్థలో నున్నది. చాల అక్షరములు నష్టమైనవి. పార్శ్వ భాగములు కొంత పోయినవి.

శివరాత్రి మహాత్మ్యము

సోమనామాత్యుడు

అక్సెషన్ నెం	: 2749	కాల్ నెం	: టి. 3-284
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము	పత్రములు	: 46
ప్రతిపరిమాణము	: 41 × 3.5 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 6 నుండి 7

శా. శ్రీ మన్మంగళమూర్తి నాశ్రితజనశ్రేణీ మనోజ్ఞోల్లస
త్సీమాభ్యంతరవర్తి నర్తిత జగత్కీర్తిన్ మునీశామర
స్తోమా నీక మహేంద్రపద్మ భవసంస్తుత్యున్ ప్రవర్తింప నే
ప్రేమం గొల్తు నభీష్ట సిద్ధికి మదిం బెంపొందగా నిత్యమున్.

ఆ.వె. మత్స్యకూర్మకోల మనుజమృగాధిప ఖర్వరామ రామ రామ పాల
బుద్ధ కల్కిరూపములను సజ్జనకోటి బ్రోచు మాధవునిని బుద్ధి దలతు.

క. వాలాయము ప్రాణులు తన ప్రాలాయము చేసి వేడ్క వడి గల్పింప
న్వాలకు స్రష్టకు తామర చూలికి వందన మొనర్తు సురుచిరభక్తిన్.

*　　　　*　　　　*

వ. సమర్పితంబుగా యే నొనర్పంబూనిన పురాణ కథ ప్రారంభం బెట్టిదనిన.

సీ. మందార చందన మాధవ వటజంబు పనసామ్ర బహు తరుపాటవంబు
గజ గండ భేరుండ ఖడ్గవానర కిటి శార్దూల పంచాస్య సంభృతంబు
మదమరాళాంబుజ మధుపకైరవ చక్రవాక సంయుక్త పద్మాకరంబు
శౌనక మైత్రేయ శాండిల్య కౌండిన్య ముఖ్య సంస్థిత మహాముని కులంబు
వేదవేదాంగ సంతత విశ్రుతంబు సకలశాస్త్రేతిహాసార్థ సంభృతంబు
నగుచు శుకపిక రవరవంబైన నాగ్రగణ్యమై యొప్పు నైమిశారణ్య మిలను.

*　　　　*　　　　*

ముగింపు :

ఆ. వె. అనుచు బుద్ధిచెప్పి యారీతి పురిని చాటించి శంభునాజ్ఞ సంచితముగ
ధర్మరాజ భటులు ద్వారాటనుండియు యరుక గలిగి జగము నరయుచుండె.

వ. అని యివ్విధంబున శివరాత్రి మాహాత్మ్యం బామూల చూడంబుగా నిఖిల పురాణ వ్యాఖ్యాన వైఖరీ సమేతుం డగు సూతుండు నైమిశారణ్య పుణ్యక్షేత్రంబునందు విచిత్రంబుగా శౌనకాదిమునీంద్రులకు సంతసంబునం జెప్పి తదనంతరంబున నిట్లనియె.

సీ. ఈ మహాచారిత్ర మే మానవుండైన వినిన వ్రాసిన చదివినను రాజ
సూయంబు లొకనూరు వేయశ్వమేధముల్ భక్తితో నొనరించు ఫలముగలిగి
యాయురారోగ్యంబు లైశ్వర్యమును గలిగి యశమును నిష్టకామ్యమును గలిగి
తల్లిదండ్రులు నన్నలు దమ్ము లతివ లాప్తులును పుత్రమిత్రపౌత్రాభివృద్ధి
తరతరంబును తామరతంప రగుచు శివుని కృపనుండి యామీదజేరు నతని.

వ. అని వివరించి చెప్పె నని చెప్పి.

మాలిని. ఉన్నతజయశీలా యోగిసత్కాంతిజాలా
కిన్నరమునియక్షా కీర్తితోత్సాహదీక్షా
సన్నుతగుణదుర్గా సర్వలోకైకవర్గా
పన్నగమణిహారా భక్తచేతో(వి)హారా.

గద్య :

శ్రీ మన్మహామహేశ్వర కరుణాకటాక్షవీక్షణాలంకార కవితాచమత్కార లోకేరావు తరాన్వయపవిత్ర ధర్మయమంత్రిపుత్ర సహజ పాండిత్య సోమనామాత్య ప్రణీతంబైన వీర మహేశ్వరాచారసంగ్రహం బను పురాణోక్తతత్వం బగు శివరాత్రిమహాత్మ్యంబు నందు సమవర్తి చిత్రగుప్తామాత్య సహితుండై మహాదేవుని సన్ముఖంబునకుం జనుటయు తత్కాలువు కూటవర్ణనంబును, కృతాంతుండు ప్రదక్షిణపూర్వకంబుగా వినుతించి సుకుమారుండు తనయాజ్ఞోల్లంఘనంబు సేయుట వినుతించుటయు తత్కార ణంబున శివరాత్రి వ్రత లక్షణంబును విభూతి మహత్మ్యంబును, రుద్రాక్ష మహత్మ్యం

బును. పంచాక్షరీ మంత్ర రాజ విశేషంబును, శివనామోచ్చారణ ఫలంబును, భక్తజన లాంఛనాంకిత్య పుణ్య ప్రశస్తి. యమాంతకాంతకుని కథని కెరింగించుటయు, మద్భక్తులు నీ కసాధ్యులు. నవధ్యులు, వందనీయార్హులు నని శమనున కానతిచ్చుటయు, ఆతండా వృత్తాంతంబంతయు తనకింకరులకు వినిపించుటయు నన్నది సర్వంబును తృతీయాశ్వాసము.

విశేషాంశములు :

ప్రతి విలేఖనము :

కాలయుక్తి నామ సంవత్సర చైత్ర బహుళ ౧౩ సోమవారం మూడు ఘామల వరకు కొమ్మనాపల్లి సన్యాసికుమారుడు కృష్ణమ్మ శివరాత్రి మహత్మ్యం శ్రీ ఉమా మాహేశ్వరార్పణంగా వ్రాసెను.

ఇందు మూడాశ్వాసములు గలవు. వ్రాత స్పష్టము గ్రంథ మచ్చటచ్చట శైథిల్యము నొందినది.

శివలీలావిలాసము

కూచిమంచి తిమ్మకవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 494	కాల్ నెం	: టి8-8 9
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 84
ప్రతిపరిమాణము	: 86.5 × 8. 5 సెం మీ	పత్రపంక్తులు	: 6

ప్రారంభము :

శ్రీనగజాఘనస్తన విస్ఫురత్వర సంకుమ చైజనాధిపం
కానిశవాసితస్ఫుట భుజాంతరు డిందు సుధాపయస్సదృ
గ్భూసురకీర్తి పీఠపురకుక్కుటలింగమహాప్రభుం డశే
షానతభక్తపాలనపరాయణు డీవుత మా కభీష్టముల్.

క. మగని సగమేన నెలకొని మగురంబలయందు నాభిమూలం బగుచున్
జగ మేలు సర్వమంగళ జగ మే లిడుగాత మాకు సమ్యక్కరుణన్.

*　　　　*

వ. సమర్పణంబుగా నా రచియింపం బూనిన శివలీలావిలాసం బను శృంగారరస ప్రబంధంబునకుం గథావిధానం బెట్టిదనిన.

తే.గీ. అనిన గాంగేయు డప్పాండుతనయు బలికె వత్స నే మున్ను నారదువలన విన్న
తెరగు నీ కిప్పు డెలమితో నెరుగజేతు నింపు దైవార విను మని యిట్టులనియె.

*　　　　*

ఆ.వె. మొదల కమలగర్భు డుదకంబులె సృజించి పిర్య మందులోన విడిచె నది స
హస్రకర నిభ ప్రభాంచితమై హిర ణ్మయస్వరూపమైన యండ మయ్యె.

వ. అయ్యండంబునందు చరాచరాత్మకంబైన సకల ప్రపంచంబు సృజియించి వృద్ధి బొందింపుచుండె నంత :

*　　　　*

ముగింపు :

క. అని గిరిసుత నర్ధాంగంబున జాహ్నవి నుత్తమాంగమున నిడి కమలా
సనముఖ్యులు గొలువగ శివు డెన యొదవని తీవి జగము లేలుచునుండెన్.

సీ. గడితంపు మున్వన్నెపౌడల దుప్పటియును పసమీరు బంగారు పట్టుచేల
రుచిరాభినవయవ రుద్రాక్షమాలికల్ మురువైన హారుమంజి ముత్తిసరులు
భువనాభిరామ విభూ త్యంగరాగంబు సారకాశ్మీర పటీర చర్చ
భూరిశోభాకీర్ణ భుజగ భూషణములు మణిమయతపనీయ మండనములు

తే.గీ. పాండురారుణవర్ణ విభ్రాజమాన గాత్రమును గల్గి శృంగారగరిమ నలరు
నర్ధనారీశ్వరేశ్వరు డభవు డిందు మౌళి భక్తాళి ననయంబు మనుచుచుండు.

తే.గీ. అనుచు భీష్ముడు పాండు పుత్రునకు గంగకథ యెఱిగింప నలరి యా పృథుబలుండు
నిటలలోచను దలపున నిలిపి మ్రొక్కి యతితరామోద హృదయుడై యలరుచుండె.

తే.గీ. శాలివాహన శకవర్షసంఖ్య వసుధ గాగశశిసంజ్ఞ నలరు ధాతాబ్దమునను
తగ రచించిన యీకృతి ధరణి యందు నా సుధాకర తారార్క మగుచునుండు.

మా లి ని :

ప్రముదిత ముని జాలా భక్తాలోకానుపాలా శమసమదవిభాంగా చారుగంగోత్తమాంగా.
ప్రమథగణ సనాథా పార్వతీప్రాణనా........కుక్కుటాధీశరూపా.

గ ద్య :

ఇది శ్రీమత్కుక్కుటేశ్వర కరుణాకటాక్ష నిరీక్షణ సంలబ్ధ సరసకవితాసామ్రాజ్య ధురంధర ఘనయశోబంధుర కౌండిన్యసగోత్ర పవిత్ర కూచిమంచి గంగనామాత్య పుత్ర సకల సంస్కృతాంధ్రలక్షణకళా కౌశలాభిరామ తిమ్మకవి సార్వభౌమ ప్రణీతంబైన శివలీలా విలాసం బను శృంగారరసప్రబంధంబునందు సర్వంబును ద్వితీయాశ్వాసము.

వి శే షాం శ ము లు :

కవి తన యభీష్ట దైవ మగు కుక్కుటేశున కీకావ్యము నర్పించెను. గ్రథారంభమున రుక్మిణీపరిణయము సింహశైల మాహాత్మ్యంబు, నీలపెండ్లికథ, రాజశేఖర విలాసము, అచ్చతెనుగురామాయణము మున్నగు తాను రచించిన గ్రంథములను పేర్కొని వాని నన్నిటిని పార్వతీవల్లభునకే యంకిత మొసంగినట్లు చెప్పుకొనెను.

గంగజననము, చరిత్ర, మహిమాదులు, గంగ శివుని యర్ధాంగి యగుట మున్నగునవి ఇందలి కథాంశములు. గ్రంథాంతమున ఫలశ్రుతి గలదు.

ఈ ప్రతి బిల్లకంటి బిల్వనాథం శెట్టిగారిది. ఇందు రెండు ఆశ్వాసములు పూర్తిగా నున్నవి. చివరిపత్రము మాత్రము ఇంచుక శిథిలమైనది. లిపి స్పష్టము. ప్రతి చక్కగ నున్నది.

శుకచరిత్రము

పరశురామపంతుల రామమూర్తి

ఆక్సెషన్ నెం	: 704	కాల్ నెం	: టి 8-96
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 146
ప్రతిపరిమాణము	: 35×4.5 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 6

ప్రారంభము :

శా. శ్రీమన్నిర్మల శుద్ధసత్వమయదృక్చేతోగతి ప్రాపిత
ప్రేమాధ్యోన్నత నూత్నరత్నయుతహారోదగ్రభాస్వత్పరం
ధామాకారకళావధూసమరసాత్మావ్యక్తరూపాత్త చి
ద్వ్యామానందుడు మాధవుండు గృప మమ్మున్ బ్రోచుచుండందగన్.

ఉ. ఫాలమునందు దృష్టియును, పైపెనుపచాపయు నౌ దలం గళా
శాలియు గంగయుం గలిగి సంతతమంగళ సచ్చిదాత్ముడై
కాలుని గెల్చి కాయజుని గాల్చి పురత్రయ మూడ్చి భూజగ
జ్జాల మడంచు శంభుడగు సామి మమున్ గరుణించుగావుతన్.

చ. సరసిరుహాసనస్థుడ....సద్గురుజన్యకటాక్షవీక్షణ
స్ఫురణన వేదవాక్యపరిపూర్తినిజెంది సదాప్రపంచవి
స్తర పరికల్పనం బెసగ సత్యగతిస్థితి హంసవాహుడై
స్థిరతర చంద్రతేజుడగు దేవుడు మా దెస నుండుగావుతన్.

o o o

వ. .... యొనర్పంబూనిన శుకచరిత్రం బను మహాప్రబంధంబునకు కథానిబంధనం బెట్టిదనిన

క. .... యోగధ్యానపరిజ్ఞేయుని .... జితేంద్రియుని ...ని మునిరా
డ్గేయుని గాంగేయుని కౌం తేయాగ్రణి యడిగె తద్విధయా...కుడై.

ముగింపు :

చ. వెలుపల లో వెలుంగుచును విశ్వములోగల నీవు మన్మనో
జలజమునన్ వెలుంగుచు యశంబున మత్కులజాతులెల్ల వ
ర్థిల పరికింపంగా శుకచరిత్రము బల్కితి దీని ధాత్రిలో
పల వెలయంగ చేయుము కృపాకర వైభవరామ రాఘవా ॥

* *

మా॥ అభవవిభవశోభా హాటకాంభోజనాభా
శుభగుణసముదాయా శుద్ధబోధానుమేయా
త్రిభువనపరిపాలా దేవకార్యానుకూలా
సభయనికృతిదూరా జానకీచిత్తచోరా ॥

* *

గద్య :

ఇది శ్రీమద్గురులింగమూర్తి చరణకమలసేవావిధేయ సద్గురుకరుణాకటాక్షవీక్షణాను గ్రహోపలక్షిత శ్రీరామమంత్రోపాసనాప్రకారజ్ఞానధౌరేయ తన్మంత్రాధిష్ఠానదేవతా తత్వానుసంధాన లక్షణభాగధేయ వేదాంతకవితావిచిత్రవిజ్ఞేయ బ్రహ్మవిద్వజ్జనగేయ పరశురామ పంతుల రామమూర్తి నామధేయ ప్రణీతంబైన శుకచరిత్రం బను వేదాంత గ్రంథంబు నందు సర్వంబును పంచమాశ్వాసము సంపూర్ణము.

విశేషాంశములు :

ప్రతివిలేఖనము :

శాలివాహనశకవర్షంబులు 1777 ఏవంప్రవర్తమాన చాంద్రమాన పింగళనామ సంవత్సర చైత్రబహుళ త్రయోదశ్యౌ సౌమ్యవారం యామంవరకు శుకచరిత్ర వేదమూర్తి పొల్కంపల్లి సుబ్బయ్యగార్కి శ్రీమాన్ గొల్లూరు పెద్దయ్య వ్రాసియిచ్చిన గ్రంథం సంపూర్ణం.

5 ఆశ్వాసములు. వ్రాత బాగుగానే యున్నది. శైథిల్య గ్రంథపాతములు లేవు.

ఇతడు శ్రీరామభక్తుడు. గ్రంథ మారామునికే అంకితము. శ్రీరామమంత్రోపాసనాపరుడు.

శుకసప్తతి

పాలవేకరి కదిరీపతి

ఆక్సేషన్ నెం	: 472	కాల్ నెం	: టి 3-52
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 116
ప్రతిపరిమాణము	: 43×3.5 సెం. మీ.	పత్రపంక్తులు	: 5 నుండి 6.

ప్రారంభము :

ఉ॥ శ్రీకమలాక్షియై మెలగు సీత తటిద్రుచినొంద లక్ష్మణ
శ్రీకరబాహుదండమున జేర్చు ధనుర్లత యింద్రచాప శో ।
భాకృతి దాల్ప మేరుశిఖరాశ్రయ నీరదలీల సింహపీ
ఠీకమనీయుడౌ జయపటిష్ఠుని శ్రీరాఘురాము నెన్నెదన్.

మ. వర వామాంకమృగేంద్రపీఠి నెలమిన్ వర్తించి ప్రాంచత్కృపా
కర వీక్షాంకురచంద్రికన్ సకలలోకశ్రేణి నీదేర్చుచున్
వర సౌభాగ్యధురీణయౌ జనకరాడ్వంశాబ్ధిజాతం సువ
ర్ణరుచిస్ఫూర్తిసమేత సీత త్రిజగన్మాతం బ్రశంసించెదన్,

* *

వ. అంకితంబుగా నా యొనర్పంబూనిన శుకసప్తతి యను మహాప్రబంధంబునకు
కథాక్రమం బెట్టిదనిన.

క. వెలయు నలఘు ప్రభావో జ్జ్వలు డింద్ర. ప్రస్థపురి నసామాన్య గుహాః
కలితదృఢబాహుబలని ర్దలితాహితరాజు ధర్మరాజు ధరిత్రిన్.

చ. అత డొకనాడు నిండుకొలువై బలవైరి మహోన్నతిన్ మరు
త్సుతుడు, కిరీటి, మాద్రితనయుల్ తనదండన యుండి కొల్వ రా
జతతి కిరీటకోటి విలసన్మణిమంజులదీపపుంజరం
జితచరణుండు ధర్మజుడు చెంత వసించిన ధౌమ్యు నిట్లనున్.

క. తెలివిగల భూమిసురుడవు కులంగుఁడవు మాకు కథకకుంజర నిను నే
నలఘుమతి నొక్కకార్యము దెలిపెద వివరింపవే సుధీజనతిలకా.

ఉ. భామలచిత్తముల్ దెలియ బ్రహ్మకునైన వశంబుగాదు త
త్కామితయత్నముల్ దెలుప ధాత్రి విచిత్రములండ్రు గావునన్
నామదియే తదీయ కథనంబు వినం గడగెన్ మహీసుర
గ్రామణి యాన తిమ్మనుడు రాజబిడౌజుని గంచు వేడుకన్.

వ. అపుడా ధౌమ్యమహర్షిపర్యుండు నిరవధికకుతూహలధుర్యుండై స్త్రీజనంబులచిత్తంబు లోకాతీతదుష్కృతంబు తదీయకృతసాహసకార్యంబు అనివార్యంబు లగు నిక్కువం బందులకు నొక్క ఇతిహాసంబు గలదు మున్ను మహాదేవుండు పార్వతీవరారోహ కతి రహస్యంబున నానతిచ్చిన తెరం గెరింగించెద సావధానుండవై యాకర్ణింపుము

* * *

ముగింపు :

క. త్యాగధ్వజ మెత్తించిన మాగత యా .... మనుచున్
బోగముచెలి ధన మెల్లం బ్రోగులుగా నొసగె సకలమున్ వినుతింపన్.

సీ. పట్టెనామములు గీడ్పరచి నూతనవిభూతిని త్రిపుండ్రంబులు దీర్పవచ్చు
ద్వయము బోజెట్టి శైవపురాణపద్యపాలికలు వేమారు వర్ణింపవచ్చు
వనమాలికలు బారపైచి రుద్రాక్షపూసల పేరు లరుత నెక్కొలుపవచ్చు
విష్ణుసంకీర్తనల్ విడిచి శంకర .... ర్వ మృడశబ్దములె యుచ్చరింపవచ్చు

గీ. గాని భుజములకాయలు గాచియున్న తప్తముద్రలు ....
....
....

గద్య :

ఇది శ్రీమత్కదిరీనృసింహకటాక్షవీక్షణసమాగతకవితాధార పాలవేకరి కులకలశాంభోనిధి సుధాకర తాడిగోళ్ళకరియమాణిక్యనృపహర్యక్షపౌత్ర పవిత్రచరిత్ర కదురధరామండలా

ఖంతలపుత్ర విద్వత్కవిరక్షణానుసంధాయక కిదిరీపతినాయక ప్రణీతంబైన శుక సప్తతి యను మహాప్రబంధంబునందు ప్రథమాశ్వాసము.

వి శే షాం శ ము లు :

ఇందు రెండాశ్వాసములు పూర్తిగాను, మూడవ ఆశ్వాసము కొలదిగను గలదు. కృతికర్త వంశవర్ణన లిఖించుటకు ముఖ్యమగు పత్రము శిథిలమై యున్నది.

కవికి సీతాలక్ష్మణులతో శ్రీరామచంద్రుడు కలలో ప్రత్యక్షమై శుకసప్తతి కృతి తన కర్పణంబు సేయు మని యాజ్ఞాపించెను.

గ్రంథము శిథిలావస్థలో నున్నది. క్రిమిదష్ట మైనది.

శృంగార నైషధము

శ్రీనాథుడు

ఆక్సెషన్ నెం	: 3999	**కాల్ నెం.**	: టి-267
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	**పత్రములు**	: 101
ప్రతి పరిమాణము	: ౪8×3.5 సెం.మీ.	**పత్ర పంక్తులు**	: 6 నుండి 8

ప్రా రం భ ము :

శా. శ్రీరామా కుచమండలీ మృగమద శ్రీగంధ సంవాసిత
స్ఫారోదార భుజాంతరుండు ధరణీసంశ్లేషసంభావనా
పారీణుండు కృతార్థు జేయు గరుణాపాథోధి పద్మాక్షు డిం
పారన్ మామిడిపెద్దమంత్రిసుతు సింగామాత్యచూడామణిన్.

మ. కనకక్షోణిధరంబు కార్ముకముగా గద్రూతనూజుండు శిం
జినిగా మాధవు డమ్ముగా బురము లక్షీణైకదోశ్శక్తి గె

ల్చిన జో దీశ్వరు డిచ్చుగాత జయలక్ష్మిసుస్థిరైశ్వర్య శో
భనముల్ పెద్దయ సింగమంత్రికి జగత్ప్రఖ్యాత సత్కీర్తికిన్.

ఉ. హాటకగర్భుచేత కమలాసనుచే జతురాశ్యకంఠ శృం
గాటక వీథికాకృత విగాహ చతుశ్రుతిచేత దేవతా
కోటికిరీట సంఘటిత కోమల పాద సరోజుచే జగ
న్నాటకసూత్రిచేత గృతినాథుడు గాంచు చిరాయు రున్నతుల్.

* * *

వ. అభ్యుదయ పరంపరాభివృద్ధిగా నా యొనర్పం బూనిన యిమ్మహాప్రబంధంబునకుం గథానాయకుండు.

సీ. తపనీయదండైక ధవళాతపత్రితో ద్దండతేజః కీర్తి మండలుండు
నిర్మల నిజకథానిమిష కల్లోలినీ క్షాళితాఖిల జగత్కల్మషుండు
వితతనవద్వయ ద్వీప నానాజయ శ్రీవధూటీ సమాశ్లిష్టభుజుడు
నిఖిలవిద్యానటీ నృత్తరంగస్థలా యతనాయమాన జిహ్వాస్థలుండు

గీ. ప్రస్తుతింపంగ దగు సముద్భట కఠోర చటుల గుణటంక్రియాఘన స్తనితఘోష
చాపనీరదభవ శరాసార సమితి జలవదహిత తేజోదవానలుడు నలుడు.

ముగింపు :

వ. అనుచు నిజవంశమకుటమాణిక్యంబైన రోహిణీ రమణునకు రమణీ సమేతంబుగా పుష్పాంజలి సమర్పించి యంగుళీయక మణిప్రభావసమ్మోహంబు చంద్రికాప్రవాహంబుపై వెల్లిగొన భూవల్లభుండు, పాణిపల్లవంబులు మొగిడ్చి ఫాలభాగంబునం గీలుకొలిపె, నవ్విధంబున నా దంపతు లనురాగసంపద బొంపిరిబోవం బూజ్యంబులగు రాజ్యంబులగు రాజ్యసుఖంబు లనుభవింపుచుండిరి. తత్కాలంబునం జాతుర్వర్ణ్యంబులు నిజధర్మంబులు దప్పక మెలంగె. వాతజ్వరాగ్ని క్షుత్పిపాసాది వ్యాధి తస్కర భయంబు లుడిగె. పర్జన్యుండు కాలంబు దప్పక వర్షించె. దేశంబులు ధనధాన్య సమృద్ధంబు లయ్యె. సురభు లమృతంబులు గురిసె. తరువులు పుటపుటకంబున మధుస్యందంబు జెందె. సకలజనంబులు పరమానందంబునుం బొందిరి.

* * *

మాలిని. జగదవనధురీణా సాధురక్షాప్రవీణా
నగపతి సమధైర్యా నందితాచార్యవర్యా
యగణితగుణభద్రా త్యాగముద్రాసముద్రా
విగత సకలదోషా విశ్వలోకైకభూషా.

గద్య :

ఇది శ్రీమత్కమలనాభపౌత్ర మారయామాత్యపుత్ర సకలవిద్యాసనాథ శ్రీనాథ నామధేయ ప్రణీతం బైన శృంగారనైషధ కావ్యంబునందు అష్టమాశ్వాసము సంపూర్ణము.

విశేషాంశములు:

ప్రతి విలేఖనము :

భావనామ సం॥ అధిక ఆషాఢ శు ౧౨ పూర్వయామంవరకు మాతృకప్రకారం వ్రాసి ముగించిన శృంగార నైషధ కావ్యం.

ఈ ప్రతియందు 8 ఆశ్వాసములు పూర్తిగ నున్నవి. లిపి స్పష్టముగ నున్నది. స్వల్పముగ అక్షరదోషములు గలవు. ప్రతి బాగున్నది.

శృంగార నైషధము

శ్రీనాథుడు

ప్రతి : తాళపత్రము; సమగ్రము. పత్రములు : 157

ప్రతి పరిమాణము : 41 × 4 సెం.మీ. పత్ర పంక్తులు : 5 నుండి 7

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియందు ఎనిమిది ఆశ్వాసములు పూర్తిగా గలవు. ప్రతి కొంత క్రిమిదష్టమై కొన్ని పత్రములు విరిగిపోయినవి. లిపి స్పష్టము. ప్రతి విలేఖనమున స్వల్ప దోషము

ఉన్నవి. ఇందు అటనట ప్రతివిలేఖనమున కొన్ని ఖాళీప్రదేశములు పోయిన పదముల కొరకు వదలబడినవి.

శృంగార నైషధము

శ్రీనాథుడు

ఆక్సెషన్ నెం	: 4624	కాల్ నెం	: టి 3-43
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్ర ములు	: 181
ప్రతి పరిమాణము	: 36×4 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 6

ఈ ప్రతియం దెనిమి దాశ్వాసము లున్నను మధ్య రెండు పత్రములు లుప్తము. కొన్ని పత్రములు కొలదిగా శిథిలమైనవి. ఈప్రతి కొంత క్రిమిదష్టమై పాతబడి అంచులు నలుపు దిరుగుచున్నవి. లిపి స్పష్టము. ప్రతివిలేఖనమున చాలదోషములు కలవు.

శృంగార నైషధము

శ్రీనాథుడు

ఆక్సెషన్ నెం	: 509.	కాల్ నెం.	: టి 3-91
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 147
ప్రతి పరిమాణము	: 41.5×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 7

వి శే షాం శ ము లు :

ఈ ప్రతియం దాశ్వాసాంతము లోపించినది. ఇం దటనట అక్షరదోషములు కలవు. స్వల్పముగా క్రిమిదష్టమైనది. మొత్తముమీద ప్రతి బాగుగనే యున్నది.

శృంగార నైషధము

శ్రీనాథుడు

ఆక్సెషన్ నెం	: 481	కాల్ నెం	: టి 3-5
ప్రతి	: తాళపత్రము ; అసమగ్రము.	పత్రము	: 141
ప్రతి పరిమాణము	: 33.5×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 5

విశేషాంశములు :

గ్రంథము క్రిమిదష్టమై యున్నది. గ్రంథశైథిల్య గ్రంథపాతములు కలవు. వ్రాత దోషములు కలవు. ఇందు ప్రారంభమునుండి చతుర్థాశ్వాసమున కొంతభాగము వరకు మాత్రమే గలదు.

శృంగార నైషధము

శ్రీనాథుడు

ఆక్సెషన్ నెం	: 5280	కాల్ నెం	: టి 8-42
ప్రతి	: తాళపత్రము ; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 96
ప్రతి పరిమాణము	: 42×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 8

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియందలి లిపి స్పష్టముగ లేదు. ప్రతి కొంతక్రిమిదష్టమై శిథిల మగు చున్నది. ప్రతివిలేఖనమున దోషములు కలవు. ఈ ప్రతి సప్తమాశ్వాసమువరకు మాత్రమే కలదు.

శృంగార నైషధము

శ్రీనాథుడు

ఆక్సెషన్ నెం : 4628 కాల్ నెం : టి 3-45

ప్రతి : తాళపత్రము ; అసమగ్రగము. పత్రములు : 69

ప్రతి పరిమాణము : 39×4 సెం.మీ. పత్ర పంక్తులు : 8 నుండి 10

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతి చాల పురాతన మైనది. నలుపుదిరిగినది. కొన్ని పంక్తులు కనిపించుటలేదు. కొన్ని పత్రములు తునుకలుగా మిగిలినవి. ఇందలి లిపి స్పష్టముగా లేదు. ప్రతి విలేఖనమున చాల దోషము లున్నవి. ఈ ప్రతియందు ప్రథమ అష్టమాశ్వాసములు లేవు.

శ్రీకాళహస్తి మాహాత్మ్యము

ధూర్జటి

ఆక్సెషన్ నెం : 5648 కాల్ నెం : టి 3-120

ప్రతి : తాళపత్రము ; అసమగ్రగము. పత్రములు : 96

ప్రతి పరిమాణము : 34×4 సెం.మీ పత్ర పంక్తులు : 6

ప్రారంభము :

శ్రీవిద్యానిధియై మహామహిమచే జెన్నై వశిష్ఠాజ లూ
తావాతాశన సామజాటవిక గోత్రాదేవ నత్రిక్కర రా
జీవాక్షియుగ యాదవాధిపులకున్ శ్రేయస్కరంబైన యా
ర్యావామాంగము దివ్యలింగము మదీయాభీష్టముల్ జేయుతన్.

సీ. హిమధరాధర మండలేశ్వరకుల హేలి కామణి తనువల్లికా ప్రసూత
అసిత కంధర సింధురాజినాంబర ఘోర గంధ ఖండనకర గంధలహరి
సంతత శివభక్తి సామరస్య జ్ఞాన సారమరంద నిష్యందధార
పరమ హంసోత్తంస భావ భృంగవ్రాత తన్మయావస్థా ప్రధాన సుకవి

గీ. నిఖిల విద్యా రహస్య పాణీపరాగ పాళికా పూరితా ఖండ పద్మజాడ
పేటియై యొప్పు చంద్రార్ధ కూటకోటి జోటి గొబ్బెద జ్ఞాన ప్రసూనకలిక.

* * *

వ. అనేక దండ నమస్కారంబు లాచరించి నా రచియించం బూనిన కాళహస్తి మహాత్వంబను కథానిధానంబునకుం బ్రధానస్థానంబైన పురం బెట్టిదనిన ॥

సీ. సంసార పారదోచ్చాటనానల కీల కలుష సంచయ తామ్రగంధకంబు
కమలలతామూలకంద కుద్దాలంబు సంకల్ప పాషాణ టంకముఖము
రాగశాలి వనాంకుర కురంగ లియ్యంబు శంకా కళంక భుజంగనకులి
నవ మనోగోరాజ నాసికారజ్జువు కోపనేక్షణ విశిఖానలంబు

గీ. దేవ్యదేశిక హంసోపదిష్టమార్గ నిర్గుణధ్యాన సంధాన నిరుపమాన
సౌఖ్యసంపన్న సాధకజన నివాస మమృతలింగాకరము కాళహస్తిపురము.

ముగింపు:

క. ఆ జంగములుం దా నును భోజనమొనరించి వాలి పూజించిన యా
రాజ కళాధరు చరితము రాజము ... .దువుకొనుచు రాజిల్లంగన్.

శా. తారాప్రోష్మలు గాలసూతుడు వియద్వారాశి వెంటాడి ప్రా
ష్ఠారంభంబును బుట్టి బెట్టి నులివాయు ... ...
....
.... రంజనారన్వేచిన జాలమో యనగ శాఖాకించ నత్వంబునం
దారానాయకమండ ....గ్రావకూటంబు ....
.... లకుసుంభము మార్పుకొండకుం గూంక
టి రత్నము ....

ఆశ్వాసాంతము :

శ్రీ మత్కాళహస్తీశ్వర చరణకమల సేవాపరాయణ సిం ....నారాయణ జక్కయ నారాయణ తనూభవ భవపరాఙ్ముఖ ధూర్జటి ప్రణీతంబైన కాళహస్తి మాహాత్మ్యంబు నందు ద్వితీయాశ్వాసము.

విశేషాంశములు :

గ్రంథము క్రిమిదష్టము. గ్రంథపాత శైథిల్యములు కలవు. ఎక్కువగ్రంథము లోపించి నది. గ్రంథమునందలి పెక్కుపత్రములు కుడి ఎడమభాగములు లోపించి మధ్య భాగముమాత్రమే శేషించియున్నవి. మొత్తమెన్ని ఆశ్వాసములు గలవో పేర్కొనుట కష్టము. రెండవఆశ్వాసాంత గద్యమాత్రమే కలదు. గ్రంథాంతములేదు. వ్రాయసకాని పేరు లేదు. వ్రాతస్పష్టము. వ్రాత దోషములు కలవు.

శ్రీకాళహస్తి మాహాత్మ్యము

ధూర్జటి

అక్సెషన్ నెం : 487 కాల్ నెం : టి 3 - 72

ప్రతి : తాళపత్రము; సమగ్రము. పత్రములు : 54

ప్రతి పరిమాణము : 42.5 × 4 సెం.మీ. పత్ర పంక్తులు : 8.

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతి పార్శ్వములందు, ఊర్ధ్వఅధోభాగములందు శిథిలమై కొన్ని పద్యభాగములు లోపించినవి. గ్రంథాంతతాళపత్రములు పూర్తిగా శిథిలమైయున్నవి. ప్రతి నలుపు దిరిగినది. లిపి స్పష్టముగనే యున్నది. అక్షరదోషములు స్వల్పముగా గలవు. ఈ ప్రతియందు నాలుగు ఆశ్వాసములు గలవు.

శ్రీకృష్ణ కర్ణామృతము

వెల్లపూడి పెద్దామాత్యుడు

ఆక్సెషన్ నెం : 4850. కాల్ నెం : బి 3 - 71.
ప్రతి : తాళపత్రము; అసమగ్రము. పత్రములు : 106.
ప్రతి పరిమాణము : 23 × 3.5 సెం.మీ. పత్ర పంక్తులు : 7.

ప్రారంభము

శ్లోకః. శార్దూల విక్రీడితం॥

బర్హోత్తంస విలాసికుంతలభరం మాధుర్యమగ్నాననం
ప్రోన్మీలన్నవయౌవనం ప్రవిలసద్వేణు ప్రణాదామృతం
ఆపీన స్తనకుట్మలాభి రభితో గోపీభి రారాధితం
జ్యోతి శ్చేతసి నశ్చకాస్తి జగతా మేకాభిరామాద్భుతం.

ఉ. చక్కని ముద్దు నెమ్మొగము చందమున .... ద హాసమున్
చొక్కపు జవ్వనంబు శిఖిజుట్టిన బర్హము వేణునాదమున్
నెక్కొన జిక్కి గోపికలు నిండు ....చకుట్మపాళిచే
నెక్కుచు గారవించ .... మనోహరతేజము బొల్చు నా మదిన్.

శ్లో॥ .... తరస్మి .... మృతవిముగ్ధ ముఖాంబురుహం మధుశిఖిపించ
.... త మనోజ్ఞకచప్రచయం విషయవిషామిషగ్రసనగృధ్నుని చేతసి మే ....

ముగింపు

చ. అలరులగోలలున్ జెరు .... శ శంఖచక్రముల్
కరములు నా .... లగ కాంచనవేణువు రెండుచేతుల
న్మెరయగ కోటిసూర్యరుచి మీరిన గోప .... మా .... మన్మథు
.... రి .... హనాంగుని మనంబున నిల్పెద నిష్టసిద్ధికిన్.

శ్లోకం. శార్దూల విక్రీడితం :

యా ప్రీతిర్విదురార్పితే మురరిపో కుంత్యర్పితే యా దృశీ
యా గోవర్ధనమూర్తియా చ పృథుకే స్త .... తే
భారద్వాజసమర్పితే శబరికా ద త్తే ధరే యోషితాం
యా ప్రీతి · · ..... ని .... రచితే మత్తోమితే తాంకురం.

మ. రమణీపన్నము రాధికాధరము భారద్వాజు విందున్నని
ప్రమదా భు క్తము మాతృద త్తకుచధా .... విప్రుము న్గొంగుల
ష్యము .... విదుర మృష్టాన్నంబు కుంతీ . . . ...
. . . . . . గైకొనునట్లు కవిత కృష్ణా . . .

మాలిని॥ విమల . . . విస్ఫురన్నీలగాత్రా
అమరనికరవాత్రా అబ్ధి కన్యాబ్జమిత్రా
సమ . . . పాత్రా చక్రి . . . త్రా
శమితవిమితగోత్రా సంశ్రితా . . . . త్రా.

ఇతి శ్రీలీలాశుకకవి రచితే కర్ణామృతాఖ్యానే తృతీయోధ్యాయః

గద్య :

మ. ఇది కృష్ణాశ్రయయోగిపుంగవ కృ .... తసావన్యతా
భ్యుదయ శ్రీవిభవప్రభావ చిదచిద్బోధ క్షమాశాం
తిదయా .... పెల్లపు మణిపెద్దామాత్య వెంగాగ్రణీ
గదితా శ్వాస .... కర్ణామృత శ్రీకృతిన్.

విశేషాంశములు :
ప్రతివిలేఖనము :

వికారినామ సంవత్సర చైత్రశుద్ధ౩లవరకు రాజామంత్రిప్రగడ మట్టయ్యగారి ప్రతిలో వున్నక్రమానను చేవెళ్ళ వెంకటరాముని కుమారుడు పేరయ్య కర్ణామృతము సంపూర్ణముగా వ్రాసుకున్నాడు.

గ్రంథము క్రిమిదష్టమైనది. ప్రథమపత్రము లోపించినది. గ్రంథశైథిల్య, గ్రంథ పాతములు కలవు. వ్రాతదోషములు కలవు.

ఈ ప్రతియందు తెలుగు పద్యములతోబాటు లీలాశుకుడు రచించిన సంస్కృతశ్లోకములును కలవు.

శ్రీకృష్ణ మాయావిజయము
లక్ష్మీకాండము
గోమఠ శ్రీనివాసాచార్యులు

ఆక్సెషన్ నెం	: 2252	కాల్ నెం	: టి 3-6
ప్రతి	: కాగితము ; సమగ్రము.	పుటలు	: 87
ప్రతి పరిమాణము	: 21×17.5 సెం.మీ.	పుట పంక్తులు	: 22

ప్రా రం భ ము :

శా. శ్రీరాధా మధురాధరాధరసుధా శృంగార సారంబు సీ
త్కార ప్రౌఢిమ దెల్పవచ్చెదవు మా కౌగిళ్లకన్నం ఘనం
బేరా నాదగు గోపకన్యల రతిన్ మెప్పించు శ్రీ కృష్ణ ద
ర్యారూఢంబుగ సిద్ధిరాట్కుల నృసింహక్ష్మాపతిన్ బ్రోవుతన్.

ఉ. తానసపాయినీత్వమును దప్పక నాథు డనేక రూపముల్
బూనినచో తదానుగుణభూతి దలిర్చి రమాంశసంభవా
నూనమహత్వ మేర్పడ వినోదిలు రుక్మిణి తత్సపత్నియౌ
శ్రీనిధి సత్యయున్ విభవశీలుని జేతురు నారసింహునిన్.

o o o

క. భాగవతు ల్మేలన శుక భాగవత ప్రోక్త పుణ్య భాగవతంసం
బౌ గురు భగవచ్చరితము బాగుగ వినుచుండి నరుని పౌత్రుం డొకటన్.

సీ. ఒకవేళ నీల నీలోజ్వల భాసియై యొకవేళ చంద్రికా ద్యోతు దగుచు
నొకవేళ కెంపుల యొరపుమై నింపుచు త్రిగుణైక భాసియై దివ్యమహిమ

సర్వంబు తానయై నిర్వహతను విష్ణు డాడెడి యద్భుత క్రీడ లాత్మ
నూహించి యెరుదంది యోగి సన్నుతుడైన ప్రహ్లాదు డాడిన పలుకు నిలుప

గీ. విశ్వమయత నున్న విధమున బ్రహ్మాది జంతు లయమునందు సర్వశూన్య
గాఢతమముతోన పడలి యొక్కడై తేలి యాడు గర్వితనము హరికె గలదు.

ముగింపు

వ. రాజోత్తమా వినుము. నిత్య సత్వజ్ఞానం బగు ఏకత్వంబు దొరంగుటచే అనిత్య నిస్సత్వాజ్ఞానానేక రజోగుణశక్తి ప్రబలు నీ యవస్థం గన్న యప్పుడే జీవి గావించు యే కర్మంబైనను నిత్యత్వంబు నొందని దగుచుండు గాన వికుంఠధామ కళాహీన కృత్యంబు సత్యంబు గాని దయ్యె స్వల్పకాలంబున బహుకాలమానస సంసారంబు జరుగుట యెట్లంటివేని సర్వానుభవం బైన దానిం జెప్పెద వినుము స్వప్నంబున జీవి బహువిధ కార్యంబు లొనర్చుట తత్ఫలంబుల బహుకాలంబు లనుభవించుచు ఖేద మోదంబు లొందుట యెట్లో అటులగా దెలియుము చిత్తచలన భ్రాంతులేగాని వేరొండు లేదు. కమల సత్వగుణత్యక్తమైన తక్షణంబె యెరుకచెడె నిదియె జాగ్రత్స్వప్నం బగు మాద్యం బను నిద్రా స్వప్నంబున చిత్తచలన వృత్తి భ్రమ లనేకంబులుగా దోచె ఆర్యులు దీనినే జాగ్రత్స్వప్నం బనియెదరు నింతియెగాని లక్ష్మి యచ్చోటు బాసి సాగర సమీపంబున కేగుట మొదలగు కార్యములు అన్నియు నిజంబులు గావయ్యె నని వక్కాణించె.

క. తుదలేని యజనముఖ్యపు ప్రథితసుషట్కర్మధర్మ పావన మూర్తీ
బుధ వినుత కీర్తి లక్ష్మీ ముదితా నరసింహరాజ పురుషలలామా.

గద్య

ఇది శ్రీమదనంత నిగమాంత సిద్ధాంత తత్వప్రకాశిక సీతారామ పరబ్రహ్మ కరుణా కటాక్షలబ్ధ సరససాహిత్య కౌండిన్యసగోత్ర పవిత్ర గోమఠ వేంకట రామార్యపుత్ర కర్ణాట దేశ ప్రశస్త రజత పురాగ్రహార నివాస శ్రీనివాసాచార్య ప్రణీతం బగు శ్రీకృష్ణ మాయావిజయం బను మహాప్రబంధంబందు శ్రీ మత్సరమ పురుష లీలా విశేషంబునన్ ప్రథమ పురుషార్థం బగు లక్ష్మీకాండంబు సంపూర్ణము.

విశేషాంశములు

కవి యీకావ్యమును నరసింహరాయని కంకిత మిచ్చెను. శ్రీకృష్ణమాయా విజయము నందలి ప్రథమభాగ మగు లక్ష్మీకాండ మిందు పూర్తిగా నున్నది.

ఈ ప్రతియందలి లిపి స్పష్టముగా నున్నది. కాని కొన్ని కాగితములలోని లిపి కాగితపు రంగులో కలిసి అస్పష్టమైనవి. ప్రతివిలేఖనమున స్వల్పదోషములు గలవు.

ఈ కావ్యాదిని దేవతాప్రార్థనము, కృతిపతి కృతికర్తల వంశవర్ణన, షష్ఠ్యంతములు, కావ్యలక్షణ వివరము, తదుపరి కావ్యారంభము జరిగినది. ఇందలి కాగితములు పాతబడినవి.

శ్రీకృష్ణ లీలావిలాసము

కుమార అచ్యుతరామరాజు

ఆక్సెషన్ నెం	; 4661	కాల్ నెం	: టి 8-148
ప్రతి	; తాళపత్రము;అసమగ్రము.	పత్రములు	; 18
ప్రతి పరిమాణము	; 39.5×4 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	; 8

ప్రారంభము

సీ. మా కందములనీడ మా కందములజాడ మా కంద నీవేల మాయ....
.... చిగురాకులేమావి.... లేమావి .... సమేల సేమమునకు
చూతమందరమాను చూత మందరమును చూతమ వారల జూచి వొల్పు
కీరసాలదియోద కీరసాలము జూ.... .... సాలగు మీద కీరవాణి
గీ. యనుచు ... మామిళ్ళ నెనసి మొనసి .... మదముల గవిసి గోపముల గినిసి
మదను విడిదల విడిబడ మదగజముల యెదుట .... ను .... లలరి.

ఉ. కెందలిరాకు జొంపమున కేకిక యోర్తుక బొంచి పొంచి తా
.... తాంతసుచ్ఛమున కుందలయె .... నచెంత మా .... మో
కం దనరాదు కిరము .... కాపుట వాతెరబింబవాంఛ దా
యం దరళాక్షి బెగ్గడిల హా .... నినవ్వరితో ....

ము గిం పు:

క. ఆరమణుల సతి నపుడా యారామములందు భర్మహర్మ్యంబుల మం
దారనికుంజములందును మారక్షతలను గూడి మాధవు డుండెన్.

సుగంధివృత్తము :

తారకా శతారకా శతారకా శకాల్పియా ?
శారదాభ్ర శార .... సామజామర .... నీ
హారఫేనహార ఫేనహారభూ .... త్రి వి
త్రిర .... రదా ....

గ ద్య:

ఇది శ్రీ మదుభయ భాషాకవిమి త్రాల్లసాని పెద్దనామాత్య కూచిమంచి తిమ్మరాజాది సకల సుకవిసార్వభౌమ ప్రణీతానేక శృంగార ప్రబంధ కళాసార శ్రీ కుమారాచ్యుత రామరాజ ప్రయత్న సంధానిత శ్రీ కృష్ణలీలావిలాసం బను నత్యంత శృంగార ప్రబంధంబునందు సర్వంబును తృతీయాశ్వాసము సంపూర్ణము.

వి శే షాం శ ము లు :

ప్రతివిలేఖనము :

రౌద్రినామ వత్సర, ఫాల్గుణశుక్ల పక్ష ఏకాదశీ ఖరకరతనయ .... వాసరము వరకు శ్రీవాత్స్య వంశభవుం డగు లక్ష్మణార్యుండు వ్రాసెను.

ప్రతి క్రిమిదష్టము. గ్రంథశైథిల్య గ్రంథపాతములు కలవు. ఈ గ్రంథము మొత్తము ౭ ఆశ్వాసముల ప్రబంధము. ఇందు తృతీయాశ్వాసము మాత్రమే కలదు. అదియును కొంతభాగము మాత్రమే.

ఆశ్వాసాంత గద్యను బట్టి ఇది శృంగార ప్రబంధ మని పేర్కొనవచ్చును.

శ్రీకృష్ణ లీలావిలాసము

కుమార అచ్యుత రామరాజు

ఆక్సేషన్ నెం	: ౬౮౪౫	కాల్ నెం	: టి 3 - 227
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 18
ప్రతి పరిమాణము	: ౨౬×౩ సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	: 5

ప్రారంభము ;

ఉ. శ్రీలకు తానకం బగుచు జెన్నలరారెడు వెండికొండపై
మేలి కడానిడాల్ హొయలు మీరెడు జాబిలిరాలమేడలో
వేలుపురేడు నల్వయును వెన్నుడు గొల్వగ మంచుకొండరా
చూలినిగూడి వేడుకల జొక్కెడు లేనెలదాల్పు గొల్చెదన్.

వ. అభ్యుదయ పరంపరాభివృద్ధిగా రచియింపం బూనిన సకల శృంగార ప్రబంధ కథాసార శ్రీకృష్ణలీలావిలాసం బను నత్యంత శృంగార ప్రబంధంబునకు కథాక్రమం బెట్టిదనిన.

సీ. శ్రీకారణాభ్యున్నతాకార సన్మణి ప్రాకార సౌధవ్రజాకరంబు
సోపాన నవ వజ్రగోపానసీ చిత్ర రూపానవద్యోరు గోపురంబు
గంభీర హిత మీన కుంభీర యుక్తాంబు గంభీర పరిఘా విజృంభితంబు
లీలావర....దుశాలాపగీర్వాణేంద్ర నీలావళీకుడ్య జాలకంబు

ఒ ..మ సుమశర వ్యసన . . సుని వసన సంత్యక్త రక్త సాకసన వసన
రసిక .... సాను మోద . . శ్వసన శిశు విశాలంబు మధుర యస్వరవరంబు.

ము గిం పు :

చ. అని యమునాతటీ పులిన హారి నికుంజములోన నందనం
దనుడు నవచ్ఛదంబులను తల్పమొనర్చి వసించి రాధికన్
గనుగొన గోరుచుం జెలియ కన్నుల జూడగగల్గు నెప్పుడో
యనుచు పరాకుమాని హృదయంబున జూచుచునుండె నయ్యెడన్.

ఉ. హా యను చిత్త భూహరిగుహా యను, నన్నెడబాయ న్యాయమౌ
నా యను, కౌగిలీవె లలనా యను ముద్దు మొగంబు జూపవే
లా యను బల్కవేమి నవలా యను, మ . . నన్ను నేలుకొ
మ్మా యను, మాకు దైవబలమా యను, కావవె రాధికా యనున్.

క. కులనారీమణులున్ వె . . యెల నాగలు నీకు జోకయె తలప నహహా
కలనైన నీ మనోభవ కలనా వైఖరులు మరవ గలనా లలనా.

క. ....ల రాయనికో ల . . నాచిత్తము . . లలిత పికవధూ
కలనాదంబుల కోర్వగ ....

* * *

వి శే షాం శ ము లు :

ఈ కృష్ణలీలావిలాస మను కావ్యము అత్యంత శృంగారప్రబంధ మని కావ్యాదిని కవి పేర్కొనెను. అట్లే యిది శృంగారరస ప్రధానము. ఇందు శ్రీకృష్ణుని లీలా విలాసములే వర్ణితములు. కావ్యారంభము కథారంభముతోనే కావింపబడెను.

ఈ ప్రతియందు గ్రంథాది గలదు. గ్రంథాంతము లేదు. గ్రంథాదిని కవి తన్ను గురించి యేమియు తెలుపక కథారంభమునే గావించెను.

ఈ ప్రతి క్రిమిదష్టమై శిథిలావస్థలో నున్నది. అక్షర దోషములు స్వల్పముగ నున్నవి. ఇందు అందందు అరసున్నలు వాడబడినవి.

శ్రీకృష్ణ శతానందీయము

మరింగంటి వేంకట నరసింహాచార్యులు

అక్సెషన్ నెం	: 4642	కాల్ నెం	: టి 3 - 56
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము	పత్రములు	: 46
ప్రతి పరిమాణము	: 40.5 × 4 సెం.మీ	పత్రపంక్తులు	: 8.

ప్రారంభము :

శ్రీకమలాపయోధరవిశిష్టమృగీమదలిప్తసౌష్ఠవా
లోకవిలోకనంబులను లోకములెల్లను బ్రోచునట్టి య
స్తోకత శేషశైలపతిచొప్పున శిర్సునగండ్ల నుండు మా
శ్రీకరుడైన లక్ష్మినరసింహులు మమ్ముల బ్రోచుగావుతన్.

మ. హరివక్షాంతరమేచకాభ్రఘనటితోద్యద్దివ్యవిద్యుత్ప్రభా
స్వరగాత్రాన్విత దీనపామరదయావర్షిష్టరాజీవమం
దిర మీనాంకుని గన్న లేమ త్రిజగద్విఖ్యాతసౌభాగ్యసం
దరి యాయిందిర యెల్లకాలమును మాధామంబులం దుండుతన్.

* * *

వ. అని అస్మదీయాన్వయాభీష్టదైవతం బగు వేంకటలక్ష్మి నృసింహులకు నంకితంబుగా నొనర్పం బూనిన శ్రీకృష్ణశతానందీయం బను మహాప్రబంధ ప్రసూనధామంబునకు కథా ప్రారంభం బెట్టిదనిన.

* * *

శా. శ్రీవైకుంఠము కూర్మిపట్టి యట పూజింపంగనున్ తత్పురీ
ప్రావీణ్యం బురగేంద్రుకైన దరమా రాజీవజాండంబునన్
బ్రోవం జాలిన యంచ తేజి దొరకున్ పోల్కే నిలింపాలిచే
సేవింప న్నుతికెక్కె దివ్యతరమై శృంగార మింపొందగన్.

చ. వినుతికి నెక్కె నప్పురము వింతగ ముప్పదిరెండువేల యో
జనముల యంత నిడుపును విశాలముగల్గి మనోహరంబునై
ఘనమగు నూత్నరత్నయుతకాంచనశోభితతప్తవజ్రముల్
దనరెను పుష్యరాగములు దాపినచొక్కపు నాల్గుద్వారముల్.

ముగింపు :

క. ఆరామ గగనమందుల కూరిమి నెరయంగ గోపగుములము నడుమన్
తారాగణ పరివృతు డగు తారాధిపు మాడ్కి నందతనయుడు యలరెన్.

ఉ. అయ్యెడ వేడివేల్పు యపరాద్రికినిన్ యరుదేర వేడ్కతో
నయ్యదువంశమందనుడు యర్భకవత్సక శ్రేణియుక్తుడై
నెయ్యు మెలర్పగా మురళి నేర్పున నూదుచు మందపద్ధతిన్
సయ్యన నేగె నప్పుడును సామజయానలు తన్నెదుర్కొనన్.

చ. వనరుహపత్రలోచనుడు వల్లవవ్రాతము గొల్వ రేసితో
జనియెను నాత్మధామముకు చక్కగ నప్పుడ తుందవై ఖరిన్
దనరుచు నందుడెందముకు తద్దయు మోద మెలర్ప జేయుచున్
ననిశము నిష్టభోగముల నందరినిన్ సుఖియింప జేయుచున్.

వ. మరియును.

చ. ధరణి నజేయులైన ఖరదైత్యభుజంగప్రలంబవహ్ని శకం
ఖరసఖి భృత్యవ్యోమ గజకత్తళచాణుర కంసముష్టికా

సురతలి మన్మి వేడుకను సొంపగు యిష్టసహస్రషోడశా

త్రరుణుల పెండ్లియాడి ప్రమదంబున నుండె.... రిన్.

ఉత్సాహ వాజివాహవాహపుత్రవైరివీరభంజనా సారసాదిదారిపంకజాలశిషనైపుణా

మారభాత్మసూన .... మందిరా సారసాదినేశయా శసర్వలోకసన్నుతా.

గద్య :

ఇది శ్రీమద్వేంకట లక్ష్మీనృసింహ వరప్రసాదలబ్ధ కవితావిచిత్ర మౌద్గల్యసగోత్ర పవిత్ర వేంకటదేశికపౌత్ర కుమారవేంకటాచార్యపుత్ర మరింగంటి వేంకటాచార్య ప్రణీతంబైన శ్రీకృష్ణశతానందీయంబునందు సర్వంబును తృతీయాశ్వాసము సంపూర్ణము.

విశేషాంశములు :

వ్యావహారికచాంద్రమానేన కాళయుక్తినామసంవత్సర మార్గశిర బహుళ 13 శనివారం శ్రీకృష్ణశతానందీయము శేషంరంగయ్య స్వహస్తంగా వ్రాసుకొనెను.

గ్రంథము సంపూర్ణముగా కలదు కాని మిక్కిలి క్రిమిదష్టమైనది. అలతిగా శైథిల్యావస్థలోనున్నది. వ్రాతదోషము లల్పము. అలతిగా ఛందో దోషములు కలవు. తృతీయాశ్వాసాంతమునగల ఆశ్వాసాంతపద్య మగు ఉత్సాహవృత్త మసమగ్రము. వ్రాత చక్కనిది. లిపి బాగున్నది. ఈ ప్రతి సుమారు 120 సంవత్సరములక్రితము వ్రాయబడి యుండు నని యూహించుటకు పెక్కు అవకాశములు గలవు.

ఇందు 3 ఆశ్వాసములు గలవు. ఈగ్రంథము కవికి నిష్టదైవమగు వేంకటలక్ష్మీనృసింహులకంకిత మీయబడినది.

ఇందు ప్రథమ, ద్వితీయాశ్వాసాంత గద్యలలో గ్రంథకర్త నామము వేంకటనృసింహాచార్య అని పేర్కొనబడియున్నది. కాని తృతీయాశ్వాసాంత గద్యయందు వేంకటాచార్య అని పేర్కొనబడియుండుట గమనార్హము.

శ్రీజగన్నాథమాహాత్మ్యము

వంగల సీతారామ కవి

ఆక్సెషన్ నెం : 458		కాల్ నెం :	బి 8-64
ప్రతి : తాళపత్రము; సమగ్రము		పత్రములు :	72
ప్రతి పరిమాణము : 43×4 సెం.మీ		పత్రపంక్తులు :	8

ప్రా ర ం భ ము :

శ్రీకరపుష్కరోద్భవ విజృంభిత పాదసరోజుడై నిజా
నాకులలీలచే నఘటనాఘటనత్వసమర్థతన్ సదా
ప్రాకృత నిత్యముక్తులకు బల్మరు తా బ్రకటింపుచుం గృపా
లోకనరక్షితార్య సకలుం డగు శ్రీహరి నాశ్రయించెదన్.

చ. వలయిత షుచ్ఛ మిచ్ఛ లౌదవం బదపీఠము వంద్య మాసన
స్థలము గళప్రదేశముల సచ్ఛరమాంగము నానుభిత్తి యా
ర్పులు వలిగాడ్పులుం బడగ ట్రో వెపుడుంగొడుగై దనర్ప ని
ట్లలయక శ్రీశదాస్యపరుడై దగుశేషు దలంతు నెమ్మదిన్.

* * *

వ. సమర్పితంబుగా నే నొనర్పంబూనిన శ్రీజగన్నాథమాహాత్మ్యంబున కల కథానుసంధానం బెట్టిదనిన.

* * *

మ. మును నీచే భువి తీర్థకీర్తనమునం బుణ్యంబు సర్వోత్తమం
బనఘం బాద్య మశేషతీర్థఫలదం బజ్ఞానిమోక్షప్రదం
బనిశధ్యేయ మనర్ఘ్యదారుతనుదీప్యన్మాధవోదంచితం
బనుచున్ శ్రీపురుషోత్తమ స్థలము నెయ్యం బొప్ప జెప్పంబడెన్.

గీ॥ అట్టి యుత్తమక్షేత్రమాహాత్మ్య మెల్ల విస్తరోక్తి వినన్ మది వేడ్కఁబుట్టె
చెప్పఁగలవారిలో గడు శ్రేష్ఠుడవు స మస్తలోకగురుఁడవు మౌనితిలక.

ఉ. ఏ మహితాత్ముచే నది మహాస్థలి నిర్మిత మయ్యె సద్గుణ
స్తోమునకుఁ బూర్ణకాముడు విశద్ధమహోన్నత ధాముడౌ రమా
కాముకు డట్లు దారుమయకాయవిలాస విభాసమానుడై
యేమి తలంచి యందు వసియించె గరం బెరిగింపు మక్కథన్.

ం ం ం

ముగింపు:

క. యాత్రాద్వాదశకంబు వి చిత్రోత్సవ మొప్ప నెవడు సేవించు నతం
డత్రాముత్ర శుభాదిమ పాత్రంబై దివ్యమహిమ బరగు నిజముగాన్.

వ. అని మఱియు కృతప్రసన్నుండై శ్రీమన్నారాయణదేవు నింద్రాది రూపంబుల నారాధించినను తత్తత్ఫలంబుల బొందుదురని జైమిని చెప్పిన నింద్రద్యుమ్నుం డివ్విధంబున యాత్రాదుల దారుమాధవుచే నుపదేశింపంబడి యెవ్విధంబున వర్తిల్లె నెఱింగింపు మని మునులు ప్రార్థించిన నతండి ట్లనియె.

చ. స్థిరదయ దారుమాధవునిచే నుపదేశితుడై నృపాలు డా
దరమున కొంతగాలము యథావిధి నుత్సవ మాచరించి భూ
వరు డగు శ్వేతు జేరి కృప వర్ధిల నప్పను లప్పగించి దా
నరిగె విరించి లోకమున కత్తరి నారదు గూడి ధన్యుడై.

వ. అని జైమిని యెఱింగించిన శౌనకాదులు తదుపదేశప్రకారంబున ప్రవర్తిల్లిరి మరియును.

మాలిని :

సకలభువనవాస స్థానచిత్రోదరా సం
ప్రకటిత నిజమాయాబద్ధ ధాత్రీతిబద్ధా

శుకముఖకృత భవ్యస్తోత్ర సంభావితా ద్రా
గ్వికసిత నిజభక్తక్షేమ శ్రీరంగధామా.

గద్య :

ఇది శ్రీ జగన్నాథకరుణారస పరివర్ధమాన కవితాలతాసంపద్విభ్రాపస్తంబ సూత్రాత్రేయసగోత్ర వంగల వీరరాఘవాచార్యపుత్ర ప్రసన్నజనవిధేయ సీతారామ నామధేయ ప్రణీతంబైన శ్రీ జగన్నాథ మాహాత్మ్యంబునందు సర్వంబును అష్టమాశ్వాసము.

విశేషాంశములు :

ప్రతి విలేఖనము :

విశ్వావసు నామ సంవత్సర ఆషాఢ బహుళ ౧ స్థిరవారం సరికి ఆళ్వారు సీతారామ రాజు శ్రీజగన్నాథమాహాత్మ్యం మందపాడి రామభద్రరాజుగారి ప్రతిని వున్నక్రమాన శ్రీరామార్పణముగా వ్రాసుకొనెను.

ఇందు 8 ఆశ్వాసములు గలవు. కృతినాథుడు శ్రీహరి. గ్రంథము బాగుగా నున్నది. శైథిల్యము లేదు.

శ్రీభాష్యకారాభ్యుదయము

మరింగంటి వేంకట నరసింహాచార్యులు

ఆక్సెషన్ నెం	: 6113	కాల్ నెం	: 611
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	: 183
ప్రతి పరిమాణము	: 45 సెం.మీ×3.5 సెం.మీ.	పంక్తులు	: 6 నుండి 8 వరకు

ప్రారంభము :

శ్రీకమలావధూటి నెద జేర్చి వయారముగా వృషాద్రిపై
ప్రాకట మొప్పగా నిలిచి భాసిలు వేంకటభర్త లీల న

స్తోకదయాంబురాశి యన దోచగ శిరస్సనగండ్ల గహ్వారిన్
జేకొనియందు లక్ష్మీనరశింహుడు మమ్ముఁ బ్రోచుగావుతన్.

చిలుకహొమావు తత్తడివజీరుని గన్నశుభాంగి వేంకటా
చలపతి కూర్మిరాణి శరజారి సహోదరి ముజ్జగంబులం
దలరగ బ్రోచు ప్రోడయగు పాటకగర్భునివాన యత్త మా
నిలయమునందు పేర్మి యెద నివ్వటిలన్ వసియించు నెప్పుడున్.

•• •• •• ••

వ. ఆని ఇష్టదేవతాస్తోత్రంబున మదీయాన్వయాభీష్టదైవంబగు శ్రీమద్వేంకటలక్ష్మీనృసింహస్వామి కనుపరత శోభన పరంపరాభ్యుదయం బగునట్లు అంకితంబుగా సమర్పింప బూనిన శ్రీ రామానుజార్యాభ్యుదయం బగు మహాదివ్య ప్రబంధప్రసూనధామనిర్మాణమునకు కథాసూత్ర ప్రారంభం బెట్టి దంటేని.

శా. శ్వేతద్వీపమె రంగధామముగనున్ క్షీరాబ్ధె కావేరిగా
దైతేయాంతకుడైన యిందిరపతే తత్పట్టణాధ్యక్షుగా
ధాతామోదత నివ్వటిల్ల యిటుగా ధాత్రీతలం బందులన్
యాతాయాతముగా సృజించె విబుధుల్ ఆశ్చర్యత నొందగాన్.

వ. మరియును

సీ. అఖిలాంతరాత్మయౌ ఆదిపరబ్రహ్మ యిందిర గావించు హితవుకరణి
అర్చావతారుడై అతిశయానందత ధారుణీస్థలి రంగధామమునను
స్థిరముగా నిల్చిన దివ్యస్థలంబును ప్రాప్యప్రాపకముగ భావమునను
అలరుచు మనమాళ ఆది నద్దేశకుల్ ద్రవిడప్రబంధముల్ సవినయముగ

గీ. మంత్రసారార్థమెల్ల సమర్మకముగ ఆరసి చదువుచు జెప్పగా ఆర్యజనులు
మానసములందు సంతోషమగ్ను లగుచు కరములును మోడ్చి యసి రిటు కౌతుకమున-

•• •• •• ••

ముగింపు:

ఉ. హా యనువారు సీతపసి యారయ సాహసు డెంతకైన నౌ
రా యనువారు సీత డెవరా యనువారును దీన దోష మా

హా యనువారు యీ .... త పుట్టి రే
డా యనువారు హోని నృపుకా యనువారును తొల్లునా యికన్.

క. అని సఖికులు పలుదెరగుల ఆనుకొనుచును లేచి చనిరి ఆత్మస్థలికిం
తనకక కూరకులేపడు జనవర యింకేమి ... ... నందున్.

వ. మణికులదీప నీకు అనుమానము మాయెడ యేమియుండినం
తనకక దీర్చుకొమ్మనుచు తత్సభయందుల నిల్వ కుద్ధతిం
పనిబడి శాము మున్నిటకు పొల్పుడివచ్చు .... పద్య ...
....

•• •• •• ••

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతిలో గ్రంథాంతము లేదు. ఉన్న పత్రములు కూడ కొంత శిథిలమైనవి. లిపి గ్రాహ్యము. లేఖనదోషములు కలవు. ప్రతివిలేఖరులు వేరగుటవలన కాబోలు ఒకేకవి రచించిన ఈ గ్రంథపు రెండు ప్రతులలో పద్యభేదములు, పాఠాంతరములు కలవు.

శ్రీభాష్యకారాభ్యుదయము

మరింగంటి వేంకటనరసింహాచార్యులు

ఆక్సేషను నెం : 6114 కాల్ నెం : టి 3 - 612
ప్రతి : తాళపత్రము; అసమగ్రము పత్రములు : 177
పత్రపరిమాణము : 28 సెం.మీ. × 3 సెం.మీ పత్రపంక్తులు : 6 నుండి 8

ప్రారంభము

ఉ. శ్రీరమణీమణీవిమలచిహ్నితభాసురవక్షభోగ ది
... ... కౌస్తుభహారశోభితున్

వారిజనేత్రునీలరుచివారిదవర్తు ... ...

... సురవిదారుని శేషనగాధ్యు గొల్చెదన్.

చ. కనకన ... ... ప్రకోహరు ...

కనదతిరక్తదిక్కటనిశాంత ... ...

... జప్రతాపరుచిభారలసద్వ్రపు, దుగ్రతేజుడుం

మన ... ... ను యెప్పుడు సంతసంబునన్.

* * *

వ. అభ్యుదయ శోభన పరంపరాభ్యుదయంబుగా నా యొనర్పం బూనిన రామానుజాభ్యుదయం బను మహాదివ్యప్రబంధప్రసూనధామనిర్మాణంబునకు కథాసూత్రప్రారంభం బెట్టిదన్నం గ్నేని

ముగింపు -

గీ. మానసంబున యాసూక్తి మరువ కేను

ధ్యాన మొనరించుచున్నాడ నార్యతిలక

ఖరఖరుండును మధ్యాహ్నకాలమునకు

వచ్చి ద్రవ్యంబు వకపురు డిచ్చు మరియు.

గీ. తళిహ నిత్యంబు నర్పించు దాసురాలు

మొరము మ్రోలను యిడనిడి ముద మెలర్ప

ఆజ్ఞ గైకొని శ్రీమత నరుగుచుండు

వాని రంగేశు దని మది దెలియనైతి.

చ. అని యటు తాపమొందు హృది నారయనైతి నటంచు గుందు దా

వనటనుజెందు డెందమున వారక దండియు డిందునొందు ...

* * *

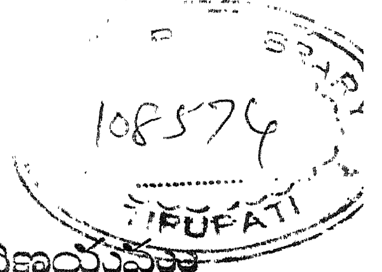
ప్ర తి వి లే ఖ న ము

కీలకనామ సంవత్సర వైశాఖ బహుళసప్తమీ సౌమ్యవాసరం వరకు నలదీగె శఠగోపాచార్యులు రామానుజాభ్యుదయం బను మహాప్రబంధంబు మాతృకలో వున్నమట్టుకు సర్వంబును కేశవపుర శ్రీకేశవస్వామి సన్నిధిలో వ్రాసినాడ.

*　　　*　　　*

వి శే షాం శ ము లు

ప్రతిలో గ్రంథాంతము లేదు. కొన్ని పత్రములు తునిగిపోయి యున్నవి. లేఖనదోషములు స్వల్పముగా గలవు. లిపి గ్రాహ్యము.

శ్రీమదలమేలుమంగా పరిణయము

తూము రామచంద్రావనీపాలుడు

ఆక్సెషను నెం	: 6117	కాల్ నెం	: టి 3 - 615
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	: 42
పత్రపరిమాణము	: 41 సెం.మీ.×3.5 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 6 నుండి 7

ప్రా రం భ ము

మ.　... ... ...
... ... గ్రావిక్షేపణో
త్కరపాతోడుచయుండు రామపదసద్భక్తిప్రమోదుండునౌ
హరి వాహిన్యధిరాజు నంగదుని నే నాసక్తితో గొల్చెదన్.

శా.　ఘనసచ్ఛన్నకుహూనిశోపమ లసద్గాత్రుండు క్ష్వేడాట్టహా
సనిశాటాధిపకామినీనికరఖాస్వద్భ్రూణనిర్భేదనుం

సినవంశార్ణవసోమరామచరణాబ్జేందిందిరప్రాయు డ
య్యనమప్రాభవు దచ్చుభల్లపతి మాకైశ్వర్యముల్ సీవుతన్.

0 0 0

వ. అంకితంబుగా నొనర్పంబూనిన యలమేల్మంగాపరిణయం బను మహాప్రబంధంబునకు కథాక్రమం బెట్టిదనిన.

గీ. శౌనకాదిమమునిలోకసార్వభౌమ
రాజి యొకనాడు నైమిశారణ్యమునను
సత్రయాగంబు సల్పుచు సత్రిరఘుని
కథలు వినువేడ్క సూతు మొగమ్ము జూచి.

0 (0

ఉ. రాజితరాజమౌళి సురరాజముఖామరులు న్నుతింప వి
భ్రాజితకాద్రవేయచయరాద్వలయాంగదహారయుక్తుడై
రాజితశైలమందు నగరాజసుతార్ధశరీరుడై పరి
వ్రాజకలోకమెల్ల కొలువన్ గొలువై యటనుండు నత్తరిన్.

0 0 0

ము గిం పు

క. గోపురవరమందిరఘన గోపురకలశముల ముద్దు గొనుచున్నవి యా
గోపురశిఖరాగ్రములను గోపురమున వెలగును గనుగో మునితిలకా.

గీ. అనుచు శంభుడు నారదమునివ(రుండు)రేణ్యు తోడ నుడివిన నధికసంతోషమునను
శంభునకు మ్రొక్కి వీడ్కొని చనియె గగన మార్గమున దేహకాంతితమంబు లణప.

0 0 0

వ న మ యూ ర ము.

అక్షరనృపోక్షదనుజారిచయరక్షా
శిక్షితవిపక్షసరసీరుహవిభాక్షా

యక్షవరపక్షనుతహారయుతవక్షా
రాక్షసకులక్షయవిరాజబలదక్షా.

0 0 0

గద్య:

ఇది శ్రీ మద్రామచంద్రపదారవిందమరందరసాస్వాదనతుందిలేందిందిరాయమానా సమాన తూమువంశ క్షీరపారావారరాకాసుధాకర రామక్ష్మాపాలసుపుత్ర పవిత్ర చరిత్రాక్షీణాంధ్రగీర్వాణచణ రామచంద్రావనీపాల విరచిత శ్రీమదలమేల్మంగాపరిణయం బను మహాప్రబంధంబునందు సర్వంబును చతుర్థాశ్వాసము.

0 0 0

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతియందు 1వ, 10వ పత్రములు లోపించినవి. ఒకపత్రము కొంత శిథిలమైనది. లిపి సులభగ్రాహ్యము. లేఖనదోషములు కొలదిగా కలవు.

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషను నెం	: 1793	కాల్ నెం	: టి 3-590
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	: 134
పత్రపరిమాణము	: 50X5.2 సెం. మీ.	పంక్తులు	: 20 నుండి 23

ప్రారంభము:-

శ్రీకైవల్యపదంబు జేరుటకునై చింతించెదన్ లోకర
క్షైకారంభకు భక్తపాలనకళాసంరంభకున్ దానవో
ద్రేకస్తంభకు కేళిలోల విలసద్దృగ్జాల సంభూత నా
నాకంజాత భవాండకుంభకు మహానందాంగనా డింభకున్.

వ. సమర్పితంబుగా నే నాంధ్రభాష రచియింపం బూనిన శ్రీమన్మహాభాగవతంబునకు ప్రారంభం బెట్టెదనిన.

సీ. విశ్వజన్మస్థితి విలయంబు లెవ్వని వలన నేర్పడు ననువర్తనమున
వ్యావర్త(న)ముల కార్యములం దభిజ్ఞుడై తాను రాజగుచు చింతనముజేసి
వేదంబు లజునకు విదితంబు గావించె నెవ్వడు బుధులు మోహింతు రెవ్వ
నికి నెండమావులు నీటగా చారుల నన్యోన్యబుద్ధి దా నడరు నెట్లు
గీ. త్రిగుణ సృష్టి యందు దీపించు సత్యము భంగిదోచు సుప్రభా నిరస్త
కుహకు డెవ్వ డతని గోరి చింతించెద ననఘు విశ్వమయుని ననుదినంబు.

* * *

క. పుణ్యంబై మునివల్లభ గణ్యంబై కుసుమఫల నికాయోద్ధిత సౌ
ద్గుణ్యంబై నైమిశాఖ్యా రణ్యంబు నుతింపదగు నరణ్యంబులలోన్.

* * *

ముగింపు :

వ. .... ఇట్లు ద్వాదశ మాసంబుల చతుర్వేదకాలత్రయరూపియైన గభస్తి. గంధర్వగానంబు పీతేర షష్టి సహస్ర సంఖ్యలంగల వాలఖిల్యమునులం గొలువ ముందర నడువ జగదీశ్వరుండైన మార్తాండుండు సప్తాశ్వసమేతుండై యేకచక్ర రథం బారోహించి నిమిషమాత్రంబున సహస్రయోజనంబు లతిక్రమించుచు రాత్రి దివంబు మేరుశైలంబును దిరుగుచుతారా పథంబునట్లు రా జరియించు. ఇవి యన్నియు వాసుదేవ పరంబుగా దెలియుమని పరీక్షిన్నరపాలునకు శుకయోగీంద్రుడు భాగవతం బాద్యంతంబును సవిస్తరంబుగా జెప్పెనని సూతుండు జెప్పిన నఖిల మునులు హర్ష సమేతులైరి. ఈ విష్ణుకథా ప్రపంచంబు వినువారును, పఠించువారును నాయు రారోగ్య ఐశ్వర్యంబు గలిగి హరిపదంబును బొందుదురు.

* * *

మాలిని :

జగదవనవిహారీ శత్రులోకప్రహారీ
సుగుణవనవిహారీ సుందరీమానహారీ
విగతకలుషరోషీ వీరవిద్యాభిలాషీ
స్వగురుహృదయపోషీ సర్వదాసత్యభాషీ.

○ ○ ○

గద్య :

ఇది శ్రీపరమేశ్వర కరుణాకలిత కవితావిచిత్ర కేసన మంత్రిపుత్ర సహజపాండిత్య పోతనామాత్య ప్రణీతంబైన శ్రీమహాభాగవతమునందు రాజుల యుత్పత్తియు, వాసుదేవ లీలావతార ప్రకారంబును ....నను కథలు గల ద్వాదశస్కంధము సంపూర్ణము.

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతి విక్రమనామ సంవత్సరమున లిఖించబడినది. పత్రములు క్రిమిదష్టములై కొన్ని తునకలైనవి. శిథిలావస్థకు చేరుచున్నది. లిపి బహు సూక్ష్మము. కష్టసాధ్యము. లేఖన దోషములు గలవు. ఇది ద్వాదశస్కంధముల ప్రతి.

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 566	కాల్ నెం	: టి3-537
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	: 280
ప్రతిపరిమాణము	: 41 X 4. 2 సెం. మీ	పత్రపంక్తులు	: 13.

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతియందు ప్రథమ స్కంధమునుండి ద్వాదశ స్కంధము వరకుగల గ్రంథము గలదు, ఇందు ప్రారంభము ముగింపు లేవు. మధ్యకూడ కొన్ని పత్రములు నష్టమైనవి.

ఈ ప్రతి చాల జీర్ణావస్థయం దున్నది. క్రిమిదష్టమైనది. ప్రతి పూర్తిగా నలుపు దిరిగినది. అక్షరములు బహు సూక్ష్మములు. ఈ ప్రతి చదువుట చాల కష్టము. ప్రతి విలేఖనమున చాలదోషము లున్నవి.

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

ప్రథమ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం : 845 కాల్ నెం : టి 8-509

ప్రతి : తాళపత్రము; సమగ్రము. పత్రములు : 64

ప్రతిపరిమాణము : 46×3.2 సెం. మీ. పత్రపంక్తులు :

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతి యందు ప్రథమ స్కంధము పూర్తిగా కలదు. ప్రథమ పత్రము మాత్రము మూడు ముక్కలుగ నున్నది. మిగిలిన ప్రతి బాగున్నది. లిపి స్పష్టము. కాని లేఖన దోషములు చాల కలవు.

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

ప్రథమస్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం : 684 కాల్ నెం : టి 8-548

ప్రతి : తాళపత్రము; సమగ్రము, పత్రములు : 70

ప్రతిపరిమాణము : 37.8× సెం.మీ. పత్రపంక్తులు : 6 నుండి 7

ఈ ప్రతి యందలి లిపి స్పష్టముగనే యున్నది. కాని లేఖనదోషములు, స్వల్పముగ గలవు. ఈ ప్రతి యొక్క పార్శ్వములు ఊర్ధ్వఅధోభాగములు కొంత కొంత శిథిల మైనవి. ప్రతిస్వల్పముగ క్రిమి దష్టమైనది. పత్రములునలుపు దిరుగు చున్నవి'

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

ప్రథమ ద్వితీయ స్కంధములు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం :	4590	కాల్ నెం :	టి 3-616
ప్రతి :	తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు :	72
ప్రతిపరిమాణము :	41.3×3.2 సెం. మీ.	పత్రపంక్తులు :	8

విశేషాంశములు

ప్రతివిలేఖనము

రాక్షస నామ స॥ జ్యేష్ఠ శు॥ ౧౦ మిలు పెదమందడి కోవూరు తిమ్మన్న కొమారుడు పుల్లయ్య స్వధాకుగాను వ్రాసుకొన్న ప్రథమ ద్వితీయస్కంధములు.

ఇందలి పత్రములు నలుపుదిరుగు చున్నవి. లిపి కూడ స్పష్టముగ లేదు. ప్రతి పాత బడినను బాగున్నది. ప్రతి విలేఖనమున చాల దోషములు గలవు.

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ స్కంధములు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం :	4591	కాల్ నెం :	టి 8-513
ప్రతి :	తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు :	150
ప్రతిపరిమాణము :	46.7 × 4.8 సెం. మీ.	పత్రపంక్తులు :	9

విశేషాంశములు

ప్రతివిలేఖనము

ఇది శ్రీతిరుమలనగరి దేవరాజుదేశపాండ్యా అంతన్న తనయుడు వేంకట్రాయుడు, తత్పౌత్రుడు తిరుమలరాయుడు, తజ్జనకుడు పాపయ తత్పుత్రుడు రామన్న....కు వ్రాసుకున్న పుస్తకం అభ్యుదయ పరంపరాభివృద్ధియగు నట్టుగాను శాలివాహన శక వర్షంబులు ౧[illegible] అగు నట్టుగాను ప్లవంగసంవత్సర చైత్ర శు॥౧౨ భౌమ్యవాసరం రెండుఝాములన్నరవరకు వ్రాసినది భాగవతం.

ప్రతి అంతటా క్రిమిదష్టము. వ్రాత బాగున్నది. వ్రాతదోషము లల్పములు. గ్రంథ మంతటిగా శైథిల్యాదశలో నున్నది. ఇందు ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ స్కంధములు గలవు.

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ స్కంధములు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 320	కాల్ నెం	: టి 3-512
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 366
ప్రతిపరిమాణము	: 41.8×4 సెం. మీ.	పత్రపంక్తులు	: 5

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతియందు ప్రథమస్కంధము నందలి నాలుగుపత్రములు లోపించినవి. ఇందు గ్రంథాద్యంతములు గలవు. ప్రతియు స్వల్పముగ క్రిమిదష్టమైనది. కొన్ని అక్షరములు నశించినవి. కాని మొత్తము మీద ప్రతి బాగున్నది.

ఈ ప్రతి యందలి లిపి స్పష్టము. పత్రములు నలుపుదిరుగుచున్నవి. ప్రతివిలేఖన మున దోషములు గలవు.

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

ప్రథమస్కంధము నుండి చతుర్థ స్కంధము వరకు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 407	కాల్ నెం	: డి 8-500
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 256
ప్రతిపరిమాణము	: 46 × 38 సెం. మీ.	పత్రపంక్తులు	: 6

విశేషాంశములు :

ప్రతివిలేఖనము :

శాలివాహన శకవర్షంబులు 1754 అగునట్టుగాను నందన నామ సంవత్సర మార్గశిర బ॥ 7 భానువారం వరకు మహారాజరాజశ్రీ మాతృశ్రీ జనంపల్లి (స్వామి)రాయాకేసమ్మ దేశాయిగారికి ముంగర నర్సన్న వ్రాసియిచ్చిన భాగవతం ప్రథమ ద్వితీయ తృతీయ, చతుర్థంబులు.

ఈ ప్రతియందు పూర్తిగా నాలుగు స్కంధములు గలవు.

ప్రతి బాగున్నది. ఒకటి, రెండు పత్రములు తునిగినవి. మిగిలినప్రతి మంచిదశలో నున్నది. లిపి స్పష్టము. ప్రతివిలేఖనమున స్వల్పదోషము లున్నవి.

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

ప్రథమ స్కంధమునుండి చతుర్థ స్కంధమువరకు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 796	కాల్ నెం	: డి 8-497
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 354.
ప్రతి పరిమాణము	: 42.5 × 4 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 6

విశేషాంశములు :

ప్రతి అలతిగా క్రిమిదష్టమైనది. కొన్నిపత్రములు రెండుగా విరిగినవి. వ్రాత స్పష్టము. వ్రాతదోషములు కలవు.

ఇందు ప్రథమస్కంధమునుండి చతుర్థస్కంధము వరకుగలదు. నేటి ముద్రిత ప్రతులకును ఈప్రతికిని అక్కడక్కడ భేదములు కలవు.

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

ప్రథమ స్కంధమునుండి చతుర్థ స్కంధమువరకు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం.	: 1881	కాల్ నెం.	: టి 3-491
ప్రతి	: కాగితము; సమగ్రము.	పుటలు	: 196
ప్రతి పరిమాణము	: 29.5×18.5 సెం.మీ	పుటపంక్తులు	: 32

విశేషాంశములు

ప్రతియందలి ప్రతిపుట క్రిమిదష్టమై యున్నది. వ్రాత చక్కనిది. వ్రాతదోషము లల్పములు. ఇందు 133 సంఖ్యగల పుటయందు ఏమియు వ్రాయబడకయే పుటసంఖ్య మాత్రము వేయబడి యున్నది. వ్రాయసకాని పేరుగాని, కాలముగాని పేర్కొనబడలేదు.

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

ప్రథమ స్కంధమునుండి చతుర్థ స్కంధమువరకు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 4593.	కాల్ నెం.	: టి 3-549
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	: 146
ప్రతి పరిమాణము	: 39.3×3.4 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 7

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతి క్రిమిదష్టమై నలుపు దిరిగి కొన్నిపంక్తులు గ్రాహ్యమగుటలేదు. లిపి స్పష్టము. ప్రతివిలేఖనమున దోషములు కలవు. ఈ ప్రతియందు అటనట కొన్ని పత్రములు లోపించినవి. ఇందలి నాలుగు స్కంధములలో నేదియును పూర్తిగా లేదు.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

ప్రథమ స్కంధమునుండి చతుర్థ స్కంధమువరకు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం.	: 4592.	కాల్ నెం.	: టి 3-498
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 341
ప్రతి పరిమాణము	: 48×4 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 6

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతి అసమగ్ర ప్రతి. ఇది బాగుగా నలుపు దిరిగినది. క్రిమిదష్టమై కొన్ని పత్రములు శిథిలమైనవి. అటనట ప్రతివిలేఖరి కొంత విషయమును వ్రాయక ఖాళీలువదలెను. లిపి స్పష్టము. కాని ప్రతివిలేఖనమున చాలదోషము లున్నవి. అటనట కొన్ని పత్రములు లోపించినవి.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

ప్రథమ స్కంధమునుండి చతుర్థ స్కంధమువరకు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం.	: 5005	కాల్ నెం.	: టి 3-515
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	: 225
ప్రతి పరిమాణము	: 42.2×3.8 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 9.

విశేషాంశములు

ప్రతి విలేఖనము — రక్తాక్షి నామసంవత్సర వైశాఖ బహుళ 3 వరకు బొమ్మకన్న వెంకటరామునిగారికి అప్పరాజు వాసుదేవుడు ప్రథమ, ద్వితీయ, తృతీయ చతుర్థ స్కంధములు యీనాలుగున్ను యీ పౌద్దటివరకు బందరు కనుబాడా రుస్తుంబాదాలో ఉండి వ్రాసెను.

గ్రంథపాత శైథిల్యాలు కలవు. వ్రాత బాగున్నది. వ్రాతదోషములు కలవు.

ఇందుగల నాలుగు స్కంధములలో నేయొక్కస్కంధము సమగ్రముగా లేదు. మొదటి మూడుస్కంధముల ఆద్యంతములు గుర్తించుట కష్టము. ప్రథమ స్కంధమునకు ఆది గలదు. చతుర్థస్కంధమునకు మాత్రము ఆద్యంతములు కలవు. పెక్కుపత్రములు మధ్యలో లోపించినవి. పదిపత్రములు కుడిభాగమున విరిగియున్నవి.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

ప్రథమ స్కంధమునుండి చతుర్థస్కంధమువరకు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సేషన్ నెం	: 151	కాల్ నెం.	: టి 3-566
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 285
ప్రతి పరిమాణము	: 37.6×3.9 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 8

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతి బాగుగా నున్నది. కాని మధ్యలో కొనిపత్రములు నలుపు తిరుగుచున్నవి. లిపి స్పష్టము. లేఖనదోషములు స్వల్పముగ నున్నవి.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

ప్రథమ స్కంధమునుండి చతుర్థ స్కంధమువరకు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సేషన్ నెం.	: 5637	కాల్ నెం.	: టి 3-492
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 282
ప్రతి పరిమాణము	: 47×3 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 6 నుండి 7

విశేషాంశములు

ప్రతి క్రిమిదష్టమైనది. గ్రంథపాతము కలదు. వ్రాత దోషములు, ఛందోదోషములు గలవు. లిపి బాగున్నది.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

ప్రథమ, ద్వితీయ, సప్తమ స్కంధములు.

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం.	3479	కాల్ నెం.	టి 561
ప్రతి	తాళపత్రము, సమగ్రము	పత్రములు	187
ప్రతి పరిమాణము	40 X 3.3 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	6

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతియందు ప్రథమ, ద్వితీయ, సప్తమస్కంధములు మూడును పూర్తిగా గలవు. ప్రని చాల క్రిమిదష్టమై శిథిలావస్థలో నున్నది. లిపి అస్పష్టము. లేఖనదోషములు చాల కలవు.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

ప్రథమ స్కంధము నుండి నవమస్కంధము వరకు

బమ్మెరపోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 3788	కాల్ నెం	: టి 3-571
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 358
ప్రతి పరిమాణము	: 43×3.6 సెం.మీ	పత్రపంక్తులు	: 8 నుండి 9

విశేషాంశములు :

ప్రథమ స్కంధాంతమున ప్రతివిలేఖన కాల మీ క్రింది విధముగా సూచింపబడి యున్నది.

"దుందుభి నామసంవత్సర ఆశ్వయుజ బహుళ ౧౦ శుక్రవారం రెండో యామం వరకు ప్రతిలో వున్న ప్రకారం వ్రాసిన ప్రథమస్కంధం" చతుర్థ స్కంధాంతమున ఇట్లు కలదు. రుధిరోద్గారి సంవత్సర చైత్రబహుళ ౧౧ వరకు వ్రాసినది.

షష్ఠస్కంధాంతమున—అధిక శ్రావణ బ. 4 వరకు, సప్తమ స్కంధాంతమున—రుధిరోద్గారి సం. నిజశ్రావణ బ. ౯ వరకు ప్రతి క్రమాన వ్రాసినాము.

ప్రతి చక్కనిది. గ్రంథశైథిల్యాది దోషములు లేవు. వ్రాత బాగున్నది వ్రాతదోషములు కలవు. మొదటి స్కంధము వరకు గలదు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

ప్రథమ స్కంధము నుండి షష్ఠ స్కంధము—ఏకాదశ, ద్వాదశ స్కంధములు

బమ్మెరపోతన

ఆక్సెషన్ నెం	808	కాల్ నెం	: టి 3-580
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	: 389
ప్రతి పరిమాణము	44×3.7 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 6

విశేషాంశములు

గ్రంథ మలతిగా క్రిమిదష్టము. మొత్తము 8 స్కంధములు గలవు. ప్రథమనుండి షష్ఠ స్కంధమువరకును పిదప ఏకాదశ ద్వాదశ స్కంధములును గలవు. 86వ సంఖ్య గల పత్రము లోపించినది. మిగిలిన భాగమంతయు సంపూర్ణముగా గలదు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

ప్రథమ స్కంధము నుండి దశమ స్కంధము వరకు

బమ్మెరపోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 3987	కాల్ నెం	: టి 8-570
ప్రతి	: తాళపత్రము;సమగ్రము.	పత్రములు	: 376
ప్రతిపరిమాణము	: 44×4 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 13

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతి యందలి స్కంధము లన్నియు పూర్తిగా కలవు. మొదటి పత్రము మాత్రము కొద్దిగా శిథిలమైనది.

లిపి స్పష్టము ప్రతివిలేఖనమున స్వల్పదోషము లున్నవి. ఈ ప్రతి దుర్మతి నామ సంవత్సర వైశాఖ బ॥ 10 నాడు వ్రాయుట ప్రారంభింప బడినది.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

ప్రథమ స్కంధము నుండి నవమ - ఏకాదశ - ద్వాదశస్కంధములు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	4461	కాల్ నెం	: టి 3-580
ప్రతి	తాళపత్రము, అసమగ్రము.	పత్రములు	: 502
ప్రతిపరిమాణము	46×4.9 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 8

విశేషాంశములు

ప్రతివిలేఖనము :

ప్రథమస్కంధము, ద్వితీయస్కంధము తృతీయస్కంధము, చతుర్థస్కంధము, పంచమస్కంధము, షష్ఠస్కంధము, సప్తమస్కంధము, అష్టస్కంధము, నవమ స్కంధము, ఏకాదశస్కంధము, ద్వాదశస్కంధమున్ను చెన్నపట్నంలో పైండో గవరయ్యగారు శ్రీమన్నారాయణార్పణంగా రెండు దస్తూరీలను వ్రాయించినారు.

.. ..

ఈ ప్రతి యందు దశమస్కంధము తక్క, తక్కిన పదకొండు స్కంధముల గ్రంథము పూర్తిగా గలదు. స్కంధాంత గద్యల వలన ఇందలి పంచమస్కంధము గంగన కృతమనియు, షష్ఠస్కంధము సింగన విరచితమనియు, మిగిలిన స్కంధ ములు పోతన ప్రణీతములనియు తెలియుచున్నది.

ఈ ప్రతి చాలనలుపు తిరిగినది. కొన్నిచోట్ల అక్షరములు కనిపించుట లేదు. స్వల్ప ముగ క్రిమిద్రష్టమైనది మొత్తము మీద ప్రతిబాగున్నది. లిపి స్పష్టముగా లేదు. ప్రతి విలేఖనమునను దోషములు గలవు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

ప్రథమ, ద్వితీయ, ఏకాదశస్కంధములు

బమ్మెరపోతన

ఆక్సెషన్ నెం	833	కాల్ నెం	టి 3-533
ప్రతి	తాళపత్రము, అసమగ్రము	పత్రములు	43
ప్రతిపరిమాణము	39×3.6 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	6 నుండి 7

వి శే షాం శ ము లు

ఈ ప్రతి యందు ప్రథమ, ద్వితీయ ఏకాదశ స్కంధము నందలి కొన్ని విడి పత్రములు గలవు. అవియును క్రిమిదష్టమై శిథిలమగుచున్నవి. ఈ ప్రతిలో వరుసగా ఏస్కంధ పత్రములు ఎక్కువగా లేవు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

ద్వితీయస్కంధము

బమ్మెరపోతన

ఆక్సెషన్ నెం	841	కాల్ నెం	టి 3-507
ప్రతి	తాళపత్రము, సమగ్రము.	పత్రములు	28
ప్రతిపరిమాణము	46×3.6 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	6

వి శే షాం శ ము లు

ఈ ప్రతిలో ఆద్యంతముగల గ్రంథమున్నది గాని మధ్య నొక్కపత్రము మాత్రము నష్టమైనది. ప్రథమపత్రము పైభాగము కొంత శిథిలమైనది. మిగిలిన ప్రతి బాగున్నది. లిపిస్పష్టము. ప్రతివిలేఖన దోషములు స్వల్పముగ నున్నవి.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము
తృతీయస్కంధము
బమ్మెరపోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 881	కాల్ నెం	: టి 3-508
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 89
ప్రతిపరిమాణము	: 40.3×4 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 8

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియందు కొన్నిపత్రములు తునిగి యున్నవి. కొన్ని నలుపు దిరుగు చున్నవి. మొత్తముమీద ప్రతి మంచి దశయందు ఉన్నది. ప్రతి విలేఖనమున చాలదోషములు గలవు. లిపి స్పష్టమే.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము
తృతీయ స్కంధము
బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	721	కాల్ నెం	టి 3 - 506
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	188
ప్రతి పరిమాణము	39×3.6 సెం.మీ	పత్రపంక్తులు	7 నుండి 8

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతి కాళయుక్తి నామ సంవత్సర అషాఢశుద్ధ 12 గురువారంనాటికి వ్రాయబడినది. ప్రతివిలేఖరిపేరు వ్రాయబడలేదు. గ్రంథాద్యంతములున్నను, అట నట కొన్ని పత్రములు లోపించినవి. ప్రతి క్రిమిదష్టమై కొన్ని పత్రములు విరిగిపోయినవి. లిపి స్పష్టము. లేఖన దోషము అధికము.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

తృతీయ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	3450	కాల్ నెం	టి 3 - 560
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	76
ప్రతిపరిమాణము	53.2×3.4 సెం.మీ	పత్రపంక్తులు	7

వి శే షాం శ ము లు

ఈ ప్రతియందలి లిపి స్పష్టమైనను దోషభూయిష్ఠముగ నున్నది. లేఖనదోషములు చాల గలవు. ప్రతి చాలవరకు క్రిమిదష్టమై శిథిలావస్థలో నున్నది. మొదటి ఆరు పత్రములు లేవు. ప్రతి నలుపుదిరుగు చున్నది. ఈ ప్రతి క్రోధన నామసంవత్సర ఆషాఢశుద్ధ ద్వాదశి ఆదివారం నాటి అయ్యవారి పల్లె వరుణముపుల్లయ్య లయగ్రాహి నరసప్పచే వ్రాయబడినది.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

తృతీయ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	4594	కాల్ నెం	టి 3 - 542
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	133
ప్రతి పరిమాణము	40.7×3 సెం.మీ	పత్రపంక్తులు	5 నుండి 6

వి శే షాం శ ము లు

ఈ ప్రతి యందు గ్రంథాద్యంతములు కలవు కాని అటనట కొన్ని పత్రములు లోపించి నవి. కొన్ని పత్రముల కొంతభాగము శిథిలమైనవి. ప్రతి నలుపుదిరిగి యున్నది. కొన్ని పత్రములు ఎక్కువగా క్రిమిదష్టమై యున్నవి. ఇందలి లిపిస్పష్టము. కాని ప్రతి విలేఖనమున దోషము లున్నవి.

ఈ ప్రతి సిద్ధార్థినామసంవత్సర ఫాల్గుణ బహుళ పంచమీ గురువారంనాటికి **వేంకట** రామానుజంగారిచే వ్రాయబడినది.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

తృతీయ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	4613	కాల్ నెం	టి 3 - 511
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	35
ప్రతి పరిమాణము	46X3.4 సెంమీ	పత్రపంక్తులు	6

విశేషాంశములు

ఈ తృతీయస్కంధప్రతి యందు ప్రారంభమునుండి 330 గద్య పద్యములు మాత్రమే కలవు. లిపి స్పష్టము. ప్రతి మంచిస్థితి యందున్నది.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

తృతీయ నుండి అష్టమ స్కంధము వరకు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	4595	కాల్ నెం	టి 3 - 522
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	8
ప్రతి పరిమాణము	47.5X3.7 సెం.మీ	పత్రపంక్తులు	8 నుండి 9

విశేషాంశములు

ప్రతి విలేఖనము

క. (హ)రికృప శార్వరి సంవత్స రమున అష్టమము నంత సాంగ(ము)గానున్
మరి వేడు కలర వ్రాసెను వెరవొప్పగ అక్కిరాజు . . న నిపుడున్.

... ...

ఈ ప్రతి యందు తృతీయస్కంధ ప్రారంభము లేదు. 270. పద్యములు ప్రారంభమున నష్టమైనవి. మధ్యగూడ ఆరు పత్రములు నష్టమైనవి. ఇందు షష్ఠస్కంధము తరువాత ఒకస్కంధము (సప్తమ) పూర్తిగా లేదు. అష్టమస్కంధమున రెండవ పత్రమునుండి కొన్నిపత్రములు లేవు. కాని మిగిలిన స్కంధమంతయు పూర్తిగా నున్నది. ముగింపు కూడనున్నది.

ఈ ప్రతి యందలి పత్రములు చాల శిథిలావస్థలో నున్నవి. ప్రతి చాలవరకు క్రిమి దష్టమై కొంత విషయ నష్టమైనది. అష్టమ స్కంధము ఎక్కువగా ఇట్లు క్రిమి దష్టమైనది.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

పంచమ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సేషన్ నెం	598	కాల్ నెం	టి 8 - 514
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	30
ప్రతి పరిమాణము	40.3X2.8 సెం.మీ	పత్రపంక్తులు	9 నుండి 10

విశేషాంశములు

ప్రతి అలతిగా క్రిమిదష్టము. కొన్ని పత్రములు శిథిలములై యున్నవి. కొన్ని స్థలము లందు ముద్రితప్రతికిని ఈవ్రాతప్రతికిని భేదము కలదు. వ్రాతదోషములు కలవు. ఛందో దోషములు కూడ గలవు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

పంచమ నుండి నవమస్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సేషన్ నెం	425	కాల్ నెం	టి 8 - 501
ప్రతి	తాళపత్రము; సమగ్రము	పత్రములు	280
ప్రతి పరిమాణము	38.5X3 సెం.మీ	పత్రపంక్తులు	7

విశేషాంశములు :

ప్రతి విలేఖనము

స్వస్తిశ్రీ విజయాభ్యుదయ శాలివాహన శక వర్షంబులు 1755 అగునట్టుగాను. విజయ నామసం॥ వైశాఖ బ॥ 7 భృగువారం వరకు వ్రాసి మహారాజశ్రీ మాతృశ్రీ సవా . కేసమ్మ రేశాయి గారికి పౌష్యవర్ధుడు మాంగళ నరసన్న పంచమం షష్ఠమం సప్తమం అష్టమం నవమస్కంధం లిఖించి యిచ్చినది.

ఈ ప్రతి యందు, 5,6,7,8,9 స్కంధములు పూర్తిగానున్నవి. కాని గ్రంథము చాల వరకు క్రిమినష్టము. లిపి స్పష్టము. లేఖన దోషము లున్నవి. ఈ ప్రతికలో పైస్కంధములన్నియు పోతన కృతములుగానే యున్నవి.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

చతుర్థనుండి ఏకాదశ స్కంధము వరకు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సేషన్ నెం	; 1808.	కాల్ నెం	: టి 8-602
ప్రతి	; తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	; 803
ప్రతిపరిమాణము	; 48 × 3.2 సెం.మీ.	ప్రతిపంక్తులు	; 6 నుండి 7

విశేషాంశములు

ప్రతివిలేఖన కాలమిందు సూచింపబడ లేదు.

గ్రంథము మిక్కిలి క్రిమిదష్టమైనది. శిథిలావస్థలో నున్నది. మిక్కిలి పురాతన ప్రతిగా దోచుచున్నది. కొన్ని పత్రములు రెండుగా విరిగియున్నవి. వ్రాత దోషములు కలవు. ఛందో దోషములు కూడా గలవు.

ఇందు చతుర్థ, పంచమ, షష్ఠ, ఏకాదశస్కంధములు మాత్రము సంపూర్ణముగా గలవు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము
షష్ఠ స్కంధమ్మునుండి నవమ స్కంధము వరకు
బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	; 1558.	కాల్ నెం	; టి 3 - 545.
ప్రతి	; తాళపత్రము; సమగ్రము	పత్రములు	; 206.
ప్రతిపరిమాణము	; 37.8 × 3.9 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	; 8

వి శే షాం శ ము లు

గ్రంథ మలతిగా క్రిమిదష్టమైనది. వ్రాతదోషము అధికముగా గలవు. ఇందు షష్ఠ స్కంధమునుండి నవమస్కంధము వరకు గలదు. ఈ ప్రతియందు షష్ఠస్కంధము కేసనమంత్రిపుత్ర సహజపాండిత్య పోతనామాత్య ప్రణీతంబైన అనిగలదు కాని భాగవతము నందు షష్ఠస్కంధ ప్రారంభమున ఇష్టదేవతాది ప్రార్థనము. పూర్వకవిస్తుతియు షష్ఠ్యంతములుకూడ కలవు. ఇంకను అదే స్కంధమున "శ్రీమహాభాగవత పురాణంబునందు షష్ఠస్కంధం బాంధ్రభాష రచియింపంబూని" అనికూడగలదు. ఆశ్వాసాంత గద్యమున "ఇది శ్రీసకల సుకవి జనమిత్ర శ్రీవత్స గోత్రపవిత్ర కసువయామాత్యపుత్ర బుధజనప్రసంగానుషంగ సింగయనామధేయ ప్రణీతంబైన శ్రీమహాభాగవత పురాణంబునందు" అనికలదు. దీనినిబట్టి సింగనయే స్వతంత్రముగా భాగవతములోని షష్ఠస్కంధమును రచించినట్లు గోచరమగుచున్నది. ఈతాళపత్రప్రతియందు పైనపేర్కొనిన విషయమునకు భిన్నముగా ఆశ్వాసాంత గద్యమున పోతనయే రచించినట్లుగ గలదు.

ప్ర తి వి లే ఖ న ము

సప్తమస్కంధము. కాళయుక్తి నామ సంవత్సర మాఘబహుళ 9శుక్రవారం యామం వర్కు గుంటూరుజిల్లాలో చేరిన యనమదల కాపరస్తుడైన గొల్లపూడి పాపయ్య వ్రాసిన సప్తమస్కంధం సంపూర్ణము.

అష్టమస్కంధము: కాళయుక్తి నామ సంవత్సర ఫాల్గుణశుద్ధ 5 బుధవారం పగలు రెండుయామములవర్కు గుంటూరుజిల్లాలో చేరిన యనమదల కాపరస్తుడైన గొల్లపూడి పాపయ్య వ్రాసిన అష్టమస్కంధం సంపూర్ణము.

నవమస్కంధము: సిద్ధార్థి నామ సంవత్సర చైత్ర బ॥ 5 ఇందువారం సాయంవరకు గుంటూరుజిల్లాలో చేరిన యనమదల కాపరస్థుడైన గొల్లపూడి [illegible] వ్రాసిన నవమస్కంధం సంపూర్ణము.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

షష్ఠ, సప్తమ, అష్టమ, నవమ స్కంధములు, ద్వాదశస్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం ; 3981 — కాల్ నెం ; టి 3 - 568.

ప్రతి ; తాళపత్రము; సమగ్రము. — పత్రములు ; 301

ప్రతిపరిమాణము ; 44 × 4 సెం.మీ. — పత్ర పంక్తులు ; 8.

వి శే షాం శ ము లు

ప్రతి విలేఖనము : వర్తమాన వ్యవహారిక చాంద్రమాన శోభకృతు నామసంవత్సర భాద్రపద బ॥ 7 శుక్రవారం నాటికి మహారాజరాజశ్రీ మాతృశ్రీ కొప్పుల లక్ష్మిదేవమ్మ గారు భాగవతం ద్వాదశ స్కంధాలు వ్రాయించెను.

ఈ ప్రతియందు పై స్కంధములు పూర్తిగా నున్నవి. కాని కొన్ని పత్రముల పార్శ్వములు కొంత భాగము శిథిలమై నశించినది. ఈ ప్రతి స్వల్పముగ క్రిమిదష్టమైనది. లిపి అస్పష్టము. ఇందు చాల పద్యములు గూడ చ్యుతములైనవి. ప్రతివిలేఖన దోషములు చాల కలవు. ప్రతి నలుపు దిరుగుచున్నది.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

సప్తమ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం : 6124 — కాల్ నెం : టి 3 - 622

ప్రతి : తాళపత్రము; సమగ్రము. — పత్ర ములు : 44

ప్రతి పరిమాణము : 88×4.6 సెం.మీ — పత్రపంక్తులు : 6 నుండి 7వరకు

విశేషాంశములు :

దుర్మతి నామసంవత్సర ఆషాఢ బహుళ సప్తమి (7) ఆరభ్య తత్సంవత్సర శ్రావణ శుద్ధ (4) చవితి మందవాసరం దినములు 12 కి ప్రబంధాల లక్ష్మయ్య కుమారుడైన జగ్గయ్య గుముడవెల్లి సింగపట్నంకు వ్రాసియిచ్చినది.

ప్రతి బాగుగా నున్నది. లేఖన దోషములు గలవు. లిపి స్పష్టము.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము
సప్తమ స్కంధము
బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 368	కాల్ నెం	: డి. 3 - 583
ప్రతి	: తాళపత్రము ; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 33
ప్రతి పరిమాణము	: 40.7×3 సెం. మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియందు సప్తమ స్కంధముయొక్క ఆద్యంతములు లేవు. ఇది అసమగ్ర ప్రతి.

ఈ ప్రతి అధికముగ క్రిమిదష్టమై యున్నది. కొన్ని పత్రములు శిథిలమై యున్నవి. ఇందలి లిపి స్పష్టము. కాని ప్రతివిలేఖనమున దోషములు కలవు. ప్రతి నలుపు దిరుగుచున్నది.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము
సప్తమ స్కంధము
బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 415	కాల్ నెం	: డి 3-520
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్ర ములు	: 107
ప్రతిపరిమాణము	: 39×3 సెం. మీ.	పత్రపంక్తులు	: 4

ప్రతి విలేఖనము :

భావ నామసంవత్సర కార్తీక శు॥ ౩లు మొదలుకొని పుష్య॥ శ్రీమతు కల్లూరి అట్లు బూశన్న కుమారునికి తిమ్మన్నకు వుబుచల కర॥ వ్రాసి యిచ్చిన సప్తమ స్కంధము సంపూర్ణము.

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియందు ఆద్యంతము లున్నను, మధ్యమధ్య బహుపత్రములు మొదటి పత్రము నశించినవి.

ఈ ప్రతి నలుపు దిరుగుచున్నది. పార్శ్వము లందలి కొంతభాగము శిథిలమైనది. లిపి స్పష్టముగ నున్నది.

కొన్ని పత్రముల పై భాగములు కొంత నశించినవి. ప్రతి విలేఖనమున మధ్య ఖాళీలు వదిలివేయబడినవి. దోషములు కూడ నున్నవి.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

సప్తమ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

అక్సెషన్ నెం	1750	కాటి నెం	టి 3-521
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	71
ప్రతి పరిమాణము	47 X 3.3 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	5 నుండి 6

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియందు సప్తమ స్కంధముయొక్క మొద లున్నది. కాని అంతము శిథిలమైనది. ఈ ప్రతి చాల భాగము క్రిమిదష్టమై ఉన్నది.

ఇందలి లిపి స్పష్టమే కాని గ్రంథము మిక్కిలి శిథిలావస్థలో నున్నది. దీనివలన ఉపయోగము చా తక్కువ. కొన్ని పత్రముల తునుకలె యున్నవి.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

స ప్తమ - అష్టమ స్కంధములు

బ మ్మె ర పో త న

ఆక్సెషన్ నెం	4004	కాల్ నెం	టి3 - 572
ప్రతి	తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	119
ప్రతి పరిణామము	48.5 X సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	6

ఈ ప్రతియొక్క మొదటి పత్రము కొంత, రెండు ఐదు పత్రములు సగముపైగా శిథిలమైనవి. మిగిలిన ప్రతి బాగున్నది. లిపి స్పష్టము. ప్రతి విలేఖనమున స్వల్ప దోషము లున్నవి. ఈ ప్రతి నలుపు దిరుగుచున్నది.

శ్రీ మ దాం ధ్రి మ హా భా గ వ త ము

స ప్తమ - అష్టమ - నవమ స్కంధములు.

బ మ్మె ర పో త న

ఆక్సెషన్ నెం	5685	కాల్ నెం	టి3 — 518
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	208
ప్రతి పరిమాణము	41.8 X 4 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	7

వి శే షాం శ ము లు :

అసమగ్రము. అలతిగా క్రిమిదష్టము. కొన్ని పత్రములు శిథిలము లైనవి. వ్రాత చక్కనిది. వ్రాత దోషములు కలవు. సప్తమ - అష్టమ - నవమ స్కంధములు గలవు. సప్తమ అష్టమ స్కంధములకు పత్ర సూచీక్రమము వరసగా కలదు (1-185) నవమస్కంధమునకు ప్రత్యేకంగా పత్రసక్రమము 1నుండి ప్రారంభింపబడినది(1—179)

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

అష్టమ స్కంధము

బ మ్మె ర పో త న

ఆక్సేషన్ నెం	4596	కాల్ నెం	జి 3-517
ప్రతి	తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	66
ప్రతి పరిమాణము	36.2 X 3.4 సెం. మీ.	పత్ర పంక్తులు	8

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతి క్రిమిదష్టమై శిథిలావస్థలో నున్నది. కొన్ని కొన్ని అక్షరములు నశించినవి. కొన్నిపత్రములు విరిగి యున్నవి. ప్రతి నలుపు దిరుగుచున్నది. లిపి స్పష్టము. కాని ప్రతివిలేఖన దోషములు కలవు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

అష్టమ స్కంధము

బ మ్మె ర పో త న

ఆక్సేషన్ నెం	4597	కాల్ నెం	జి 3-519
ప్రతి	తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	64
ప్రతి పరిమాణము	40 X 3.8 సెం. మీ.	పత్ర పంక్తులు	9

విశేషాంశములు :

ప్రతి విలేఖనము :

వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమాన దుర్ముఖి నామసంవత్సర ఫాల్గుణ బ12 మందవాసరం వరకు అష్టమ స్కంధం సంపూర్ణంగా తుర్కపల్లి వెంకన్నగారి ప్రతిలోవున్న క్రమాన

పలిచిశ్ల లింగారెడ్డి ఖుషదుందిగల్‌గారి కొమారులు వెంకటకృష్ణారెడ్డి గోవిందరెడ్డి దేశాయిగారు వ్రాసుకొన్నారు:

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

అష్టమ - నవమ స్కంధములు

బమ్మెర పోతన

అక్సేషన్ నెం	734	కాల్ నెం	టి 8-508
ప్రతి	తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	280
ప్రతి పరిమాణము	44×3.8 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	5 నుండి 6 వరకు

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతి మంచిదశలో నున్నది. ఏమియు చెడిపోలేదు. లిపియు స్పష్టముగ నున్నవి. కొన్ని పత్రముల యందలి పైపంక్తులు మాత్రము నలుపుదిరిగి అస్పష్టముగ నున్నవి. లేఖన దోషములు స్వల్పముగ గలవు.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

అష్టమ - నవమ స్కంధములు

బమ్మెర పోతన

అక్సేషన్ నెం	4598	కాల్ నెం	టి 8-531
ప్రతి	తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	185
ప్రతి పరిమాణము	37.8×3.8 సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	7

విశేషాంశములు

ప్రతి విలేఖనము

పింగళ నామసంవత్సర ఆశ్వీజ శుద్ధ 7 ఆదిత్యవారం వరకు భాగవతము అష్టమ, నవమ స్కంధములు సంపూర్ణము

ఈ ప్రతి క్రిమి దష్టమై కొన్ని పత్రములు శిథిలావస్థలో ప్రతి విలేఖనమున దోషము లున్నవి ఈ ప్రతిలో నవమ కొన్ని ముందువెనుకలుగానున్నవి.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

అష్టమ - నవమ స్కంధములు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	769	కాల్ నెం	టి-3493
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	180
ప్రతి పరిమాణము	34.5×3.6 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	6

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతి నలుపు దిరుగుచున్నది. స్వల్పముగ క్రిమి దష్టమై శిథిలమై యున్నది. లిపి స్పష్టముగ లేదు. లేఖన దోషములు స్వల్పముగా నున్నవి. ఈ ప్రతియందు అష్టమ స్కంధములో ఋష్యశృంగుని వ్రతభంగమువరకు కలదు. ప్రతి మధ్యలో నాలుగు పత్రములు లోపించినవి.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

నవమనుండి దశమస్కందమువరకు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 829	కాల్ నెం	: టి 3-578
ప్రతి	: తాళపత్రము, సమగ్రము.	పత్రములు	: 318
ప్రతి పరిమాణము	: 45×3.3 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 7

వి శే షాం శ ము లు :

గ్రంథము క్రిమి దష్టము కాలేదు. చక్కని ప్రతి. వ్రాత దోషములు పెక్కులు గలవు. ఇందు 4 స్కంధములు పూర్తిగా గలవు. ఇం దేకాదశ ద్వాదశస్కంధములు బమ్మెరపోతన కృతములుగనే యున్నవి.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

దశమ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 437	కాల్ నెం	: టి 3-526
ప్రతి	: తాళపత్రము ; సమగ్రము.	పత్ర ములు	: 298
ప్రతి పరిమాణము	: 41.5×3.5 సెం.మీ	పత్రపంక్తులు	: 6

వి శే షాం శ ము లు :

ప్రతివిలేఖనము

విరోధికృతునామ సంవత్సర వైశాఖ ఐ॥ 3 శనివారం సర్కి కొచ్చర్లకోట పాపయ్య గారి ప్రతిని వున్నక్రమంగా శ్రీరంగం చూడయ్య వ్రాసెను.

ఈ ప్రతి యొక పార్శ్వమున కొంత శిథిలమైనది. మిగిలిన ప్రతి బాగున్నది. లిపి స్పష్టము. లేఖనమున స్వల్ప దోషములు గలవు. ప్రతి మధ్యలో రెండుపత్రములు లోపించినవి.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

దశమ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 424	కాల్ నెం	: టి 3-524
ప్రతి	: తాళపత్రము ; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 290
ప్రతి పరిమాణము	: 43.8×3.8 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 7

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతి కొంతకొంత శిథిలమై యున్నది. ఆకులు నలుపు దిరుగుచున్నవి. లిపి అస్పష్టము. లేఖనమున పదచ్యుతములు, స్వల్పదోషములు గలవు. మొత్తముమీద ప్రతి కొంతబాగుగనే యున్న దనవచ్చును. ప్రారంభ పత్రము మరియు అటనట రెండు పత్రములు లోపించినవి.

శ్రీ మదాంధ్ర మహాభాగవతము
దశమ స్కంధము
బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 229	కాల్ నెం	: టి 8 - 579
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 80
ప్రతి పరిమాణము	: 40.5×3.8 సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	: 7 నుండి 8.

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియం దటనట కొన్ని పత్రములు లోపించినవి. ప్రారంభ, ముగింపు పత్రములు కూడ మృగ్యము. లిపి స్పష్టముగా లేదు. ప్రతి క్రిమిదష్ట మైనది.

శ్రీ మదాంధ్ర మహాభాగవతము
దశమ స్కంధము
బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 141	కాల్ నెం	: టి 8-496
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 319
ప్రతి పరిమాణము	: 41.5 × 8 సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	: 5నుండి 6.

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియందు దశమ స్కంధ పూర్వభాగము, ఉత్తరభాగములో కుచేలోపాఖ్యాన ప్రారంభమువరకు గలదు.

ప్రతి క్రిమి దష్టమై, కొన్ని పత్రములు శిథిలములై తునకలైనవి. మధ్యనాలుగు (190 - 193 వరకు) పత్రములు లేవు. లిపి స్పష్టము. ప్రతి విలేఖనమున దోషములు గలవు.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

దశమ - ఏకాదశ స్కంధములు

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం : 355 కాల్ నెం : బి. 3-499

ప్రతి : తాళపత్రము; సమగ్రము. పత్రములు : 324

ప్రతి పరిమాణము : 41.5 × 3.6 సెం.మీ. పత్ర పంక్తులు : 6

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతిలోని పత్రములు పాతబడి నలుపురంగుకు మారిపోవుటచేత అక్షరములు స్పష్టముగా కనిపించడము లేదు. ప్రతి యంతిగా క్రిమిదష్టమైనను మంచి స్థితియందే యున్నది.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

దశమ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం : 2744 కాల్ నెం : బి 3-504

ప్రతి : తాళపత్రము; అసమగ్రము. పత్రములు : 179

ప్రతి పరిమాణము : 38 × 3.6 సెం. మీ పత్ర పంక్తులు : 6

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతిలోని పత్రములు బాలపాతబడి నలుపురంగుకు మారిపోవుటచేత అక్షరములు స్పష్టముగా కనిపించడము లేదు. లిపికూడ స్పష్టముగా లేదు. ప్రతి పైభాగము కొంత క్రిమిదష్ట మైనది. లేఖన దోషములు పదచ్యుతు లధికము.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

దశమ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 2664	కాల్ నెం	: టి 3-565
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 289
ప్రతి పరిమాణము	: 46×3.8 సెం. మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6

విశేషాంశములు :

ప్రతి క్రిమిదష్టమై శిథిల మైనది. పత్రసంఖ్యా స్థానమునందలి భాగములు కొన్ని పత్రములలో విరిగిపోవుటచేత ప్రతి క్రమరహితముగా నున్నది. లిపి స్పష్టము. వ్రాత దోషము లధికము. అటనట కొన్ని పత్రములు లోపించినవి.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

దశమ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 3974	కాల్ నెం	: టి 3-569
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 198
ప్రతి పరిమాణము	: 48×3.3 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 8

వి శే షాం శ ము లు

ప్రతి విలేఖనము

క్షయ నామసంవత్సర శ్రావణ బహుళ ౩ శుక్రవారంవరకు వ్రాసినారము. గ్రంథము అలతిగా క్రిమిదష్టమైనది. కొన్నిపత్రములు శిథిలములైనవి. మరి కొన్ని రెండుమూడు ముక్కలుగాకూడ విరిగి యున్నవి. లిపి స్పష్టము. లేఖన దోషము లధికము.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

దశమ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 3975	కాల్ నెం	: టి 3-587
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 268
ప్రతి పరిమాణము	: 32×3 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 8

వి శే షాం శ ము లు

ప్రతి యటనట క్రిమిదష్టమైనను మంచిస్థితి యందున్నది. లిపి స్పష్టము. వ్రాత దోషము లల్పము. అటనట కొన్నిపత్రములు లోపించినవి.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

దశమ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 4014	కాల్ నెం	: టి 3-575
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 189
ప్రతి పరిమాణము	: 44.5×3.8 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 7

విశేషాంశములు :

ప్రతి క్రిమిదష్టమై శిథిలమైనది. లిపి స్పష్టము. వ్రాత దోషము అంతగా లేవు. అటనట కొన్ని పత్రములు లోపించినవి.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము
దశమ స్కంధము
బమ్మెరపోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 4016	కాల్ నెం	: టి 3-577
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 221
ప్రతి పరిమాణము	: 41.7×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6

విశేషాంశములు :
ప్రతివిలేఖనము :-

పరాభవ నామ సంవత్సర అశ్వీజబహుళ ఏకాదశీ శుక్రవారం సాయంత్రంవరకు దశమ స్కంధం తరుణపురి కృష్ణయ్య వ్రాసినాడు.

గ్రంథపాత గ్రంథ శైథిల్యములు కలవు. వ్రాత దోషములు అధికముగా గలవు. సుమారు డెబ్బది పేజీల గ్రంథ మిందు లుప్తమైనది.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము
దశమ స్కంధము
బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 4601.	కాల్ నెం	: టి 3-501
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 140.
ప్రతి పరిమాణము	: 45.5×4 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 7

విశేషాంశములు :

ప్రతి క్రిమిదష్టమై చాల వరకు శిథిలమైనది. అందువలన కొన్ని పత్రములు లోపించినవి. లిపి స్పష్టము. లేఖన దోషము లధికము. ప్రతి పాతబడి నలుపురంగునకు మారు చున్నది.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము
దశమ స్కంధము
బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 4602	కాల్ నెం	: టి 3-543
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 168
ప్రతి పరిమాణము	: 37.2×3.3 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6

వి శే షాం శ ము లు :

ఈ ప్రతియందు ప్రారంభమున పదునేడు పత్రములు లోపించినవి. ఉత్తరభాగ ప్రారంభ పత్రములతోనే ప్రతి ముగియుచున్నది. ప్రతి క్రిమిదష్టమై శిథిలావస్థలో నున్నది. లిపి స్పష్టము, లేఖన దోషము లధికము.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము
దశమ స్కంధము
బమ్మెరపోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 4603	కాల్ నెం	: టి 3-495
ప్రతి	: తాళపత్రము: అసమగ్రము.	పత్రములు	: 267
ప్రతి పరిమాణము	: 35.5×3 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 7

వి శే షాం శ ము లు :

ఈ ప్రతి చాల పాతబడి నలుపురంగునకు మారినది. ప్రతి ఎక్కువగా క్రిమిదష్టమై. ఆది, అంతము లందలి పత్రములు మధ్యలో కొన్ని పత్రములు పూర్తిగా శిథిలమైనవి.

ఇందు బ్రహ్మాదులు దేవకీ గర్భస్థు డగు నారాయణుని స్తుతించుట నుండి, శ్రీకృష్ణుడు విప్రసుతులను తెచ్చి యిచ్చుటవరకు గలదు.

ఇందలి లిపి స్పష్టము. కాని ప్రతి విలేఖనమున చాలదోషము లున్నవి.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము
దశమ స్కంధము
బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 4604	కాల్ నెం	: టి 3-528
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 186
ప్రతి పరిమాణము	: 43.5×8.8 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతి కృష్ణ చానూరుల ముష్టియుద్ధ కథాభాగముతో ప్రారంభమై చివరివరకు కలదు. కాని స్కంధాంత గద్యభాగము మాత్రములేదు. ప్రతి పాతబడి నలుపురంగునకు మారినది. అటనట క్రిమిదష్టమై శిథిల మైనది. ప్రతి మధ్యలో కొన్ని పత్రములు లోపించినవి. లిపి స్పష్టముగా లేదు. ప్రతి విలేఖనమున దోషము లున్నవి.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

దశమ స్కంధము

ఆక్సెషన్ నెం	: 4605	కాల్ నెం	: టి 3 - 547
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 117
ప్రతి పరిమాణము	: 45×8.7 సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	: 6.

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతియందు చాల పత్రములు లోపించినవి. ఉన్నవికూడ వరుసగా లేవు. వీనిని విడి పత్రములుగా పేర్కొన వచ్చును. ప్రతియు కొంత క్రిమిదష్టము. లిపి స్పష్టము. లేఖన దోషములు గలవు.

శ్రీ మ దాం ధ్రి మ హా భా గ వ త ము

దశమ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	4608	కాల్ నెం.	టి 3 - 553
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	64
ప్రతి పరిమాణము	48.5X3 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	6

వి శే షాం శ ము లు

ఈ ప్రతియందు ఆద్యంతములు లేవు. మధ్యపత్రములును చాల లోపించినవి. ఇందు మూడవ వంతు పత్రములు గూడ లేవు.

ప్రతి నలుపు దిరిగినది. చాల క్రిమి దష్టమై శిథిలమై యున్నది. లిపి మాత్రము స్పష్టము. ప్రతి విలేఖనమున చాల దోషములు గలవు.

శ్రీ మ దాం ధ్రి మ హా భా గ వ త ము

దశమ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	4611	కాల్ నెం	టి 3 - 554
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	121
ప్రతి పరిమాణము	45.5×4 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	8

వి శే షాం శ ము లు

ప్రతివిలేఖనము :

....

వేముల నాగన్నగారికి శ్రీరామార్పణంగా వ్రాసి యిచ్చినాడు అక్కినెవల్లి వెంకటరాముడు.

ఈ ప్రతియం దాద్యంతములు లేవు లిపి స్పష్టముగ లేదు. ప్రతి క్రిమిదష్టమై యున్నది ప్రతి మధ్యలో కొన్ని పత్రములు కూడ లోపించినవి.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

దశమ స్కంధము – పూర్వ భాగము

ఐమ్మెర పోతన

ఆక్సేషన్ నెం	: 4009	కాల్ నెం	: టి 3 - 572
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 116
ప్రతి పరిమాణము	: 48.5×4.2 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 7 నుండి 8

వి శే షాం శ ము లు

అలతిగా శిథిలము. వ్రాత స్పష్టము. వ్రాత దోషము లలతిగా కలవు. చక్కని ప్రతి. ఇందు దశమస్కంధ పూర్వభాగము మాత్రమే కలదు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

దశమ స్కంధము - పూర్వ భాగము

ఐమ్మెర పోతన

ఆక్సేషన్ నెం	: 797	కాల్ నెం	: టి 3 - 526
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 135
ప్రతి పరిమాణము	: 35.5×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 9

వి శే షాం శ ము లు :

ఈప్రతి దేవకి వివాహఘట్టముతో ప్రారంభమై రుక్మిణీ కల్యాణముతో ముగియుచున్నది. ప్రతి పాతబడి నలుపురంగునకు మారి యక్షరములు స్పష్టముగా కనిపించుట లేదు. ప్రతి యలతిగా క్రిమిదష్ట మైనది. లేఖన దోషములు స్వల్పము.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

దశమ స్కంధము - పూర్వ భాగము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 4606	కాల్ నెం	: టి 8 - 582
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 88
ప్రతి పరిమాణము	: 37 × 3.7 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6 నుండి 7

వి శే షాం శ ము లు :

ఈ ప్రతి చాల శిథిలావస్థలో నున్నది. ప్రతి మధ్యలో కొన్ని పత్రములు లోపించినవి. ప్రతి చాలవరకు క్రిమి దష్టమై శిథిల మైనది. ఇందలి లిపి స్పష్టము. కాని ప్రతి విలేఖనమున పదచ్యుతములు, దోషములు గలవు. ప్రతి ప్రారంభమునుండి కలదు కాని ముగింపు పత్రములు లేవు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము
దశమ స్కంధము – పూర్వ భాగము
బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 4607	కాల్ నెం	: ప - 552
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 52
ప్రతి పరిమాణము	: 35.5×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 8

వి శే షాం శ ము లు

ఈ ప్రతి దేవకీదేవి వివాహఘట్టముతో ప్రారంభమై, నందాదు లింద్రయాగ విషయమై శ్రీకృష్ణునితో సంప్రదించు ఘట్టముతో ముగియుచున్నది. ప్రతి పాతబడి నలుపురంగునకు మారినది. కొన్ని పత్రము లిరుపార్శ్వములు శిథిలము లైనవి. లిపి స్పష్టము. వ్రాత దోషము లంతగా లేవు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము
దశమస్కంధము - పూర్వభాగము.
బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	; 4609	కాల్ నెం	; టి 3-510
ప్రతి	; తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	; 88
ప్రతి పరిమాణము	; 44.7×3.8 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	; 6

వి శే షాం శ ము లు

ఈ ప్రతి దశమస్కంధముతో ప్రారంభమై శ్రీకృష్ణుడు గోవర్ధనగిరి నెత్తుటవరకే కలదు. ప్రతి మధ్యలో రెండుపత్రములు లోపించినవి. ప్రతి నలుపురంగునకు మారుచున్నది. అటనట శిథిల మైనది. లిపి స్పష్టముగా లేదు. ప్రతి విలేఖనమున్న దోషము లున్నవి.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

దశమస్కంధము - పూర్వభాగము.

బమ్మెర పోతన

అక్సెషన్ నెం	; 4018	కాల్ నెం	; బి 3 - 574
ప్రతి	; తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	; 64
		పత్ర పంక్తులు	; 5 నుండి 6.

వి శే షాం శ ము లు

ఈ ప్రతి యొక్క పార్శ్వమున కొంతభాగము శిథిల మైనది. ప్రతి విలేఖనమున స్వల్ప దోషము లున్నవి. ఇందు దశమ స్కంధము ప్రారంభమునుండి నందాదు లింద్ర యాగము చేయుదలంచు ఘట్టమువరకు మాత్రమే కలదు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

దశమ స్కంధము - పూర్వభాగము.

బమ్మెర పోతన

అక్సెషన్ నెం	; 3411	కాల్ నెం	; బి 3-559.
ప్రతి	; తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	; 67
ప్రతి పరిమాణము	; 47.5 × 3 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	; 5 నుండి 6.

వి శే షాం శ ము లు

ప్ర తి వి లే ఖ న ము

సాధారణ నామసం॥ చైత్ర శుద్ధ అష్టమి గురువారం సర్కి— శ్రీమహాభాగవత ప్రబంధ మందు దశమస్కంధం పూర్వభాగం పూర్వప్రతిలో నున్నట్టు రాజశ్రీ వైశ్యరాజు కామరాజు కొమారుడు ముఖలింగరాజు వ్రాసెను.

ఈ ప్రతియందు గ్రంథాది లేదు. గ్రంథాంతము గలదు. ఇందు గోవర్ధనగిరిని గోవిం దాదులు పూజించుటమొదలు, రుక్మిణీకల్యాణమువరకు గలదు.

ఈ ప్రతిలోని మొదటి పత్రములు లోపించినవి. ప్రతి బాగుగానున్నది. లిపి స్పష్టముగ నున్నది. ప్రతి విలేఖనమున స్వల్పదోషములు గలవు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము
దశమ స్కంధము - పూర్వభాగము.
బమ్మెర పోతన

ఆక్సేషన్ నెం	; 584	కాల్ నెం	; బి 3 - 584
ప్రతి	; తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	; 131
ప్రతి పరిమాణము	; 46.5 × 3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	; 5

వి శే షాం శ ము లు :

ఈ ప్రతియందు ప్రారంభపత్రములు లేవు. ప్రతి మధ్యలో కొన్ని పత్రములు లోపించినవి. మరికొన్ని విరిగి యున్నవి. ప్రతి పాతబడి నలుపురంగునకు మారుటచేత నక్షరములు స్పష్టముగా కనిపించుట లేవు. ప్రతి యటనట క్రిమిదష్టమైనది. ప్రతి విలేఖన దోషము లధికము.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము
దశమస్కంధము - ఉత్తరభాగము
బమ్మెర పోతన

ఆక్సేషన్ నెం	; 1672	కాల్ నెం	; బి 3-557
ప్రతి	; తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	; 138
ప్రతి పరిమాణము	; 41.5 × 3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	; 6

వి శే షాం శ ము లు :

గ్రంథ మలతిగా క్రిమిదష్ట మైనది. కొన్నిపత్రములు ఈషణ్మాత్రము శిథిలావస్థలో నున్నవి. వ్రాత స్పష్టము. వ్రాతదోషములు కలవు. (ఆశ్వాసాంత) స్కంధాంత గద్య

యందు "పూర్వోత్తరభాగాలు సంపూర్ణం" అనికలదు. కాని ఈ ప్రతిలో నుత్తర భాగమే కలదు. పూర్వభాగము లుప్తము.

ప్రతి విలేఖన కాలాదులు ఇందులేవు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

దశమస్కంధము - ఉత్తరభాగము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 127	కాల్ నెం	: టి 3-523
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 157
ప్రతి పరిమాణము	: 31.5 × 3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 7

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియందుత్తరభాగ ప్రారంభ, ముగింపు పత్రములు కలవు. కాని ప్రతి మధ్యలో కొన్ని పత్రములు లోపించినవి. ప్రతి చాలవరకు క్రిమిదష్టమై శిథిల మైనది. కొన్ని పత్రములు విరిగి యున్నవి. లిపి స్పష్టము. ప్రతివిలేఖనమున దోషము లున్నవి.

ఈ ప్రతి మన్మథ నామసంవత్సర కార్తీక బహుళ పాద్యమినాటికి వ్రాయబడినది. ప్రతి క్రిమిదష్ట మగుటవలన వ్రాయసకానిపేరు స్పష్టముగా తెలియుట లేదు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

దశమస్కంధము - ఉత్తరభాగము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 713	కాల్ నెం	: టి 3 - 582
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 119
ప్రతి పరిమాణము	: 35.5 × 3 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 7

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతి రౌద్రి నామసంవత్సర మార్గశిర శుద్ధ దశమి గురువారం నాటికి వ్రాయబడినది.

ఈ ప్రతియందు ఆద్యంతము లున్నను మధ్యపత్రములు కొన్ని నష్ట మైనవి. ఈ ప్రతి మిక్కిలి క్రిమిదష్టమై శిథిలావస్థలో నున్నది. బాగా నలుపు విరిగినది. లిపి సులభ గ్రాహ్యముగ లేదు. ప్రతి విలేఖనమున అటనట చ్యుతములు గలవు. గ్రంథాంతమున ఒక పత్రము లోపించినది. లేఖనమున స్వల్ప దోషములు గలవు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

దశమ స్కంధము - ఉత్తర భాగము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సేషన్ నెం	: 733	కాల్ నెం	: టి 3-546
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 244
ప్రతి పరిమాణము	: 37X3 సెం. మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 4 నుండి 5

విశేషాంశములు :

గ్రంథము క్రిమిదష్ట మైనది. గ్రంథ శైథిల్య గ్రంథపాతము లధికముగా గలవు. గ్రంథాద్యంతములు లేవు.

వ్రాత చక్కనిది కాదు. పత్రములు చిన్నవగుటచేత స్పష్టత లుప్తము. వ్రాత దోషములు కలవు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

దశమ స్కంధము - ఉత్తర భాగము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సేషన్ నెం	: 3495	కాల్ నెం	: టి3-562
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 149
ప్రతి పరిమాణము	: 34.5X3 సెం. మీ.	పత్రపంక్తులు	: 6

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

దశమ స్కంధము - ఉత్తరభాగము

బమ్మెర పోతన

అక్సెషన్ నెం	: 3662	కాల్ నెం	: టి 3-563
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 146
ప్రతి పరిమాణము	: 44×3.2సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియందు గ్రంథాద్యంతములు లేవు. ప్రతియందటనట కొన్నిపత్రములు లోపించినవి. పత్రము లలతిగా క్రిమిదష్టము లైనవి. లిపి స్పష్టము. ప్రతి విలేఖనమున దోషము లున్నవి.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

దశమ స్కంధము

బమ్మెర పోతన

అక్సెషన్ నెం	: 819	కాల్ నెం	: టి 2-551
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 129
ప్రతి పరిమాణము	: 46×3.8 సెం. మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 8 నుండి 9

విశేషాంశములు

ప్రతి విలేఖనము

శ్రీముఖ నామసంవత్సర పుష్య శుద్ధ ౩ సోమవారం నాటికి చాగలేటి కరణం ...మదాసు స్వహస్తాలున్ను వ్రాసిన ఉత్తర దశమం సంపూర్ణము.

ప్రతికి అదిలేదు. గ్రంథము శిథిలావస్థలో నున్నది. పెక్కుపత్రములు లుప్త మైనవి. పెక్కుపత్రములు శిథిలములై యున్నవి. లిపి అస్పష్టము. లేఖనదోషము అధికము.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

దశమ - ఏకాదశ - ద్వాదశ స్కంధములు

బమ్మెర పోతన

అక్సెషన్ నెం	3663	కాల్ నెం	టి 3-564
ప్రతి	తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	245
ప్రతి పరిమాణము	44.9 X 3.4 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	8

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతి యందు ద్వాదశ స్కంధాంతమున మాలిని వృత్తము, ఆశ్వాసాంత గద్య వ్రాయబడలేదు.

గ్రంథ మంతయూ క్రిమిదష్టమై శిథిలావస్తలో నున్నది. పెక్కుపత్రములు రెండుగా విరిగియున్నవి.

నేడు వాడుకలో ముద్రితమైయున్న గ్రంథమునకును ఈ ప్రతికిని అలతిభేదములు కలవు. ఉదాహరణకు ముద్రిత ప్రతిలో (1915 వావిళ్ళ) ద్వాదశస్కంధమున 42వ పద్యము తరువాత సుమారు 12పంక్తుల గద్యయుండగా నీ తాళపత్ర ప్రతియందు కేవలము 3 పంక్తుల వచనము మాత్రమే కలదు. ఇట్లే పెక్కుచోట్ల భిన్నముగా నున్నది.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము
దశమ - ఏకాదశ - ద్వాదశ స్కంధములు
బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 1563	కాల్ నెం	: టి 3-565
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 230
ప్రతి పరిమాణము	: 43×3.7 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 8

విశేషాంశములు

ప్రతివిలేఖనము

సౌమ్య నామసంవత్సర మాఘ బహుళ ౧౦ యిందువారమువరకు దశమం పూర్వోత్తర భాగాలు ఏకాదశ ద్వాదశాలు సంపూర్ణము.

గ్రంథము శిథిలావస్థలో నున్నది. మిక్కిలి పాత ప్రతిగా దోచుచున్నది. పత్రములు నలుపురంగువచ్చి కొన్ని పంక్తులు చదువుటకుకూడ వీలులేని స్థితిలో నున్నవి.

పెక్కు పత్రములు విరిగి శేషపత్రములు మాత్రమే కలవు. ఇందు ఏకాదశ, ద్వాదశ స్కంధములు బమ్మెరపోతన కృతములుగనే యున్నవి.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము
ఏకాదశ - ద్వాదశ స్కంధములు
బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 5637	కాల్ నెం	: టి 3-544
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 84
ప్రతి పరిమాణము	: 37.4 X 4 సెం. మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 8

వి శే షాం శ ము లు

ప్ర తి వి లే ఖ న ము

సిద్ధార్థి నామ సంవత్సర చైత్ర బహుళ ౩౦ సోమవారం యామంవరకు గుంటూరు జిల్లాలో చేరిన యనమదల కాపురస్తుడైన గొల్లపూడి పాపయ్య వ్రాసిన ద్వాదశ స్కంధం సంపూర్ణము.

ప్రతి క్రిమిదష్టము. గ్రంథ మలతిగా శిథిలావస్థలో నున్నది. ఇందు ఏకాదశ ద్వాదశ స్కంధములు గలవు. కర్త బమ్మెరపోతన. ముద్రిత ప్రతులందు వెలిగందల నారయ అని కలదు. వ్రాతదోషములుకలవు. ముద్రిత ప్రతికిని ఈ ప్రతికిని కొంచెము తేడా కలదు.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

ఏకాదశ - ద్వాదశ స్కంధములు.

బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం	: 708	కాల్ నెం	: టి 3 - 494
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: ౬౬
పత్ర పరిమాణము	: 24 × 4 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 7

వి శే షాం శ ము లు

ప్ర తి వి లే ఖ న ము

వర్తమాన వ్యవహారిక చాంద్రమాన క్రోధి నామసంవత్సర కార్తీక బ॥౬ నాడు మును గాల జగ్గన్నకు వ్రాసియిచ్చిన ద్వాదశస్కంధము.

ఈ ప్రతియందు ఏకాదశ, ద్వాదశ స్కంధములు పూర్తిగా గలవు.

ఈ ప్రతి స్వల్పముగా క్రిమి దష్టమైనది. కాని నలుపు దిరుగుచున్నది. లిపి స్పష్టము. ప్రతివిలేఖనమున స్వల్పదోషము లున్నవి. మొత్తముమీద ప్రతి బాగున్నది.

నీ ప్రతియందు ఈ రెండుస్కంధములు పోతన కృతములని యున్నవి.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము
ఏకాదశ- ద్వాదశ స్కంధములు.
బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం : 4600 కాల్ నెం : టి 3 - 536
ప్రతి : తాళపత్రము; అసమగ్రము. పత్రములు : 26
పత్ర పరిమాణము : 41 × 3.9 సెం.మీ. పత్ర పంక్తులు : 8

విశేషాంశములు
ప్రతి విలేఖనము

పరీధావి నామసం॥ ఆషాఢ బ॥14 గురువారంవరకు సుదర్శనం స్వామిజియ్యరు పెద్దోజు శంకరికి ఏకాదశ ద్వాదశ స్కంధములు సంపూర్ణంగా వ్రాసియివ్వడమైనది.

* *

ఈ ప్రతియందు నీ రెండు స్కంధములు బమ్మెరపోతన కృతములుగనే యున్నది ప్రతి కొలదిగా క్రిమిదష్టమైనను బాగున్నది. ఒక పత్రము మాత్రము కొంత నశించి తునక మిగిలినది. ఇందలి లిపియు స్పష్టము. ప్రతి విలేఖనమున చాల దోషములు గలవు. ప్రతి బాగున్నది.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము
ఏకాదశ- ద్వాదశ స్కంధములు.
బమ్మెర పోతన

ఆక్సెషన్ నెం : 5279 కాల్ నెం : టి 3 - 527
ప్రతి : తాళపత్రము; అసమగ్రము. పత్రములు : 250
ప్రతి పరిమాణము : 36 × 4 సెం.మీ. పత్ర పంక్తులు : 8 నుండి 9.

వి శే షాం శ ము లు :

ఈ ప్రతియందు ఏకాదశ, ద్వాదశ స్కంధములు పోతన ప్రణీతములుగనే యున్నవి. ప్రతి యందలి లిపి స్పష్టము. కాని పత్రములు తునిగియు, నలుపుదిరిగి యున్నవి. కొన్ని పత్రములు క్రిమి దష్టము లైనవి.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

ఏకాదశ - ద్వాదశ స్కంధములు

బమ్మెర పోతన

అక్సెషన్ నెం	: 4607	కాల్ నెం	: పి-558
ప్రతి	: తాళపత్రము: అసమగ్రము.	పత్రములు	: 69
ప్రతి పరిమాణము	: 34.5 X 3. 6 సెం. మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 5.

వి శే షాం శ ము లు :

ఈ ప్రతియందలి రెండుస్కంధములును బమ్మెరపోతన కృతములుగనే యున్నవి. గ్రంథాద్యంతము లున్నవి. ప్రతి చాలవరకు క్రిమిదష్టమై శిథిల మైనది. ప్రతి పాత బడి నలుపురంగునకు మారుచున్నది. లిపి స్పష్టము. ప్రతి విలేఖనమున దోషము లధికము.

శ్రీ మ దాం ధ్ర మ హా భా గ వ త ము

బమ్మెర పోతన

అక్సెషన్ నెం	: 776	కాల్ నెం	: టి 3 - 536
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 51
ప్రతి పరిమాణము	: 29 × 3.2 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 5 నుండి 6.

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతిలో ఏకాదశస్కంధములోని ఇరువదవపత్రము నుండి ద్వాదశస్కంధాంతము వరకు కలదు. ద్వాదశ స్కంధాంతగద్య గల పత్రము ఇంకొకపత్రము సగభాగములేయుండుటచే నీ ద్వాదశ స్కంధము ఎవరి ప్రణీతమో తెలియుట లేదు. కాని ఉన్న వానినిబట్టి పోతన ప్రణీతమనియే యుండునని తోచుచున్నది. ఏకాదశ స్కంధము కూడ పోతన ప్రణీత మనియే గలదు

ప్రతి నలుపు దిరిగినది. పత్రములు కొంత శిథిలమై యున్నవి. స్వల్పముగ క్రిమిదష్టమైనది. కొన్ని పత్రములు తునిగిపోయినవి. లిపి స్పష్టముగ లేదు. ప్రతి విలేఖనమున దోషములు గలవు.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము
ద్వాదశ స్కంధాల ఆది - అంత్య గద్య - పద్య - వచనము

బమ్మెర పోతన

ఆక్సేషన్ నెం	: 5638	కాల్ నెం	: టి 8-540
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము	పత్రములు	: 17
ప్రతి పరిమాణము	: 42×3.9 సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	: 5

ప్రారంభము :

శ్రీమహాభాగవత ద్వాదశ స్కంధాల కథ గద్యపద్య ఆది అంత్య వచనాలు వ్రాసినాను

క. రాజీవ పత్రలోచన రాజేంద్ర కిరీట ఘటిత రత్నమరీచి
భ్రాజిత పాదాంభోరుహ భూజన మందార నిత్యపుణ్య విచారా.

మాలిని :

అనుపమ గుణహారా హన్యమానా విదారా
జనవినుతవిహారా జానకీచిత్తచోరా

దనుజఘనసమీరా దానవశ్రీవిదారా
ఘనకీలహారతోరా కంధిగర్వాపహారా.

ముగింపు:

శ్రీమరుదాశనపతి నుత కామిత మునిరాజయోగ కల్పద్రుమ ఫలో
ద్దామ ఘనజనక నృపవర జామాతాగ్రేశ రామచంద్ర మహేశా.

గీ. పుష్కరమునందు ద్వారకా పురమునందు రవిదినంబందు మధురంబు రమణతోడ
పఠనసేయును నెవ్వాడు భాగవతము వాడు తరియించు సంసారవార్ధి యరయ.

క. శ్రీరమణీ రమణ కథా పారాయణ చిత్తునకును బలికె బరీక్షి
ద్భూరమణున కెరిగించెను సూరినుతము భాగవతము శుకయోగి తగన్.

ఉ. ఏను మృతుండ నౌదు నని యింతభయంబు మనంబు లోపలన్
మానుము సంభవంబుగల మానవ కోట్లకు చావు నిత్యమౌ
గాన హరిం దలంపు మిక కల్గదు జన్మము నీకు ధాత్రిపై
మానవనాథ పొందెదవు మాధవలోక నివాస సౌఖ్యముల్.

గద్యః

ఇది శ్రీపరమేశ్వర కరుణాకలిత కవితా విచిత్ర కేసనమంత్రి పుత్ర సహజపాండిత్య పోతనామాత్యప్రణీతం బైన శ్రీమహాభాగవతంబను మహాపురాణంబునందు రాజుల ప్రవృత్త చరిత్రవాసుదేవ లీలావతార ప్రకారంబును సూర్యచంద్రుల ప్రకారంబును బ్రహ్మప్రళయప్రకారంబును తక్షకుండు పరీక్షిన్మహా రాజునకున్ననపకారంబు సేయుటయు సర్పహరణంబును శాఖాప్రణయ విశేషంబులును పురాణ సంఖ్యయు మార్కండేయ మాహాత్మ్యంబును గభస్తి యేయే మాసంబుల నేయేవిధంబుల వర్తించుచున్న ప్రకారంబును నను కథలంగల ద్వాదశ స్కంధము సంపూర్ణము.

విశేషాంశములుః

ప్రతి అలతిగా క్రిమిదష్టమై యున్నది. వ్రాత స్పష్టత గలదు. ఇది ప్రత్యేకముగా గ్రంథము కాదు. మహాభాగవతమందలి ప్రతిస్కంధ ఆది, అంత్య పద్యములు, ఆశ్వాసాంత గద్యలు మాత్రమే వ్రాయబడినవి. ప్రథమ స్కంధ ఆదిపద్యము వ్రాయ బడలేదు. ప్రథమాశ్వాసాంత పద్యముతోనే యీ ప్రతి ప్రారంభింప బడినది. ఏకాదశ స్కంధాంత పద్యములు ప్రస్తుత ముద్రిత ప్రతులలోని పద్యములకంటె భిన్నముగా నున్నవి. ద్వాదశ స్కంధాంత పద్యములలో ప్రస్తుత ముద్రిత ప్రతులలో లేని "ఏను మృతుండ" అను పద్యమొకటి అధికముగా నున్నది.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము
దశమ - ఏకాదశ - ద్వాదశ స్కంధములు
బమ్మెర పోతన

ఆక్సేషన్ నెం	: 1787	కాల్ నెం	: డి 3-529
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 288
ప్రతి పరిమాణము	: 44×3.8 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6

ప్రారంభము :

శ్రీకంఠ చాపఖండన పాకారిప్రముఖ వినుత భండన విలస
త్కాకుత్స్థ వంశమండన రాకేందు యశోవిశాల రామనృపాలా

వ. మహనీయ గుణగరిష్ఠు లగు నమ్మునిశ్రేష్ఠులకు నిఖిల పురాణవ్యాఖ్యాన వైఖరీ సమేతుండైన సూతుం డిట్లనియె నట్లు పరీక్షిన్నరేంద్రుండు శుకయోగీంద్రు నడుగంగొని.

క. తెలిపితి .... సోమసూర్యుల కులవిస్తారంబు వారికులమున ధర్మ
శీల నడ....త్ముని వింటిమి కలహాపము లెట్టి నాడు కడువెలయంగన్

క. శీలముగల యదుకులమున నేలావృక్షైన మహాత్ము డీశుడు విష్ణుం
డేలీల మెలగె నెయ్యే వేళల నేమేమి చేసె వివరింపతగన్.

వ. మరియు నష్టాదశ పురాణస్థానం బెట్టిదనిన బ్రహ్మాండ పురాణంబు దశసహస్రగ్రంథ సంఖ్యం బ్రవర్తిల్లు. పద్మపురాణంబు ఎనుబదిఆరువేలు విష్ణుపురాణంబు అరువదినాల్గు సహస్రంబులు గలుగు శివపురాణంబును పదిరెండు సహస్రంబులు లింగపురాణంబు ఏకాదశసహస్రసంఖ్యం....చ్చు గరుడపురాణం బేకోన వింశతి సహస్రసంఖ్య గల్గు నారదపురాణం బరువది అయిదు సహస్రంబులు. భాగవతపురాణం బష్టాదశ సహస్రంబులం గల్గు నాగ్నేయ పురాణం బేకోన వింశతిసహస్రంబులం వసించు. స్కాంధపురాణం బెనుబదియొక్క సహస్రంబు భవిష్యత్పురాణం బునదునాల్గుసహస్రంబు లమీద నేనూటి సంఖ్యం దనరు. బ్రహ్మకైవర్త పురాణం బట్లయగు మార్కండేయ పురాణం....బగు నిరునది సహస్రంబులు. వామనపురాణంబు దశసహస్రంబులుం గల్గు. వరహాపురాణంబు ఇరువదినాల్గు సహస్రంబులు మత్స్యపురాణం బెనిమిది సహస్రంబులుం గలుగు. కూర్మపురాణంబు పదిహేను సహస్రంబులు. బ్రహ్మాండ పురాణంబు దశసహస్రంబులుం గల్గు నిట్లు సంఖ్యా పరిమాణంబున వర్తిల్లు. అష్టాదశ పురాణంబుల మధ్యంబున నదులయందుల భాగీరథీ చందంబున తారకం బులయందు సుధాంశునిరీతి, మణులయందు కౌస్తుభంబు కరణి దేవతలయందు పురందరునిమాడ్కి భాగవతమహాపురాణంబు పంచమవేదంబునై వైరాగ్యజనకంబై

శ్రీహరిపదప్రాప్తంబై తేజరిల్లెడు నట్టి భాగవత పురాణంబు పఠియించిన వారును వినెడివారును విష్ణుసాయుజ్యంబు బొందుదురని చెప్పి మరియు నిట్లనియె.

* * *

మ. అని యీ రీతి రచించి భాగవత మాద్యంతంబు సూతుండు చె
ప్పిన సంతుష్ట మనస్కులై విని మునుల్ ప్రేమంబుతో పద్మనా
భుని జిత్తంబున నిల్పి తద్గుణములం భూషింపుచున్ పొంకమై
జనితాత్మీయ నికేతనంబులగు నుత్సాహంబు వర్థిల్లగాన్.

* * *

గద్యః

ఇది శ్రీహనుమలబ్ధ వరప్రసాద సకలవిద్యానవద్య సహజసారస్వత చంద్రనామాజితరామ విద్వన్మణి కుమార హరిభట్టారకం బైన విస్తార ప్రకటితం బైన శ్రీమహాభాగవతం బను మహాపురాణంబునందు కలియుగ రాజవంశంబును కలియుగ ధర్మంబును। చతుర్విధ ప్రళయ లక్షణంబును, బ్రహ్మనిరూపణంబును పరీక్షిత్తు నిర్యాణంబును జనమేజయుని సర్పయాగంబును వేదశాఖా ప్రణయనంబును పురాణ లక్షణంబులును మార్కండేయోపాఖ్యానంబును విశ్వరూపంబును, సూర్య ప్రశంసయును, పురాణప్రస్థానంబును ననంబరగు ద్వాదశ స్కంధము సంపూర్ణము.

... ...

విశేషాంశములు:

ఈ ప్రతియందు ద్వాదశ స్కంధము మాత్రము హరిభట్టారక కృతమని కలదు. కాని ఈ ప్రతియందు ఈ మూడుస్కంధములు పూర్తిగా నున్నవి.

ప్రతి కొంత క్రిమిదష్టమై యున్నది. పత్రములు పాతబడినవి. లిపి స్పష్టము. కాని ప్రతివిలేఖనమున చాల దోషములు చ్యుతములు గలవు.

శ్రీ మహాంధ్ర మహాభాగవతము
దశమస్కంధ పూర్వభాగము
(ప్రతిపదార్థ తాత్పర్యములు

మానికొండ సత్యనారాయణశాస్త్రి)

ప్రారంభము

1. శ్రీకంఠ .... ఖండన, శ్రీకంఠ=శివునియొక్క, చాప=విల్లును, ఖండన = విరిచినవాడా, పాకారి .... భండన, పాకారి = ఇంద్రుడు, ప్రముఖ = మొదలైన వారిచేత, వినుత = బాగుగ ప్రశంసింపబడిన, భండన = యుద్ధముగలవాడా, విలసత్ .... మండన, విలసత్ = ప్రకాశించుచున్న, కాకుత్స్థవంశ = కాకుత్స్థ వంశమునకు, మండన = భూషణమువంటివాడా, రాకేందు .... విశాల, రాకేందు = పూర్ణిమనాటి చంద్రుని కాంతివంటి, యశోవిశాల = విస్తారమైన కీర్తికలవాడా, రామనృపాలా = శ్రీరామచంద్రమూర్తీ!

తా॥ శివుని విల్లును విరిచినవాడా, ఇంద్రుడు మొదలైన దేవతలుకూడ మిక్కిలి ప్రశంసించునట్లు యుద్ధము చేయువాడా, ప్రఖ్యాతమగు కాకుత్స్థవంశమునకు (వన్నెతెచ్చు) ఆభరణము వంటివాడా, పున్నమనాటి వెన్నెలవలె అంతటను వ్యాపించిన విశాలమగు కీర్తిగలవాడా, ఓ రామచంద్రమూర్తీ అని పోతన్నగారు తనఉపాస్యదైవమును, ఈ కృతికి భర్తయు నగు శ్రీరామచంద్రమూర్తిని ప్రప్రథమమున ధ్యానించుచున్నాడు. ఇది ధ్యాన శ్లోకము వంటిది.

2. మహనీయ .... శ్రేష్ఠులకు, మహనీయగుణ = గొప్పగుణములచేత, గరిష్ఠులగు = ఉత్తములగు, అమ్మునిశ్రేష్ఠులకు = నైమిశారణ్యములో సమావేశమైన ఆ మునిపుంగవులకు, నిఖిల .... సూతుండు, నిఖిలపురాణ = సమస్తపురాణములను, వ్యాఖ్యాన = అర్థతాత్పర్యభావాదులను చక్కగవిపులీకరించి చెప్పుటలో, వైఖరీ = వాక్చాతుర్య

ములతో, సమేతుండైన = కూడినవాడైన, సూతుండు, ఇట్లనియెన్, అట్లు = ఆ ప్రకారముగ (ఇదివరకు చెప్పినరీతిగ) పరీక్షన్నరేంద్రుండు = పరీక్షన్మహారాజు, శుకయోగీంద్రుం గనుంగొని = శ్రీశుకమహర్షిని చూచి.

తా॥ అప్పుడు నైమిశారణ్యములో సమావేశమైన మునిశ్రేష్ఠులకు, పురాణములను చక్కగ వ్యాఖ్యానించి చెప్పుటలో మంచి చాతుర్యముగల సూతుడు ఇట్లని చెప్పదొడంగెను. పరీక్షిన్మహారాజు శ్రీశుకుల వారిని చూచి ఈ క్రిందివిధముగ నడుగుచున్నాడు.

* * *

మంగింపు

144. ప్రకాశ .... కాశ, ప్రకాశ = కాంతితో, ఉద్ధత = ఎగురుచున్న, తుంగ = ఎత్తైన, భంగ = అలలచేత, కలిత = ఆవరింపబడిన, ధరా = భూమియు, ఆశా = దిక్కులును, ఆకాశ = ఆకాశమును గలదియు, అగు = అగునట్టి, యమున = యమునానది, మును = పూర్వకాలమందు, పయోధి = సముద్రము, సీతాధవునకు = సీతకుభర్తయైన శ్రీరామునకు, త్రోవఇచ్చినభంగిన్ = త్రోవఇచ్చినరీతిగ, ఆశౌరికిన్ = ఆ వసుదేవునకు, తెరువు = త్రోవ, ఒసగెన్ = ఇచ్చెను.

తా॥ (వ్రేపల్లెకు మధురానగరమునకు మధ్య యమునానది యున్నది. వసుదేవుడు బిడ్డను మధురలో చెరసాలనుండి నదికి అవల గొల్లలున్న నందుని వ్రేపల్లెకు తీసికొని పోవునప్పుడు, మధ్యత్రోవలో యమునానదిని దాటవలసి యున్నది. కాబట్టి)

ప్రకాశవంతమైన ఆకాశమంతఎత్తు ఎగురుచున్న అలలుగల యమునానది-పూర్వము సీతకొరకై లంకమీదికి పోవుచున్న శ్రీరామచంద్రునకు రామేశ్వరము వద్ద సముద్ర మెట్లు త్రోవ యిచ్చెనో అదే రీతిగ ఇప్పుడు యమునానది వసుదేవునకు తన బిడ్డను వ్రేపల్లెకు చేరవేయుటకుగాను త్రోవ యిచ్చెను.

o o o

విశేషాంశములు:

ప్రతి బాగున్నది. లిపి స్పష్టము. దశమస్కంధ పూర్వభాగములోని 144పద్యములకు మాత్రమే ఇందు ప్రతిపదార్థ తాత్పర్యము లున్నవి.

శ్రీమదాంధ్రమహాభాగవతము

దశమ స్కంధము పూర్వభాగము.

కృష్ణదాసు

ప్రారంభము

.... మందు నమరాదు .... నట్టి పీచు
.... గు ద్రోణ భీష్మాదులగు నతిరథుల నె .... మీనంబుల జపాళ మగుచు
దాట శక్యముగాని మేటికౌరవసైన్య మును జలనిధి .... యడుగుగాగ
జేసి చులుకన దాటిరో .... చిత్ర మయ్యె నట్టి కృష్ణుని చరితము ....
వినగవినగ మాకును మదిలోన వేడ్క బుట్టె .... సర్వజ్ఞ దెలుపుము మౌనితిలక.

వ. ఇదియునుంగాక నో స్వామీ నా గర్భ మందున్న బాలుని రక్షింపుము రక్షింపు మని మొరపెట్టుతూ నున్నదై తనను రక్షకునిగా నాశ్రయించిన మాతల్లి మొరయాలకించి మదీయ మాతృగర్భంబులో చక్రహస్తుండై ప్రవేశించి యశ్వద్ధామ బాణానల దందహ్యమానంబగు నా దేహంబును కౌరవ పాండవ సంతానకారణముగా తెలిసి రక్షించెనో బ్రహ్మాది సర్వజీవుల లోపల వెలపల నంతర్యామి .... ఏకాల రూపంబుల నర్తించుతూ నున్నవాడైన యీ దేహధారుల కెల్ల జన్మమరణాది రూపసంసారం .... ను మోక్షంబు నిచ్చునట్టి లీలామానవ వి .... శ్రీమన్నారాయణుని ప్రభా .... సూచకంబులగు కర్మంబులు తేటపడ వివరింపు మిదియునుంగాక సప్తమ మాసంబున దేవకీజఠరంబువలన యోగమాయచేత తియ్యబడినవాడై వాయుపూరిత రోహిణీ జఠరంబున నుంచబడిన వాడుగావున సంకర్షనుండని ప్రసిద్ధుండైన రాముడు రోహిణీపుత్రుం డని మున్ను నీవు తెలిపితివి, దేవకీజఠరంబున నున్న రాముండు దేహాంతరము జెందక నెట్లు రోహిణీ జఠరంబున ప్రవేశించె నదియునుంగాక

ఉ. ఎందుకు నమ్మకుందుడు మహేశుడు తండ్రిగృహంబు బాసి తా
నందుని పల్లె జేరె యదునాథుడు జ్ఞాతుల ?హి యెందు నిం
పొంద వసించె ఘోషమున నుండియు నమ్మధురాపురీవరం
బందుల నుండియున్ జలరుహాక్షుడు కార్యము లెవ్వి చేసెనో.

క. తనతల్లికి సోదరుడును తనకును మామయును చంపి .... ట్టి మహా
జనపతి కంసుని నేటికి వనజాక్షుడు సంహరించె వైభవ మొప్పన్.

క. లీలామానవ దేహము దాలిచి హరి యెన్ని యేండ్లు ద్వారక లోనన్
శ్రీలలితు లైన యదువుల తో లీలన్గూడి .... తుష్టం దగుచున్.

ముగింపు

చ. అవనిపదంబు నీకు ముఖ మగ్నియు శ్రోత్రము లాశ లక్షులున్
రవి విధు లీశ నీకును శిరంబు దివంబు నభంబు నాభి వా
సవముఖులౌ సుధాంధులు భుజంబులు రేలుపవళ్ళు రెప్పలం
బువులును శుక్లమయ్యె నఖముల్ శిల లద్రులు శల్య సంఘముల్.

చం. పరుడగు నీకు మారుతము ప్రాణబలంబులు నయ్యె రోమముల్
తరువులు సస్యపంక్తులు లతాతతు లయ్యెను కేశముల్ పయో
ధరములు నయ్యె నీకు ప్రపదంబు రసాతల మయ్యె కుక్షియున్
శరనిధు లయ్యె మేఢ్రము ప్రజాపతి యయ్యెను నీకు కేశవా.

వ. దేవా నీకు చరాచర ప్రపంచంబంతయు .... రీరం బయ్యెను నిఖిలప్రపంచ గతం ....
.... సుఖదుఃఖాది వికారంబులు నిర్గుణ ....వు భగవంతుండ వైన నీయందు
....

విశేషాంశములు

ప్రతి అసమగ్రము. కాగితపుప్రతి. ప్రతి అలతిగా క్రిమిదష్టము. కొన్నిపత్రములు లోపించినవి. వ్రాతస్పష్టముగా నున్నది. గ్రంథాద్యంతములు లేవు. వ్యాసుడు వ్రాసిన

సంస్కృత భాగవతము నందలి దశమస్కంధ పూర్వభాగమునకు 'యథాశ్లోక తాత్పర్య ముగా' చంపూరీతిలో వ్రాయబడిన గ్రంధము.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవతము

దశమ స్కంధము

ఉత్తరభాగము

కృష్ణదాసు

ఆక్సెషన్ నెం.	: 1729	కాల్ నెం.	: టి 3-490
ప్రతి	: కాగితము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 177
ప్రతి పరిమాణము	: 31×17.7 సెం.మీ.	పుట పంక్తులు	: 33

ప్రా రం భ ము :

క. శ్రీరాజిత శీతాముఖ సారస భృంగాయమాన జల .... ధిశయనా
ఘోరా సూరి (?) విరామా శ్రీరామా రఘుకులాబ్ధి శీతల ధామా॥

శ్రీరామానుజ చరణాం భోరుహములకు ప్రణమిల్లి మునికృతమై పెం
పారెడు నుత్తర దశమము పౌరాణికు లలర నాంధ్రభాష రచింతున్॥

వ. ఇట్లు జాంబవతీ సత్యభామాది వివాహంబుకన్న మున్నె ప్రద్యుమ్నుండు పుట్టిన వాడని యనంతరంబు వివాహంబని యనంతరంబు శంబరుని గృహంబువల్ల నుంచి ప్రద్యుమ్నుండు మరల వచ్చిన వాడాయను గావున పుత్ర కథనాప్రస్తావ మందైనా పూర్వంబున జాతమాత్రుం డగు ప్రద్యుమ్నుని దశవాసరంబులు వెళ్ళకమున్నె పురిటి యింటిలోనె శంబరాసురుండు స్వచ్ఛందం బగు వ్యాఘ్ర సింహాదిరూపంబు గలవాడై యపహరించె నని ప్రద్యుమ్ను ప్రత్యాగమనంబు నుత్తర కాలీనం బయ్యును కథా పర్యవసానంబుకొరకు మునుచెప్పబడెనని వాసుదేవాధిష్ఠిత చిత్తాఖ్యవ్యూహంబువలన పుట్టిన వాడై నందున వాసుదేవాంశుండైన మన్మథుండు పూర్వంబున రుద్రకోపాగ్ని

దగ్ధుండై మరల సృష్టినిమిత్తంబై దేహప్రాప్తికొరకు నా రుద్రుణ్ణి రక్షకునిగా జెందిన వాడాయె నా మన్మథుండె కృష్ణుని ప్రభావమువలన శుక్లంబువలన రుక్మిణీదేవియందు పుట్టినవాడై ప్రద్యుమ్నుండని ప్రసిద్ధుండై సమస్తంబులైన శౌర్య ధైర్య సౌందర్యాది గుణంబులచేత నిజజనకుండగు కృష్ణునితో సమానుడా యన నీ శుకయోగీంద్రుండు రాజేంద్రునితో నిట్లనియె॥

గీ. తలప వాసుదేవాధిష్ఠిత మగు చిత్త మందు పుట్టిన వా డట్టి యంగజుండు
వాసుదేవాంశ డని చెప్పబడియె మున్ను నతడె హర కోపవహ్ని దగ్ధాంగు డయ్యె॥

గీ, అథవ నయనాగ్ని దగ్ధాంగు డైన మరుడు మరలదేహంబు నొందుటకొరకు నా య
భవునె శరణంబు నొందె నా పంచశరుడె కృష్ణవీర్యంబువలన రుక్మిణికి బుట్టె॥

క. ఘన నిఖిల గుణంబులచే జనకుం డగు కృష్ణుతోడ సదృశుండై యా
మనసిజుడే ప్రద్యుమ్నుడ ని నెరిప్రసిద్ధు డయి రుక్మిణీ సుతుడయ్యెన్॥

క. పురిటింటె నున్న దశవా సర శిశువు నరినిగ దలచి శంబరు డతనిన్
హరియించి కామరూపి య యి రహిజలధిలోన వైచి యింటికి జనియెన్॥

క. బలయుత మగు నొక మత్స్యము జలగతు బాలకుని మ్రింగె జలచర జీవుల్
బలువలలోన బడిన యా జలచరమును బట్టి రన్యఝుషములతోడన్॥

క. ఘనచిత్ర మీనము నుపా యనముగ శంబరుని కిచ్చి రా దాసులు దా
నిని వంటవాండ్లు గొని చ య్యన ద్రుంచిరి ఖడ్గమున సహోనస మందున్॥

వ. మహాద్భుత ఝుషమును.

క. జలచర గర్భమునందును నలరెడు నా బాలు జూచి యా సూదజనుల్
బలుమాయలుగల రతి యను నలినాక్షికి నిచ్చి రంత నారద మునియున్॥

ముగింపు :

క. మనుజుడు దేహాంతమునం దు నవసరోజ దళలోచనుడు పరు డగు కృ
ష్ణుని దైవభక్తిచేతను ఘన మగు వైకుంఠపదము గాంచును నీకున్॥

మ. ఇన నాచే వివరింపగా బడిన యీ కృష్ణానుభావాఢ్యమున్
ఘనమౌ కృష్ణుని సత్కథామృతము పానంబున్ వెసన్ జేయుచున్
జను లీలోకములన్ సుఖంబుల ననూనశ్రీలతోడన్ భుజిం
చిన వారై తుదిగాంతు రచ్యుతునిదౌ శ్రీవాసవైకుంఠమున్॥

క. అని యిట్లు వ్యాసతనయుడు మన మలర సురేంద్రతనయు మనుమనితోడన్
వినుపించి నట్లు సూతుం డనఘుడు వివరించె శౌనకాది మునులకున్.

క. విని శౌనకాది మౌనులు వినయంబున బహువిధముల వినుతించుచు సూ
తుని ప్రీతుజేసి కృష్ణ క థన తత్పరు లైరి బుద్ధి దరగని భక్తిన్॥

తరళము. కనకకుండల కాంతిమండిత గండమండల మండనా
వననిధీశ శయానవారిజ వాసినీకృత సేవనా
వనరుహాసన వంద్యమాన నవస్మితేందు సమాననా
దనుజభంజన పద్మలోచన దాసపాప విమోచనా॥

క. నవనాగేశ శయన రై పవనారముగా వశిఘనపవనా భవ తా
పవనానలరక్షిత ముని సవనా సవనాశన గిరిజాకృతనవనా॥

మాలిని. మునిజనవనచైత్రా మూర్ఖదైత్యాళిజైత్రా
వనరుహదళనేత్రా వాస్తవస్తోత్రపాత్రా
కనకకలశనేత్రా కంధికవ్యాకశత్రా
ఘనకరధృతగోత్రా కంధరానీలగాత్రా।

గద్య

ఇది శ్రీమద్రామానుజాచార్య చరణారవింద మిళిందాయమాన మానసవిలాస భార ద్వాదసగోత్ర వెకిమెల కొండమాచార్య పౌత్ర తిరుమలాచార్య పుత్ర కృష్ణదాసప్రణీతం బైన భాగవత పురాణంబునందు యథాశ్లోక తాత్పర్య దశమస్కంధమందు ప్రద్యుమ్న జన్మంబును; ప్రద్యుమ్ను నపహరించి శంబరుండు సముద్రంబున వైచుటయు, ప్రద్యుమ్న మీనగర్భ ప్రవేశ పునర్బహిః గమనంబులును, శంబరుని వధయును, భార్యా సమేత ప్రద్యుమ్న పునరాగమనంబును సత్రాజితుండు సూర్యదత్త శమంతకమణి కంఠుండై మార్గంబున జనుదెంచుచుండ నతనిం జూచి ప్రజలు సూర్యుండని శంకించి హరికి విన్నవించుటయు, నతండు దేవగృహంబున మణి నిడుటయు, ప్రసేనుం డొకనాడు మణికంఠుండై వేట కడవికేన్ జనిన నతని వధియించి సింహంబు మణిగొని జనుచుండ జాంబవంతుండు సింహంబును వధియించి మణిని గైకొని గుహలోనికిన్ జని కుమారుమణికి క్రీడార్థం బామణిని తొట్లకు కట్టుటయు సత్రాజితుండు మణికై కృష్ణుండు నా తమ్ముని వధియించె ననిగుజగుజలాడుచుండ కృష్ణుండు విని మృషాప వాదంబు పరిహరించుటకై తనవారు ప్రసేనుజాడ దెలుప నరిగి గుహలోనికిన్ బోయి తొట్లకు కందుకంబుగా గట్టిన మణినపహరించి మెల్లమెల్లన జనుచుండ వానిదాది మొరపెట్టిన జాంబవంతుం డరుదెంచిన నతనితో యుద్ధంబు జేయుటయు, నతండు కృష్ణుండు పరమాత్ముండని యెరింగి యతనికి జాంబవతిని మణినిచ్చిన వాని గైకొని కృష్ణుండు మరల జనుదెంచి సభలో గూర్చుండి మణిని సత్రాజిత్తును బిలుపించి మణి నిచ్చిన నతండు మణిని బుచ్చుకొని సిగ్గుపడుచు తనయింటికిన్ జని బలవద్విరోధంబు నకు శంకించి తనకూతురైన సత్యభామను మణిని కృష్ణునకు సమర్పించుటయు కృష్ణుండు మణిని సత్రాజిత్తుకు మరల నిచ్చుటయు, సత్యభామా జాంబవతీ వివాహం బును పాండవులు లాక్షాగృహంబున దగ్ధులైరనిన విని రామకృష్ణులు కరినగరంబు నకున్ జనుటయు శతధన్వుండు కృతవర్మాక్రూరప్రేరితుండై సత్రాజిత్తును వధించుటయు సత్యభామ పితృమరణ శోకాయత్తచిత్తయై కరిపురికిన్ జని రామ కృష్ణులకు పితృ మరణం బెరింగించిన వారుమరల నరుదెంచి శతధన్వుని వధించ దొరకొనిన విని శతధన్వుండు ప్రాణభీతుండై మణి నక్రూరుని కడనిడి శత యోజన దూరంబు పలాయమానుం డగుటయు, రామకృష్ణులు రథారూఢులై వాని వెను తవిలి జనుటయు నందు కృష్ణుండు శతధన్వుని వధించి వానికడ మణి లేదని యన్నకుం జెప్పుటయు, రాముండు మిథిలకుం జనుటయు నచటికి దుర్యోధను డరుదెంచి రాముని కడ గదావిద్య నభ్యసించుటయు, కృష్ణుండు మరల నరుదెంచి యూరకే శతధన్వుండు

హతుఁ డయ్యె నతనికడ మణి లేదని సత్యభామతోఁ జెప్పుటయు, కృష్ణుండు సత్రాజిత్తుకు పారలౌకిక కర్మంబులు జేయించుటయు, అక్రూర కృతవర్మలు కాందిశీకులై యెందేని దూరదేశంబునకుం జనుటయు నందక్రూరుండు లేమిం జేసి దేశంబున ననావృష్టి క్షామ మారీడాంబికాదులవలన ప్రజలు నసించిన నందు వృద్ధజనులు శ్వఫల్కుని వృత్తాంతం బెఱింగించి తత్పుత్రుండగు నక్రూరుండు నంతటి వాఁడగుటం జేసి యతండు మరలివచ్చిన ప్రజల పీడలు మానునని కృష్ణుండు నక్రూరుని పిలువ నంపుటయు, నతని కడనున్న మణిని గైకొని మరల నక్రూరుని కిచ్చుటయు, కృష్ణుడింద్రప్రస్థపురంబున కరుగుటయు నందు ధనంజయుతోడం గూడి యడవికిం యాటకై యరుగుటయు, నందు సూర్యకన్యాపరిణయంబును, నగ్నిదేవుండు సవ్యసాచికి నక్షయ బాణంబులగు తూణీరంబులను, గాండీవ చాపంబును, కవచ రథ హయంబు లిచ్చుటయు, ఖాండవవనం బగ్నికి సమర్పించి దేవతల జయించుటయు, నందగ్ని భయంబువలన ముక్తుండై మయుండు ధర్మరాజునకు సభనిచ్చుటయు, మిత్రవిందానాగ్నజితీ భద్రాలక్షణల పరిణయంబును, నరకాసుర సంగరంబును, నందు కారాగృహ నిరుద్ధలైన రాజకన్యల బదారువేలను గైకొనుటయు, సత్యభామతో గరుడారూఢుండై స్వర్గంబునకుంజని యదితి కుండలంబు లిచ్చుటయు, పారిజాతాపహరణంబును, నింద్రాదిదేవతల పరాజయంబును, షోడశ సహస్రనరేంద్ర కన్యాపరిణయంబును, రుక్మిణీహాస్యంబును, రుక్మిణీ స్తవంబును, కృష్ణతనయ జన్మకథనంబును, ప్రద్యుమ్న రుక్మవతీపరిణయంబును, రోచనానిరుద్ధుల పరిణయంబును, బలరామ రుక్ముల ద్యూతంబును, నందు రుక్మివధంబును, బాణాసుర సంగరంబును బాణభుజనికృంతనంబును, నుషానిరుద్ధుల వివాహంబును, నృగ వృత్తాంతంబును హలాయుధుండు నందవ్రజంబున కరుగుటయు, హలాగ్రంబున యమునానదిని పెకలించుటయు, పౌండ్రక వాసుదేవకాసీరాజ సంహారంబును, సుదక్షుణుం డభిచారహోమం బొనర్చుటయు, కృష్ణుండు చక్రంబుచే కృత్తిసుదక్షిణా యుక్తంబుగా కాశీపురంబును దహింపచేయుటయు, ద్వివిధ వానర వధంబును, సాంబుండు సుయోధన పుత్రస్వయంవరంబున కౌరవులకు పట్టుబడుటయు, హలాయుధుండు హస్తినగరంబును బెకలించి గంగానదియందు బడవేయ గమకించుటయు, నారదుం డష్టశతాధిక షోడససహస్ర మూర్తియగు కృష్ణునియోగ మాయాప్రభావంబు నెరుంగం దలంచి ద్వారవతీనగరంబునకు నరుగు దెంచుటయు, రాజసూయ ప్రభావంబును, జరాసంధ సంహారంబును, రాజసూయ యజ్ఞంబును, శిశుపాల దంత

వక్త్రవిదూరకాదిసంహారంబును, హలాయుధ తీర్థయాత్రాకరణంబును నందు సూతుని సంహరించి మరల బ్రతికించుటయు, భీమ సుయోధనుల గదాసంగరంబును, రాముండు నా పవనతనయ సుయోధనులను నివారించిన వాడు వెనక పోవుటయు మరలి ద్వారకా పురికిన్ జనుటయు నందుండి మగుడినై మిశారణ్యంబునకు జని యజ్ఞంబు గావించుటయు మరలి నిజపురంబున కరుగు దెంచుటయు, కుచేల వృత్తాంతంబును, కృష్ణ బలభద్రులు వసుదేవాది యాదవు లందరు శమంతపంచకంబును, పుణ్యక్షేత్రంబునకు జనుటయు నందు రామకృష్ణుల జూచుకొరకు కృష్ణద్వైపాయనాది మహామునులు జనుదెంచుటయు. కుంతి కృష్ణునిజూచి ప్రార్థించుటయు, రామకృష్ణులు మునుల పూజించుటయు, కృష్ణుని జూడ నిశ్చయించి దిగ్దేశాధీశ్వరులు. ధృతరాష్ట్ర దుర్యోధనామలు జనుదెంచి సంత సించుటయు, రామకృష్ణులు వారల పూజించుటయు, వారు రామకృష్ణుల నుతించుటయు నంద యశోదాది గోపగోపీ జనంబులు కృష్ణుని జూచి సంతోషించుటయు. కృష్ణుండు వల్లవపల్లవాధరులకు జ్ఞానోపదేశంబు జేయుటయు మద్రరాజుకూతు రగు లక్షణదేవి తన వివాహ వృత్తాంతంబును ద్రౌపదితో వివరించుటయు, వ్యాసాదిమహామునులు కృష్ణుని సందర్శనంబుకొరకు నరుగు దెంచిన రామకృష్ణులు వారల నెదుర్కొని ప్రత్యుత్థానంబుచేసి పూజించుటయు, వారిసహాయంబున వసుదేవుండు యజ్ఞం బొనర్చుటయు, రామకృష్ణులు శ్రుతదేవజనకులం జూచుటయు, సుభద్రాపరిణయంబును మిథిలానగరంబునకు రామకృష్ణులు జనుటయు, రామకృష్ణులు దేవకీపుత్రులం దెచ్చుటయు, శ్రుతిగీతలు శాకు....యవృత్తాంతంబును, మృతబ్రాహ్మణ పుత్ర పునరా నయనంబును, త్రిమూర్తులయందు పరతత్వం బెరుంగుటకై భృగుండు వారలకడకున్ జనుటయు, శ్రీకృష్ణ ప్రభావవర్ణనంబును నను కథలుం గల యుత్తరభాగంబు సంపూర్ణము.

విశేషాంశములు:

ప్రతి విలేఖనము

రక్తాక్షి నామసంవత్సర ఆశ్వీజ శుద్ధ త్రయోదశీ గురువారం.

ప్రతి చక్కనిది. సమగ్రము. కాగితపుప్రతి. వ్రాత స్పష్టము. వ్రాత దోషములుకలవు. బమ్మెర పోతన భాగవతమునందలి దశమస్కంధ ముత్తర భాగమునకు దీనికి భేదము గలదు. కథావిషయములలో సామ్యము గోచర మగుచున్నను, కథన విషయమునందు వర్ణనా విషయములందు భేదము స్పష్టముగా కనబడుచున్నది.

శ్రీమదాంధ్ర రామాశ్వమేధము

వేంకటాచార్యులు

ప్రారంభము :

క. పరమున్ ధరణీధరు ఫణి వరు నుద్దేశించి పలికె వాత్స్యాయనుఁ డా
దరమునఁ బూర్వచరిత్రల గర మాకర్ణించబోవు కౌతుక మెసగన్.

సీ. వినిపించితివి వేయివేల గూఢంబులై తగుమహదాదిక తత్వములను
వివరించితి దురూహ విషయంబులైన భూ గోళ ఖగోళ విశాలతలను
నెఱిగించితివి సుధీబృంద దుర్గ్రాహ్యమై వెలయు జ్యోతిశ్చక్ర విధము నెల్ల
వచియించితివి సర్వవసుమతీపాలుర పరమపావనకథా పటలములను

గీ. నానతిచ్చితి నీరేరుహాప్త వంశ సకలమూర్ధాభిషిక్తుల చరిత లెల్ల
రాజకులసోము నయనాభిరాము రాము (వాజి) మేధంపు చరిత నీవలన మున్ను
వింటి సంగ్రహముగ మఱి విస్తరముగ వినఁగ దివిరెడు చిత్తంబు వినుచు మనఘ.

గీ. పరగ వినబడ్డ స్మరియింప బడినగాని కొలది వోవును గోర్కులు కలుగుచుండు
దద్దవేర్కి యెసగుగాన దశరథాత్మ జాతు చరితంబు సామాన్యమే తలంప.

వ. అనిన శేషం బిట్లనియె.

ఉ. ఈ విధి జానకీవరసమీడిత పాదమరప్ద బిన్దుకాం
తావతి యయ్యె నీ మతి యికన్ గడుధన్యుడ వైతి మౌనిప
ర్యా వివరింప సాధుల సమాగమ ముత్తమమై చెలంగుగా
జే వసుధాత్మజారమణు పుణ్యకథాళి ప్రశంస గల్గుటన్.

గీ. దేవదానవ కోటీర దివ్యరత్న కిరణజాల పిరాజిత చరణయుగళు
నఖిలసుగుణాఢ్యు వరధనుషాగ్రగణ్యు స్మరణ చెప్పించి కృప గనపరిచి తనపు

చ. తులుపను రావణాసురుని ద్రుంచిన రాము కథార్థ పారమున్
నలువయ మున్నుగాంగ సుమనస్తతులే కన లేరటన్న న
ల్పుల మము బోటులన్ నుడువ బోలునె దోమల మాద్రిగాక నా
తెలిసినయంత దత్కృప మతిన్ స్ఫురియించిన యంత దెల్పెదన్.

ముగింపు

ఉ. కేతకి గర్భపత్రముల గేరుతనుద్యుతు లొప్ప. గాంచు నా
భీతమృగాయతేక్షణల విశ్వవిమోహన కృత్యలాకులా
యాతత యంచు నెమ్మదికి హర్షము గూర్ప నృపాలనందను
డాతటి వారిగూడి కుసుమాపచయం బొనరించె వేడుకన్.

చ. వకుళ కురంటకక్రముక పాటల కేసరి కర్ణికారముల్
వికచ పయోజ నీప కరవీర రసాల గుళుచ్ఛ మల్లికా
ముకుళము లాదియౌ సురభిపుష్పసరంబు లలంకరించి యు
త్సుకలను జేసి కాంత లెడ జొక్క గరంచె నతండు లీలలన్.

వ. మరియు నా రాజకుమారుడు.

చ. చెలఁగి శ్రమోద్గతాంబుధులచే నభిషేక మొనర్చి లోఁ మం
జులకబరీ వినిర్గళిత సూన సమర్పణ మాచరించి కో
మల మధుర శ్రుతిన్ మణిత మంత్రములుం జెలఁగన్ విభుండు పూ
విలుతుఁ గృతార్థుఁ జేసి తనివింగన బత్ని శతాన్వితంబుగన్.

చ. మృదుచతురోక్తులన్ నుతుల మేలములన్ బహుమాన నైపుణీ
ముద మొదవించి తానును సమందముదంబున దేలి నేర్పునన్
మదవతులం గరంబు స్మరమంత్ర విముగ్ధలుగాగజేసె య
మ్మదన మనోహరాంగుడగు మానవనాథ కుమారు డెంతయున్.

మ. తనుకాంతుల్ వని వెన్నెలల్ కురియఁగా ధాత్రిం బురాగ్రాభిసు
ట్టనఁ జూర్ణించుచు ఫాలహేమమయ పట్ట ద్యోతమాన ప్రభల్
కనుదోయిన్ మినుమిట్లుగొల్ప నతివేగః బొప్ప దోతెంచు పా
వనయాగాశ్వ వతంస మచ్చెరువు దోపం గాంచి రయ్యంగనల్.

చ. కలపపుహూత లోవెలి జగాజిగి మేల్వలిపంబు క్రొంజరీ
వొలుపొసఁగన్ నితంబినులు పుష్పధనుర్విహృతి ప్రశాంతికై
కలితసుమాభిరామ సహకార కుజంబుల చల్లనీడలన్
మెలఁగుచు గంధబంధుర సమీరకుమార నిషేవ్యమాణలై.

గద్య

ఇది శ్రీరామచంద్ర కరుణాపాత్ర కౌండిన్య సగోత్ర కృష్ణార్యపుత్ర సుజనసేవాధుర్య వేంకటార్య ప్రణీతంబైన శ్రీమదాంధ్ర రామాశ్వమేధంబున ప్రథమాశ్వాసము.

విశేషాంశములు

వ్రాయసకాని పేరుకాని, కాలముగాని పేర్కొన బడలేదు. గ్రంథాద్యంత్యములు లేవు. కాగితమునకు ఇరువైపుల వ్రాయబడినది. వ్రాత స్పష్టత పోనుపోను కొరవడినది. వ్రాత దోషములు, తుడుపులు, కొట్టివేతలు అధికముగా గలవు. గ్రంథము మధ్యలో

కొంతభాగము వ్రాయుటకు వదలివేయబడినది (౯౨-౯౩-౯౪ సంఖ్యలుగల పుటలు) ౧౧౮ వ సంఖ్య గల పుట ప్రారంభంబున "శ్రీసోమగ్రామమాహాత్మ్యము" అని వ్రాయబడి యున్నది. 147 వ సంఖ్యగల పుట ఆరంభంబున "ఇది శ్రీ అరణ్యకథాశేష పూరణము సమాప్తము." అని వ్రాయబడి యున్నది. మరల ౧౫౨ వ సంఖ్య గల పుటయందు "శ్రీరామాశ్వమేధము" అని వ్రాయబడి యున్నది. ౯౦ వ సంఖ్య గల పుటనుండి ఇక గ్రంథము వ్రాయబడలేదు. మొదటి అట్ట పైభాగమున నీ క్రింది విధముగా వ్రాయబడియున్నది.

గ్రంథకర్త : కీ. శే. వి. వెంకటాచార్యులు.

నివాసస్థలము. ఇం.నెం. ౧౬౮/ ఎస్.ఆర్.టి/కాలని
యాకుత్‌పురా, హైదరాబాదు - ౨౩ ఏ పి.

శ్రీమద్రామాయణము

అరణ్య, కిష్కింధ సుందరకాండలు

కామసముద్రము అప్పలాచార్యులు

ఆక్సెషన్ నెం	: 473	కాల్ నెం	: టి 8-357
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 817
ప్రతి పరిమాణము	: 49 × 3.5 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 7 నుండి 8

ప్రారంభము

శ్రీరమణీ రమణీయ మ ణిరంజిత హృదయదేశ నిఖిలాధీశ
స్ఫారకృప హేమనృప ల క్ష్మీరత గద్వాల నగర కేశవ శౌరీ ॥

వ. అవధరింపు మవ్వలికథ విన్నవించెద.

క. అనివార్యుడు రఘువర్యుడు ఘనతరధైర్యుండు దండకావనము మహా
వనము ప్రవేశ .... జనతాశ్రమ సమూహమున్ గనుగొనియెన్ ॥

సీ. వల్కల కుశల పరివ్యాప్తమై యలరారి బ్రాహ్మీ లక్ష్మీ సమాక్రాంత మగుచు
నశ్ర.... నజ్ఞా .... చూడ్క గమ్యమై తనర్చి
యనయంబు నిఖిల భూతావాస యోగ్య....మా.... కృతాంగణమై....
మృగ....ణ ...మై ఖగసమావృత్తము నై నికటీకృతాప్సరో....త్సా ....గను
జెలగి పూజ్య మగుచు సృగ్భాండములచేత నాయతాగ్ని మండిరాళి ....
మా....ల ఫల....శాంబుపాత్ర మిచ్చు .... ములచేతనిత్య....మంద !

ముగింపు

.... నాచేతన్ బంపింపం బడియె యనఘాత్మసకలంబులయెడ నీమణిన్ దర్శించి నిన్నుం జూచినయట్ల సంతోషించెదను. దశరథాత్మజా యొక్క మాసంబు జీవితంబు ధరియించియుండెద.... లుం బేని జీవితంబునం జెందక యుండెద యని గృశాంగియు, ధర్మచారిణియు, రావణాంతఃపుర నిరుద్ధయును, మృగాంగనయునుంబోలె నుత్ఫుల్ల లోచన యగు సీత ఈ రీతి నన్నున్‌గూర్చి పలికె రఘునా........థా క్రమంబుగా సర్వంబును నిర్వచింపనయ్యెన్ గావున భయదంబును నదీనదపతియగు సాగరంబును వేగంబున నీవు సైన్య సహితంబుగా నిరీతి నుత్తరింపంగల వట్టి యొక్క విచారంబు విచారింపుము.... ....గా నాచేత బలుకం బడియె సర్వవిధంబుల సాగరజలంబున బెంతయు చింతింపందగునని నా రాజపుత్రుల నూరడింపం బడిన వారిన్‌గా సంతరణం బెరింగి నయ్యభిజ్ఞానంబును రఘుపుంగవున కొసంగి యానుపూర్వికం.... .... ర్వంబు సమగ్రంబుగా వాక్యంబుచేత వాయుసూనుండు ప్రశంసించె నన్నది షష్టితమ సర్గంబు.

గద్య

ఇది శ్రీమత్‌లక్ష్మీపుర ప్రసన్న వేంకటేశ్వర కరుణాకలిత చతుర్విధ కవితా నిర్వాహక శ్రీమదహోబిల శ్రీనివాస మునివరకృపా కటాక్షలబ్ధ విద్వత్కవికుంజర బిరుదాంకిత శ్రీమద్గద్వాల హేమభూమి పాలకాస్థాన భూషణాయమాన శ్రీమత్కామసముద్ర వంశపయః పారావారరాకా శశాంక శ్రీమత్కౌండిన్య సగోత్రోద్భవ శ్రీ శ్రీనివాసాంబా గర్భశుక్తి మౌక్తికాయమాన శ్రీ మత్కృష్ణమాచార్య పుత్రాప్పలాచార్య ప్రణీతంబైన శ్రీమదాంధ్ర రామాయణ మహాకావ్యంబునందు యథాశ్లోక తాత్పర్యంబుగా తెనుగించిన కిష్కింధాకాండంబునందు రాఘవుండు పంపాసరోవరప్రాంత కాంతారంబున సీతా వియోగ విహ్వలుడై దిరుగుటయు, సుగ్రీవుండు శర శ .... ప్రాణులగు నా రామ లక్ష్మణుల గనుకొని, వీర లవ్వాలి పంపున వచ్చిన....వలని కాందిశీకుం డగుటయునను సుగ్రీవాలోచనంబును హనుమదాగమనంబున రాఘవు .... లక్ష్మణుం డారఘువరు వృత్తాంతం బాహనుమంతునితో దెలుపుటయు, నత డాదాశరథులన్ దపనతనయునిన్ డాయదోడ్కొని పోవుటయు, నతడగ్ని సాక్షికంబుగా నా రామవునితో సఖ్యంబొనర్చి. యాత్మవృత్తాంతం బంతయు నెరుంగ పల్కుటయు,రాఘవుండు వాలివధంబు నొనర్చు టకు కృతప్రతిజ్ఞుం డగుటయు, సప్తతాల భంజనంబును, దుందుభి కళేబరోత్క్షేప ణంబును, సుగ్రీవుండు మిత్రమంత్రి సమేతుండై కిష్కింధాప్రాంతము ప్రవేశించుటయు, వాలిసుగ్రీవ యుద్ధంబును, సుగ్రీవపలాయనంబును, రాఘవుండును సుగ్రీవునిన్‌గని యూరార్చి గజపుష్పమాలారోపణంబు సేయించుటయు, మరియును వాలిసుగ్రీవ యుద్ధంబు, వాలివధంబు తారావిలాపంబును, సుగ్రీవుం డన్న కౌర్ధ్వదేహంబు లాచరిం చుటయు రాఘవుండు ఋశ్యమూకంబున వర్షాసమయంబు నిర్వర్తించుదనుక నుండుటయును, సుగ్రీవుండు రాఘవానుమతంబున కిష్కింధానగరంబున పట్టాభి షిక్తుడై తారాసమేతుండై సుఖంబుగా నుండెనను కథలు కల్గిన ప్రథమాశ్వాసము.

విశేషాంశములు

ఇందు మూడుకాండలు మాత్రము కలవు. (అరణ్య, కిష్కింధ, సుందర కాండలు సుందరకాండ సంపూర్ణముగా లేదు. గ్రంథాది లేకపోవుటచే కవి వంశాదులుగాని, కృతికర్త వంశాదులుగాని దెలియుట లేదు.

గ్రంథము క్రిమిదష్టమై యున్నది. పెక్కు పత్రములు శిథిలావస్థలో గలవు. ఆశ్వా సాంతగద్యవలన ఈ కవి లక్ష్మీపురముననున్న వేంకటేశ్వరుని భక్తుడనియు అహోబిల

శ్రీనివాసమౌని కృపకు పాత్రుడనియు, గద్వాల సంస్థానమున నున్నట్లుగాను, చతుర్విధ కవిత్వములయందు నేర్పరిగాను (విద్వత్కవికుంజర అను బిరుదము కలవాడుగాను) తెలియుచున్నది.

ఇందు అరణ్యకాండ 3 ఆశ్వాసములు.

కిష్కింధాకాండ 3 ఆశ్వాసములు.

సుందరకాండ 2 ఆశ్వాసములు కలవు.

శ్రీముఖలింగ క్షేత్రమాహాత్మ్యము

తారావళి సహితము

కాకరపర్తి కృష్ణకవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 2824	కాల్ నెం.	: డి 3-222
ప్రతి	: కాగితము; సమగ్రము.	పుటలు	: 94
ప్రతి పరిమాణము	: 17×21 సెం.మీ.	పుట పంక్తులు	: 21

ప్రారంభము

శా. శ్రీమద్భూధరకన్యతో సమతకై శేషాత్మకాయార్థముల్
ప్రేమన్ గంగ కొసెంగెనో యని మనోపీథిన్ స్మితానంద సు
త్రామాదుల్ తనదేహకాంతి దలపన్నారిల్లు సర్వజ్ఞు న
త్యామోదం బెసగం భజించెద మదీయాభీష్ట సంసిద్ధికిన్.

మ. పతిదేహమలకాంతి నొప్పు తన దీప్యన్నీలతాంచత్తను
ద్యుతి గంగా యమునా సమాగమముగా నూహించి సేవాగత

క్రతు భుక్కామినులందు గ్రీడసలుపన్ గాక్షింప తా దర్శిత
ప్రతిబింబాప్తి దదిష్టముల్సలుపు శర్వాణీన్ మదన్ వేడెదన్.

* * *

వ. సమర్పణంబుగా నాయొనర్పం బూనిన ముఖలింగ క్షేత్ర మహత్వంబునకు కథా ప్రారంభం బెట్టిదనిన.

శా. శ్రీమత్పావన నైమిశం బను మహాక్షేత్రంబునన్ భూరితే
జోమార్తాండులు శౌనకాది మునిరాజుల్ సూతునిన్ జూచి కా
శీమాహాత్మ్యము దెల్పి వింటి మమితక్షేత్రజ్ఞ యొందైన త
త్సామర్థ్యం బిల గల్గెనేని మ్ముదమొంద న్మాకెరింగింపవే.

గీ. అలసులకు పంగులకు నశక్తులకు నధిక దూరదేశస్థులకు నతిదుర్లభంబు
దలప నావారాసిక్షేత్ర మలఘు చరిత తత్సమక్షేత్ర మొక్కటి ధరణి గలదె.

ము గిం పు :

వ. అని భవిష్యత్కథయును, షణ్ముఖుం డెరిగించిన, నమందానంద కందళితాంతరం గుండై, కుంభసంభవుం డమ్మహాక్షేత్రంబున కేగి; సద్భక్తిపూర్వకంబుగా సకల తీర్థంబుల కృతావగాహుండై, ముఖలింగాది సమస్తలింగంబులు దరిసింపుచు, తత్పూ జాతత్పరుం డగుచు కొంతకాలంబు వసించి యనంతరంబున విష్ణుసాయుజ్యంబుగ జ్యోతిర్మయుండై, యుండెనని మరియును

క. ధర నీ క్షేత్ర మహత్వము, నరు డెవ్వడు వినిన చదివినన్ వ్రాసిన సు
స్థిరముగ శ్రీముఖలింగే శ్వరు డతని కొసంగు నిష్టసంపదలు గృపన్.

సీ. అని సూతుం డిమ్మునీంద్ర నికాయమునకు భక్తి దలిర్ప నంతయు దెల్పినట్లు
తొలుతటి యుగముల విలసిల్లు మరియు నీ యుగమున గాంగవంశోద్భవులగు
వజ్రజిస్సన్నిభ విష్ణువర్ధన మధుకర్ణ గజపతిదేవ ముఖక్షితీశ
వరులు సేవాదులు జరిగింపుచుండంగ దంతిముఖాది నందనులు ప్రమథ

గ ద్యః

0 0 0

శ్రీముఖలింగేశ్వర తారావళి

ప్రా రం భ ము :

1. క. శ్రీసురుచిర సురశైల శరాసన నిగమాశ్వసిద్ధరాధిపచిత్తో
పాసిత పదసదమృత లక్ష్మీసదన దయాంతరంగ శ్రీముఖలింగా.

0 0 0

ము గిం పు :

27. క శ్రీకంఠ భక్తియుక్తుం డై కాశీరపక్తి కృష్ణయాఖ్యుడు ప్రీతిన్;
నీకొసగిన తారావళి; చేకొను మిల ప్రబలలింగ శ్రీముఖలింగా.

వి శే షాం శ ము లు :

ప్ర తి వి లే ఖ న ము :

యీా క్షేత్రమహాత్యము వ్రాసినవారు సూరారామన్న కుమార్డు వెంకటశివుడు.

* * *

ఇది మూడు ఆశ్వాసముల కావ్యము. కవి దీనిని శ్రీముఖలింగేశ్వరునికే అంకిత మిచ్చెను. కాశిని వదలి వింధ్య నణచి దక్షిణమునకు వచ్చిన అగస్త్యుడు తత్క్షేత్ర సమమగు నీ క్షేత్రోద్భవము, నచటి మహిమ, తీర్థవిశేషంబుల దెలిసికొనుట యిందలి యితివృత్తము. ఈ కావ్యము చివర శ్రీముఖలింగేశ్వర తారావళి యనుపేర ఇరువది యేడు కందపద్యములును గలవు.

ఈ ప్రతి బాగుగా నున్నది. కాని కొన్ని పేజీలలోని లిపి రెండవవైపునకు దిగి అలికినట్లు అస్పష్టమై యున్నది. మిగిలిన చోట్ల లిపి స్పష్టముగ నున్నది. ప్రతివిలేఖనమున కొన్ని దోషములు గలవు. పద్యపాద విభజనము క్రమముగా జరుగలేదు.

శ్రీరామస్తవరాజము

మల్లనార్యుడు

ఆక్సెషన్ నెం	3908	కాల్ నెం	టి 3-289
ప్రతి	కాగితము, సమగ్రము	పుటలు	87
ప్రతి పరిమాణము	20.5×14 సెం.మీ.	పుట పంక్తులు	27

ప్రారంభము

క॥ ఆరోగ్య భాగ్యమొసగన్ నారాయణునిన్ ప్రబంధనాయకమణిగా
శ్రీరామస్తవరాజము ధారుణి వెలయంగ జెప్పెదను నే ప్రీతిన్॥

వ॥ అది సూతప్రణీతంబును వ్యాసధర్మజ సంవాదంబును నారదప్రోక్తం బగుటంజేసి యిది యొక ఈశ్వరారాధన విశేషం బగుట నే జేసెదను.

* * *

క॥ శ్రీరామ స్తవరాజకథా ప్రారంభం బెల్ల శౌనకాదులు సూతున్
జేరి నుతించి మహాత్మా తారక నామంబు నాకు దయచేయ వనన్॥

వ॥ అనిన నమ్మునులకు వ్యాసశిష్యుం డగు సూతుం డిట్లనియె.

సీ॥ సర్వవేదార్థ విజ్ఞాని సత్యవతీ సు తుండు నా వ్యాసుని పాండవాగ్ర
జుండు పూజలు చేసి సుముఖుడై భగవంతు డవు మహాయోగీశు డవును శాస్త్ర

గురుదవు తత్వంబు పరజపంబున. ముక్తి సాధన ధ్యానముల్ జాడ లెప్పి
యట్టి వ న్నెరిగింపుడను రాజుతో పలికి విను మహాపవయోగ మనసు తెల్పి
యెట్టి పరమగుణాతీత మెట్టి దేవి జ్యోతి యమలంబు శివ మద్వైతమోక్ష
పదము నిత్యంబు కైవల్యపదము శ్రీవ ఇడుగో శ్రీరామయోగ మహిమ॥

* * *

ముగింపు

....సద్గురు వాక్యార్థ రాజ్యపరిపాలనంబునం దనరి, సర్వజనంబుల తత్ప్రార్థనంబుగా పోషింపుచు, నిట్లు ముక్తివధూవరులు నిరంతర సుఖక్రీడా వినోదంబుల ప్రొద్దు బుచ్చుచు సుఖం బుండిరని శ్రీవ్యాస భట్టారికాచార్యుండు ధర్మజునకు సంపూర్ణమాహాత్మ్యంబులు వినుపింప సకలజనానందకరంబుగా నా సమయంబున దేవదుందుభులు మ్రోయ నమరులు కుసుమ వృష్టిగురియించ నత్యంతోత్సాహంబుతో కృష్ణద్వైపాయనుండు పరమమతజ్ఞానోల్లాసి యగుయుధిష్ఠిరుం జూచి నీ వాత్మారామత్వంబున జీవన్ముక్తుండవై సర్వభోగంబులం బొందుచు సుఖంబుండుమని మరియు నిట్లనిమె.

* * *

మాలిని. నయన హృదయ బిందూ నా మనో ప్రాణముద్రా
నయన ఘన సుషుమ్నా నాడి నిద్రా విభేదా
నయన జిత సురంధ్రా నాద సద్బ్రహ్మరంధ్రా
నయన కళ దినేశా నాసికాగ్ర ప్రకాశా॥

* * *

గద్య

ఇది శ్రీరామచంద్ర ప్రసాదలబ్ధ కవితా విలాస శాండిల్య సగోత్ర పవిత్ర, కృష్ణయామాత్య పుత్ర వినుతగుణధైర్య మల్లనార్య ప్రణీతం బైన శ్రీరామ స్తవరాజంబను మహా ప్రబంధంబునందు శ్రీవ్యాస భట్టారకాచార్యుండు హరిధ్యాన పురఃసరంబైన శ్రీరామ కృష్ణస్తోత్రంబును

* * *

వసంతోత్సవాది మహోత్సవంబులు నడుచుటయు శ్రీరామ స్తవరాజ కథాశ్రవణంబునకు మహాఫలంబు చెప్పుటయు నన్నది తృతీయాశ్వాసము సంపూర్ణము॥

వి శే షాం శ ము లు

ప్రతి విలేఖనము

వత్సే శార్వరినామ సంవత్సరే హేమంత ఋతౌ దక్షిణాయనే మార్గేశ్వర మాసే అసిత పక్షే ద్వితీయాయాం గురు వాసరే రాత్రౌ కోసంగి నామగ్రామే శ్రీరామస్తవరాజ ప్రబంధం విలిఖ్యతే.

ఈపుహి జట్టూరి పంచాక్షిసోమ రాజా వెంకట్రెడ్డి పట్టందు రామారెడ్డి దేశముఖ పర్గణె కొడంగల్లు వాల్తా పట్టికోళ్లిగారిది. సత్యం.

ఈ కావ్యము మూడు ఆశ్వాసముల గ్రంథము. ఇందు ఆచార్యస్వరూపము, ముముక్షు లక్షణము, శుశ్రూషలక్షణాదులు, ముక్తికాంత కళ్యాణాదులు ఇందలి విషయములు. ఇందు పూర్తిగ్రంథము గలదు.

ఇందలి మొదటి పేజీలోని కొన్ని అక్షరములు నశించినవి. కాని మిగిలిన ప్రతి బాగున్నది. ఇందలి లిపి స్పష్టముగ లేదు. ప్రతి విలేఖనమున దోషములు గలవు.

శ్రీ రా మ స్త వ రా జ ము

మల్లనార్యుడు

ఆక్సేషన్ నెం	724	కాల్ నెం	టి 8-180
ప్రతి	తాళపత్రము, సమగ్రము.	పత్రములు	42
ప్రతి పరిమాణము	45.5X4 సెం మీ.	పత్రపంక్తులు	6 నుండి 7

వి శే షాం శ ము లు

దీనిని మల్లనార్యుడు రచించెను. ఇతడు కృష్ణయామాత్యుని పుత్రుడు. రామభక్తుడు. ఇందు మూడు ఆశ్వాసములు పూర్తిగా నున్నవి. ఈ గ్రంథమున ముముక్షు ధర్మములు, ఆచార్యస్వరూపము, శుశ్రూష లక్షణము, శ్రీ కృష్ణరామస్తోత్రములు

గలవు. గ్రంథాదిని కవి తన్నుగురించి తెల్పుకొని, తదుపరి షష్ఠ్యంతములు రచించినాడు. శ్రీ రామస్తవరాజముయొక్క మహిమయు వర్ణింపబడినది.

ఈ ప్రతియందు మూడాశ్వాసములు ఆద్యంతములతో నున్నను పత్రములు నలుపుదిరిగి చాల క్రిమిదష్టమైనవి. కొన్ని పత్రములు శిథిలములైనవి. లిపి స్పష్టముగ నున్నది. కొద్దిగా వ్రాతదోషములు గలవు.

శ్రీ రా మ స్త వ రా జ ము

మల్లనార్యుడు

అక్సెషన్ నెం	5681	కాల్ నెం	జి 8-186
ప్రతి	తాళపత్రము, సమగ్రము.	పత్రములు	47
ప్రతి పరిమాణము	44X4 సెం. మీ.	పత్రపంక్తులు	7

వి శే షాం శ ము లు

ఈ ప్రతియందు ఆద్యంతముల గ్రంథము గలదు. ప్రతిలోని తొలిపత్రములు రెండు చివరలు స్వల్పముగ శిథిలమై యున్నవి. ప్రతి నలుపుదిరిగి యున్నది. కాని మొత్తము మీద ప్రతి బాగున్నది. లిపి స్పష్టముగ నున్నది. ప్రతివిలేఖనమున స్వల్పదోషము లున్నవి.

శ్రీ రా మ స్త వ రా జ ము

మల్లనార్యుడు

అక్సెషన్ నెం	5937	కాల్ నెం	టి 8-599
ప్రతి	తాళపత్రము ; అసమగ్రము.	పత్రము	59
ప్రతి పరిమాణము	42×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	6 నుండి 8

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతియందు మూడాశ్వాసము లున్నను అటనట కొన్ని పత్రములు లోపించినవి. వ్రాత యొకమాదిరిగా నున్నది. తప్పు లెక్కువ. ప్రతి మంచిస్థితి యందున్నది. ఈ ప్రతిని విశ్వావసు నామసంవత్సర ఆషాఢ బహుళ దశమి మంగళవారం వరకు క్షీరసాగరం అనంతయ్య కుమారుడు వెంకయ్య వ్రాసినట్లుగా ప్రతిచివరలో వ్రాయబడి యున్నది.

శ్రీ రా మ స్త వ రా జ ము

మల్లనార్యుడు

ఆక్సెషన్ నెం	545	కాల్ నెం	టి 3-247
ప్రతి	తాళపత్రము, అసమగ్రము.	పత్రములు	46
ప్రతి పరిమాణము	44.5×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	6

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతియందు మూడాశ్వాసము లున్నను పత్రములు మిక్కిలి శిథిలావస్థలో క్రిమి దష్టమై యున్నవి. విషయ నష్టము జరిగినది.

శ్రీ రా మ స్త వ రా జ ము

మల్లనార్యుడు

ఆక్సెషన్ నెం	823	కాల్ నెం	టి 3-182
ప్రతి	తాళపత్రము, సమగ్రము.	పత్రములు	23
ప్రతిపరిమాణము	42×3 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	5

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతియందు గ్రంథాద్యంతములు లేవు. మధ్య మధ్య కూడ కొన్ని పత్రములు లోపించినవి. ప్రథమాశ్వాసము మధ్యనుండి తృతీయాశ్వాసము కొంతవరకు గలదు. లిపియు స్పష్టము కాదు. భాషాదోషములు, ఛందోభంగములు చాలకలవు. ఈ ప్రతి పార్శ్వభాగములందు కొంత భాగము శిథిలమై యున్నది.

శ్రీ రామ స్తవ రాజము (ప్రథమాశ్వాసము)

మల్లనార్యుడు

ఆక్సెషన్ నెం	711	కాల్ నెం	టి 8-181
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	15
ప్రతిపరిమాణము	41.5×3.5 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	5

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతియందు ప్రథమాశ్వాసము పూర్తిగను ద్వితీయాశ్వాసమునందు మొదటి రెండు పత్రములు మాత్రము ఉన్నవి. ఇది క్రిమిదష్టమై స్వల్పముగ శిథిలమై యున్నది. లిపిస్పష్టమే. కాని భాషాదోషములు చాల కలవు.

శ్రీ రామ స్తవ రాజము

మల్లనార్యుడు

ఆక్సెషన్ నెం	748	కాల్ నెం	టి 8 - 184
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	48
ప్రతి పరిమాణము	44×4 సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	7

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతియందు గ్రంథాద్యంతములు లేవు. అటనట కొన్ని పద్యములు లోపించినవి. ప్రతి చాలవరకు క్రిమిదష్టమై శిథిలమైనది. లిపి యస్పష్టము. లేఖన దోషము లధికము.

శ్రీవాణీవిలాసవమాలిక

తేకుమళ్ళ రంగశాయి

ఆక్సెషన్ నెం	: 1౬4	కాల్ నెం	: టి 8-175
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 37
ప్రతి పరిమాణము	: 42.౮×౩.౮ సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 5

ప్రారంభము

శ్రీమద్దేమాంభోరుహ ధామ ప్రేమానుగత పదా వినుతశ్రీ
రామా మోహనకరదే హా మహితోదార వేంకటాద్రి విహారా.

వ. దేవా అవధరింపుము........... భువన క్రమంబు లెరుంగించిన భరతఖండ స్థితపుణ్య స్థలనదీతీర్థ ప్రభావంబు లెట్టి లని యడిగిన శౌనకాది మహామునుల కా సూతుం డిట్లని చెప్పదొడంగె.

సీ. గంగా .... తికాళిందులున్ సింధు . . యూశి .... ణ చంద్రభాగ
గండకి నర్మద కౌశికి గోమతి సుముఖి విశాలయు శోణ భద్ర
యరుణయు వరుణయు .... గౌతమి తుంగభద్ర మాలా .... భ . . వ హారిణియు
నిర్వింధ్య కృష్ణవేణియు ... ర పయోష్ణియు దా . . సువహా ప్రుషద్వతియును
తమస గరుడ పినాకినీ తామ్రపర్ణి వైఖ మణియుక్త స్మృతి వేగవతి సువర్ణ
ముఖరి బాహుద సుర .... తియును భారతాఖ్య పృథివి జనభాగ్య
క్షీరతటినియు కావేరి సారనదులు.

చ. వెలుపగు పుణ్యశైలముల బుట్టి హరిస్థల సంగతంబులై
యలఘు .... ములు నంచిత ధర్మ నిరూపణంబులై
తలప కనుంగొన న్మనుగ ధన్యసుఖాస్పద దీప్తవర్తనన్
వెలయును భారతాఖ్య పృథివీజనభాగ్య నిదానముల్ నదుల్.

వ. మరియు వరుసగా హరిహర నిలయపుణ్యతీర్థ నదీనద మహిమంబులు జెప్పెద సావధానులై వినుండు.

క. శ్రీవైకుంఠంబు . . ల క్ష్మీ వనరుహనయన గొల్వ శేషగ . . ద భక్తా ....
.... యింపగ మో దావహు డగు వాసుదేవు డా............

ము గిం పు:

వ. కావున సకలదేవాత్మకుండు శ్రీమన్నారాయణుం డని యా పరమేశ్వరు నెన్ని త....తుల స్నానాదియోగ్య వస్తు ధూప దీపా ద్యుపచా రార్చనములం గృతార్థులు గావలయునని సూతుం గనుంగొని తులసీ, గో, భూదాన వ్రత మాహాత్మ్యంబులు క్రమంబునం దెలుపుమని వినయవచనులై యడుగుటయును.

ఉ త్సా హ :

రాజహంసనేత్ర మౌనిరాజ పూజనప్రియా
రాజరాజ మిత్ర మిత్రరాజితాశ్రయాశ్రియా
భూజనేష్ట . . యశో . . ర్ణ. స . . యోదయా
భూజరాజ . . జశేష భూమిభృద్వసత్రిక్రియా.

క. .... వైశ్యాశ్వా........ .... కర నయనాంబర చరత్ర్పకర నుత
చామీకర చామర దం డమణి స్థిరశోభయ భాగశేష .... సురాగా

తో ట కం :

జనకామిత కామిత కారణ కా
న నివారణ నాగ ర .... నో

అనఘా .... కృపాసు నయాతిరయా
వినతా జనతాధిప వేంకటపా.

గద్య :

ఇది శ్రీమదలమేలుమంగాసమేత వేంకటేశ్వర వరప్రసాదాసకవితామిత్ర మహంకాళి ఆ....ర్యపుత్ర .... కవిస్తోత్ర సుమతివెంకటపతి సహాయ తేకుమళ్ళాన్వయ పాథోధి పూర్ణసుధాకర .... త్వకుమార సకలవిద్వజ్జనాధార శ్రీవత్సగోత్ర ఆపస్తంబసూత్ర సత్కవిప్రమోదా ... యిరంగ.... ప్రణీతంబైన శ్రీవాణీ విలాసమాలిక యను ప్రబంధంబునందు అష్టోత్తర విష్ణుస్థల మాహాత్మ్యంబును, పుణ్యనదీ సంభవంబును, శివస్థల మాహాత్మ్య లింగాకార పూజాఫలంబును, బ్రాహ్మణ వంశకీర్తన గోత్రగణ నిరూపణంబును, వర్ణాశ్రమాంతరభేదన సదాచార విధులను స్నా....దాహన ప్లాపన ప్రాణాయామ లక్షణంబులను గాయత్రీ మహాత్మ్యోక్ష్య ప్రభావ యజ్ఞోపవీత .... వైశ్వదేవప్రకరణ దేవపూజా విధులును, భోజన ప్రకరణంబును, క్షేత్ర వైశ్య శూద్రజాతి ధర్మ పతివ్రతా లక్షణంబును .... పుణ్యకాలదాన నిరూపణంబు .... బ్రాహ్మణ లక్షణంబులను .... చ్ఛయ ధర్మంబులను షణ్ణవతి శ్రాద్ధనైమిత్తిక కాలకర్తృ భోక్తృ వక్తృ యోగ్యాయోగ్య నిరూపణంబులును హరిపూజా వైభవంబును సాలగ్రామ.... మూర్తి .... వాది బహువిధమూర్తి శివనాభాది లక్షణలాంఛనంబులను తీర్థ వైభవంబులను నను కథలుంగల తృతీయాశ్వాసము.

విశేషాంశములు

గ్రంథ మసమగ్రము. రెండు మూడాశ్వాసములు గలవు. గ్రంథాది గ్రంథాంతములు లేవు. క్రిమి దష్టము.

శ్రీసోమేశ్వర భక్తచర్య

ఆక్సెషన్ నెం	; 5645.	కాల్ నెం	; టి 3 - 180..
ప్రతి	; తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	; 8
ప్రతిపరిమాణము	; 37 × 3 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	; 6

ప్రారంభము :

శ్రీకాసార పురీవర పాకారి ప్రముఖ దివిజపాలక మిమ్ము
న్నాకాధీశ ల్పొగడగ కాకోదర భూష సోమనామక రూపా.

ఉ. శంకరపుత్రు గన్గొనగ శాంకరి స్తన్యము చేపు లూరగా
వంకరతుండుడుం జనని స్తన్యములందున బాలు ద్రాగగా
నంకమునందు జేరగని శాంకరి యిట్లనె ముద్దులాడుచున్
శంకర పూజనల్ సలుపు సోమయ దేశికి వాక్కు ఓడగున్. (?)

సీ. ముగురు మూర్తులలోకి మూలమై యున్నట్టి యాదేవు గొల్తునే ననుదినంబు
ముగురు శక్తులకన్న మూలమై యున్నట్టి యాదేవి నర్చింతు ననుదినంబు
మద్గురుమూర్తి యా మల్లికార్జునదేవు డామహాత్ముని దల్తు ననుదినంబు
మాకు జనయిత్రి జనకుండైన శ్రీమల్ల .... మనుదినంబు
మాకు నొజ్జలునై విద్య నభ్యసించు విఘ్ననాయకు వీక్షించి వినుతిజేతు
.... రలో ....దాయురారోగ్య సౌభాగ్య విజయవిభవంబు వివిధశత్రుజయదంబు.

•• •• •• ••

ముగింపు

వ. .... యారాధ్యత్రయంబులం బ్రస్తుతించు వారును, శ్రీపాలకుర్కి సోమనారాధ్య కృత కావ్యాలంకార ప్రమథగణనామ సహస్రసంఖ్య మాలికలుం బఠించు వారును, సహస్ర సంఖ్యానేక గణసమూహాద్యపూర్వ మాహేశ్వర స్తవంబులు చేయు వారును, నిత్యం బేక ద్వి త్రి షట్కాల లింగార్చనావసర ప్రసాదంబు లందువారును, కొందరు నిత్యలింగైక్యాను సంధాన యోగాద్యైక్యానందంబు లొందువారును, కొంద రిష్టప్రాణ భావార్పణంబులం గురులింగ జంగమ తృప్త్యర్థణ లొసంగ దేహప్రాణార్థంబుల సంతృప్తిం జేయువారును, కొంద రొకరొకరిచే నొకరు పూజలు గైకొను వారును, కొందరు కాలకాలతీర్థ ప్రసాద సేవానైష్ఠిక శివయోగులును, కొందరు శివయోగ నిద్రలచే ముద్రలు సాధించు సాధకోత్తములును, కొందరు షట్స్థలజ్ఞాన పరిపూర్ణానుభవసిద్ధి నొంది శివేంద్రియవిలీన చిత్తశుద్ధ పంచేంద్రియులై యుండువారును, ఈ లీల బాలవృద్ధ

యౌవన ప్రౌఢస్త్రీపురుషమాహేశ్వర భక్తగణసమూహం బీ సరళి శివపూజలు సేయు సమయంబును ....

... ...

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతిలోని గ్రంథాదిలో సీ గ్రంథము "సర్వజిత్ నామసంవత్సరము ధూర్జటి వారము మాఘమాసమం దర్ధమునందు గృత్తిక .... ఆదియు ద్వాదశ వర్షశతంబు వేదార్థము దెబ్బదొక్కటిం దర్థము చిత్రవిచిత్రంబుగా శంకరు ఇట్టిమన్నయటుల ఇట్టిటచే శివునాజ్ఞచే దీనిని కవి రచించినట్లు తెలియుచున్నది. ఇందు గ్రంథప్రారంభము సరిగాలేదు, ముగింపు పత్రములు మృగ్యము. ప్రతిలోని యేడుపత్రములైనను వరుస క్రమములో లేవు.

ఇది ఒకశివభక్తుని చరిత్ర. కవినామవివరాదు లీప్రతివలన తెలియుట లేదు.

మొదటిపత్రము విరిగియున్నది. లిపి స్పష్టముగ లేదు. ప్రతివిలేఖనమున చాలదోషము లున్నవి.

సోమేశ్వర భక్త చర్య

ఆక్సెషన్ నెం.	: 5646.	కాల్ నెం.	: టి 3-153
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 5
ప్రతి పరిమాణము	: 37 × 3.5 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 6

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతియందు గ్రంథప్రారంభముకలదు కాని ముగింపు పత్రములు లేవు. ప్రతిలోని ఐదుపత్రములైనను వరుసగాలేవు.

ఇది ఒకశివభక్తుని చర్యాసంబంధియగు కథ. కవినామ వివరాదు లీప్రతివలన తెలియుట లేదు. ఇందలి లిపి స్పష్టముగా లేదు. ప్రతివిలేఖనమునను దోషములు గలవు.

"దుర్మతి నామసం॥ర ధూర్జటి వారము మాఘమాసమం దర్ధమునందు గృత్తికం బదియు ద్వాదశవర్ష శతంబు నెదార్థము డెబ్బదొక్కటం దర్థము చిత్రవిచిత్రంబుగా" శంకరుడు తన్నుపల్కెనని గ్రంథారంభంబున కవి వ్రాసినాడు.

షట్చక్రవర్తి చరిత్రము

మల్లారెడ్డి

ఆక్సెషన్ నెం	: 3644	కాల్ నెం	: టి 3 - 226
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 131
ప్రతి పరిమాణము	: 35.5×3.5 సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	: 6

ప్రారంభము :

క. శ్రీమద్భూమీధర పు త్రీమణి కుచకుంభికుంభ మృగమద విదిత
శ్యామల కోమల వక్షో ధామున కభిరామ భూమిధర ధామునకున్.

క. శరణాగత శరణాంతః కరణా వరుణునకు నిత్యకరుణాభరణా
స్మరణ స్ఫురణా ధరణీ చరణునకును నిగమ శటకచణ చరుణునకున్.

క. జూటీ తటకోటీ రట ధాటీక ధునిం ఘుమంఘుమార్భట పేటీ
కోటీరునకును ధాతృక రోటీయుత మదన తనుగురు పటీరునకున్.

0 0 0

వ. సమర్పితంబుగా నా యొనర్పం బూనిన షట్చక్రవర్తి చరిత్రం బను మహాప్రబంధంబు నకుం గథాసూత్రం బెట్టిదనిన.

శ్లో. సహసా పాహిమాం దేవి
త్రిలోక జనసన్నుతే
ఆరోగ్య మభయం దత్వా
యుష్మదంఘ్రి యుగార్చనమ్.

చ. తరువులు వోలె పల్కులత తత్ఫలశోభితులై లసత్పయో
ధరములు వోలె భవ్యపరిధౌత సమస్త రజః ప్రకారులై
యరుణులు వోలె ధూతతములై హృదయాంబుజ సంస్థితాద్రిజా
వరులగు శౌనకాది మునివర్యులు ధుర్యులు నైమిశంబునన్.

0 0 0

వ. ఓ మహాత్మా నీవు మున్నగణ్యకథా సమజ్ఞ విజ్ఞానాంకురంబు లస్మదీయ హృదయాలవాలంబుల ప్రౌఢప్రియంభావుక, వచనామృతంబులు శ్రుతి ప్రణాళుల వెంటనించి నాటు కొల్పినం బల్లవించె కొనసాగుచున్నవింక నిర్వాణ ఫలంబులకుం గారణంబులగు షట్చక్రవర్తి చరిత్రంబు లఘులతాలవిర్భితంబులు విచిత్రంబులు సంద్రదు గావున సవిస్తరంబుగా వచింపు మనవుడు నతం డంగీకృతాంత రంగుండై వారల కిట్లనియె.

సీ. గోపుర గోపుర గోపుర ప్రతిమంబు కల్పద్రు కల్పద్రు గౌరవంబు
మానవ మానవ మానవాధీశంబు మణిజాల మణిజాల మంజిమంబు
సారంగ సారంగ సారంగ నయనంబు సుమనోజ్ఞ సుమనోజ్ఞ శోభితంబు
బహుధామ బహుధామ బహుధామ ఘటితంబు ఘనసార ఘనసార గంధిలంబు

గీ. భవ్యకాసార కాసార బంధురంబు జవనసైంధవ సైంధవ సంకులంబు
బహుళ కేతన కేతన భస్థలంబు నై విజృంభించె సిరి నయోధ్యాపురంబు.

సీ. కొమరొప్ప కళల దక్కువగాని ద్విజరాజు లాశాపరుల్గాని యట్టి బుధులు
మాటిమారులుగాని మహనీయ బాడ బుల ప్రదాతలుగాని యట్టిఘనులు
కులగోత్ర విద్వేషకులుగాని శతమఖుల్ కన వక్రమార్గులుగాని భోగు
లల పుణ్యజన విరోధులుగాని కాంతు లప్రభల్ గాని సమ్యక్ప్రచేతు

గీ. లనగ బొగడొందుచుందు రత్యంతనిష్ఠ వరలు చతురాననులును సర్వజ్ఞు లగుచు
హరి భాషావిశేష తార్యానుకూల తా ప్రవీణులు పురిలోని విప్రవరులు.

0 0 0

ముగింపు :

ఉ. అంత భగీరథుండు నియమాతిశయంబు చెలంగ పార్వతీ
కాంతుని గూర్చి వెందియు ప్రగల్భము గాగ నహీన వైఖరిన్

సంతత వాయు భక్షణము సారమహాభరణ ప్రశస్తి య
క్రాంత రసాతలస్థితియు రంజిలగా తప మాచరింపంగన్.

సీ. అమృతంబు చిలుక చంద్రార్ధ ఖండముతోడ పల్లవ స్ఫుట జటా పటలితోడ
సీటుగా మాటిన నిటలనేత్రముతోడ రమణీయ మణికుండలములతోడ

....
....

తే గీ. వెడదకటిమించు పొడలపచ్చడముతోడ కలికి శిరసునదొలకెడు గంగతోడ
చల్లజూపుల కరుణారసంబుతోడ హరుడు ధరణీశు నెదుట ప్రత్యక్ష మయ్యె.

గీ. అటుల ప్రత్యక్ష మగుచు నయ్యవనివిభుని
తపమునకు మెచ్చి యవని గోత్రభవు లయిన
జనపతుల కెల్ల కరముభూషణముగాగ
నీవ్య గాంగేయ ఘనకంకణంబు నపుడు.

గీ. సప్తపథ మన మరి సహస్రాపగ నగ పావనియు నాగ ప్రాచీనపథము సింధు
సేతులన కొన్ని పశ్చిమ క్షితికి జనియె ....

గద్య :

ఇది శ్రీ మన్పెక్కనవోలి పట్టణప్రసిద్ధ సరస్థటావలంబ సాంబశిద్ధరామేశ్వర వర ప్రసాద సమాసాదిత సంస్కృతాంధ్రభాషా కవితా తసపోషణ విశేషతా చమత్కార గురు భక్తివిహార రాచమల్లగోత్ర పవిత్ర కాచభూపాల పుత్ర బుధవిధేయ మల్లారెడ్డి నామ ధేయ ప్రణీతం బయిన షట్చక్రవర్తి చరిత్రం బను మహాప్రబంధంబునందు షష్ఠమాశ్వాసము.

విశేషాంశములు :

పంచమాశ్వాసాంతము తరువాత ఇట్లున్నది.
వికృతి నామసంవత్సర కార్తీక బహుళ దశమి బుధవారం రోజుకు అయినది.

ఇందు సప్తమాశ్వాసము కొంతిభాగము కలదు. 6 ఆశ్వాసములు సంపూర్ణముగా నున్నవి. ఈ గ్రంథప్రారంభము షష్ఠ్యంతములతో గలదు. అట్లే 208వ పత్ర మందిట్లున్నది. "ఇక్కడ నుంచి వుండిపోయిన గ్రంథం యిందులో వ్రాయడాయనకు పుతాలు చాలక శకుంతలాపరిణయంలో తరువాయి గ్రంథం వ్రాయడమయినది."

షట్చక్రవర్తి చరిత్రము

మల్లారెడ్డి

ఆక్సెషన్ నెం	: 5606	కాల్ నెం	: టి 3 - 174
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 122
ప్రతి పరిమాణము	: 41X3 సెం. మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 5

విశేషాంశములు :

ప్రతి విలేఖనము :

భావనామసంవత్సర పౌష్య శు 10 శుక్రవారం రోజున మూడుయామాలవరకు షట్చక్రవర్తి చరిత్ర అనేప్రబంధం అనుముంచి జగన్నాథం వ్రాసిన ప్రతిచూసి తనఖాసాకు శ్రీరామార్పణంగా వ్రాసుకొనెను.

0 0 0

ఈ ప్రతిలో ఆద్యంతముల గ్రంథమున్నను పత్రములు చాలవరకు క్రిమిదష్టమై శిథిలమైనవి. ఇది ఎనిమిది ఆశ్వాసముల గ్రంథము. లిపి స్పష్టముగ నున్నను ప్రతి విలేఖనమున దోషములు గలవు. ఈ కావ్యము రామలింగేశునకు అంకిత మీయబడెను.

సంక్షేప రామాయణము

(ఆంధ్రానువాద సహితము)

ఆక్సెషన్ నెం : 5623 కాల్ నెం : డి 3-347
ప్రతి : తాళపత్రము; అసమగ్రము. పత్రములు : 11
ప్రతి పరిమాణము : 43×3.5 సెం. మీ. పత్ర పంక్తులు: 7

ప్రారంభము :

.... యుద్ధముచేసుటకు నెదుర్కొన్న ఖరునిన్ని దూషణునిన్ని వారివెంట వచ్చినవారినిన్ని యా స్థలమందు వసించెడు తక్కిన రాక్షసులనున్ను గూడ పదునాలుగు వేలమందిని వధించిన వాడాయెను. ఈ తీరున జంపబడిన జ్ఞాతుల వధను రావణాసురుడు విని ఆగ్రహమును పొందినవాడై మారీచుడనే రాక్షసుణ్ని సహాయము చేసుటకు రమ్మనగా నా మారీచుడు మహాబలశాలియగు శ్రీరాములతో విరోధమునకు తగదని అనేకవిధములుగా దెలియజెప్పిన నది యనాదరణచేసి కాలచోదితుం డగు రావణుండు రామాశ్రమమునకు వచ్చి మారీచుని మాయామృగవేషము ధరించు మని చెప్పె.

* * *

ముగింపు :

శ్లోకం ॥

తా మువాచ తతోరామః పరుషం జనసం సదీ
అమృష్యమాణ సా సీతా వివేశజ్వలనం సదీ

టీక ॥

తతః = అటు తర్వాతను ; రామః = రామమూర్తి ; జనసం సది = సభయందు ; తాం = ఆ సీతను గూర్చి ; పరు ....

విశేషాంశములు:

ఇది సంక్షేపరామాయణము యొక్క వ్రాతప్రతి. ఇందు ఆద్యంతములు లేవు. మధ్యపత్రములును కొన్నిలోపించినవి. ఆంగ్లేయులచే ముద్రింపబడిన వాల్మీకి

రామాయణమునందుగల బాలకాండ యంపేకథ యున్నట్లు ఇందు తెలుపబడినవి. ఇందు మొదట సంక్షేపరామాయణ కథ తెలుగువచనములోను, తదుపరి సంస్కృత శ్లోకములు తెలుగు టీకా సహితముగా నున్నవి. లిపి స్పష్టము. లేఖన దోషములు కలవు. ప్రతిలోని కొన్ని పత్రములు కొంత శిథిలమై యున్నవి. ప్రతి యసమగ్ర మగుటచే కవి పేరుగాని, టీకాకారుని పేరుగాని మృగ్యము.

సంక్షేప రామాయణము

ఆక్సెషన్ నెం	: 5650	కాల్ నెం	: టి 3-348
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 15
ప్రతి పరిమాణము	: 33 × 3 సెం. మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 5

ప్రారంభము :

.... నారాయణాం
శమునన్ బుట్టి మదాంధరావణ శిరస్సంభూత సచ్ఛేదన
క్రమణోద్దామ ... ... గరిమకున్ కౌసల్యకున్ సన్నుతా
సమనైర్మల్యకు తుల్యకాంచిత జగత్సంసార సాకల్యకున్

మ. సవరక్షార్థ .... తండ్రి.... ....విశ్వామిత్రుండు....తోడురా
నవలీలన్ దునుమాడె రాము దుడితుండై బాలుడై కుంతల
చ్ఛవి సంపజతహాటకన్ గపట .... కన్
జవభిన్నాశ్రమఘోటకన్ గరవిరాజత్స్ఫేటకన్ తాటకన్.

క. గాహామున కౌశికు మఖ మా రాముడు గాచె దైత్య ....
.... తోచెను మారీచున్నిచు కపటమంజుల రోచున్.

మ.   ఒక మున్నూరుగ గెల్చి తెచ్చిన లలాటోగ్రాక్షుచాపంబు బా
లకరీంద్రంబు .... చందంబునన్
సకలోర్వీశులు చూడగా విరచె దోశ్శక్తిన్ విదేహ క్షమా
పకదేశంబున సీతకై గుణమణిప్రస్ఫీతకై లీలతోన్.

ము గిం పు :

వ.   అని రామచంద్రుండు వగచి బ్రహ్మచర్యంబు ధరియించి పదమూడేళ్లు యెడతెగకుండ నగ్నిహూత్రంబు చెల్లించి తాను నీశ్వరుండుగావున మొదలి నెలవులకుం జనియె నివ్విధంబున.

ఆ.వె. ఆదిదేవుడైన యా రామచంద్రుండు   అబ్ధిగట్టి యెంత యసురకోటి
జంపుటెంత కపుల సాహాయ్యమది యెంత   సురలకొరకు క్రీడ జూపెగాక.

చ.   వశ దగు మొక్కెక్కదన్ లవణవార్థి విజృం....తా నివృత్తికిన్
దశ....   .... మండిత దివ్యకీర్తికిన్
దశశతభానుమూర్తికి ....
...   ... పట్టికిని దైత్యపతిన్ బొరిగొన్న

ఉ.   .... నయంబులవాడు మహాసుగంబులున్
విల్లు దాల్చు .... వాడు మేలుపై
చల్లెడు వాడు నిక్కినభు ....   దిక్కులన్
జల్లెడు వాడునైన   రఘుసత్తము డీవుత మా కభీష్టమున్.

ఆ.వె. రామచంద్రుగూడి రాకపోకల....గదసి తిరుగ వారుగన్న ....
.... నాకన్న వారును   అరిగి రారు యోగలరుగుగతికి

క.   మంతనములు సద్గతులకు పొంతనములు   ఘనములైన పుణ్యములకు ....
....   కృంతనములు ధామనామ గుణచింతనముల్.

విశేషాంశములు :

గ్రంథమునందలి పెక్కుపత్రములు సగభాగమునకుపైగా లోపించినవి. కొన్ని పత్రములు రెండుగా విరిగి యున్నవి. రామాయణ కథ సంక్షేపముగా గద్య పద్యములలో వ్రాయబడినది. అసమగ్రప్రతి యగుటవలన కవిపేరు మృగ్యము.

నిత్యానందము

దోనయామాత్యుడు

ఆక్సెషన్ నెం	: 2801	కాల్ నెం	: టి 3-146
ప్రతి	: తాళపత్రము, అసమగ్రము.	పత్రములు	: 47
ప్రతి పరిమాణము	: 25×2.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 5

క. శ్రీనగమందిర గౌరీ మానస వనజాతలోల మధుపేంద్రుడు ని
త్యానందమూర్తి శంకరు గా నుమ నామదిని మల్లికార్జును గొలుతున్.

చ. దురితమహేశ పెంపు దగ దుఃఖదవానల మార్చి నా మది
స్ఫురణ తటిల్లగా మహిమ సొంపువహింప ననాదరంబు నా
దరమున శిష్యశైశవమున తద్దయు వేడ్కఁజరించుచున్న సుం
దర జలదంబు ధాత్రికి మదాంత కృపామృత వృష్టి జేయుతన్.

ఉ. శ్రీవనితేశు నాభిసరసీరుహ గర్భమునన్ జనించి వే
దావలి మోము దావల తరదంచితసౌరభలీల గ్రాల ధా
త్రీవిభవంబు భారతికి చిత్త మెలర్పగ నుల్లసిల్లు సం
భావిత సర్వలోక ఆమభంజను ధాత నుతింతు వేడుకన్.

క. బాలార్కతేజు నుజ్వల బాలోరగ హారమౌళి భాగవిరాజా
బాలశశాంక విభూషణ బాలాంబతపుత్రు దంతవక్త్రు నుతింతున్.

వ. ఇట్లు యిష్టదేవతా ప్రార్థనంబుజేసి ఆత్మగతంబున

ఆ.వె వానచేత సస్యవర్గంబు వర్థిల్లు సస్యవృద్ధి సర్వజన సమృద్ధి
కారణంబు వాన గావున ధరలోన వానవలయు నెల్ల వారలకును.

క. దానవ సుర ఖచరాదులు కానచు మానవుల చిత్రగతియును ధరలో
వానల రాకలు పోకలు మానవులకు దెలియ నకట మానముగాదే.

వ. అని లోకోక్తు లాకర్ణించి గార్గేయ వరాహమిహిరాది సంహితాసారంబులంగూర్చి ప్రవర్ష
ణ, నివర్షణంబులు జనులకు శుభోదయంబు సేయుటకై సస్యానందంబు జెప్ప
నుద్యుక్తుండ నైన మదీయ ప్రభావం బెట్టిదనిన.

* * *

సీ. వసుసంఖ్య బెంచిన వరశకాబ్దంబులు తెరగొప్ప నవితొమ్మిదింట పాలు
బుచ్చిన శేషంబు బొలుచు భూరి సంవత్సరంబు బుష్కరంబు
కమనీయ ద్రోణంబు కాలమేఘంబులు నీలారు వారుణ నీతి తమము
అను నామములుగల్గు నక్షత్రంబులగు వాని గర్భధారణమును గర్భపాత

తే.గీ. కాలమును పరిపక్వకాల మరసి హర్షములు చప్పనేరని వార లెల్ల
నోరు గొందులు వల్కంగ నృపుల సభల నింద హాస్యంబు లొందుట సందియంబె.

వ. ఇది మేఘలక్షణం బింక ధాతుప్రకారం బెట్టిదనిన.

క. ఘనతర శీతోష్ణంబును వినుత తుషారానిలాభ్ర విద్యుద్వృష్టి
స్తనిత పరివేష నిర్ఝర ధనివులు ధరలోన బరగు ధాతువు లయ్యేన్.

* * *

ముగింపు

క. శుభకృతు శోభనకృతులను విభవం బగు ప్రజకు నాది వృష్టియు గురియున్
యభినవము క్రోధియందును రభసంబు ననల్పవృష్టియు రాష్ట్రము నొందున్.

తే.గీ. పరగ విశ్వావసు పరాభవల నొందు
నాంధ్రభూమికి నలజడి యతిసువృష్టి
పాండ్య కేకయ కర్ణాట బర్బరాది
భూములకు నెల్ల క్షామంబు నొందు సభవ.

తే.గీ. వసుధ నతివృష్టి గురియు ప్లవంగయందు
కీట మృగ బాధనొందును కేరళందు
నాంధ్ర భూమికి నలజడి ననగ ప్రత్తి
క్షామ మగు రోగభయములు చాలగలుగు.

గీ. కీలక సంవత్సరమున చాలారోగములు గల్గు సస్యములెల్లన్
మేలుగ పండును పశువుల దూలించు విదర్భకరువుదోచు విధిజ్ఞా.

క. సౌమ్య సాధారణల పెక్కు క్షామ మగును
యాంధ్ర నేపాళ పాంచాల యంగభూమి
నలజడియు విప్రబాధలు నల్పవృష్టి
కరమ భూ ....

* * *

విశేషాంశములు

ఈ సస్యానందకావ్యము సకలజనస్తుత్య దోనయామాత్య ప్రణీతము. సర్వజనాభివృద్ధికి సస్యము, ఆ సస్యవృద్ధికి వానలు ఆధారము. అందుచే వానల రాకపోకల వివరములు జనులకు కవి ఈ కావ్యము ద్వారా అందజేయ దలచినాడు. గార్గేయాది సంహితల పరిశోధించి దీనిని వ్రాసినట్లు గ్రంథాదిని తెలుపుకొని నాడు. మేఘ ధాత్వాదులగూర్చి తెలిపి, ఏనెలలో, ఏ రాశియందు, ఏ సంవత్సరమున వర్షములు ఎట్లుండునో, ఏప్రాంతమున ఎట్లుండునో, సస్యసంపద ఎట్లువర్ధిల్లునో మొదలగు విషయము లీ గ్రంథాంశములు. గ్రంథాదిని కవి తనవంశ వర్ణనను కొంత గావించినాడు. ఇష్టదేవతా ప్రార్థన గావించినాడు. కృతిపతిని గూర్చిన వివరములు కానరాలేదు.

ఈ ప్రతియందు ఆదినుండి నాలుగు ఆశ్వాసములవరకును, మరియు అయిదవ ఆశ్వాసములో కొంతభాగము కలదు. మధ్యమధ్య పదిపత్రములు పోయినవి. గ్రంథాంతము ఈ ప్రతియందు లేకుండుటచే ఎక్కువ వివరములు తెలియుటలేదు. ప్రతిలోని లిపి స్పష్టము. స్వల్పముగ అక్షరదోషములు గలవు.

సస్యానందము

దోనయామాత్యుడు

ఆక్సెషన్ నెం	; 2802	కాల్ నెం	; టి 8-147
ప్రతి	; తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	; 17
ప్రతి పరిమాణము	; 39×4 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	; 7

విశేషాంశములు

గ్రంథాద్యంతము లీ ప్రతియందు లేవు. ప్రతి యలతిగా క్రిమిదష్టము. లిపి స్పష్టమే కాని లేఖన దోషము లత్యధికము.

సానందగణేశ్వర చరిత్ర

భద్రకవి లింగకవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 747	కాల్ నెం	: టి 8-216
ప్రతి	: తాళపత్రము ; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 50
ప్రతి పరిమాణము	: 41×4 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 7

ప్రారంభము

శ్రీకరాకారు నాశ్రిత జనాధారు నాకాధి భువనేశు నరలోక వాసు
వాసుకిగ్రైవేయు వామాంక శయను భాసుర శివకీర్తి పరతత్వ మూర్తి
కిన్నరేశ్వరు మిత్రు గిరిజా కళత్రు సన్నుత గీర్వాణు సద్భక్తి పూర్ణు
ప్రవిమల మునిమిత్రు భవ్యచారిత్రు బాపల్యగుణమారుచంద్రకోటీరు

కలధౌతగిరివాసు కరిచర్మవాసు ఫలదానచాతుర్య బహుతరైశ్వర్య
అవికల్పగుణధన్య నాద్యంతశూన్య అనుపమభవనాశు అఖిలలోకేశు
శరణాగతారాధ్య సద్భక్తిపూజ్య శాంతగుణారాధ్య వేదాంతవేద్య

* * * *

రచియింతు తత్కథారంభ మెటులనిన.
రమణీయ నైమిశారణ్యంబునందు అమితపుణ్యులు శౌనకాదిసన్మునులు
.... హరకథారథుసూతు హరిమేథుజూచి
మునినాథు సానంద మునిగణేశ్వరుని వినుత చరిత్రంబు వినిపింపవలయు
యింతైన యీకథ విన నాత్మ లోన సంతోష ముదయించ చాల నందరికి
నతిపుణ్య వర్తనుం డతడు నా దేవ హితనందనుని పురి యేటికి నరిగె
కరుణావిధేయుడై ఘనతర.... వార్ధి నరకవాసుల జూచి నయగుణోజ్వలుడు
కాలకింకర భయంకర బాధ లుడిపి కాలారిపురికి నేగతి నంపెవారి
విపులవాక్ప్రౌఢిని విధ మెరిగించి కృపమమ్ము నందరి కృతుల గావింపు
మనవుడువిని సూతు డా మునీశ్వరుల కనుగొని యీ పుణ్య కథ జప్పదొణగె
సుజ్ఞాన లోక సంస్తూయ మానసుడు ప్రజ్ఞాతిరస్కృతి పద్మాసనుండు
సకలవేద పురాణ శాస్త్రకోవిదుడు మకరాంకు హరిభక్తి మహితమండలుడు
కమనీయ చరితుండు కలడొక్కమౌని విమలచిత్తుడు పూర్ణచిత్తు డనంగ
బదరికాశ్రమమున భర్గుగొల్చుచును వదలని నిష్ఠతో వర్తింపుచున్న
యెడ నొక్కనాడు యేతెంచి వెందమున పొడమిన చింతతో బుద్ధిగావించి
చనుదెంచి యాతనిసతి భద్రవతియు వినయ వాక్యంబుల విభున కిట్లనియె.

0 0 0 0 0

ముగింపు

అని విన్నపముసేయ నాదిత్యసుతుని   కనుగొని ప్రీతి శ్రీకంఠు డిట్లనియె
మహిత షడాక్షరీ మంత్రసిద్ధుండు   మహిమతో సానంద మౌనీశ్వరుండు
ఘనపుణ్యు డదిగాక ఘనత మద్భక్త   జనలోక హితుడు సజ్జనలోకహితుడు
కరుణ మిక్కిలి వాత్మ గలుగుటజేసి   యొరుల దుఃఖముజూచి నోపక వీరి
నరకంబు లెడబాపి నయగతి జూపి   పరమ ధన్యులజేసి పటుమంత్రశక్తి
శుక్తిగర్భంబులో జొచ్చిన మొదలు   ముక్తకణంబులు ముక్తా ఫలంబు
లగుగాక తొంటి తోయంబుల లోన మగుదంగ   జూడునె మత్పురిజేరి
యున్నవారికి గలవె .... ములు   విన్ననె మరినీవు ఎన యత్తెరంగు
నీకేల వీనికై నేడింత చింత   కటికంబునకు బోయి కార్య మంతయును
వదలక చేయుము వరుసతోనిపుడు   నీవు నీ .... బు నితరుల కేల
పరిపూర్ణమై యుండు పరితాపమేల
జను మన ప్రణమిల్లి సంమోద మలర   జనియె కాలుడు యథాస్థానంబునకును
యీపుణ్యచారిత్ర మెవ్వరు శ్రద్ధ   భక్తితో చదివిన విన్న వ్రాసినను
దొరిదొరి వారికి దురితముల్ దొరగు   కలుగు శంకర పాదకమల సద్భక్తి
ప్రాకటంబుగ పుత్రపౌత్రాభి వృద్ధియు
ఆయురారోగ్యంబు లగణితైశ్వర్య   పాయక ఆనంద పదమున బొంది
వరపుత్ర మిత్రజైవాతృకనేత్రు   డగు శంభు కృపచేత నని చెప్పెసూతు
డని శౌనకాదులు యెరిగించి నట్లు   అని శివజ్ఞాన రత్నాకరు పేర
.... ధ కులాగ్రామణి పేర
పురిహూతాంకర్గపతి వీరు పేర   గురురూప చంద్రార్క కోటిదుపేర
త్రివిధ తావ.... శు పేర   తనభక్తులకు నెపుడు ధనధాన్యవృద్ధి....
....   తగనొప్ప
....   సమయాంభోజ శీతాంశు పేర   క్రతువైరి భక్తరక్షామణి పేర
శ్రీరుద్ర సంకాశ శివయోగిపేరచెన్న   వీరేశ్వరునిపేర
శారదక.... సమర్తిపేర వరుస సద్గురురాయ . . సత్పదంబు
జాత గంధ విలోల షట్పదు పేర   నాత్మగుణ ధన్యుడగు శివయోగి
యిది వీరభద్రేశ హేళప్రసాద   సదమల సత్కావ్య సందర్భకుశల
చిరపుణ్య శోభిత శ్రీకాళహస్తి   గురు సంగమేశ్వర కోమల చరణ

జలజాత గంధ పుష్పసమాన కలికమానసచంద్ర కవిలింగధీర
విలసిత సానంద విమల చారిత్ర
సకల పవిత్రమీ సత్కృతి యందు అకలంకముగ తృతీయాశ్వాస మయ్యె.

ప్రతి విలేఖనము :

రక్తాక్షి నామ సం॥ .... గురువారం సరికి యలుకూరు పీటి మోళె తిమ్మారెడ్డిగారికి స్వగ్రామం కరణం శింగన్న కొమారుడు భీమన వ్రాసి యిచ్చిన ప్రతి సంపూర్ణం.

ఇది ద్విపద కావ్యము. దీని నీ కవి శివయోగి వీరభద్రేశ్వరున కంకిత మిచ్చెను. ఇది సానందముని చరిత్ర, అతడు నరుల నరక బాధలను తొలగించిన విధము దీనివస్తువు. ఇందు 3 ఆశ్వాసములు ఉన్నవి.

ఈ ప్రతియందు పూర్తి కావ్య మున్నది. ఈ ప్రతికొంత శిథిల మగు చున్నది. అచ్చటచ్చట కొన్నిపంక్తులు నష్ట మైనవి. ప్రతి విలేఖనమున దోషములు చాలగలవు. ప్రతి కొంత క్రిమిదష్టమై యున్నది.

సానందగణేశ్వర చరిత్ర

భద్రకవిలింగకవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 725	కాల్ నెం	: టి 3-191
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 81
ప్రతి పరిమాణము	: 46×4 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 7

ప్రారంభము

రమణీయ నైమిశారణ్యంబునందు నమితపుణ్యులు శౌనకాది సన్మునులు
సరసత శివకథా సద్గోష్ఠినుండి హరకథా పరగణ్యు డగు సూతుజూచి

సా నం ద గ ణే శ్వ ర చ రి త్ర

భద్రకవిలింగకవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 542	కాల్ నెం	: టి 8 - 217
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 88
ప్రతి పరిమాణము	: 33×3.5 సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	: 4 నుండి 5

వి శే షాం శ ము లు

ఈ ప్రతియందు మూడాశ్వాసములు పూర్తిగనున్నను ప్రతి చాలవరకు క్రిమిదష్టమై శిథిలమైనది. కొన్నిపత్రములు విరిగిపోయి సగభాగములే మిగిలి యున్నవి. లిపి యొకమాదిరిగా నున్నది. లేఖన దోషము అధికము.

సానందోపాఖ్యానము

కోట శివరామయ్య

ఆక్సెషన్ నెం	: 489	కాల్ నెం	: టి 8-192
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 96
ప్రతి పరిమాణము	: 43 × 4 సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	: 7

ప్రా రం భ ము

శా. శ్రీకాశీ రమణీమణీ పరిణయ శ్రీవేళ కౌతూహలా
స్తోకుండై తుహినాచలేంద్రుడు భవద్గోత్రాన్వయాధిక్యమున్
మాకుం దెల్పు మటన్న నొండనక లీలామందహాసాంకుర
వ్యాకోచాననుడైన ధూర్జటి మదీయాభీష్టమున్ సల్పెడున్.

సానందగణేశ్వర చరిత్ర

భద్రకవిలింగకవి

ఆక్సేషన్ నెం	: 542	కాల్ నెం	: టి 8 - 217
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 88
ప్రతి పరిమాణము	: 33×3.5 సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	: 4 నుండి 5

విశేషాంశములు

ఈ ప్రతియందు మూడాశ్వాసములు పూర్తిగనున్నను ప్రతి చాలవరకు క్రిమిదష్టమై శిథిలమైనది. కొన్నిపత్రములు విరిగిపోయి సగభాగములే మిగిలి యున్నవి. లిపి యొకమాదిరిగా నున్నది. లేఖన దోషము లధికము.

సానందోపాఖ్యానము

కోట శివరామయ్య

ఆక్సేషన్ నెం	: 489	కాల్ నెం	: టి 8-192
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 96
ప్రతి పరిమాణము	: 43 × 4 సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	: 7

ప్రారంభము

శా. శ్రీకాశీ రమణీమణీ పరిణయ శ్రీవేళ కౌతూహలా
స్తోకుండై తుహినాచలేంద్రుడు భవద్గోత్రాన్వయాధిక్యమున్
మాకుం దెల్పు మటన్న నొండనక లీలామందహాసాంకుర
వ్యాకోచాననుడైన ధూర్జటి మదీయాభీష్టమున్ సల్పెడున్.

శా. భావజ్ఞుం డగు కాళహస్తిపతి శుంభత్కుంభి కుంభోపమన్
శ్రీవిద్యోత కుచాగ్రసీమ మకరీచిత్రాఘముల్ వ్రాయ ప్ర
జ్ఞావిజ్ఞప్తికి మెచ్చి ముద్దొసగు శ్రీజ్ఞానప్రసూనాంబికా
దేవీరత్నము భోగసౌఖ్యములకీర్తి శ్రీలు మా కీవుతన్.

సీ. తపనీయ తాటంక ధగధగ ద్యుతిపారి ....
.... ముత్యాల రవికెపై మురుపుచూప
కల్యాణ రత్నకంకణ నిక్వణచ్ఛటల్ అంగుళీయ ....
... .

తే.గీ. ఘర్మమంజీర మంజులార్భటులు సెలగ చారుశృంగార మోహనాకారలీల
లెసగ సాక్షాత్కరించి మదీప్సితంబు లిచ్చు శ్రీకాళికాదేవి నిచ్చ గొలుతు.

* * *

వ. సమర్పితంబుగా నా యొనర్పం బూనిన సానందోపాఖ్యానంబునకు కథా సంవిధానం బెట్టిదనిన.

మ. జటిరాణ్మాన్యము పుష్పపల్లవ సమిత్సంపాద నాథోచర
త్పటు వాజన్యము ముక్తి సౌఖ్యమహిమా వాల్లభ్య మేధావిధా
నటనాపుణ్యము సాలనింబ గణికా నారంగ రంభా జపా
కుటలావణ్య మనంగ నైమిశ మెసంగున్ భూరిలావణ్యమై.

* * *

సీ. అనఘ చారిత్ర పావనమైన శంభు పు రాణరాజికి మహారాజ మైన
స్కందపురాణ సత్కథ లన్ని వీనుల విందుగా వింటిమి డెంద మలర
నందు సానంద సంయమ రాట్ప్రభావంబు వినగోర మోద మావిర్భవించె
నమ్ముని పుంగవుం డర్కజు పురి కేల విచ్చేసె పాపుల వెతలు వాపి

తే.గీ. కరుణ మానస వీథిలో గదలు కొనగ శంభు లోకానుగతుం నే కరణి చేర్చె
నింత మాహాత్మ్య మతనికి నెట్లు వచ్చె తెలియ వినిపింప వయ్య సుధీవరేణ్య.

చ. అన విని సూతు డిట్లనియె నమ్మునినాథుల దిక్కుఁజూచి య
య్యనఘ మహత్వ మెన్న పులకాంకుర మయ్యెడి మేన గంపమున్
బెనగొనుచు న్మదంధక విభేది సమున్నత భక్త కోటిలో
ఘనత వహించె నమ్ముని జగన్నుత గౌరవ మెన్న శక్యమే.

సీ. సంసార నీరద ఝంఝూ ప్రభంజనం బాఘాచలేంద్ర వజ్రాయుధంబు
పంచేంద్రియ ద్విపపంచాస్య శాబకం బరివర్గ దవకీలి కాంబుదంబు
కలుష మండూక భీకరదండ శూకంబు పటు దుఃఖవారాశి బాడబంబు
రాగానురక్త సారంగ శార్దూలంబు భేదాంధకార సూర్యోదయంబు

తే.గీ. సచ్చిదానంద మహిమాతిశయ విభూతి మానితానూన హంసోక్త మార్గపూర్ణ
భావయోగిప్రకాశ సంపత్ప్రదంబు బదరికావన మత్యంత పావనంబు.

ఉ. ఆ వనమధ్యసీమ సుగుణాకరుడై వరపూర్ణవేత్త ధా
త్రీ విబుధాగ్రగణ్యుడు ప్రదీపిత వేదకళారహస్య సం
భావితమూర్తి యై యపరపద్మజుడో యన శంభుపాదసే
వా వినుతాంతరంగు డయి వర్ధిలు తత్వవివేక సంపదన్.

* * *

ముగింపు :

సీ. విను మమ్మహాత్ముండు ఘన కృపాంభోరాశి పరబాధ జూడ జొప్ప డని వాడు
పంచాక్షరీమంత్ర పఠనానుభావుండు గావున నిబ్బంగి కలుష మతుల
ముక్తుల గావించె ముక్తాఫలము లైన జలములు గ్రమ్మర జలము లగునె
మముజేరి నట్టి ధీమంతులు రారింక పురి కేగు మెప్పటి పూన్కిఁదనర

తే.గీ. నరల కికమీద పాపాత్ము లనుదినంబు రాగలరు నీదు ప్రోలికి రాజ్యమునకు
నీవుగా కన్యు లెవ్వరు నిపుణబుద్ధి జను మటం చాన తిచ్చిన శమను డరిగె.

వ. అని చెప్పి కౌతూహలప్రీతుండై సూతుం డమ్మౌని వ్రాతంబుల కిట్లనియె.

శా. ఆచంద్రాంబుజమిత్ర సప్తనగతారాంభోధియై నిల్చుగా
కీచారిత్రము నెవ్వరేని వినినఁ హేలాగతిఁ వ్రాసినం
బ్రాచుర్యంబుగ వారి కబ్బు ధనలాభ క్షేత్రసౌభాగ్య లీలా
చంచద్విభవంబు లీశ్వర కృపాలాలిత్య వీక్షోన్నతిన్.

ఆ.వె. ఎవ్వ రేమిగోరి యిక్కథ వినిన త త్కామితంబు బడయగలరు దీని
పేరుకొనిన మాత్ర భీకర నరకార్తి జెందబోదు ముక్తి జెందువారు.

క. సానంద చరిత్రం బిది యానందము మీర వినిన యంతనె కలుగున్
శ్రీనందన మదహారి చి దానంద పురంబు సంతతానందముగన్.

శా. ఆనందామృత పూర పూర్వసురదైర్యాహార్య నిర్భేదనా
నూనప్రౌఢి శిఖాగ్ర వజ్ర మణి సిందూర స్ఫురన్మూర్తి తే
జోనిస్తుల్య విహారహార కళికాఘంభత్కపాలా వళీ
నానాపన్నగ రాజ రాజ దరిరాణ్మత్తేభ కంఠీరవా.

క. భృంగి రంగత్కర మృదు లాంగుళ రణరణ దయోభ్ర యప్రతి తాళా
భంగుర రక్తిమృదం గో త్తుంగరవ స్నేహఘటన దూర్వహనటనా.

పంచచామరం.

హరిత్పటీపటీర హీరహార జిద్విబోధనా
ధరాధర ప్రదీప్తరత్న ధామ చత్వరోచ్చరా
చరాచరాది సర్వభూత సంతతావనాకరా
కరాళ విస్ఫులింగ కీలకా దవానలాశికా.

* * *

గద్యః

ఇది శ్రీమత్కాశికాంబా వరప్రసాదలబ్ధ సాహిత్యవైభవ సదాశివస్వరూప సద్గురు చర
ణారుణ రాజీవ సేవా సమాసాదితాద్వైతానుభవ కౌశికగోత్ర సుధార్ణవ కైరవబాంధవ

కోటబాపనయ్యా తనూభవ సవినయగుణ విశేష శివరామ నామధేయ ప్రణీతం బైన సానందోపాఖ్యానం బను మహాప్రబంధంబునందు సర్వంబును బంచమాశ్వాసము.

* * *

విశేషాంశములు:

ప్రతిలేఖనము : ప్లవనామ సం॥ చైత్ర శు॥ ౨ సౌమ్యవారం ఝాముప్రొద్దువరకు సానందోపాఖ్యానం ముదగొండ మంత్రమూర్తిగారి ప్రతిలోనున్న క్రమాన మూలంపల్లి రామయ్యా కొమారుడు రాజశేఖరం కొమారుడు రాజమల్లు వ్రాసుకొనెను.

ఈ సానందోపాఖ్యానము కోటశివరామకవి ప్రణీతము. అతడు పరమ శివభక్తుడు. ఆతని గురువు సదాశివ గురుడు. అతని సలహాతో కవి ఈ కావ్యమును శ్రీకాళహస్తీశు పేర నంకితము గావించెను. ఇది ౫ ఆశ్వాసముల కావ్యము.

కవి కావ్యాదియందు శర్వమహిమను దెలుపుచు పోతన "కమలాక్షు నర్చించు కరములు కరములు"- అను పద్యము వంటిదే యగు 'శివు నపేక్షించిన చిత్తంబు చిత్తంబు' అను సీసపద్యమును రచించెను. ఇది శివనామ మహిమ ప్రాధాన్యముగల గ్రంథము.

సానందముని ప్రభావము, అత దర్కజుపురి కరుగుట, అచటి పాపుల వెతలు బాపి వారిని శంభులోకానుగతులను చేయుట, మున్నగు చరిత్ర ఈ కావ్యవస్తువు. ఇందు యమలోకములోని వివిధవిధములగు నరకయాతనలు వివరముగా వర్ణించబడియున్నవి. ఈ ప్రతియందైదాశ్వాసములు గలవు. కాని పంచమాశ్వాసములో నాలుగుపత్రములును, ప్రథమాశ్వాసములో మూడవపత్రమును లోపించినవి. ఈ ప్రతి నలుపు దిరిగినది. ఒకటి, రెండు పత్రములు తునిగిపోయినవి. లిపి స్పష్టము. కాని కొద్దిగా అక్షర దోషములు గలవు.

సౌనందోపాఖ్యానము

కోట శివరామయ్య

ఆక్సెషన్ నెం : 4029 | కాల్ నెం. : జి 8-295

ప్రతి : కాగితము; అసమగ్రము. | పుటలు : 216

ప్రతి పరిమాణము : 11×12.5 సెం.మీ. | పుట పంక్తులు : 26

విశేషాంశములు :

ప్రతివిలేఖనము :- విళంబి నామసంవత్సర నిజ ఆశ్వీజ శు॥ 9 యందు సమాప్తం దస్తూరి ఆగనూరి అగసాల నాగన్న వ్రాసినాడు.

*　　*　　*

ఇది శివరామకవి ప్రణీత మగు సౌనందోపాఖ్యాన మను కావ్యముయొక్క కాగితపు ప్రతి. ఈ ప్రతియం దాద్యంతముల గ్రంథము కలదు. ప్రతియం దటనట వర్ణ చిత్రములును కలవు. ఇందు మధ్య నాలుగు కాగితములు మాత్రము చిరిగి నష్టమైనవి. ఇది అయిదు ఆశ్వాసముల గ్రంథము. కవి దీనిని కాళహస్తీశ్వరున కంకితమిచ్చెను.

ఈ ప్రతియందలి లిపి స్పష్టముగ నున్నది. ప్రతిలోని కొన్ని కాగితములు క్రిమి దష్టములై ఓనుగుటకు సిద్ధముగ నున్నవి. ప్రతి విలేఖనమున నల్ప దోషము లున్నవి

సారంగధర చరిత్ర

చేమకూర వేంకటకవి

ఆక్సెషన్ నెం : 788 | కాల్ నెం : టి 8-168

ప్రతి : తాళపత్రము; అసమగ్రము. | పత్రములు : 60

ప్రతి పరిమాణము : 42.5×4 సెం.మీ. | పత్ర పంక్తులు : 6 నుండి 7

ప్రా రం భ ము :

శ్రీసతి వక్షుడైన సరసీరుహ నేత్రుడు విశ్వగాత్రు ద
బ్జాసన పాకశాసన మునీశ్వర ముఖ్యసురేంద్ర రక్షితా
భ్యాస దయాసముద్రుడు సదాశివరుద్రుడు భద్రు దర్మిలిజా
భాసురలీల లోకములు ప్రస్తుతి కెక్కగ బ్రోచుగావుతన్.

*　　*　　*

వ. అని ఇష్టదేవతా ప్రార్థనంబును సుకవిజన వందనంబునుం గావించి నా యొనర్పం బూనిన
సారంగధరోపాఖ్యానంబునకు కథా క్రమంబెట్టి దనిన.

సీ. ద్విజరాజ విలసనోత్తేజమై ....తియు నక్షత్ర మాణవనున చయంబు
చక్రేశ్వరానంద సంయోగ మయ్యును పంకజ విధ్వస్త భాసురంబు
అ....సంశ్రయధారమై యొప్పుచుండియు విగత విరూపాక్ష విమలతలము
శూద్రసత్తమ చరశోభిత మయ్యును శూద్రకరహిత విశోకయుతము

తే.గీ. ఖండనోద్దండ మండలాధీశతండ చండ దోర్దండ పాలిత మండలంబు
మలయమారుత దేవ సన్మధ్యమంబు సాంద్రశుభకరము రాజమహేంద్రవరము.

అందు .

క. రాజనరేంద్రుడు రిపుఫణి రాజనరేంద్రుడు కళాపరాక్రమ రేఖా
రాజిత భోగపరాజిత రాజనరేంద్రుడు సుధాకరకులుం డమరున్.

*　　*　　*

ము గిం పు :

గీ. వంశకరుడైన సుతు డుద్భవంబు నొంద ....
.... వలయు గురుని యొద్దికని తల్లిదండ్రుల నుపచరించి.

ఉ. మెచ్చగు పాదుకల్ దొడిగి యప్పటి యట్ల ....
.... గురు

న్వచ్చితె యన్న వాజ్యవిభవంబులు హ స్తగతంబు లైనచో
హెచ్చగ దన్న నీకు బ్రతి యెవ్వరు జ్ఞాన మహా....

చం. .... దీ
వనలు వహించి పుణ్యు లగు వారలకుం దనదివ్యమూర్తి కుం
భిని గనుపించువంచుదనదుపేరు దలంచిన వారికిన్ ....
.... రోన్నతిన్.

క. సారంగధరు చరిత మె వ్వారుం జదివినను విన్న వ్రాసిన సౌభా
గ్యారోగ్య పుత్ర పౌత్ర శ్రీరత్న ధనాభివృద్ధి ....

విశేషాంశములు:

గ్రంథము శిథిలావస్థలో నున్నది. పెక్కు పత్రములు శిథిలమై యున్నవి. చాల పత్రములు సగముభాగమే యున్నవి. ఆశ్వాస విభాగ మస్పష్టము.

సారంగధర చరిత్ర

చేమకూర వేంకటకవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 718	కాల్ నెం	: టి 3-51
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 65
ప్రతి పరిమాణము	: 39.5×4 సెం. మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6

ప్రారంభము:

వ. అభ్యుదయ పరంపరాభివృధి యగు నా యొనర్పం బూనిన సారంగధర చరిత్రంబునకు కథాక్రమం బెట్టిదనిన.

క. రాజనరేంద్రుడు రిపువణి రాజనరేంద్రుడు కళాపరాక్రమ రేఖా
రాజిత భోగపరాజిత రాజనరేంద్రుడు సుధాకర కులేంద్రుం డలరున్.

విశేషాంశములు :

ప్రతిపిలేఖనము :

వర్తమాన వ్యావహారిక చాంద్రమాన స్వభాను నామసంవత్సర మార్గశిర శు. ౫ మీ వరకు సారంగధర చరిత్ర సంపూర్ణము. ఈ ప్రతిని అత్తలూరి వీరేశలింగం కుమారుడు మల్లయ వ్రాసెను.

ఈ గ్రంథకర్త నామము గ్రంథాదిని గాని, గ్రంథాంతమునగాని లభ్యము కాలేదు ఆశ్వాసాంత గద్యలును లేకుండుటచే కవిని గురించిన వివరము లేమియు లభ్యము కాలేదు. ఆశ్వాసాంత గద్యలును లేకుండుటచే కవిని గురించిన వివరము లేమియు లభ్యము కాలేదు. కావ్యరచన కథాప్రారంభముతోనే యున్నది. కావ్యాంతమున ఫలశ్రుతి మాత్ర మొక పద్యమున నీయబడినది. ఇతర ప్రతులవలన ఇది చేమకూర వేంకటకవి కృత మని తెలియు చున్నది.

ఈ ప్రతి నలుపు దిరిగినది. క్రిమిదష్టమై మధ్య గల కొన్నిపత్రములలో తునిగిన భాగములు కానవచ్చుట లేదు. ఆశ్వాస విభాగ మీ ప్రతియందు లేదు.

సారంగధర చరిత్ర

చేమకూర వేంకటకవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 4653	కాల్ నెం	: టి 3-152
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 22
ప్రతి పరిమాణము	: 43×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 7

వి శే షాం శ ము లు:

ఈ ప్రతియందు గ్రంథాది గలదు గాని గ్రంథాంతము లేదు. ప్రతి మధ్యలో నచటనట కొన్నిపత్రములు లోపించినవి. ఈ సారంగధర చరిత్ర మూడు ఆశ్వాసముల గ్రంథము. కాని ఇందు తృతీయాశ్వాసమున కొంతవరకే గలదు.

ఈ ప్రతిలోని పత్రములు కొన్ని శిథిలము లగుచున్నవి. ప్రతి విలేఖనమున చాలదోషములు గలవు. ప్రతి నలువు క్రిమిదష్టమై యున్నది.

సారంగధర చరిత్ర

చేమకూర వేంకటకవి

ఆక్సేషన్ నెం	1754	కాల్ నెం	టి 3-93
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	41
ప్రతి పరిమాణము	45.5×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	5

వి శే షాం శ ము లు:

ఈ ప్రతి క్రిమిదష్ట మైనది. గ్రంథ శైథిల్య గ్రంథపాతము లధికము. అచటచట కొన్ని పత్రములు లోపించినవి. లిపి స్పష్టము. లేఖన దోషము లధికము. గ్రంథాద్యంతములు లేవు.

సారంగధర చరిత్ర

బాకాల శంభుదాసకవి

ఆక్సేషన్ నెం	3381	కాల్ నెం	టి 3-285
ప్రతి	కాగితము, సమగ్రము.	పుటలు	85
ప్రతి పరిమాణము	23×25 సెం.మీ.	పుట పంక్తులు	24

ప్రారంభము :

శ్రీశైల వాసుని చెలువొప్పదలచి వాసిగా వైకుంఠ వాసుని దలచి
అజుని నెన్నిక కెక్కి యంబకుమ్రొక్కి గజముఖు సేవించి కరములు మోగిచి
వాలాయముగ స జూడ వాసు నివాసు నీలకంఠుని సేవ నిరంతరంబు చేసి

* * *

వసుతు కెక్కిన సోమ వంశంబునందు శాంతనుం డను కీర్తిశాలి జనియించె
అసమాన జయశాలి యగు శాంతనునకు వెస రాజమణి చిత్ర వీర్యుండు బుట్టె.

* * *

.... రణజయుం డారాజు రాజనరేంద్రు
భీకర వైరుల బింకంబు లణచు నేకచక్రంబుగా నేలును భూమి
తేజరిల్లుచు భోగ దేవేంద్రుడయ్యె రాజు పట్టపుదేవి రత్నాంగి యపుడు
ముక్కంటి వరమున మురిపెమున గన్న చక్కని పుత్రుండు సారంగధరుడు.

* *

ముగింపు:

వసుధేశతనయ మీ వారు చుట్టములు కుశలమై చిత్రాంగి కుశల మేమైన
యని వారు మేలు చిత్రాంగి లాభంబు వినుతించి మ్రొక్కిన విని ముని నాథు
సదయుడై వాని దాసామర్థ్యమునకు మది మెచ్చి రాచకొమారక మీకు
పుణ్యంబు కీర్తి సంపూర్తి యై జగతి గణ్యమై కథ నిలిచె కలకాల మెల్ల
యీశ్వరు దయచేత యిచ్చోట నీవు మా సేవ చేసి నెమ్మది నుండు మనిన
చింతలన్నియు మాని శిధులగలసి సంతోషమున నుండె సారంగధరుడు
శేలుగా నావట శిధుల కెల్ల ఆ మీననాథుండు అధికుండు అనుచు
వినుతించె జౌరంగి విరుపాక్ష మూర్తి శివునితో తొమ్మండ్రు సిద్ధులై రిల్లు
భువిలోన సారంగ భూపాలు చరిత కవిత మాహాత్మ్యంబుగల చేమకూర
అప్పన్న జెప్పిన ఆ ప్రకారమున చెప్పితి బాణాల శంభుదాసుడను
యిది విన్న వ్రాసిన యిష్టభోగములు సదయుడై కరుణించు సర్వేశ్వరుండు.

విశేషాంశములు:

ఈ ప్రతి బాగుగ నున్నది. కాని యించలి లిపి స్పష్టముగ లేదు. ప్రతి విలేఖనమున చాల దోషము లున్నవి.

సారంగధర చరిత్ర

బాణాల శంభుదాసకవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 742	కాల్ నెం	: బి 3-207
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 44
ప్రతి పరిమాణము	: 34×3.5 సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	: 5

విశేషాంశములు:

గ్రంథపాత, శైథిల్యాదులు కలవు. ప్రతి క్రిమిదష్టము. వ్రాత దోషములు కలవు. గ్రంథాంతములేదు. సారంగధరుని చరిత్రము ద్విపదలో వ్రాయబడినది. చేమకూర వేంకటకవి పద్యకావ్య కథకు ఇందలి కథకు నలతి మార్పు గోచరించు చున్నది.

సారంగధర చరిత్ర

బాణాల శంభుదాసకవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 2327	కాల్ నెం	: బి 3-137
ప్రతి	: తాళపత్రము, అసమగ్రము.	పత్రములు	: 52
ప్రతి పరిమాణము	: 28×3 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6

విశేషాంశములు :

ప్రతివిలేఖనము :

వ్యవహారిక చాంద్రమాన వికారి నామ సంవత్సర చైత్ర బ౧౨ అంగారక వారం

....వరకు భోనగిరి ఐర్రయ్య ప్రతిలో వున్నక్రమాన వ్రాసుకున్న సారంగధరచరిత్ర సంపూర్ణము.

ఈ ప్రతియందు ఆదిలో 28 తాళపత్రములు లోపించినవి. ఆదిమొదలు గ్రంథాంతము వరకు ఈ ప్రతియందు గలదు. ఇది పాంక్రిమి దష్టమైనది. మిక్కిలి శిథిలమై కొన్ని పత్రములు విరిగిపోయినవి. ఇందలి లిపి స్పష్టముగ లేదు. అక్షర దోషములును చాల గలవు.

సారంగధర చరిత్ర

బాకాల శంభుదాసకవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 1756	కాల్ నెం	: టి 3-155
ప్రతి	: తాళపత్రము, అసమగ్రము.	పత్రములు	: 34
ప్రతి పరిమాణము	: 32×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6

విశేషాంశములు :

గ్రంథము పూర్తిగా శిథిలావస్థలో నున్నది. పత్ర క్రమసంఖ్యా భాగము స్పష్టముగా గోచరించుటలేదు మరియు పెక్కు పత్రములు రెండుభాగముల విరిగిపోయినవి. గ్రంథాద్యంతములు లేవు. వ్రాత దోషములు కలవు.

సిద్ధ - శంకర శివయోగుల జీవితచరిత్ర

ఆక్సేషన్ నెం	: 4044	కాల్ నెం	: టి 3-310
ప్రతి	: కాగితము; సమగ్రము.	పుటలు	: 33
ప్రతి పరిమాణము	: 20X15 సెం.మీ.	పుట పంక్తులు	: 20

ప్రారంభము

నందికొటుకూరు సిద్ధయోగి మహిమ.

సీ. ఎమరైన పులితోడ నేకాంతముచు దెల్పి మరలించి పోయినమాన్యు డెవడు
ఆది గర్భాధానమైనప్డు భార్యతో జనియించు శంకరుడనియె నెవడు

మాతంగ భక్తుని మందిరంబున విందు భవకమైగై కొన్న భవ్యుడెవడు
ఖండిత శీర్షమై యుండిన మహిషంబు కాల్దన్ని బ్రతికించె ఘను డెవండు
చుట్టను నగ్గిచే సుంకియనుచుబల్కి ప్రతిమచే గొఱవిని బడెసె నెవడు
భక్తులౌ మ్లేచ్ఛప్రజాపతికి నిమ్మ్రుకుంటి పొపడై పొడగట్టె పరు దెవండు
రామకకోట .... పవుద్వంబున సుడివేళ .... నెవడు
అన్నింటి ... సృష్టి దృశ్యంబు గద్వాల సభసునేత్రానజూపె
ఎలమినెపటిల్లి .... నెవడు .... నూరుపులసగ్ని విడిగ గందెనొల్లినవాబు
.... లేదప్పు .... తండె సంకొటుకూరి సిద్ధయోగిం ....

గొంతకాలము కర్నూలు పురమునకు సరస వాయువ్యముననున్న కల్లూరి గ్రామములో సమాధిస్థులైనట్లు ప్రసిద్ధి గలదు. వీరి శిష్య ప్రశిష్య పరంపర యిప్పటి కున్నది. ప్రస్తుతము .... ఊడుల కాలమైనది. అవసానమునకు వీరివయః పరిమాణ వర్షంబు లేబదియైదు మాత్రముండినది.

విశేషాంశములు:

సమగ్రము. కాగితపుప్రతి. వ్రాత చక్కనిది. అలతిగా వ్రాతదోషములు కలవు. అలతిగా క్రిమిదష్ట మైనది. ఇందు రెండు భాగములు కలవు. (1) సిద్ధయోగి

మహిమ (2) శంకరయ్యగారి చరిత్ర. 1 నుండి 28 వరకు సిద్ధయోగి మహిమ, 29 నుండి 38 వరకు శంకరయ్యగారి చరిత్ర గలదు.

ఈ పుస్తకముపై నూనెయో లేక మరేదో ద్రవము పడి అక్షరములు సరిగా కనిపించుట లేదు. పెక్కు పత్రములు ఇట్టి స్థితిలోనే గలవు. చదువుట కష్టము.

సీతా కల్యాణము

ముడుంబా లక్ష్మణకవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 482	కాల్ నెం	: టి 8 - 118
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 10
పత్ర పరిమాణము	: 48 X 4 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6 నుండి 7

ప్రారంభము

శ్రీకర వేదాద్రి హరికి సేవలొనరించి పద్మ కంజలించి సేనాపతికి మ్రొక్కిడి
శ్రీ సీతారాముల భజించి ముదమున వాల్మీకి హనుమంతులకు వందనములిడి
నాదు పూర్వ గురువులకు నతులొనర్చుచు సీతా కల్యాణంబు నేను జేయబూనితి
సజ్జనులారా మీరందరు సంతసంబున సీత పెండ్లి విను డిప్పుడు చెవులు నిండుగ
భూమియందు మిథిల యనెడు పురముగల్గెను ఆకసము నంటియుండు నచటి కోటలు
చుక్కల నంటుచు నుండె నొగసు మేడలు సౌధములు జిద్దుసేయు చందమామతో
బ్రహ్మ బోలియుండు రుచటి బాపనయ్యలు ....

అట్టి మిథిలా పట్టణంబునే .... జనకుడు మేదినీశు లందరిలో మేటి యాతదు
ఒక్క యజ్ఞముంజేయ తానూ .... జేసెను యజ్ఞభూమి దున్నుచుండ నట్టి చాలున
ఘనమైన యొక్కపెట్టె గానుపించెను తెగువతోడ నా పెట్టియ .... చూడగా
బాగు మీరగా నందొక్క బాల గన్పడె యింతినిం జేసుకొనిపోయి యింట బెంపుచు
సీత యని పేరుపెట్టె చిరుత పాపకు నిదియ చందమామ బోలివెలది బెరుగుచు
చిలుకవలె పలుకనేర్చె చిన్ని బాలిక ....

ము గిం పు :

రాముడటు గూల్ప పరశురాము డిట్లనె విల్లు నెక్కుబెట్టితీవు వీరశేఖర
అచ్యుతుండ వీవు శ్రీనారాయణుండవు మానవమాత్రుడవుగావు మాధవుండవు
నీరజనాభుడ వీవని నిన్ను నెరిగితి అని నుతింపుచు భార్గవు డరిగె నద్రికి
సరసతసురలు విరుల జల్లు గురిసిరి దిక్కులు చీకటులు బాసి తేజరిల్లెను
దిగులు మానిరెల్లవారు తెలివినొందిరి దశరథుండు జంకుబాసి ధైర్యమొందెను
వెంటనే సేనలతోడ వెడలి రచ్చట సకల వాద్యములు మ్రోయ సంభ్రమంబుతో
దశరథుండు జేరె నయోధ్యాపురంబును యట్లు ప్రవేశించి రందరింపు జూపుచు
దశరథుండు బ్రాహ్మణులకు ధనము గోవులు మణులు వస్త్రములు బహుమానమిచ్చెను
తనయులను కోడండ్రను తగిన మేడల వసింపజేసె రాజు నేర్పుతోడుత
దశరథు నాజ్ఞను మీరి తనయులందరు నత్తలకు ప్రేమగలుగ నతివలందరు
కొడుకుల కోడండ్ర నెంతో కోర్కె జూచుచు భూపతి సంతోషంబున బొదలుచుండెను
శ్రీదేవితోడ విష్ణు జెలగి నట్టుల సీతతో రాముడు ప్రకాశించె మిక్కిలి
నయముగన్ సీత కల్యాణంబు జదివిన వారికి నొసంగు సీత వలయు శుభములు
విన్నవారల కిచ్చును వేడ్క ధనములు వ్రాసిన వారలకు సంపదలు మిక్కిలి
రాముడు సీతమను గూడి రహి నొసంగును ఈ సీతాకల్యాణంబు నింపుగుల్కగ
సరసత శ్రీ ముకుందలక్ష్మణ కవీంద్రుడు రచించె నాచంద్ర సూర్యముగనుండు
మంగళము మంగళము మంగళంబగు మరియు సీతారాములకు మంగళంబులు.

... ...

వి శే షాం శ ము లు:

ఈ సీతారామకల్యాణమను గేయకావ్యము శ్రీముకుంద లక్ష్మణ కవి ప్రణీతము. కవి ఈ కావ్యమును పాడుకొనుటకు వీలుగా తేలిక భాషలో రచించెను. ఇష్ట దేవతాప్రార్థనము. గురు, కవి స్తుతిని గావించి తన రచనను కవి సాగించెను.

ఈ ప్రతియందు సీతాకల్యాణము పూర్తిగా నున్నది. లిపి స్పష్టముకాదు. ప్రతివిలేఖన దోషములు స్వల్పముగ గలవు. ఈ ప్రతి కొంత క్రిమిదష్టమైనది. కొన్ని పత్రములు నలుపు దిరుగు చున్నవి. కవి నామాదులు చివర గలవు. కాని కృతిపతి వివరములు లేవు.

సీతావిజయము

శతకంఠరామాయణము

లింగనకవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 440	కాల్ నెం	: బి 3 - 355
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 89
ప్రతి పరిమాణము	: 45 × 4 సెం మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6

ప్రారంభము :

ఉ. భాసురలీల శంభుడు కృపారస మొప్పతిలంగ చారు కై
లాసమునందు పార్వతికి రామకథల్ వివరింప నందు చే
వాసి .... నిజ వల్లభుపై దనచూడ్కి నిల్పి యిం
దాస జనావనాత్మక సదాశివ యింకొక్కటాన తియ్యవే.

మ. శతకంఠుండను ఘోరదైత్యుడు రఘుస్వామిన్ రణంబందు నే
గతియై దల్లడిలంగ జేసె నది తత్కాంతా లలామంబు న
ల్కతో వీక్షించి పెనంగె నెట్లు మరి తత్కాండ ప్రచండక్రియన్
మృతియై యేవిధిగూలె నాత దది పేర్మిం దెల్పుమా వేడెదన్.

గీ. ఎవ్వ డా రాఘవేంద్రుని నిచ్చదలచు నెవ్వ డా సీత మహిమంబు లెసగ గూరు
నాయురారోగ్యములు వాని కతిశయిల్లు తాండవం బాడు లక్ష్మి యాతని గృహమున.

వ. అనిన విని సర్వజ్ఞుండగు మహాదేవుండు సమ్మతించి పులస్త్య ప్రకారంబును, తత్పుత్రులు విశ్రవసాశ్రముల విధంబును, రావణ కుంభకర్ణ విభీషణాది జన్మంబులును, అన్నకొడుకుల జూచి యశ్రముండు వగచుటయు. తపంబు సేయుటయు, తత్ప్రభావంబున నూరు శిరంబు లిన్నూరు గరంబులుగల మహాదానవుం గనుటయు, నతండు రాముని చే దెగిన రావణాద్యఖిల దనుజ ప్రళయంబు వినుటయు, నప్పుగ నీగ గోరుటయు, తపంబు

సేయుటయు, నజుండు బోధసూపుటయు, నతనివలన దుర్లభంబులైన వరంబులు గొనుటయు, మునుల బాధించుటయు, నమ్మునులు రామచంద్రు పాలికిం జనుటయు, శరణంబు జొచ్చుటయు, వారికి నభయహస్తంబు లిచ్చుటయు. శతకంఠుని జంప ప్రతిజ్ఞ సేయుటయు, మునుల బొమ్మనుటయు, వెనక నమ్మహాదనుజుని విక్రమంబువిని బల సామగ్రి చాలదని వగచుటయు, లక్ష్మణాదులు తమతమ పరాక్రమంబులు చెప్పుటయు. విభీషణు రాబనుచుటయు, నతనివలన కొన్ని వివరంబు లెరుంగుటయు. హనుమంతుని దలంచుటయు, నతనికి తద్వృత్తాంతము సెప్పుటయు, నక్కపికులోత్తముడుం తన మహారూపంబు సూపుటయు, సకల మనుజ దనుజ వనచర బలంబుల రప్పించుటయు, తన్నుగొని చనుమని సీత వేడుటయు, రాఘవుండనుమతించుటయు, దండువెడలుటయు, లగ్గబట్టుటయు, హనుమద్రాయబారంబును. చిత్రగంధి నీతియు, ద్వంద్వయుద్ధ ప్రకారంబును, సకల బలప్రళయంబును, రాముండును శతముఖుండునుం దలపడి ఘోరయుద్ధంబు సలుపుటయు, నందుకు రాఘవుండు కళవళించుటయు, సీత విల్లందుటయు, దనుజబల సంహారంబును, శతకంధరు పరాభవంబును, మరునా డరుదెంచుటయు, నారదాగమనంబును, హితోపదేశంబును, బ్రహ్మాస్త్ర ప్రయోగంబును, శతముఖు మరణంబును, చిత్రగంధి విలాపంబును, నీలకేతు పట్టాభిషేకంబును, హనుమంతుడు మరల జలధులు దాటించుటయు, పురంబు సేరుటయును. రాజ్యంబు బాలించుటయు, మొదలుగా నంతయు దలపోసి మందస్మిత ముఖారవిందుండై యిందుశేఖరుండు పార్వతి కిట్లనియె.

ఉ. రావణు దురు సంగర విద్రావణు దాభీల బాహుదండ జితోగ్రై
రావణుడు సేయు నురు దుర్వ్యాప పరాభవము లాత్మ భావించి సురల్.

ముగింపు :

చ. పిదప మరుత్సుతున్ సమరభీషణ నీతిగుణౌఘ భూషణున్
సదమల భూషణున్ బిలిచి సారెకు కౌగిట చేర్చి యోయి దు
ష్కదన ధురీణ శత్రు మదఖండన నీమహిమంబు చే జుమీ
యదవద బాసి దైత్యుని శరావళిచే నడగించి మించుటల్.

ఉ. నీమదిలోని కోరికలు నిక్క మెరుంగుదు ఆర్తి భంగులన్
నేమముగా నొనర్తు నది నేనిక నమ్మమటంచు సీతయున్
రాముడు చెప్పి రంబర పరంపరలున్ మణి భూషణంబులున్,
వేమరు వాయుజుండును వివేకము మీరగ మీరగ మ్రొక్కి గ్రక్కునన్.

చ. మునుప వరేణ్యుచేత పలుమారును దీవనలంది గంధ మా
దనమున కేగి రాముడును, తమ్ములనుం దగబంధు మిత్రులన్
ఘనముగ నుత్సహించె నతి గౌరవమొప్పగ రాజ్యభార మొ
య్యన వెస దీర్చుచుండె కరుణాయత నార్ద్రమనస్కుడై తగన్.

ఉ. ఎవ్వరు నీ కథం జదివి రెవ్వరు వ్రాసిరి ధర్మబుద్ధిమై
నెవ్వరు వింటరట్టి సువివేకులకున్ రఘునాథుడిచ్చు నా
మవ్వపు భోగభాగ్యములు మానితసౌఖ్యము లిష్టసంపదల్
నివ్వటిలుం బ్రియంబులును నీరజ సంభవు సన్నిభాయువున్.

వ. అని యివ్విధంబున శంకరుం డెరుంగించిన శాంకరీదేవి మహాద్భుతంబునం బొంది మహాత్మా! యిట్టి చమత్కార కథాకథనం బెన్నడును వినియెరుంగము. నీచే శ్రవణానందంబుగా వినగలిగి నే కృతార్థురాలనైతినని యానందింపుచుండె. నంత.

* *

ఉ. శ్రీరమణీయ వైభవ విశేష గుణాకర దీనలోకమం
దార గభీరధీర సముదార సుకీర్తి విహార శత్రు సం
హార యఘ ప్రహార సదయాను శరీర, శుభాకర ప్రభా
కార లసద్విచార జయకారణ పోచమరెడ్డి భూవరా!

క. కదనామర వర తనయా సదమలచారిత్ర రాజసన్నుతగాత్రా,
మదన నిభరూప సంతత మదశాత్రవ హరణ పోచమ క్ష్మారమణా!

పంచచామరము:

భవత్ప్రభూత కల్మషాబ్ధి భంజన ప్రభంజనా
నవీన కీర్తిహార మర్త్యనాయకా శుభాయకా,
యవక్ర విక్రమ క్రమా బుధావనా త్యుపక్రమా
అవిప్రకాశ పోచమ స్థిరాకరా నృపాకరా !

తోటకము.

జయభూసుర సన్నుత సత్కరుణా జయ శాత్రవ సంచయ సంహరణా
జయబంధు మనోంబుజ షట్చరణా జయ పోచమ భూజన సంభరణా !

మాలిని.

ప్రవిమల గుణహారా బంధురా ఘోషదూరా
వివిధ శుభవిచారా, విశ్రుతాచార ధీరా
కవిజలరుహ సూరా, గర్వ దుర్వార శూరా
భువన హిత శరీరా, పోచమ శ్రీవిహారా !

గద్యః

ఇది శ్రీమదేయికూర్తినివాస, లక్ష్మీనృసింహ కరుణా కటాక్ష సంప్రాప్త మహాకవిత్వ విద్యాపారీణ సమహితాంధ్ర గీర్వాణ భాషాప్రవీణ సంగీత లక్షణ ధురీణ సకల విద్వన్మిత్రాత్రేయ గోత్ర పవిత్ర ధర్మనార్యపుత్ర నిఖిల మహీసురాశీర్వాద ప్రవర్ధమాన భాగధేయ వినయవిధేయ లింగన సుకవి నామధేయ ప్రణీతంబైన శ్రీ సీతావిజయంబను మహా ప్రబంధంబునందు సర్వంబు నేకాశ్వాసము.

విశేషాంశములు:

సీతావిజయము అను ఈ గ్రంథమునకు శతకంఠ రామాయణము అను మరొక పేరు కూడ గలదు. దీనికర్త లింగనకవి యని ఆశ్వాసాంత గద్యవలన దెలియుచున్నది. ఈ ప్రతియందు ఒకే ఆశ్వాసములో గ్రంథము పూర్తిచేసినట్లు గలదు. గ్రంథప్రారంభమున, ఇష్టదేవతా ప్రార్థనముగాని, కృతికర్త వంశ వర్ణనలుగాని లేవు. అట్లే కృతి

కర్త గూర్చి వివరములుకూడ నిందు లేవు. కేవలము ఆశ్వాసాంత గద్యమువలననే కృతికర్త నామము తెలియుచున్నది. అట్లే కృతిపతి విషయముకూడ ఆశ్వాసాంత పద్యములవలననే తెలియుచున్నది.

ఈ గ్రంథముయొక్క కృతిపతి పోచయ భూపతి. కవియగు లింగనమంత్రి లక్ష్మీ నృసింహస్వామి భక్తుడు. సంస్కృతాంధ్ర భాషలయందు పండితుడు. సంగీత లక్షణ ములు బాగుగా తెలిసినవాడు.

ఈ కవి వ్యాకరణ విరుద్ధములగు శబ్దములను ప్రయోగించెను. (కౌన్నబ్ధములు, వెక్క సైసొక్కు మొ)

సీతావిలాసము
శ్రీనివాసామాత్యుడు

ఆక్సేషన్ నెం	: 2296	కాల్ నెం	: టి 3-1 10
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 35
ప్రతి పరిమాణము	: 43 × 3.5 సెం. మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6

ప్రారంభము :

.... పరలోకక్రియ లొనర్పంబంచి. యగ్రజున కీవృత్తాంతంబు విన్నవింపం బనిచి, తదనుమతుండై పురంబు ప్రవేశిం ....

గీ. వేడ్క సభజేరి పౌరులు వినుతిసేయ ....
.... నమునందు రాజసమున నుండి పాలింపు చుండె నీయుర్వి జనులు

వ. అని సునీతుం జెరింగించిన సమాత్యవరులా కుశధ్వ .... పరాక్రమంబులు కొని యాడుచు .... బున కచ్చెరు వొందుచు, నగరుచేరి ... జి హారి వలన తమ రాక

యెఱింగించి పుచ్చి తదనుమతి ప్రవేశించి రత్నసింహాసనా సీనుండై యుఖిం సా .....
.... కొలువున్న యా రాజవరేణ్యునకు సాష్టాంగముగా ప్రణమిల్లిన, వారల
సత్కాదరంబున గాంచి, తన సమీపంబు ... . కుశలియె,
వదినయు నఖిల బంధు సమితి, మంత్రి పురోహితుల్ సకల జనులు సుఖులె, యనుచు
... శుభము .... ల్మొగిచి వీర వరేణ్య పరాకు
మిమ్ములన్, జనకవిభుండు రమ్మనుచు సమ్మదమొప్పగ దెల్పి మిమ్ములన్ ....
....

మ. మది నుప్పొంగి సునీతు డాదియగు సన్మంత్రు ల్తనుంగొల్వ ...
మ్మద మారన్ జని వారుదా ....
....
.... మార్కొండనగా వెలుంగి వెడలెన్ నుత్సాహసంపన్నుడై.

పంచచామరము.

....
తురంగముల్ ....
.... కూడు చామరంబులన్
కరంబులెత్తి జంట ప్రౌఢ కాంత లంత వీవగాన్

0 0 0

ము గిం పు :

క. ఇటు వచ్చిన సురసంయమి చటుకున గని లేచి మ్రొక్కి తాత్పర్యమునం
దట కాంచనమయ పీఠము పటుభక్తిని నునిచె నయము భయము గదు ...

గీ. అర్ఘ్య పాద్యంబు లొనరించి యావునొకట యొసగి మధుపర్క మిచ్చియు నొసటిమీద
చేతులు మొగిడ్చి వినుతించి చిత్తమలర నిలిచి .... మేని ఖలికె నిట్లు.

క. భూమీశ నీకు కుశలమె నీ మంత్రి జనమ్ము లెల్ల ....
సేమంబు లపేక్షింతురె తామస మణగింతె రాజ్యతంత్రము లందున్.

గీ. సీవు .... హితుండు నీకు మేలైనట్టి విధులు దెల్పు చున్నె .... బొగడ
భటుల రథికవీరుల పాలింతె సామంత హితుల బంధుజనుల హిత ....

ఉ. న్యాయము చేత భూజనుల నందరి బ్రోతె ధనంబొకింత య
న్యాయము మాని చేకొనుదె యాత్మ సమానుల బ్రీతిబ్రోతె ....
.... రక్షసాయి నౌన ర్తె మహీసురాలికిన్
న్యాయధనంబు లిత్తె నిను నంద .... ణయుచుండగన్.

క. నీయింట నయోనిజనై తా యిందిర బుట్టె నట్టె తరుణీ మ ....
.... ద్రోయుదురె ని .... ల జనుల దురితము తెల్లన్.

క. అని బలుకుచు .... గనుగొని కేల్మోడ్చి నీదు కారుణ్యమునన్
ననుగొల్చు ప్రజలు నేనును యనఘాత్మక .... తనూజ యవనీసురులన్.

వ. మదీయ గురుపుత్రుం డగు శతానందుం డాదిగా నెల్లవారలు సేమంబున నున్నవారమని మరియు నిట్లనియె. .... భవదీయాగమనంబున మత్కులంబు పవిత్రంబయ్యె. నేను ధన్యుండనైతి. తీర్థంబులకు తీర్థప్రభావంబొసంగు నట్టి మీ దర్శన బబ్బుట మదీయ పురాకృత పుణ్యఫల విశేషంబుగాదె. యే మహాత్ముని .... గానంబుచే సంతుష్టుండై యాది మధ్యాంతరహితుండును, పురాణ పురుషుండును ప్రకృతి విరహితుండును, ఆత్రజ .... ణ్యుండును, భగవంతుడు నగు లక్ష్మీరమణుండు పిలునంబడిన వాని తెరంగున, ... హితుండగు, నట్టి మిమ్ము దర్శింపం గంటి కృతార్థం జెందితి. నెవ్వాని యుపదేశంబునంజేసి, స్వాయంభువ ప్రియవ్రతోత్తానపాద ధ్రువ ప్రహ్లాద చిత్రకేతు భరత వాల్మీక వ్యాస శుక ప్రముఖులు పరమ భాగవతోత్తములై చెలువొందిరి అట్టి మీకు నమస్కరించెదనని కొనియాడుచున్న రాజేంద్రునకు మునీంద్రుం డిట్లనియె.

క. భూనాథ నీదు భాగ్యము నేమని .... వినుతిచేతు నృపమాత్రు ....
.... సూదను సుందరి నీనంద (న) .... యయ్యె సురలు నీకున్ సరియే.

గీ. నమ్మహాదేవి పిలిపింపు మనుచు బలుక నట్ల చేయింప నత్తన్వి యరుగుదెంచి
సుర మునీశ్వరునకు మ్రొక్కి సోదరీత్రయంబుతో ....

0 0 0 0 0

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతి యందు గ్రంథాద్యంతములు లేవు. కృతికర్త, కృతిభర్తల వివరాదులు తెలియుట లేదు. ఇందు ప్రథమాశ్వాసము సగమునుండి ద్వితీయాశ్వాసము కొంత వరకు కలదు. జనకునితో కుశధ్వజుడు దేవ రహస్యములు చెప్పుట, పుత్రకామేష్టి ప్రయత్నాదులు, రావణజనన, ప్రతాపాదులు ఇందలి ప్రథమాశ్వాసమున గలవు. ఇది అసమగ్ర ప్రతి. ద్వితీయాశ్వాసమున సీతాజననాదులు కలవు.

ఈ ప్రతియందున్న పత్రములన్నియు చాల భాగము క్రిమిదష్టములై శిథిలములై పార్శ్వమున కొంత భాగము నశించినవి. లిపి స్పష్టము. అక్షర దోషములు అధికము

సురభాండేశ్వరోపాఖ్యానము

ఘట్టు ప్రభువు

ఆక్సెషన్ నెం	: 6121	కాల్ నెం	: టి 3-619
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 18
ప్రతి పరిమాణము	: 43×3.5 సెం. మీ.	పత్రపంక్తులు	: 7

ప్రారంభము :

శ్రీమత్కాశీపట్టణ ధాముడు విశ్వేశ్వరుండు ధరణీధరజా
భామాకుచ కుంభ యుగ స్థామల వక్షుండు మము కృతార్థుల జేయున్.

చ. హరిణ పినాక హస్తుని పురాసుర ఘోర మదాపహారునిన్
పరమ పవిత్రునిన్ కుముద బాంధవ పావక మిత్రనేత్రునిన్
సుర గణవంద్యునిన్ శివుని శుభ్రశరీరుని సర్వమంగళా
వరదుని కాశికాపుర నివాసుని విశ్వపతిన్ భజించెదన్.

క. ఏణాంక ధరుని కుధర ద్రోణుని జననాది కర్మ దూరుని నుతగీ
ర్వాణుని హిమాద్రితనయా ప్రాణేశు మహేశు నేను ప్రస్తుతి జేతున్.
....

క. ఆశాంబరునకు నిర్మల కాశ సుధాచంద్ర చంద్ర కల్పక హిమసం
కాశ శరీరునకును శ్రీ కాశీ విశ్వేశ్వరునకు కరకంఠునకున్.

వ. సౌవర్ణంబుగా నా మొనర్పంబూనిన సురాభాండేశ్వరోపాఖ్యానంబునకు కథా క్రమం బెట్టి దనిన.

క. శ్రీనైమిశ కాననమున శౌనక శుక కశ్యపాది సంయము లతి వి
జ్ఞాన నిధి సూతు గను గొని పూనికతో బలికి రధిక పూతాత్మకులై.

ఆ.వె. కాశి మరణమైన కష్ట మానవుడును శివుడు నగునటంచు జెప్ప వింటు
మందు ద్రెల్లియెవ్వరైన లింగంబులై కానబడిన వారు గలరె జగతి.
....

ముగింపు :

తే.గీ. పంకజాసన యీ సురా భాండ నాథు పూజ జేసిన యట్టి సత్పురుషులకును
కాశికా తీర్థ దివ్య లింగముల నెల్ల భక్తి నర్చించి నట్టి సత్ఫలము గలుగు.

వ. అని యిట్లు సురాభాండేశ్వర లింగంబు మహిమ ప్రశంసింపుచు దేవ దేవుండగు పరమేశ్వరుండు కరుణా కటాక్ష వీక్షణంబున దత్సతీ పతుల దివ్య విమానారూఢులం జేసికొని కైలాసంబునకు గొని చనియెనని సూతుండు శౌనకాది మహామునులకు కాశీ పట్టణ ప్రభావంబు దెలియు కొరకు సురాభాండేశ్వర సత్కథా శ్రవణం బొనర్చి మునీంద్రులారా యెవ్వరేనియు మీ కథా శ్రవణంబున కృతార్థులై సకల సుఖంబులం బొందుదురని చెప్పిన విని వారలు పరమ హర్షంబునుం బొంది సుఖంబుండి రంత.
.. ..

గద్య :

ఇది శ్రీమత్పుష్పమరాంబికా వరప్రసాదలబ్ధ కవితా ధురంధర సరస కవి మిత్ర యెల్లనా మాత్యపుత్ర ఘట్టు ప్రభు నామధేయ ప్రణీతంబైన సురాఖాండేశ్వరోపాఖ్యానంబు నందు సర్వంబును నేకాశ్వాసము.

విశేషాంశములు:

ఈ ప్రతి మంచి స్థితి యందున్నను అటనట క్రిమి దష్టమైనది. వ్రాత చక్కనిది. తప్పు లంతగా లేవు. ఈ కావ్యమును కవి కాశీ విశ్వేశ్వరున కంకితమిచ్చెను. ప్రతిలో వ్రాయసగాని పేరు గాని, ప్రతి వ్రాయబడిన సంవత్సరము గాని వ్రాయబడలేదు.

సురాఖాండేశ్వరోపాఖ్యానము

ఘట్టు ప్రభువు

ఆక్సెషన్ నెం	: 5644	కాల్ నెం	: టి 3-190
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 25
ప్రతిపరిమాణము	: 24 × 4 సెం. మీ.	పత్రపంక్తులు	: 7

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతి యందు ఆద్యంతములతో పూర్తి గ్రంథమున్నను, ఒకటి రెండు పత్రములు మాత్రము కొద్దిగా నశించినవి. ప్రతి క్రిమి దష్టమై యుండుటచే కొన్ని యక్షరములు స్పష్టతను కోల్పోయినవి. ఇందలి లిపి స్పష్టము. ప్రతి విలేఖనమున స్వల్ప దోషములు గలవు. వ్రాయసకాని పేరు గాని, ప్రతి వ్రాయబడిన కాలము గాని ఈ ప్రతి యందు పేర్కొనబడలేదు.

సు రా ఖాం దే శ్వ రో పా ఖ్యా న ము

ఘట్టు ప్రభువు

ఆక్సేషన్ నెం	: 4649.	కాల్ నెం.	: టి 3-185
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము	పత్రములు	: 21
ప్రతి పరిమాణము	: 34×4 సెం మీ.	పత్రపంక్తులు	: 7 నుండి 8

వి శే షాం శ ము లు :

ప్రతి యంతిగా క్రిమి దష్టమైనది. వ్రాత యొకమాదిరిగా నున్నది. అక్షర దోషము లధికము. ప్రతిలో వ్రాయసకాని పేరు గాని, ప్రతి వ్రాయబడిన సంవత్సరము గాని వ్రాయబడలేదు.

సూక్ష్మ గజేంద్రమోక్షము

గడ్డం నరసింహారెడ్డి

ఆక్సేషన్ నెం	: 2308	కాల్ నెం	: టి 3-199
ప్రతి	: తాళపత్రము, సమగ్రము.	పత్రములు	: 2
ప్రతి పరిమాణము	: 45×4 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 5 నుండి 6

ప్రా రం భ ము :

వనరంగ సంసార వారాశి లోపల పంచభూతిక మనే పర్వతంబు
మూడు శృంగంబులు వేడుకతోనుండు నందులో వర్ణంబు లన్ని గలరు.
నది పంచక్రోశంబు నంతయు వెడలుపు నందుదేవ .... మతిశయిల్లు.
నాల్గ .... జములు నాట్యగాన విలాస యువతులుందురు తపసు లుందురందు

పక్షిగణములు మితిలేని వృక్షసమితి గృ ..... మృగరాశి జలకాష్ఠ గోచరంబు
తృణ సమూహంబు నై యెప్పు నదివ్యశైల మం .... హరింపుచున్నట్టి యగ్గజరాజు
కదలియొప్పె.

మ. ఒకనా డాశరి మాయగూడి గిరికిన్ వొచ్చెన్ విలాసార్థమై
నకలంకస్థిత క్రీడ సలుపుచు పిపాసాయత్త చిత్తంబునన్
వికలుండై భవకూపమున్ గని మహా వీరప్రతాపోన్నతిన్
సకలేభంబులు జూచి తానరిగె ....సప్రీత చేతస్కుడై.

* * *

ముగింపు :

ఉ. .... జ ఫాలాంతరి .... ష్మ రక్తభ్రముల విస్తీర్ణార్కబింబాధర
ధ్వజ మధ్యాంతర వహ్నిలోపల మహాదీప్త ప్రభారాశిలో
ద్విజ కాంతాఖిల రత్నపీఠమున శోభిల్లుచు సుఖాసీను డా
భుజగారిధ్వజు డా గజేంద్రుని నతుల్ పూరించు శబ్దంబులన్.

సీ. అలించి మేలెంచి కీలించి యోగంబు సాలించి లాలించి సంభ్రమించి
యిభరాజు కిభయంబు నీదలంచి కటాక్ష వీక్షణ చక్రంబు తత్క్షణంబు
పంపిన శతకోటి భాస్కరజ్యోతి .... భవకూపమున జొచ్చి ప్రబలమైన
తన్మాత్ర యుత దీపదారుణ మకరేంద్రు శిరముద్రుంచి హితంబు చేసినతని
గీ. కణగి విడు పింత సిద్ధుడై కాంక్ష యొదలి బయలు సాలించి స్థూలంబు బాసి లింగ
దేహమున జొచ్చి వైకుంఠగేహమునకు భక్తి నేగెను సంపూర్ణ భవ్యమూర్తి.

క. ....గజ మోక్షణంబును నిజముగ పఠియించునట్టి నియతాత్ములకున్
గజరాజ వరదు డిచ్చును గజ తురగ స్యందనంబు కైవల్యమునున్.

సూక్ష్మ గజరాజ మోక్షము సంపూర్ణము.

విశేషాంశములు :

ఈ సూక్ష్మ గజేంద్రమోక్షము చాల చిన్నకావ్యము. ఇది ఒకటిన్నర పత్ర పరిమితము రెండవ పత్రముయొక్క రెండవప్రక్క. శ్రీహరికీర్తనము గలదు. ఇదియు గడ్డం నర సింహారెడ్డి విరచితమే.

ఈప్రతి రెండే పత్రములు. కాని సమగ్రముగ నున్నది. ఈపత్రములు క్రిమిదష్టములై కొన్ని అక్షరములు నశించినవి. పత్రములు శిథిలావస్థలో నున్నవి. భాషాదోషములు స్వల్పముగ గలవు.

సోమవార మాహాత్మ్యము

శ్రీపతి పండితుడు

ఆక్సెషన్ నెం	: 3882	కాల్ నెం	: టి 3- 286
ప్రతి	: కాగితము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 37
ప్రతి పరిమాణము	: 23 × 25 సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	: 24

ప్రారంభము :

శ్రీ సోమనాథుని శ్రీ సదా శివుని   శ్రీపరమాత్ముని శ్రీ మహేశ్వరుని
శ్రీశంభు శంకరుని శ్రీగురు హరుని   రామాభిరాముని రాజపూజితుని
హేమాద్రి చాపుని ఈశుని ఘనుని   భావజాంతకు సర్వ భక్తవత్సలుని
వేదాంత వేద్యుని వేదగోచరుని   ప్రణవస్వరూపుని ప్రణవనాయకుని
కాశీ పురంబున ఘనమైన మునులు   మాఘ స్నానము శాయ మరివచ్చియున్న
కపిల కణ్వకశ్యప గౌతమ ధీశ   మార్కండేయ మాండవ్య మైత్రయవ్యాస
కర్ణామృతంబుగా కథయు చెప్పెదను   అవ్వేళ నందీశు డానందముగను
శ్రీశైలమున నుండి శ్రీమత నపుడు   హేమ విమానంబు లెక్కింత త్ప్రమథ
వేణు వాద్యంబులు వెస మ్రోయగాను

ము గిం పు :

కైలాసమునకును కడు సంభ్రమమున తోడ్కొని పోయె నా దివ్యతేజుండు
ప్రమథులలోవారు ప్రమథులైయపుడు శివుని సన్నిధి నెపుడు చెలగుచునుండ్రి
అని నంది నాథుండు హరుభక్తుడైన వశిష్ఠునకు చెప్పె వరమునులు వినగ
వరసోమవారంబు వ్రతమున్నవాడు ఘన సోమవారంబు కథవిన్నవారు
ఆయురారోగ్యంబు లఖిలంబుగల్గి పుత్ర పౌత్రులు గలిగి మరి భువిని వర్ధిల్లు
ఐశ్వర్యభోగంబు లనుభవింపుదురు వాహనధనధాన్య వస్త్రాభరణములును
గల్గియు మరి మురిపెంబు గలిగి యలవి తోడుత నుందు రెల్లకాలంబు
వరుసతో ఘన సోమ మహాత్మ్య.... వ్రాసిన చదివిన చూచినవిన్న
వారికి చతుకోర్తి వరములుగలవు దరణిలో నాచంద్రతారకంబుగను

వి శే షాం శ ము లు :

ప్ర తి వి లే ఖ న ము :

ఐస్వలింగయ్య కొమారుడు నీలకంఠము వ్రాసినాడు.

ఇది ద్విపదకావ్యము. ఈ ప్రతి యందు కావ్యకర్త వివరాదు లేవియు లేవు. ప్రతి బాగుగానున్నది. కాని యిందలి లిపి స్పష్టముగా లేదు. ప్రతివిలేఖనమున చాల దోషము లున్నవి. ఇందు సోమవార వ్రతము విపులముగా వివరింపబడినది. ఈ ప్రతి యందు కావ్యము కొంత కొంత చ్యుతమైనను మొత్తముమీద పూర్తికావ్యమున్నది.

సో మ వా ర మా హా త్మ్య ము

శ్రీపతి పండితుడు

ఆక్సేషన్ నెం	: 8879	కాల్ నెం	: టి 8 - 288
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 71
ప్రతి పరిమాణము	: 28×8.8 సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	: 81

ప్రారంభము

శ్రీకరు నంబికా తనయు సింధుర వక్త్రవిశేషదంతునిన్
ప్రాకట హేమవర్ణు శశిభాస్కరులోచన మోదకప్రియున్
శోకదరిద్రదుఃఖ పటుశోషణు విఘ్నవినాశకారుని౯
నాకనివాస వంద్యు గణనాయకు గొల్చెద నిష్టసిద్ధికిన్.

శ్రీ సోమనాథుని శ్రీ సదా శివుని శ్రీమహాదేవుని శ్రీశుభకరుని
శ్రీపరమేశ్వరు శ్రీధరాప్రియుని శ్రీ విశ్వనాయకు శ్రీశైలవిభుని
కాశీపురంబుకు ఘనమైన మునులు మాఘస్నానము జాయ మరి వచ్చియున్న
కపిల ఆగస్త్యాగస్త గౌతమ దధీచి మార్కండ మాండవ్యమైత్రియవ్యాస
అని మునులు ప్రీతితో నడిగిన జూచి నావశిష్ఠుడు లేచి వారికి మ్రొక్కి
జెప్పదొణగెను పూర్వశివకథ లపుడు కర్ణామృతంబైన కరకంఠు మహిమ
ఆవేళ నందీశు డానందమునను శ్రీశైలమున నుండి శీఘ్రమైనపుడు
పసిడి విమానము లెక్కి ప్రమథులు దాను వేణువాద్యంబులు వెస మ్రోయగాను

ముగింపు :

అని శివుడు గణములకు ఆనతిచ్చినను శునకమును బిల్పించి సోమశేఖరుడు
కరుణతో మన్నించి ఘనమైనయట్టి ప్రమథరూపము జేసి పట్టంబుగట్టి
మంగళాష్టకంబులు మహిమతో చదువ సంగీత గీతములు సరసములు బాడ
పంచమ వాద్యంబు పరగ ఘూర్ణిల్ల ప్రమథులు గొనియాడ బ్రహ్మ గీర్తింప
అది విష్ణుడు జూచి ఆశ్చర్యమంద అమరసుర ముని వరులు ఆట తలలూచి
వరసోమవారంబు వారు గీర్తింప అని యిట్లు నందీశ్వరుం డా వశిష్ఠునకు
ఘనసోమవారంబు కథలు జెప్పనియె సహస్రముఖుండును స్వజనులతోడ
పరమేశ్వరు గురుడు భర్గుండు హరుడు ఘనసోమవారంబు కథజెప్పవింటి.
విన్నట్లు జెప్పితిని విను వశిష్ఠుండ అని చెప్పవిని వశిష్ఠుం డానంద మంది
వరసోమవారంబు వ్రతము గైకొనియు యానందినాథునకు నా మునులు మ్రొక్కి
అరిగిరి తమ నిజాశ్రమంబునకు యానంది నాథుండు నరిగె శివపురికి.
హరభక్తవరులకు నానంద కరము సకల జనులకు నెల్ల సంతోషకరము
కర్ణామృతంబైన కథ రచియించితిని నా చంద్ర తారార్కమై యుండు నెలమి

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియందు కావ్యము పూర్తిగా నున్నది. కాని మధ్యలో 39, 40 సంఖ్యలు గల కాగితములు మాత్రములేవు. ప్రతియందలి లిపి స్పష్టముగ నున్నను కొన్ని యక్షరములు తెలియుటలేదు. ప్రతి బాగుగానున్నది. ప్రతివిలేఖనమున దోషములున్నవి. 3382 నెంబరుగల ప్రతికిని ఈ ప్రతికిని పాఠాంతరములు చాలగలవు. ఈ ప్రతి ప్రారంభములోగల పద్యమాప్రతియందు లేదు.

సోమవారమాహాత్మ్యము

అక్సేషన్ నెం	: 5647	కాల్ నెం	: టి 3 - 75
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 108
ప్రతి పరిమాణము	: 32.5×3.5 సెం.మీ	పత్ర పంక్తులు	: 6

విశేషాంశములు :

క్రిమిదష్టము. గ్రంథపాతము కలదు. గ్రంథము శిథిలావస్థలో నున్నది. కొన్ని కొన్ని పత్రములు వరుసక్రమ సూచీ భాగమున శిథిలమైయున్నవి.

సౌగంధికాపహరణము

రత్నాకరం గోపాలరాజు

అక్సేషన్ నెం	: 815	కాల్ నెం	: టి 3-195
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 75
ప్రతి పరిమాణము	: 42×3.5 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 5

ప్రారంభము :

శ్రీరామచంద్రు డాశ్రిత వత్సలుండు తారక బ్రహ్మావతారు డచ్యుతుడు
సుమ శరాసను గన్న సుందరాంగుండు సముచితసూదన ముఖ్యా నానాగీత
రాజకాంత విలాస రాజిత పాద రాజీవు డంభోజ వంశజూడు
నీలాతసూన నీరద శక్ర నీలవర్ణుడు దయా నిర్మలాత్మకుడు
జానకీ చిత్తాంబుజాత మిత్రుండు భూనుత మాణిక్య భూషణాన్వితుడు
పరిపంథిదైతేయ బలభేదనుండు హరివర్ణితుడు శరణార్త రక్షకుడు
దశరథ ధారుణీతలనాథ గర్భ విశదాబ్ధి చంద్రుడు విశ్వంభరుండు
విలసిత సామ్రాజ్య విభవసంపదలు

0 0 0

వినుపింపు మనిన నవ్వేళ .... వృత్తాంతమెల్ల
చెలువంబు రంజిల్ల చెప్పదొడంగె. అవధరింపుము సన్నుతా చార్యులార
యవలీల కథాక్రమంబంత తెలిపెదను కదనరంగములకు కంజాతనేత్రుండు
.... కలహ భోజనమౌని కైలాసగిరికి
నలువంద బంధురానందుడై పొగడి నన్నిదిక్కుల యందు ననవరతంబు
వెన్నెల నిండార వెస చల్లుదాని ఘోర కామ క్రోధ కుటిల మా ....
.... దోలుదాని చారు సౌభాగ్యముల్ సమకూర్చుదాని
తార్మాచలము గాంచి తగవినుతించి యమ్మహా గిరిగాంచి యందందనిండు
కమ్మని వాసనల్ గ్రమ్ము మందార .... హార
కనక సాలంబులు గడచి యుత్తుంగ సార చంద్రోపరి సారజాలంబు
ఆరూఢి మీర మహా భోగభాగ్య బంధుర కల్యాణ భవనరజములు

0 0 0

సరసిజాసన సూతి చనుదెంచుటయును కని వధూవరులు చక్కగ నెదురేగి
ఘనభక్తితో మ్రొక్కి వేడ్కలను .... లుగావించి వినయముతోచేసి
జననాథ సూనుడా సంయమికనియె సురమునిరాజ భాసురరవితేజ
పరమ దయా స్వాంత పటుసత్యవంత మునుపు నే వనమార్గమున వచ్చునపుడు
వ .... వరమిచ్చినాడ యిందీవరానన యిపుడటువంటి

ముగింపు :

యక్షాధి పతికి సహాయంబు బనుట వీక్షించి కురురాజ విభుడు మెచ్చుటయు
సురనది తనయుండు జోక్యేర్పరించి గరిమ ధర్మ తనూజు చెంత మెచ్చుటయు
హరి పాండవులకు సహాయంబు వచ్చుటయు ధరణీ విభుండు మోదంబు నందుటయు
హరి శబరుని మీద నసిచేయ జనుట కురుసైనికులు యక్షకోట్లు ఓడుటయు
భైరవునకు హిడింబానందనునకు పోరగలు జాటి పోరి భైరవుడు
సురవైరి గూల్చుట చూచి కోపించి ధర రథుడు భీమనందనుల ద్రుంచుటయు
హరిశంభు పుత్రుల నవని నొంచుటయు హరితనూజుల శంభు దట్లను చేయ
హరిహరులకు యుద్ధ మధికంబునగుట హరుడు మహాశూల మంకించుటయును
హరియు కోపించి రథాంగంబు బూనుటయు

నయ్యెడ నబ్జజుం డరుదెంచుటయును నయ్యెన నిరుపుర సమ్మతింపుటయు
కలహంబు మానుట కల నిలంబడిన బలములన్నెల్ల బ్రతికించుటయును
అరయంగ ధర్మజు యక్షనాథునకు గరిమ మీరంగ సఖ్యంబు చేయుటయు
హరిహరులును సహాయము వచ్చువారు సరగున నిజ నివాసంబుల కేగుటయు
భూరి సౌగంధిక పుణ్యప్రభావ చారిత్ర మిది కథా సంపూర్ణమయ్యె
వెలయ నీ పాండవ విజయకార్యంబు సలలిత హృదయులై సద్భక్తి గరిమ
నలరుచు బూజించి యానందములను చెలువప్ప గలిగియు చదివినవారి
సలలితంబుగ మాత చనువున బ్రోచి సదమలగతి కథాసావధానముగ
విన్నవారికి నెల్ల విభవ సంపదలు సన్నుత వస్తు భూచయములుగలిగి
నెలమూడు వానలు నెలకొనిగురియు ఫలము లిచ్చును పారిజాతంబువలెను
సురుచిర కల్యాణ శోభంబులును ధరణి జనములెల్ల దనరుచుండుదురు.

విశేషాంశములు :

ఈ సౌగంధికాపహరణమను కావ్యమునకు పాండవ విజయమను నామాంతరముగలదు. ఇది కత్తా కిరం గోపాలరాజు ప్రణీతము. ఇది రెండు ఆశ్వాసములుగ నున్నది. సౌగంధిక పుష్పములను సంపాదించుట, యక్షుని జయించుట యిందలి వస్తువు. ఇది ద్విపద కావ్యము.

ఈ ప్రతియందు 110 తాళపత్రములకు 75 పత్రములే గలవు. రెండు ఆశ్వాసముల లోను కొన్ని కొన్ని పత్రములు నష్టములైనవి. కొన్నిపత్రములు శిథిలములై తునకలే మిగిలి యున్నవి. ఇది అసమగ్ర ప్రతి.

ఇందు భాషాదోషములు చాలకలవు. గ్రంథాది యందలి పత్రములు శిథిలమగుటచే కవి నామముగాని కృతిపతి వివరములుగాని లభ్యమగుటలేదు. ప్రతి నలుపు దిరిగినది. శిథిలావస్థకు చేరుచున్నది. లిపి సుస్పష్టముకాదు. ఆశ్వాసాంతాదులు ఇందులేవు. గ్రంథాంతమున కవి పేరు గలదు.

హంసవింశతి

అయ్యలరాజు నారాయణామాత్యుడు

ఆక్సెషన్ నెం	; 4010.	కాల్ నెం	; టి 3 - 269
ప్రతి	; తాళపత్రము; అసమగ్రము	పత్రములు	; 93
ప్రతిపరిమాణము	; 35.5× 3 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	; 7 నుండి 8

ప్రారంభము :

క. భీషణ ఖరదూషణ పరి శోషణ సురపోషణోగ్రశోభనమతికిన్
శేషాహిప భాషాధిప యోషాహి పరాస్తకీర్తి యూధోన్నతికిన్.

క. సింధు సుపుత్రీ కుచధర కంధర సమ పిత్రునకును కమలజ సురరా
ట్సింధురముఖ సింధురముఖ బంధురజాతా ప్తవాహపదనివహునకున్.

క. వక్ర త్రయ చక్రకుచా వక్రతనూరూపవైభవ....జారునకున్
శక్రాహిత చక్రాహిత చక్రమహోప....సంహారునకున్.

క. భామాయత కామాయుత కోమల సౌందర్యదేహ గురుధామునకున్
భీమరిపుస్తోమున వపు స్తేమ తమస్సోమునకును శ్రీరామునకున్.

వ. అంకితంబుగా రచియింపబూనిన హంస వింశతియను మహాప్రబంధమునకు కథాక్రమం బెట్టిదనిన.

సీ. నానాగమస్ఫూర్తి బూని హంసాశ్వస న్మహిమంబునగు ధరామరులు హరులు
తేజోమయంబుల దిక్కుంభిపీఠుల నురుమాడనోపు భూవరులు కరులు
మణి చక్రములు భూరిగణకోటికేతువు లలరగా నొప్పు వైశ్యులు రథములు
వరజన జీవనోద్ధరణ దరఖ్యాతి విలసిల్లు శూద్రులు వీరభటులు

తే.గీ. విమల సుమన ప్రమోదరాగములు దనరి పల్లవప్రాప్తిచే మించు ప్రౌఢ వార
వనిత లారామమున గల్గి వినుతి కెక్క భూమిరత్నంబు నైషధ పురవరంబు.

క. .... మహాబలిసంఖ్యా జ్వల విక్రమ నిహత సాలోరుయశో
గలరాజ భరిత మప్పుర తిలకము సమమనగ వచ్చు తేజోవతికిన్.

క. .... నూతన రుచికిన్
దాపురమై యభ్రంకష గోపురమై పొగడ నెగడు కుంభిని లోనన్.

వ. మరియు, నప్పట్టణంబు దివ్య సౌరోచ్చయంబుగా .... పరిఘావేష్టితంబుగావున సంగ్రామ రంగంబును, మహాశుద్ధాంత రంగంబు గావున యోగిజనంబును, నీల గవాక్ష ప్రబలం .... రథ సంబు, గావున రసాతలంబును, గంధర్వ ప్రచురంబు

గావున దేవలోకంబును, గురు కవి బుధ ద్విజ రాజ విభాసంబుగావున గ్రహమండలంబు ... కూర్మాదిరూపంబులు వహి.. కమలాలంకృతంబులై శ్రీమహావిష్ణు పురంబుకు వడించు సరోవరంబులు గలిగి, యొప్పునెప్పుడు.

ఉ. అష్ట మే ... నుతించ జను ల్నవ ద్వీయ
ద్వీప వసుంధరాస్థలిని దీనజయాంకరిపు ల్లిఖించిజా
హేపటుకీర్తి నిల్పిన మహారజతోన్నతయూపముల్నిజ
ప్రాపిత ... జయ భాసిలగా నలరారుచున్నతిన్.

ముగింపు:

సీ. స్వామి పుష్కరిణిలో స్నానంబుగావించి శశి పుష్కరిణిసీళ్ల చల్లులాడి
చంద్ర పుష్కరిణిలో జలకంబుఘటి .... రణి నొచ్చి పొరలి
గుహ పుష్కరిణి నీట కొమరొప్పగావించి అమృత పుష్కరిణిలో నాడివెడలి
నిత్య పుష్కరిణిలో నీటిలోన మునింగి చిత్రపుష్కరిణిలో ....

తే. .... లోగ్రుంకి చక్రపుష్క రణిమునిగి దేవపుష్కరిణి దొలంచి
క్షీరపుష్కరణి దురికి సేతుపుష్క రణిని మజ్జనమాడి సరళముగను.

సీ. మత్స్య కూర్మ ... .
.... మహేంద్ర చక్రగోనారద శంఖపాం డవ శార్ఙ్గ .... గ స్త్యవిజయ జయ
కపిల వశిష్ఠమా ....
.... మోదర కపింజ లశుక కౌండిన్యగాలవ హిరణ్య
వసు కృష్ణశాండిల్య వజ్రకౌశిక ధనం జయ ముక్తిదే ....
.... పర్వత పరమ కాశ్యప శేష పంచగోప
రైభ్య భరద్వాజ శైబ్య తుంబురు గౌత మ జటిల భార్గవ మాధవ గురు
ఖాండవ పుణ్యగోపాల ము ... . వింద మోక్ష
కుల్యాచ్యుతామృత గోమంత సురకృప నారాయణ మను జనార్దన హరి
వైకుంఠ కేశవ వాసుదేవ పతంజలి విరజ ధన్వంతరి కురుభో ....

.... ప్రద్యుమ్న పురుషోత్తమ పరమపురుష సిద్ధ
పాతక నాశన పాపహార .... విమల భాస్కర మరుమేల సోమ

ఆ. నామధేయములను భూమిలో .... మేటి వినగ
దనరు నట్టి నూటయెనిమిది తీర్థాల స్నానమాడి దానవిధులు సలిపె నంత.

వ. మరియును.

క. .. తి కోశమును .... చెరవుమడుగులొడ్డు కుంటపెల ....
.... కుండము కాల్వదిగ్గి ... పిరాయవృలన్.

సీ. సంకల్పములు జెప్పసాగి బ్రాహ్మణులుండ బైరవార్ఘ్యంబిచ్చి భక్తితోడ
స్నానంబు గావించి సంచిమాత్ర ....
... తములు క్రముక పర్ణంబులు గుడమును ఫలములు గుగ్గిలంబు
కానుక ల్వత్తుల కట్టలు పూల స రాలుగైకొని ....

గద్య:

ఇది శ్రీమత్కౌండిన్యస గోత్ర అయ్యల రాజాన్వయసుధావార్థి సంపూర్ణిమా చంద్ర నిస్సహాయ కవిత్వ నిర్మాణ చాతుర్య నిస్తంద్ర శ్రీరామ నామ పారాయణ నారాయణా మాత్య ప్రణీతంబైన హంస వింశతియను మహాప్రబంధంబునందు ప్రథమాశ్వాసము.

విశేషాంశములు:

గ్రంథము మిక్కిలి శిథిలావస్థలో నున్నది. పెక్కు పత్రములు శిథిలమై యున్నవి. గ్రంథాంతములేదు. ఆదియందు కూడ పీఠికా భాగమును ఈ ప్రతి వ్రాయసకాడు వ్రాసియుండలేదు.

ఈ ప్రతి షష్ఠ్యంతములతో ప్రారంభమైనది. వరుస సంఖ్యగల భాగము కూడ శైథిల్యమొందినది. ఇందు మూడాశ్వాసములు పూర్తిగాను, నాల్గవ ఆశ్వాసమున 210 పద్యముల వరకును గలదు.

షష్ఠ్యంత పద్యములను బట్టి ఈ గ్రంథము శ్రీరామచంద్రున కంకితమీయ బడి నట్లుగా తెలియుచున్నది.

ఆశ్వాసాంత గద్యమును బట్టి కవి శ్రీరామ భక్తుడని తెలియుచున్నది.

ఇది కేవలము శృంగార ప్రబంధము. వ్రాత దోషములు కలవు.

హనుమదర్జున సంవాదము

గడివేముల సంజీవయామాత్యుడు

ఆక్సెషన్ నెం:	751	కాల్ నెం	: బి 3 - 76
ప్రతి	తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 22
ప్రతి పరిమాణము	: 41.5X3.5 సెం. మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6

ప్రారంభము :

శ్రీ పార్వతీ కుమారక నా పాలను గల్గి బ్రోవు నమ్మిన నిన్నున్
కాపాడి శుభము లొసగుచు చేపట్టుము కరుణతోడ శ్రీ గణనాథా.

చ. సుమహిత వాక్సు శబ్ద రస శోభితమై పలుకం . . జేయు నీ
సమ . . ను లేదు దైవమని చాటెద కంజ భవాండమందు నా
విమల హృదంత రాంబురుహ పీఠి వసించు మటంచు వేడెదన్
క్రమమున భారతీ కమలగర్భసతీ సుదతీ సరస్వతీ.

క. దండి భవభూతి మాఘుల దండిగ నా కాళిదాసు క . . కవి వరులన్
నిండిన దయతో మ్రొక్కెద నుండుము నా మనసునందు నుత్సాహముతో.

* * *

వ. ఇవ్విధంబున మద్వంశావతారం బభివర్ణించి, హనుమదర్జున సంవాద కథా క్రమం బభి వర్ణించెద

సీ. నైమిశారణ్యంబు నందు గుంపులు గూడి మునులును, ఋషులును సుటము తోడ
స్నానంబు సంధ్యయు జపములు తపములు నొనరించి మౌనులై రొప్పిదముగ
. . సు చంచలములు మరి యించుకయు లేక హరి పద ధ్యానంబు నందు నిలిపి
కడతేర వలెనని కాంక్షతో నందరు యోగ నిష్ఠ సమాధి జోక నుండి
మరియు నొక్క దినంబున మౌనులంత శుకుల వేసెరి సంతోష ప్రకటితముగ
హనుమ దర్జున సంవాద మానతిమ్ము అనుచు దండంబు బెట్టిరి మౌనులెల్ల

వ. ఇట్లు హనుమ దార్జునులకు వివాదంబైన తెరగంత యానతిమ్మని వేడిరి నేను విన్నంత మీ చిత్తానువృత్తిగా వినిపించెద మీ కర్ణోత్సవంబుగా విను డని మునివరులకు శుకుం డిట్లనియె.

క. ధర్మజుడు రాజ్య మేలుచు ధర్మము దప్పకను తాను దయ గల వాడై
నిర్మల బుద్ధి శెలంగగ ధర్మంబును నాల్గు పాద తలములు మోయన్.

క. ఇంద్ర ప్రస్థపురంబున నింద్రుని వైభవము కంటె నెక్కువగాగన్
యింద్ర తనూజుడు గొలువగ చంద్రుని వలె ధర్మరాజు చేసెన్ ధరణిన్.

ఉ. ధర్మజు దేలు రాజ్యము అధర్మము లేకను సర్వ మానవుల్
ధర్మము సేయుచున్ తమ స్వధర్మము దప్పక నిష్ఠ తోడు తన్
నిర్మల బుద్ధి చేత తగు నీతులు బల్కుచు స్నాన సంధ్యలున్
కర్మము లాచరింపుచును కష్టము లేమియు లేక నందరున్.

ము గిం పు :

ఉ. అప్పుడు మంత్రముల్ చదివి యద్భుత . . త్రు ... ట్టు . . ర్చితా
వప్పుగ సేతు . . ట్టి నను వాయుతనూజుడు గ్రుంగ మ్రొక్కినన్

యప్పటి యట్లి నుండ మనసంతయు చిందర వందరలై తగన్
చప్పుడుగాక . . డుసు చాల కపి ధ్వజుడయ్యె పార్థుడున్.

వ. అని రాము బోయిన వృత్తాంతం బంతయు సవిస్తరంబుగా దెలిపిన ధర్మరాజు నాదిగా గల వారందరు సంతోషాయత్త చిత్తులై సుఖంబున నుండిరి. ధర్మరాజు ధర్మంబు పాలింపుచు రాజ్యంబు సేయుచుండె నంత.

క. ఇంద్రాది దివిజ బృందము సాంద్రా నందమును బొందె సామజ పురిలో
యిం . . . . . మరి చంద్రా న్వయు నరుని జ . . ము సాటించి రాగిన్.

మ. హరి రెక్కల్ ఏని యాంజనేయు నరు ఆ యత్యంత రూపంబు వా
నర . . . . నుండి .... జప్పగా నంత య
చ్చెరులై యందరు నావగా సుతముఖుల్ సంతోషమున్ జెంద త
త్పురి . . . . సూనుడున్ శకునియున్ క్రోధించి .... బునన్.

వ. అంత కౌరవులు దక్క తక్కిన సకల జనంబులు సంతోష చేతస్కులైరి. ధర్మరాజు ధర్మంబు పాలింపుచు తమ్ములతో గూడి ద్రౌపదీసమేతంబుగా కృష్ణ .... సంపన్నులై రాజ్యంబు సేయు చుండె నంత.

.... వేషా, సాధితార క్తి ఘోషా చిదమృత పరి తోషా, క్షీణ దుర్మోహ దూషా
విదిత భువన . . షా విస్ఫురిత్సత్య భాషా విదళిత .... షా.

0 0 0 0 0

గద్య :

ఇది శ్రీ హరి హరార్పిత కరుణా కలిత కవితా విచిత్ర చవ్వ రాజు వంశాబ్ధి చంద్ర బుచ్చయ మంత్రి సహజ పాండిత్య, సంజీవయా మాత్య ప్రణీతంబైన, శ్రీహనుమదర్జున సంవాదంబను ప్రబంధంబు నందు దేవతా స్తోత్రంబును, కవి వర సన్నుతంబును, మద్వంశ ప్రకారంబును, నైమిశారణ్యంబు నందు మునివరులందరు హనుమదర్జునులకు సరి వాదం బెట్లాయెనని శకుల నడుగుట యును, శకులు బుషులకు

తద్వృత్తాంతం బింతయు జెప్ప బూనుటయు, ధర్మరాజు యింద్ర ప్రస్థంబున తమ్ము లతో సకల పరివారంబు గొలువ ధర్మంబు పాలింపుచు ద్రౌపదితో కూడి యుండుటయు, పంచ గ్రీవుడనె దనుజ ఉపాధి చేత సకల రాష్ట్ర రాజులు వచ్చి ధర్మరాజునకు దండంబు పెట్టి మాయాపద నివారింపు మనుటయు, వారల నూరడించి, బహుమానంబుగా బంపుటయు, సవ్యసాచి సాత్యకుల జూచి మీరు చతురంగ బ .... తు . . పోయి రాక్షసుని సంహరించి రమ్మని చెప్పుటయు, తక్షణంబ దండ ప్రణామంబు లిడి, చతురంగబల సమేతులై పోయి, పంచగ్రీవుని సంహరించి, ప్రజల యాపద బాపుటయు, తొల్లి శ్రీరాముండు సీతకై కట్టిన సేతువు చూడవలెనని చతురంగ బల సమేతులై నరుగుటయు సేతు దర్శనంబు చేసుక భూషించుటయు, రాముండు కోదండ దీక్షా గురుండు విలు విద్య నిపుణుండు పర్వతంబుల వారధి గట్టెగాని శరములు గట్టలేడాయె నని దూషించుటయు, నేను నాడుంటె శరంబుల వారధి గట్టుదు నని తన ప్రతిజ్ఞ చెప్పు కొనుటయు, నందునొక గుహ యందు హనుమంతుండు రామనామాక్షరంబులు పఠించుచుండు, అనేక నిష్ట .... సమాధి జాలించినప్పుడు యీ కల కల రవంబులు వినుటయు, అర్జునుడు శ్రీరాములను భూషణ దూషణ తిరస్కారంబు చేసిన వాక్యంబులు విని గుహ వెడలి వచ్చుటయు, వాయు పుత్రుని జూచి మీరు విస్మయం బందుటయు, హనుమంతు . . అర్జునుని ధిక్కరించి, నీవు శరాస్త్రములతో వారధి గట్ట లేక పోయితి వాయనా, నా వెంట వనములందు తిరుగ మనుటయు, నరుండు అంబుల వారధి ... నారఖా నకు కపి ధ్వజంబవై యుండవలెనని యుభయులు పంత మాడుటయు, సవ్యసాచి శర వారధి గట్టుటయు, హనుమంతుండు కట్ట విరుగ ద్రొక్క వివృతా .... పోతున్నదని భగవంతుండు కమఠాకారమై అంపశర కట్ట నుండుటయు, హనుమంతుండు యీ మాయ గానక శర వారధి ద్రొక్కిన విరుగక పోయిన చింతా క్రాంతుండై భగవంతుని దూరుటయు, హనుమంతుని పరితాపంబు నివారింప హరి ప్రత్యక్షంబై వైరాగ్యంబు జెప్పుటయు, తన కమఠాకారంబు జూపుటయు, హనుమంతుడు నిస్సంశుడై మనంబున సంతోషించి వోటమి దలంపక, మీరు దలంచి నప్పుడు వత్తునని చెప్పి గుహ జేరుటయు, చతురంగ బల సమేతులై సాత్యకి సవ్య సాచులు నిజ పురంబు ప్రవేశించుటయు, ధర్మరాజునకు, భీమునకు, దండంబు లిడి, నకుల సహదేవుల ద్రౌపతిని నాలింగనంబు చేసుటయు, తాము పోయిన వృత్తాంతం

ఙంతయు జెప్పుటయు. కపి ధ్వజంబు వచ్చిన ముచ్చట విన్నవించుటయు నన్నది హనుమదర్జున సంవాదంబన్నది సర్వమును ప్రథమాశ్వాసము సంపూర్ణము.

0 0 0 0

విశేషాంశములు :

ఈ కావ్యము హరి హరార్పణము గావింపబడినట్లును, తాను సహజ పాండిత్యుడననియు కవి ఆశ్వాసాంత గద్య యందు పేర్కొనెను. ఇది ఏకాశ్వాస గ్రంథము. ఆశ్వాసాంత గద్య యందు కవి గ్రంథాంశముల వివరములను పూర్తిగా నిచ్చెను. కవిత్వము సులభ శైలిలో నున్నది.

ప్రతి మధ్యలో నొక్క పత్రము మాత్రము నష్టమైనది. ఈ ప్రతి చాల వరకు క్రిమి దష్టమై శిథిలావస్థలో నున్నది. భాషా దోషములు గలవు.

హరివంశము

ఎఱ్ఱాప్రెగ్గడ

ఆక్సెషన్ నెం	; 3290	కాల్ నెం	; టి 3-119
ప్రతి	; తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	; 287
ప్రతి పరిమాణము	; 42.5 × 3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	; 9

ప్రారంభము :

శ్రీకిం బ్రేమపదంబు భూమికి నతిస్నిగ్ధుండు దుగ్ధాబ్ధి శ
య్యాకేలీరతు డాదివేధకు గృహంబై యొప్పు నాభీష్ట నా
లీకంబుం గలవేల్పు లోకములు పాలింపం బ్రభుం డుత్తమ
శ్లోకుం డన్నమ వేమ భూ విభున కిచ్చున్ సుస్థిరైశ్వర్యముల్.

శా. శర్వాణీ స్తన చక్రవాకములు వక్షస్సారకాసారము
ల్గర్వం బింపెస లారగా దరిసి వేడ్కల్సల్పి రోమాంచమున్
సర్వాంగీణముగా ధరించి లలితేచ్ఛం జేర్చు శంభుం డశే
షోర్వీరక్షణ దక్షు వేమనృపు నిత్యౌత్క్వోజ్జ్వలుం జేయుతన్.

ఉ. తమ్మికి జూలు లోకముల తాత తపస్వుల యొజ్జ యోగి వ
ర్గమ్ముల కాద్యు డాగమ పరంపరకున్ ప్రభవంబు ధర్మ భా
గమ్ముల కర్త భారతికి గాదిలి మువ్వుర తొల్త వేరు ని
త్యమ్ముగు నాయు వీన్నత గుణాఢ్యుడు ప్రోలయ వేమ కొడికిన్.

0 0 0

వ. తత్త్వవిచారణమునకుం ప్రారంభం బెట్టెనిన నఖిలేశ్వరుండగు పరమాత్ముం డాత్మ సంకల్పంబున నాత్మయుం బ్రకృతియు ననుతత్త్వమిథునంబు నిర్మించె. ప్రకృతికి మహత్తును మహత్తునకు నహంకారంబును, నహంకారంబునకుం బంచ మహా భూతంబులుం బ్రభవించె, నాభూతంబులవలన ననేక భూతభేదంబులు పుట్టె. నిది సనాతనయైన సృష్టికి సంక్షేపంబు. తక్కిన యవి దీనికి విస్తరావయవంబులు; నవి యెట్టి వనిన నవహితుండవై యాకర్ణింపుము.

సీ. అఖిల జగత్సృష్టి యాత్మ నపేక్షించి యాత్మోద్భవుండు నారాయణుండు
జలముల సృజియించి సమధికం బగు నిజ వీర్య మందిడుటయు విస్మయమున
విమల హేమాకృతి నమరు మహాండమై కర మొప్ప దద్భూరి గర్భ మూర్తి
యైయుండి బహుల వత్సరాత్మకం బగు కాల మేగిన నది యవియించు కొనుచు
బుట్టె నజుడు, క్రింది వ్రయ్య భువియు, మీది వ్రయ్య దివియు, నడు మంబరము జేసి
దిశలు గాలంబు మనసు బుద్ధియును వాక్కు గామ రోషాది త్యాది సర్గము నొనర్చె.

ముగింపు :

వ. అనిన ఘంటాకర్ణుండు దీనుండగుచు నన్నీల వర్ణనకు సాష్టాంగ ప్రణతుండై, లేచి నిలుచుండి మొగిచిన చేతులు ఫాలతలంబునం గదియించి

ఉ. దేవర సుప్రసాద శుభదృష్టి సుధా విరసంబు నాపయిన్
న్వావిరి గొల్వ నెమ్మనము నందొక వెల్తియు గల్గనేర్చునే
దేవకులేశ యైనను మఱియ మనీష నితాంత భక్తినే
త్రోవల నెమ్మెయిం దొలగద్రొక్కక నిన్ను భజింపజేయవే.

వ. అనిన నవ్వరం బట్ల యొసంగి వాసుదేవుం డతని వీడ్కొలిపిన నాసిద్ధుండును, సిద్ధగతి నరిగెను.

క. అభిమన్యు పౌత్రునకు వా గ్విభు సమర్థుడు ముకుంద వృత్తంబు ముని
ప్రభు డగు వైశంపాయను డభయుడు వినిపించి నట్టి దఖిలము దెలియన్.

మ. భుజగేంద్రాయుత భూరి భూభరణ విస్ఫూర్జ ద్భుజా శ్రీభుజ
స్యజితానేక నరేంద్ర వర్గ మతి మత్సంభావ్య సవ్యామహా
భుజగారిధ్వజ తత్వ బోధన యశో భూయిష్ఠ తేజోధనా
భుజ వీర్యాఖిల భూమిదేవత లతాపూజోల్లసద్భాసితా.

క. రత్నాకర నాయక గుణ రత్నోజ్జ్వల రెడ్డి మల్లరాజిత శశ్వ
ద్యత్నాత్త ద్వీపాంతర రత్నాలంకృత సమస్త రాజ్య రమాంగా.

మాలినీ.
నయగుణ సమపార్థా నవ్యదానాఖిలార్థా జయ విభవ ధురీణా సాధురక్షార్థ బాణీ
హయ హృదయ విధిజ్ఞా హానితాన్వాధిపాజ్ఞా గయ నృగనలతుల్యా గాఢ కల్యాణ కల్యా.

గద్యః
ఇది శ్రీ శంకరస్వామి సంయమీశ్వర చరణ సరోరుహ ధ్యానానంద సౌందర్య ధుర్య,
శ్రీ సూర్యసుకవి సంభవ శంభుదాస లక్షణాభిధేయ యెఱ్ఱయ నామధేయ ప్రణీతంబైన
హరివంశంబునం దుత్తర భాగంబునందు పంచమాశ్వాసము.

విశేషాంశములు :

ప్రతివిశేషములు :

ఈ ప్రతి పరాభవనామ సం॥ మార్గశిర శు॥ ౧ా గురువారం రోజు వ్రాత ఆరంభం. ప్లవంగనామ సం॥ కార్తీక బ॥ ౧౪ సోమవారం సాయంకాలం వరకు శ్రీహరివంశము పూర్వభాగమున్ను ఉత్తర భాగమునందు అయిదు అశ్వాసములున్ను ఆచంద్రతారార్కముగా వమిమిప్రయోగలందులకు పోతుల పాత్రినాయుడు కుమాళ్లు పెదరాజినాయుడు శ్రీ కృష్ణార్పణముగా వ్రాసెను.

ఈ హరివంశ కావ్యము ఎఱ్ఱాప్రగ్గడకవి ప్రణీతంబైనది. ఎఱ్ఱన శ్రీ శంకరస్వామి సంయమీశ్వర శిష్యుడనని చెప్పుకొనెను. ప్రోలయ వేమారెడ్డి ఎఱ్ఱనచే రామకథను వప్పించి పిదప తరువాత తిక్కప్రిజెందక భారత పరాంశమగు హరివంశమును గూడ తెనుగున పలుకతెలుపుమని కోరెను. అట్లే ఎఱ్ఱయ హరివంశమును పూర్వ, ఉత్తర భాగములుగా రచియించి ఆ వేమారెడ్డినే కృతిభర్తను గావించెను.

ఈ ప్రతియందు పూర్వభాగమున 8 ఆశ్వాసములు, ఉత్తర భాగమున 5 ఆశ్వాసములు మాత్రమే యున్నవి. ప్రతి నలువు చిరిగినదిగాని శిథిలము గాలేదు. లిపి స్పష్టముగ నున్నది. అక్షర దోషము లత్యల్పముగ నున్నవి.

హరివంశము

ఎఱ్ఱాప్రెగ్గడ

అక్సెషన్ నెం	: 8656	కాల్ నెం	: టి 3-288
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 386
ప్రతి పరిమాణము	: 49.5 × 4.5 సెం.మీ.	పత్రపంక్తులు	: 9

శ్రీకిన్ బ్రేమ పదంబు భూమికి నతి స్నిగ్ధుండు దుగ్ధాబ్ధి శ
య్యాకేలీరతు డాది వేధకు గృహంబై యొప్పు నాభిస్థ నా

లోకంబుం గల వేల్పు లోకములు పాలింపం బ్రభుం డుత్తమ
శ్లోకుం డన్నయ వేమ భూ విభున కిచ్చున్ సుస్థిరైశ్వర్యముల్.

శా. శర్వాణీ స్తన చక్రవాకములు నక్షత్స్ఫారకాసారమున్
గర్వం బింపెస లారగా దరసి వేడ్కల్ సల్ప కోకాంచమున్
సర్వాంగీణముగా ధరించి లలితేచ్ఛన్ చేర్పు శంకు వశే
షోర్వీ రక్షణ దక్షు వేమన్నృపునిన్ నిత్యోజ్జ్వలున్ జేయుతన్.

ఉ. తమ్మికి జూలు లోకముల తాత తపస్యుల యొజ్జ యోగి వ
ర్గమ్ముల కాద్యు డాగమ పరంపరకున్ బ్రభవంబు ధర్మ భా
గమ్ముల కర్త భారతికి గాదిలి ముప్పురి తొత్తు పేరు ని
త్యమ్ముగ నాయు వీపుత గుణాఢ్యుడు బ్రోలయ వేమశౌరికిన్.

ముగింపు :

వ. అమ్మహాత్మ్యం దట్లేర్పరించి యొసంగి యింద్రుడు పూర్వ దిగ్రాజ్యంబు గైకొనియె. ధర్ముండు దక్షిణ దిశాధిపత్యం బనుష్ఠించె. వరుణుండు పశ్చిమాశానుకారియై నిలిచె. గుబేరుం డుత్తర హరిత్పాలనం బంగీకరించె భుజగవిభుం డధోభువన భరణంబున నుల్లసిల్లె. సోముం డూర్ధ్వలోకాధీశుండై యొప్పె. దక్కినవారలు తమ తమ పదంబునం బ్రమదంబు నొందిరి. ఇట్లు సర్వలోకోపకార వినోదుండై యద్దేవుండు

మ. అదితిం గశ్యపు నిత్య సద్గతి గృతార్థారంభుల జేయుచుం
ద్రిదశా చార్యుడు లోనుగాగల మునిశ్రేణిన్ బ్రియాపాదనా
భ్యుదయ ప్రౌఢి ననుగ్రహింపుచు సురల్ బూజింప బ్రత్యాదర
ప్రదలీలం బ్రసరించుచుం భువనముల్ పాలించు చుండెన్ గృపన్.

వ. అని చెప్పి వైశంపాయనుడు.

ఉ. శౌనకు డాదిగా గల్గు సంయమి పుంగవు లందరుం బ్రమో
దాను భవంబునం బొదలు నాంతర బాహ్య విచేష్టితంబులో

పై నెరయంగ నక్కథకు నంచిత కీర్తి నపూర్వ భూరి స
న్మానములన్ బ్రహర్షమయ మానసుగా నొనరించి రున్నతిన్.

శా. లక్ష్మీలోలా విహాయి ధర్మగుణ కల్యాణైక ధర్మా యన
ల్పిష్టా కల్పిత లోక లోలప వధూ లభ్యావ లోక స్వమ
స్త స్వాభోగ ఫలాత్మ భాగ్య విలసత్సౌభాగ్య యోగ్యా మహా
సూక్ష్మాపాయ హృతాస్య భూప విభవా శూరత్వశక్రోద్భవా.

క. శ్రీ వేమ క్ష్మా వల్లభ భూ వల్లభ పూజనీయ భుజవైభవ ల
క్ష్మీపక్షక గుణ వితరణ పావన వినుమొందు గాత భవ్యకథంబుల్.

మాలిని.

కదన దళన మిత్రా క్షత్ర గోత్ర ప్రవాకు (?)
ప్రదన నివహ కురు క్షేత్రాయుతానీకధాత్రీ
పద పరిణత దృప్యద్భార్గ వాఖిల హేలా
భ్యుదిత వర కుహాళ్యాస్ఫూర్తి యుక్తి ప్రబంధా.

గద్య :

ఇది శ్రీ శంకరస్వామి సంయమీశ్వర చరణ సరోరుహ ధ్యానానంద సౌందర్య ధుర్య శ్రీ సూర్య సుకవి సంభవ శంభుదాస లక్షణాభిధేయ యెఱ్ఱయ నామధేయ ప్రణీతం బైన హరివంశంబునం దుత్తర భాగంబునందు సర్వంబును త్రయోదశాశ్వాసము.

విశేషాంశములు :

ప్రతివిలేఖనము :

వర్తమాన కలియుగే గతాబ్దాః 4959 శాలివాహన గతాబ్దాః 1780 ప్రభవాది గతాబ్దాః 51 అగు నేడు కాళయుక్తి సంవత్సర మాఘ బహుళ ౧౩ బుధవారం వరకు మహా రాజశ్రీ రాజారావు వేంకట కుమార మహీపతి రాయనింగారికి రేమెళ్ల వుప్పాంశయ్య గారు హరివంశ పూర్వోత్తర భాగములు యథామాతృకగా వ్రాసి శ్రీరామ చంద్రా ర్పణంగా దాఖలు చేసిరి.

ఈ ప్రతియందు పూర్వభాగము 9 ఆశ్వాసములుగను, ఉత్తరభాగము 10 ఆశ్వాసములు గను నున్నవి. గ్రంథము యొక్క ఆద్యంతములు ఉన్నవి. కాని ప్రథమ, ద్వితీయాశ్వాసములతో కొన్ని తాళ పత్రములు లోపించినవి కొన్ని పత్రములు శిథిలములై సగభాగములే యున్నవి. ప్రతి కొంతవరకు క్రిమిదష్టమైనది. లిపి స్పష్టము.

ముద్రిత ప్రతులందు ఉత్తర భాగము పది ఆశ్వాసములుగనే విభజింప బడినది. ఈ ప్రతిలోని ఉత్తర భాగము పదమూడాశ్వాసములుగా విభజింపబడుట విశేషము.

హ రి వం శ ము

ఎఱ్ఱాప్రెగ్గడ

ఆక్సేషన్ నెం	1795	కాల్ నెం	టి 3-59%
ప్రతి	తాళపత్రము ; అసమగ్రము.	పత్రము	70
ప్రతి పరిమాణము	50×5.2 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	20 నుండి 25

వి శే షాం శ ము లు

ఈ ప్రతియందు ఉత్తర హరివంశము దశమాశ్వాసమువరకు కలదు. కాని కొన్ని పత్రములు విరిగి, కొన్ని క్రిమిదష్టములై యున్నవి. లిపి బహు సూక్ష్మముగ కష్టసాధ్యముగ నున్నది. లేఖన దోషములును గలవు.

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము

వీర శరభకవి

ఆక్సేషన్ నెం	712	కాల్ నెం	టి 8-158
ప్రతి	తాళపత్రము, అసమగ్రము.	పత్రములు	108
ప్రతి పరిమాణము	26X3.5 సెం. మీ.	పత్ర పంక్తులు	6

ప్రారంభము :

వ. అభ్యుదయ పరంపరాభివృద్ధిగా నా యొనర్పం బూనిన హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం బను మహా ప్రబంధంబునకు కథావిధం బెట్టిదనిన.

ఉ. శ్రీ తరుణీ మనఃప్రియ మశేష విశేష సమస్త ధారుణీ
జాత లతాగుళుచ్ఛ విలసత్ప్రసవ ప్రబలోగ్ర సౌర భా
వేత దిగంతరాళము కృపీటభవప్రభవాభిరామమై
ద్వైత వనంబు సాధు వినుతంబగునీ ధరణీ తలంబునన్.

ఉ. ఆ వన వాటి యందు సముదంచిత కల్ప మహీరుహ ప్రభా
భూవినుత ప్రదీప్త నవపుష్ప శలాటి ఫలావళీయుత
శ్రీ విభవంబు మౌని సురసిద్ధ దిగీశ మనః ప్రమోద పీ
ఠావళబంధురంబగు విశాల రసాలము గల్గు నెంతయున్.

ఉ. నిర్మలమైన యా తరువు నీడ నరణ్య నివాస వృత్తిచే
ధర్మతనూభవుండు తన తమ్ములు దానును కాంతయున్ దగన్
బేర్మి వహింపగా విహిత బృందము గొల్వ సఖీజనంబుతో
ధర్మ కథా ప్రసంగ విశదం బొనరింపుచు నుండె నయ్యెడన్.

0 0 0 0

వ. అనుటయు మునీంద్రుం డిట్లనియె.

చ. బలవ దరాతిలోక మదభంజన, ధర్మతనూజ నీ మహా
సలలిత వాగ్విశుద్ధికి ప్రసన్నుడనైతి హితంబు జేసెదన్
వలనుగ సావధానమతివై వినుమా యనుమాన మేమియున్
దలపక పూర్వపుణ్య చరితంబొకటింబ వినిపింతు వేడుకన్.

క. కలి దోషహరము సంతత
కలిత మనోహర కీర్తికరము విలాసో

జ్వల సంపత్సరికర మగు
వెలయగ నీ పుణ్య చరిత విను వారలకున్.

సీ. మోక్షదాయక మను మున్నెన్నందగు వీడు వీడని చెలువంపు వేగుజుక్క-
చుక్కల దొర మేను సోకు మేడలతీరు తీరని బహురత్న దీప సమితి
మితిలేని సంపత్సమేతంబు గలపట్టు పట్టి చూడంగ పెంపైనవాడ
వాడని పువ్వుల వరుస తోటల చాలు చాలని సిరిలేని జనులమంద
తే.గీ. మందమతులెంచలేని ధర్మప్రసిద్ధి సిద్ధ మేప్రొద్దు యాచక శ్రేణి దండ
దండనాయక శతకోటి దనరుకాపు కాపురంబున కను వయోధ్యాపురంబు.

చ. అలరు తదీయపట్టణ మహామహిమంబు వచింపజాలమిన్
జలరుహగర్భు డాత్మనొక సంశయ మంది జగత్ప్రసిద్ధిగా
వలయము జుట్టినట్లు చెలువై బలువై విరోధియో
ధుల తలగుండనంగ ఘనదుర్గ మనర్గళ మయ్యె నియ్యెడన్.

ముగింపు :

వ. మరియుకుం బసి చని యమ్ముందట ననేక భూత ప్రేత పిశాచ బ్రహ్మ రాక్షసాద్యఖిల యామినీచర నిబిడ కోలాహలంబును కాక గృధ్ర వృక జంబుకాది పతంగ మృగ మనోభీష్టకరం బగు తదీయ స్థలంబు ప్రవేశించి నిజఖడ్గాది సాధనంబులు కరంబునం బెరుకొన పేరంబులాడుచు నానావిధపిశాచ దానవ సంచయంబు నిట్టట్టు గదలనీక, వట్టుపడన్ గొట్టుచు ధటించి యప్పట్టునం గదలకుండి తనపంపున బ్రవర్తించుచు ముదంబున వీరబాహుని సదనంబులకుం బనులు గడుపుచుండుమని నియోగించి యంతట మహోన్నత తాళ మహీజంబు భంగి నుప్పొంగు భేతాళు నొక్కనింబిలిచి ముదం బొదవ మత్సమీపంబు గదలకుండు మప్పట్టునన్ బిట్టగు మంచ బెట్టించు మనుటయు, మహాప్రసాదం బని ధరం బ్రణమిల్లి యతి త్వరితంబున తదీయ కృత్యం బొనరించితి ననుటయు, సమ్మతించి యమ్మంచ పయిన్నిలచి బెడిదం బగు నడిదంబు కడువడిం దనకు దోడుగా దలంపుచు నిర్నిద్ర పరిభావంబున యా రుద్రభూమి మొదలం గదలక నిత్యం బప్రమత్తచిత్తుం డగుచు తన యోపికం గాపుండె నంత.

క. అని మార్కండేయ తపో ధన నిధి వివరింప పాండు తనయాగ్రణి
యానతి మీదటి వృత్తాంతం బనఘా దయచేయవలయునని యడుగుటయున్.

చ. అతుల గుణాభిరామ సము దంచిత రౌద్రగిరీంద్రధామ సం
తతహిమ సాధుభక్తకుముద వ్రజసోమ మహోగ్రఘోరదు
ష్కృత రిపురాడ్విరామ సురకిన్నర యక్షమునీంద్రసిద్ధ సం
స్నుత శుభనామ భాసుర మనోహరభీమ నిరామయోన్నతా.

క. అభ్రనదీ జూట లస చ్చుభ్రాంశుకిరీట కోటి సూర్య మహోద్య
ద్విభ్రాజమాన బుధ చి త్తభ్రమ రవి తానమానితాస్త్రసరోజా

మా లి సి.

విమల గుణ నిధానా విశ్వరక్షాభిధానా కమలజనుత పాదా కల్మషౌఘప్రభేదా
సమయ విజయశీలా చారు విజ్ఞానలోలా శమనగజ మృగేంద్రా సర్వసౌభాగ్యసాంద్రా.

గ ద్య:

ఇది శ్రీ మత్సదాశివ కరుణాకటాక్ష లబ్ధ కవితా విధేయ వీరశరభ నామధేయ
ప్రణీతంబైన హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానం బను మహాప్రబంధంబు నందు చతుర్థాశ్వాసము.

వి శే షాం శ ము లు:

ఈ ప్రతి కథా ప్రారంభముతోనే యుండుటచేతను, కావ్యాంతము ఇందు లేకుండుట చేతను కవిని గూర్చిన వివరములు ఏమియు లభ్యముకాలేదు. ఇందు నాలుగు ఆశ్వాసములు మాత్రమే కలవు. హరిశ్చంద్రుడు వీరబాహుని యొద్ద పనికిజేరుట వరకే గల కథ యిందు కలదు.

ఈ ప్రతి యందు అక్షరదోషములు, పాదఛందో భంగములు చాల కలవు. లిపి సులభగ్రాహ మగుటలేదు. ప్రతి సగభాగము స్వల్పముగా శిథిలదష్టమై యున్నది.

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము

శంకర కవి

ఆక్సెషన్ నెం. : 3968 కాల్ నెం : డి 3-25౮
ప్రతి : తాళపత్రము; అసమగ్రము. పత్రములు : 89
ప్రతి పరిమాణము : 31×4 సెం.మీ. పత్ర పంక్తులు : 8 నుండి 9

ప్రారంభము :

శా. శ్రీ వాణీవర వాసవాది విబుధశ్రేణీ శిరోరత్నశో
భావిభ్రాజిత పాద పంకజు డుమాభామా మనోభర్త కా
శీ విశ్వేశ్వరు డిందుశేఖరుడు రక్షించున్ మహోదార వి
ద్యావర్ధిష్ణుని బాచయ ప్రభుని యెల్లామాత్య చూడామణిన్.

చ. జలనిధి కన్య క్రొమ్మెరుగు సంతత కౌస్తుభ వైజయంతికా
విలసిత కాంతి వాసవుని విల్లు కృపారస ధాతువృష్టిగా
నెలమి వహించుచుం బొదలు కృష్ణపయోదము ప్రోదిసేయు స
త్ఫలిత విభూతు లింపెసగ బాచయ యెల్లని కీర్తి సస్యమున్.

... ...

వ. అభ్యుదయ పరంపరాభివృద్ధిగా నారచియింపంగడంగిన హరిశ్చంద్రచరిత్రం బను మహాప్రబంధంబునకు కథా క్రమం బెట్టిదనిన.

ఉ. శ్రీ తరుణీ మనోహర విరించి సమాన మహాతపోధన
వ్రాత నివాస యోగ్య మమరద్రుమతుల్యసమస్త పుణ్యభూ
జాత లతానికేతన వసంతిక ముఖ్య వసంత మెంతయున్
ద్వైత వనంబు బొల్పు వసుధారమణీ హరినీలభూషయై.

చ. మదన విరోధి దానవసమాజము పూజ యొనర్చుదాక ష
ట్పదములు పుష్ప గుచ్ఛములపై భ్రమరింపవు చంద్రశేఖరున్

ముదమున మజ్జనంబు ముని ముఖ్యులు సేయకమున్న హంసము
ల్గదియగబోవు తామరకొలంకుల కప్పెపినాంతరంబులన్.

వ. అందు.

x x x x

వ. ఆసమయంబున.

శా. గండూషీకృత వేదశాస్త్ర నిగమ గ్రంథార్థసారుండు మా
ర్తాండానూన తను ప్రభాంచితుడు సుత్రామాది గీర్వాణసే
వ్యుండంహంకరి సింహపోతము ఋషివ్యాపాగ్రగణ్యుండు మా
ర్కండేయుండు ద్వితీయ బాలశశిరేఖాశేఖరుం డిమ్ములన్.

సీ. భసిత త్రిపుండ్రాంక ఫాలభాగముతోడ రుద్రాక్షమాలికా రుచులతోడ
పల్లవారుణ జటాపటల భారముతోడ నవ్యపలాశ దండంబుతోడ
నుత్తమ వ్యాఘ్రాజి నుత్తరీయముతోడ రమణీయ దర్భాంకురములతోడ
నతి నిర్మల స్ఫటికాక్ష సూత్రము తోడ ధవళ యజ్ఞోపవీతములతోడ

తే. పుణ్యకల్లోల వత్సంబు పూర్ణఘన క మండలముతోడ వినయసంపదలపొదలి
గదిసి భజియింప వరశిష్య గణముతోడ గరిమ జనుదెంచె బాండవాగ్రజుని కడకు.

సీ. అరుగుదెంచిన నతండల్లంత దవ్వుల బొడగాంచి యెదురుగా బోయి భక్తి
ననుజ సమేతుడై యందంద బెక్కు వందనము లొనర్చి తోడ్కొనుచు వచ్చి
పావన సలిలార్ఘ్య పాద్యాది విధుల బూజించి కుశాసనాసీను జేసి
హస్తాబ్జములు మోడ్చి యంతరంగంబున ప్రేమ బొంపిరిపోవ సేమమడిగి.

తే. సమయ సముచిత మృదు వాక్యసరణి దెలియ
గోరి సుఖగోష్ఠి నడుపుచు గొంతప్రొద్దు
జరిపి కుంతి సుతాగ్రణి సంయమీంద్రు
బలికె నిట్లని వినయ సంపదలు పొదల.

ముగింపు:

సీ. అరవిందనాభు డీ యవనీ ....
పాకశాసను డీ దివాకరాన్వయభర్త పౌలోమి యీ పురంధ్రీలలామ
నీహారకిరణు డీ నిత్య సత్యాధను రోహిణి యీ పంకరుహాయతాక్షి
ప్రసవకోదండ విరాజ వేదండంబు రతిదేవి యీ లోకనుతచరిత్ర

తే. యని హరిశ్చంద్ర సార్వభౌమాగ్ర గణ్యు
చంద్రమతి జూచి యానంద జలధి దేవి
పౌరజన బృందములు సుధాసారమధుర
చిత్ర వాగ్వైఖరుల నుతిజేసి నెమి.

వ. ఇవ్విధంబున పౌరజన నికాయసంస్తూయమానుండై యా హరిశ్చంద్రుండు మహా నందంబునుం బొంది నిజమందిరంబు దరసి సముచిత వర్తనంబులం బ్రవర్తింపుచు నయమార్గంబునం బ్రజాపాలన శీలుండై పూజ్యంబగు రాజ్యంబు సేయుచుండెనని.

క. మునిపతి మార్కండేయుం డనఘుండు యుధిష్ఠిరునకు ననురాగమునన్
వినిపించె హరిశ్చంద్రా వనినాథు కథా క్రమం బవార్య ప్రౌఢిన్.

శా. వాగ్భోగేంద్ర సుపర్వ సింధుర శరద్వారాబ్దహాసా సుధా
రుగ్భర్మాచల చాప గోపగరుడ త్రోటీఛటా మల్లికా
స్రగ్భ్రా విభ్రమ శుభ్రకీర్తి రుచిహార శ్రేణికావిస్ఫుర
దిగ్భామాకుచ మండలాగ్ర వివిధార్థి వ్రాత చింతామణీ.

క. అలఘు ప్రతాప కుతంబిన మంకేంద్ర కృపాసమగ్రమహిమాన్విత కో
ర్కొలనిగ్రామనికేతన జలసీమారక్షణైక చాతుర్యనిధీ.

ఉత్సాహ:

రాట్సభాంతరాళ ధీధురంధర ప్రశస్తప్రా
వృట్సమాగమాంబు భృన్నిపీన దాన గర్విత

ద్విట్సమాజదంతి సింహధీర తామరాచలా
షట్సహస్రవంశ దుగ్ధ సాగరక్షపాధిపా.

గద్య :

ఇది శ్రీమదాపస్తంబ సూత్ర పవిత్ర కౌండిన్యముని చక్రవర్తి గోత్ర సకల సుకవి జనానీక మిత్ర దేచనామాత్యకుమార వివేక విద్యాలంకార శంకరకవినామధేయ ప్రణీతంబైన హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానంబునందు సర్వంబును పంచమాశ్వాసము సంపూర్ణము.

విశేషాంశములు :

ప్రతి విలేఖనము :

ప్లవంగ సం॥ నిజ జేష్ఠ శు॥ ఇందువారం మూడు యామాలకు హరిశ్చంద్రోపాఖ్యాన ప్రతిపున్న క్రమాన వ్రాసినాడు.

ప్రతి చక్కనిది. 5 ఆశ్వాసములు గలవు.

ఈ గ్రంథ కృతిభర్త ఎల్లయామాత్యుడు. ఇతడు శౌర్యాధికుడు. సత్య వర్తనుడు. సరస జనాగ్రగణ్యుడు. ఈడూరి శాసన కర్త. ఇతని గురువు కేదారేశుడు.

కృతి కర్త తనను గూర్చి కావ్యాదిని అధికముగా బేర్కొనలేదు. పేర్కొని నంత వరకు ఇతడు కౌండిన్య సగోత్రుడు. దేచనామాత్యుని పుత్రుడు. నిరాఘాట వచో దురంధరుడు. శశాంకమౌళి పదసేవా లబ్ధ సాహితీ నిపుణుడు.

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము

శంకర కవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 1587	కాల్ నెం	: టి 3 - 125
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 86
ప్రతి పరిమాణము	: 41×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 7

విశేషాంశములు :

ప్రతి విలేఖనము :

ప్లవంగ నామ సంవత్సర ఆశ్వీజ బహుళ ౧ ఆదివారం మూడు ఝామలకు హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము అవ్వాజ........ మాటూరు వేంకట రాయుడు సంపూర్ణంగా వ్రాసి ఇచ్చెను.

ఈ ప్రతియందు ద్వైదాశ్వాసము లున్నను గ్రంథ మధికముగా క్రిమి దష్టమై పత్రములు శిథిలావస్థలో నున్నవి. భాషా దోషము లధికము. గ్రంథారంభమునందు అవతారిక, షష్ఠ్యంతములు మొదలగున వింధు లేవు కథారంభము నుండియే ప్రతి ప్రారంభమైనది.

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము

శంకర కవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 3642	కాల్ నెం	: టి 3 - 224
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 38
ప్రతి పరిమాణము	: 43×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియందు కావ్యము ప్రథమాశ్వాసము నుండి, చతుర్థాశ్వాసమున కొంతవరకు మాత్రమే యున్నది. పత్రసంఖ్య ననుసరించి చూచినచో 70 పత్రము లుండవలయును కాని ఈ ప్రతియందు 38 పత్రములే యున్నవి. గ్రంథపాత మధికము. లిపి స్పష్టమే కాని పత్రములు క్రిమిదష్టము లైనవి. భాషా దోషములు పెక్కులు.

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము

శంకర కవి

ఆక్సెషన్ నెం	: 4645	కాల్ నెం	: టి 3 - 66
ప్రతి	: తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	: 101
ప్రతి పరిమాణము	: 40.5×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 7

విశేషాంశములు :

ఈ ప్రతియం దాద్యంతము లున్నను, అటనట కొన్ని పత్రములు లోపించినవి. ప్రతి కిమిదష్ట మైనవి. వ్రాత యొక మాదిరిగా నున్నది. భాషా దోషములు పెక్కులు.

హరిశ్చంద్ర నలోపాఖ్యానము

రామరాజభూషణుడు

ఆక్సేషన్ నెం	: 1749	కాల్ నెం	: టి 3-166
ప్రతి	: తాళపత్రము; సమగ్రము.	పత్రములు	: 52
ప్రతి పరిమాణము	: 43×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	: 6

ప్రారంభము :

శా. శ్రీ వైదేహ సుతన్ భృగూద్వహ జయశ్రీ నబ్జ భృచ్చాపలీ
లావాప్తిన్ వరియించి సత్కుశల వత్సా మూల్య మాంగల్యదీ
క్షా వాలం బగు నా పరిగ్రహ యుగం బన్యోన్య హార్దంబునన్
సేవింపం దగు రామచంద్రుడు శుభశ్రీ లిచ్చు మా కెంతయున్.

సీ. నిఖిల లోకానంద నియత స్థిరోద్భూతి బొలుచు ననాదృతాంభోజపాటి
యంభోధి మదనా సహాయ శౌర్య వరాప్తి జాలమించు ననాప్త సంఖ్య సీల
పంక దూర కృపిట భవనివేశ ప్రౌఢి బరగు నప్రతిపన్న భంగధామ
యతి లాలితాక్షీణ సుత సంపద దనర్చు నకళంక సహజ కళాధి వసతి
తే.గీ. సుదతులు నుతింప నభినవ సురుచిరమణి యెనయ కుండ నిజాధీశు హృదయ పీఠి
వెలయు సితాభిదాన నవీన లక్ష్మి నిశ్చలైశ్వర్యములు గరుణించుగాత.

0 0 0 0

వ. ఇవ్విధంబున నభీష్ట వరప్రదాన నిస్తంద్రు డగు శ్రీరామచంద్రునకు నంకితంబు సేయం బూనిన హరిశ్చంద్ర నలోపాఖ్యానంబను మహా ప్రబంధంబునకుం గథా క్రమం బెట్టిదనిన.

ఉ. పాండు సుతాగ్రజుండు పరి పాండుర కీర్తి యఖండ శార్ఙ్గ కో
దండ దయానువర్తి యల ద్వైతవనంబున నుండి యప్రమే
యుండు మృకండు మౌని తనయుం డరుదేరగ నమ్మహర్షి మా
ర్తాండుని బూజ చేసి కరతామరసంబులు మోడ్చి యిట్లనున్.

ఉ. ఎన్నడు మాకు గ్రమ్మర సమీహిత రాజ్య సుఖంబు గల్గు మా
యున్న తెరంగునన్ నృపతులోద్భవు లెవ్వరు మున్ను కానలన్
ఖిన్నత నుండి వెండియు నకిల్బిష సౌఖ్యము గాంచిరో గుణా
భ్యున్నత తెల్పవే యన తపోధన చంద్రుడు పల్కె సత్కృపన్.

0 0 0 0 0

గీ. అలరు మణి వప్ర విజిత హిమాద్రి నిషధ
నగర మవతంస మఖిల భూ నగరములకు
లలిత జయ సంపదలు నిల్చు నిలుప యోధ్య
లఘు గభీరాంబు పరిఘా కలాప మగుచు.

సీ. ప్రాత మాటలె కాని బహు వాగ్విహృతి లేని యజు గెల్తు రచ్చటి యవనిసురలు
పరధర్మ మెదలి జీవముగాచు కొన్న భా ర్గవు మెచ్చ రచ్చటి రాజమణులు
నవత బూనిన నిధానముల నుబ్బు గుబేరు బాటించ రచటి కిరాట వర్యు
లొక్క యీశ్వరపె దానోక హాలికుడె యంచు ముసలి నెంచరు శూద్రముఖ్యు లచట
తే.గీ. గజము లచ్చట వెలిజాతి కరటి గినియు వాజు లచ్చట నుచ్చైశ్రవము నదల్చు
నచటి రుచిరాంగులు హరింతు రచిర రుచుల దెగడ నచ్చటి నగకోటి త్రిదశ తరుల.

ము గిం పు :

మ. అపుడా కాంత నితాంత సామజ సమా .... రుడై
విపులా వర్జిత దాత్మ .... సామ్రాజ్యభ
ద్రపదశ్రీ నిరవొంది యా ప్రజన చేతశ్చాతక ప్రీతి దా
న పయోదా నఘ మూర్తియై వెలసె భూనాథాగ్రణుల్ గొల్వగన్.

సీ. అతను పావక .... డిందె నక్షామ హర్షసామగ్రి జెందె
వన చరాళి దురారవ ప్రకంపముజారె నిష్టలీలాస్ఫూర్తులి ....
రాజకర జాతకాతరత్వమడ .... గములు వోగి
మధుమత్త పరభృత స్మయభయంబు శమించె నాకల్ప సద్విధు లతిశయించె
నమరనుత వైభవుని .... ధవుని దేజోరవింద ....
.... లకుగ్ర....ర నెఃసి వసుమ తీ మహారాజ్యలక్ష్మి సుస్థిరత నిలువ.

క. అని యిట్లు పాండు సుతునకు జననుతుడు మృకండు సుతుడు చతురత నెరిగిం
.... ఘనులకు సిరులొసగు మహిమకర వంశభవా.!

శా. నమ్రారామ వసంత సంతతనుతి న్యస్తాదరాహార్యజా
క్రమస్వాంత నిశాంత శాంత ... లతకృ
ద్ధామ్రాషాది కృతాంతతాంత భృగురాడ్డోదర్పతేజోమ
.... శిక్షణ దాంతదాంత జననంత్రాణైక చింతామణీ

గద్య:

ఇది శ్రీమద్రామచంద్ర చరణారవింద వందన పవననందన ప్రసాద సమాసాదిత సంస్కృతాంధ్ర సామ్రాజ్య సర్వంకష చతుర్విధ కవితా నిర్వాహక !సాహిత్య రస పోషణ రామరాజభూషణ ప్రణీతంబయిన హరిశ్చంద్ర నలోపాఖ్యానంబను మహా ప్రబం ధంబునందు .... పంచమాశ్వాసము.

విశేషాంశములు :

ఈ హరిశ్చంద్ర నలోపాఖ్యాన మను ఈ కావ్యము ద్వ్యర్థి కావ్యము. రామరాజభూషణు విరచితము. కవి యీగ్రంథమును శ్రీరామచంద్రున కంకితము గావించెను. కవి తాను పవమాన నందన ప్రసాద సమాసాదిత సంస్కృతాంధ్ర సామ్రాజ్య సర్వంకష చతుర్విధ కవితా నిర్వాహక సాహిత్య రసపోషణుడ నని గద్యయందు చెప్పుకొనెను. శ్లేషార్థములుగల ఒక పద్యరచనయే బహుసామర్థ్యము నపేక్షించు ననుచుండ హరిశ్చంద్ర చరిత్ర, నలచరిత్రలను రెండు విభిన్న చరిత్రలను స్ఫురింప జేయు నేక కావ్యముగ యీ ద్వ్యర్థికావ్యరచన గావించిన రామరాజభూషణుని సమర్థత కడు ప్రశంసనీయము. ఇదై దాశ్వాసముల కావ్యము.

ఈ ప్రతియందు పూర్తిగా నై దాశ్వాసముల గ్రంథము గలదు. కాని 3వ పత్రము మాత్రము లేదు. ఈ ప్రతిలోని పత్రములు కొన్ని పార్శ్వభాగములయందు శిథిలములై యున్నవి. కొన్నిచోట్ల ప్రతివిలేఖరికి పద్యభాగములు లభింపనందున కాబోలు ఖాళీ స్థలములను వదిలెను. ప్రతి నలుపు దిరుగుచున్నది. అక్షర దోషములు స్వల్పముగ నున్నవి.

హరిశ్చంద్ర నలోపాఖ్యానము

రామరాజభూషణుడు

ఆక్సేషన్ నెం	; 4634	కాల్ నెం	; టి3 46
ప్రతి	; తాళపత్రము; అసమగ్రము.	పత్రములు	; 41
ప్రతి పరిమాణము	; 46×3.5 సెం.మీ.	పత్ర పంక్తులు	; 6 నుండి 7

విశేషాంశములు :

ప్రతి క్రిమిదష్టమై శిథిలావస్థలో నున్నది. గ్రంథపాత మధికము. గ్రంథాద్యంతములు లేవు. ఇందు సుమారు నాలుగాశ్వాసములున్నను, ఏ ఒక్క ఆశ్వాసము పూర్తిగా లేదు. వ్రాయసకాని పేరుగాని ప్రతి వ్రాసిన కాలముగాని పేర్కొనబడలేదు. వ్రాతదోషము లధికము. ఇది ద్వ్యర్థికావ్యము. వ్యాఖ్యానము లేదు.

అనుబంధము I

యోగసక్తా పరిణయము

మద్దిపట్ల అప్పన్నశాస్త్రి – కొట్రవేంకటరామకవి

అక్సెషను నెం	: 5891	కాల్ నెం	: టి 3 - 625
ప్రతి	: కాగితము, అసమగ్రము.	పుటలు	: 101
ప్రతి పరిమాణము	: 22 × 32 సెం.మీ.	పుట పంక్తులు	: 41

1వ ఆశ్వాసము

ప్రారంభము :

శా. శ్రీరాజీవభవామర ప్రముఖ సచ్ఛ్రేయోవహ ప్రస్ఫుర
ద్ధీరాంచద్ఘన రత్నసంఘటిత కోటీరప్రభా భాసితాం
ఘ్రీ రాజీవ యుగాత్ము మౌనివర సత్క్షేత్ర ప్రబుద్ధస్థితి
స్ఫారాకారభవుం బరాత్పరు శివుం బ్రజ్ఞాప్తికై మ్రొక్కెదన్.

సీ. ముది పాల్కడలి లేమ ముత్రోవ ద్రిమ్మరి పంకజీవన తుంగభంగ కలిత
మనుజ మార్గనిరోధి మధువైరి పదజాత గోత్రభిత్త్రుట సత్వ గురుభుజంగ
సహచరి సుడిగొట్టు జడధిగామిని మధు పాళి సమాక్రాంత పద్మ వేల్పు
వాక నౌదల నూని వదల వౌ మేల్మేలు సర్వమంగళ నార్యసతిని నన్ను

తే.గీ. సామి సామేన దాల్చితి చనునె నీకు ఘటన యఘటన యఘటన ఘటనఁ జేతు
వన్న గిరిజను మరు మాటలాడి యలర జేయు శంకరు డిడు మాకు శ్రీసమృద్ధి.

* * *

వ. అని యిష్టదేవతా ప్రార్థన గురు వందనంబు నొనర్చి తత్ప్రచ్ఛృతుల పురాతన కథ లరసి యభ్యుదయ పరంపరాభివృద్ధిగా మా యొనర్పం బూనిన యోగసక్తా పరిణయంబు. బను మహాప్రబంధంబునకుం గథాక్రమం బెట్టిదనిన.

తే.గీ. శ్రీల కధివాసమై మునిసేవ్య మగుచు సప్తతంతు క్రియార్చిత సప్తజిహ్వ ధూమపూత మహీరుహ తుంగశాఖ రమ్యమై యొప్పు నైమిశారణ్య మెపుడు.

* * *

క. ఈ జగముల కూర్ధ్వంబుగ రాజత్ప్రాకార సౌధరథ్యాపణ వి భ్రాజితమై సిరి కిరవై తేజోవత్యాఖ్య పురము దివి జెలువారున్.

ము గిం పు :

సీ. తదనంతరమున సమ్మద మానసుం డయి కమనీయ కర భూషణముల చేత దాంబూల తాంబూ నదాంబరంబులచేత సకల బంధువులను సత్కరించి గురున కనేక సుందరమణి వ్రాతంబు కుండలాది మనోజ్ఞ మండనములు మౌనీంద్రులకును, సమ్మదమార వరసువ ర్ణమ్ముల యాజన ద్రవ్యచయము

తే.గీ. గరుడ కిన్నర యక్ష ఖేచరుల కెల్ల నమిత భూషణముల నిచ్చి యంపకంబు సేసి మోదంబుతో సుఖాసీను లగుచు సానగాదులు నిలిచిరి స్వస్థలముల.

క. ముదమున ననేక వర్షము లుదితుండు ప్రభావసుండు యోగాసక్తా మదవతిని గూడి పిమ్మట సదమల సంతానమంది జానువహించెన్.

వ. ఇట్లు శౌనకాది మహామునులకు సూతుండు ముదంబున నెఱింగించిన వార లత్యంత సంతోషితాంతరంగులై యుండిరంత.

* * *

క. విశ్వగురు రూప చిదచి చ్ఛశ్వదముల చిద్ద్రుతాప కాంత సుతాపా ప్రశ్వసిత విశ్వకర్మా ఖ్యాశ్వాసిత లోకతాప హరణోద్దీపా.

గద్య :

ఇది శ్రీమహా రాజరాజేశ్వరీ పరీరంభ ఝరీపరిత సరీసృపాధిప గ్రైవేయ కాభిరామ మహ దేవ వరప్రసాద లబ్ధ కవితామాధురీ ధురీణ శ్రీమదశ్వలాయన కులపవిత్ర భారద్వాజ గోత్ర నృసింహశాస్త్రిపుత్ర నిగమాగమ ప్రవీణ వినుత గుణగణ మద్దిపట్ల వంశపయ పారావార రాకాసుధాకరాప్పనశాస్త్రి ప్రణీతంబైన యోగసక్తా పరిణయం బను ప్రబ ధంబునందు ఆంగీరసుండు సత్యలోకంబునకుం జని బ్రహ్మాదిదేవతలను విష్ణుశంకరులన వివాహంబునకు బిలుచుటయు ....

* * *

నాకబలియును అనంతరంబున గృహప్రవేశంబును నను కథలుం గల సర్వంబు ద్వా శాశ్వాసము సంపూర్ణము.

ప్ర తి వి లే ఖ న ము :

గు॥ చం॥ గారికి యీ యోగసక్తా పరిణయంబను యీ గ్రంథము దుర్ముఖి సంవత్స మార్గశిర శుద్ధ 15 శనివారం తారీఖున ప్రతినుండి నండూరి బంగారయ్యాయిచే వ్రాయబడమయి గుడివాడ చంద్రకాంతం గారికి చెందియున్నది. (ది 19 మార్చి 1896.

వి శే షాం శ ము లు:

ఈ కాగితపు ప్రతిలో కొన్ని పుటలు అడ్డముగా, కొన్ని నిలువుగా చినిగి జోడింపబ శిథిలావస్థలో నున్నవి. ప్రతిపుట రెండువైపుల ఉలిపిరి కాగితము అంటించబడి పు కముగా బైండు చేయబడినది. కాగితములు గోధుమరంగుతిరిగి యున్నవి. లిపి సుల గ్రాహ్యము కాదు. లేఖన దోషములు కలవు. పద, పాదచ్యుతములు కలవు. ఈ కాప మునకు మొదట విషయసూచిక కూడా కలదు.

అనుబంధము - II

గ్రంథకర్తృ సూచి

క్రమ సంఖ్య	గ్రంథకర్త	పుట
1.	అయ్యలరాజు నారాయణామాత్యుడు	194
2.	ఎఱ్ఱాప్రెగ్గడ	202,205,208.
3.	కాకరపర్తి కృష్ణకవి	181
4.	కామసముద్రము అప్పలాచార్యులు	128
5.	కుమార అచ్యుతరామరాజు	46,48.
6.	కూచిమంచి తిమ్మకవి	27
7.	కృష్ణదాసు	117,119.
8.	కొలని గణపతిదేవుడు	15,17,19,20,21.
9.	కోట శివరామయ్య	160,165.
10.	కోనపల్లి వేంకటరంగకవి	10,12.
11.	గడివేముల సంజీవయామాత్యుడు	198
12.	గడ్డం నరసింహారెడ్డి	186
13.	గోమఠ శ్రీనివాసాచార్యులు	44
14.	ఘట్టు ప్రభువు	183,185,186.
15.	చేమకూర వేంకటకవి	165,167,168,169.
16.	చేకుమళ్ళ రంగశాయి	140
17.	తూము రామచంద్రావనీపాలుడు	59
18.	దోనయామాత్యుడు	152,155.
19.	ధూర్జటి	39,41.
20.	పరశురామపంతుల రామమూర్తి	30
21.	పాలవేకరి కదిరీపతి	32
22.	పాల్కురికి సోమనాథుడు	21

అనుబంధము - III

ప్రతివిలేఖన వివరముల పట్టిక

క్రమ సంఖ్య	ప్రతి విలేఖకుడు	విలేఖకుని తండ్రి	లేఖన కాలము	పుట	అక్సెషన్ నెంబరు
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1.	కొమ్మనాపల్లి కృష్ణమ్మ	సన్యాసి	కాలయుక్తి నామ సం॥ వైశాఖ బ॥ 13 జయవారము నుండి అధిక జ్యేష్ఠ శుద్ధ 15 గురువారము.	5	2747
2.	కొమాండూరి కృష్ణమాచార్యులు	వేంకటాచార్యులు	ప్లవ నామ సం॥ ఫల్గుణ శుద్ధ 8 శనివారము.	7	2299
3.	....	....	ప్రజోత్పత్తి సంవత్సర వైశాఖ బహుళ 5 నుండి జ్యేష్ఠ బహుళ 12.	9	3970
4.	....	....	ధాతనామ సంవత్సర పుష్య బహుళ 10 భౌమవారము.	12	4000
5.	భాగవతుల సీతారామ స్వామి	....	ప్రమాది సం॥ నిజాశ్వీజ బహుళ త్రయోదశి.	12	2797

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
6.	....	....	క్షయ నామ సంవత్సర శ్రావణ శనివారము.	19	490
7.	....	....	ప్రమాదీచ నామ సంవత్సర పుష్య శుద్ధ 15 గురువాము.	22	5544
8.	కొమ్మనాపల్లి కృష్ణమ్మ	సన్యాసి	కలయుక్తి నామ సంవత్సర వైశాఖ బహుళ 12 సోమవారము.	27	2749
9.	గొల్లూరు పెద్దయ్య	....	పింగళ నామ సంవత్సర చైత్ర బహుళ త్రయోదశి సౌమ్య వారము.	31	704
10.	....	....	భావనామ సం॥ అధిక ఆషాఢ శు॥ 12.	36	3999
11.	చేవెళ్ల పేరయ్య	వేంకట రాముడు	వికారి నామ సం॥ చైత్ర శుద్ధ 13.	43	4650
12.	లక్ష్మణాచార్యుడు	....	రౌద్రి నామ సం॥ ఫాల్గుణ శుక్ల ఏకాదశి ఖరకర తనయ వాసరము.	47	4651
13.	శేషం రంగయ్య	....	కాలయుక్తి నామ సం॥ మార్గశిర బ॥ 13 శనివారము.	52	4642
14.	అల్లూరు సీతారామరాజు	....	విశ్వావసు నామ సం॥ ఆషాఢ బ॥ 8 స్థిర వారము.	55	458
15.	నలదీగె శఠగోపాచార్యులు	....	కీలకనామ సంవత్సర వైశాఖ బహుళ సప్తమీ సౌమ్య వారము.	59	6114

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
16.	....	....	వి(క్రమ నామ సంవత్సరము.	63	1793
17.	కోవూరు పుల్లయ్య	తిమ్మన్న	రాక్షస నామ సంవత్సర జ్యేష్ఠ శుద్ధ 10.	65	4590
18.	....	....	ప్లవంగ సం॥ వైశాఖ శుద్ధ 12 భౌమవాసరము.	66	4591
19.	ముంగర నరసన్న	....	నందన నామ సం॥ మార్గశిర బహుళ 7 భానువారము.	67	407
20.	అప్పరాజు వాసుదేవుడు	....	రక్తాక్షి నామ సం॥ వైశాఖ బహుళ 3.	70	5005
21.	....	....	రుధిరోద్గారినామ సం॥ (శ్రావణ బహుళ 5.	72	3788
22.	....	....	దుర్మతి నామ సం॥ వైశాఖ బహుళ 10.	73	3987
23.	....	....	కాలయుక్తి నామ సం॥ అషాఢ శుద్ధ 12 గురువారము.	75	721
24.	లయ(గాహి నర్సప్ప	....	(క్రోధన నామ సం॥ ఆషాఢ శుద్ధ ద్వాదశి ఆదివారము.	76	3450
25.	వేంకట రామానుజం	....	సిద్ధార్థి నామ సం॥ ఫాల్గుణ బహుళ పంచమి గురువారము.	77	4594
26.	అక్కిరాజు	....	శార్వరినామ సంవత్సరము.	77	4595
27.	ముంగర నర్సన్న	....	విజయ నామ సం॥ వైశాఖ బ॥ 7 భృగు వారము.	79	425

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
28.	గొల్లపూడి పాపయ్య	....	సిద్ధార్థి నామ సం॥ చైత్ర బ 8 ఇందు వారము.	81	1558
29.	....	....	శోభ కృతు నామ సం॥ భాద్రపద బహుళ 7 శుక్రవారము.	81	3981
30.	ప్రబంధాల జగ్గయ్య	లక్ష్మయ్య	దుర్మతి నామ సం॥ ఆషాఢ బహుళ సప్తమి నుండి శ్రావణ శుద్ధ చవితి మందవాసరము.	82	6124
31.	శంకరయ్య	....	భావ నామ సం॥ కార్తిక బహుళ 3 నుండి పుష్య శుద్ధ 2.	88	415
32.	వేంకట కృష్ణారెడ్డి గోవిందు రెడ్డి	చలిదిళ్ల లింగారెడ్డి	దుర్ముఖి నామ సం॥ ఫాల్గుణ బహుళ 12 మంద వాసరము.	85	4597
33.	ముడుంబ రంగాచార్యులు	....	పింగళ నామ సంవత్సర అశ్వీజ శుద్ధ 7 ఆదిత్యవారము.	87	4598
34.	శ్రీరంగం చూడయ్య	....	విరోధి కృతు నామ సం॥ వైశాఖ బహుళ 3 శనివారము.	88	437
35.	....	....	క్షయనామ సం॥ శ్రావణ బహుళ 5 శుక్రవారము.	92	3974
36.	తరుణమరి కృష్ణయ్య	....	పరాభవనామ సం॥ ఆశ్వీజ బహుళ ఏకాదశి శుక్రవారము.	93	4016

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
37.	అక్కినెపల్లి వెంకటరాముడు	....	....	96	4611
38.	వైశ్యరాజు ముఖలింగరాజు	కామరాజు	సాధారణనామ సం॥ చైత్ర శుద్ధ అష్టమి గురువారము.	100	3411
39.	....	....	మన్మథనామ సం॥ కార్తీక బహుళ పాడ్యమి.	102	127
40.	....	....	రౌద్రినామ సం॥ మార్గశిర శుద్ధ దశమి గురువారము.	103	713
41.	దాగలేటి రామదాసు	....	శ్రీముఖనామ సం॥ పుష్య శుద్ధ 5 సోమవారము.	105	819
42.	....	....	సౌమ్యనామ సం॥ మాఘ బహుళ 10 ఇందువారము.	106	1556
43.	గొల్లపూడి పాపయ్య	....	సిద్ధార్థినామ సం॥ చైత్ర బహుళ 30 సోమవారము.	107	5637
44.	....	....	క్రోధినామ సం॥ కార్తీక బహుళ 5.	107	708
45.	సుదర్శనంస్వామి తియ్యరు	....	పరీధావి నామ సం॥ ఆషాఢ బహుళ 14 గురువారము.	108	4600
46.	....	....	రక్తాక్షినామ సం॥ ఆశ్వీజ శుద్ధ త్రయోదశి గురువారము.	124	1729
47.	సూరా వేంకటశివుడు	రామన్న	....	133	2824
48.	....	....	శార్వరినామ సం॥ మార్గశిర బహుళ 2 గురువారము.	136	3908
49.	శిరసాగరం వెంకయ్య	అనంతయ్య	విశ్వావసు నామ సం॥ ఆషాఢ బహుళ దశమీ మంగళవారము.	138	5937

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
50.	....	....	దుర్మతినామ సం॥ మాఘమాస ధూర్జటివారము.	145	5646
51.	....	....	వికృతినామ సం॥ కార్తీక బహుళ దశమీ బుధవారము.	147	8644
52.	....	....	భావనామ సం॥ పౌష్య శుద్ధ 10 శుక్రవారము.	148	5606
53.	భీమన	సింగన్న	రక్తాక్షినామ సం॥ గురువారము.	158	747
54.	మూలంపల్లి రాజమల్లు	రాజశేఖరం	ప్లవనామ సం॥ చైత్ర శుద్ధ 2 సౌమ్యవారము.	164	489
55.	ఆగసాల నాగన్న	....	విళంబినామ సం॥ నిజ ఆశ్వీజ బహుళ 9.	165	4029
56.	అత్తలూరి మల్లయ్య	వీరేశలింగం	స్వభానునామ సం॥ మార్గశిర శుద్ధ 5.	168	718
57.	....	....	వికారినామ సం॥ చైత్ర బహుళ 12 అంగారకవారము.	171	2827
58.	నీలకంఠం	బసవలింగయ్య	....	169	8882
59.	పోతుల పెదరాజినాయుడు	పాత్రినాయుడు	పరాభవనామ సం॥ మార్గశిర శుద్ధ 8 గురువారమునుండి ప్లవంగనామ సం॥ కార్తీక బహుళ 14 సోమవారము.	205	8290
60.	రేమెర్ల ఉప్మాకయ్య	....	కాళయుక్తినామ సం॥ మాఘ బహుళ 13 బుధవారము.	207	8656

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
61.	....				
62.	మాటూరు వేంకటరాయుడు	....	ప్లవంగ నామ సం॥ నిజ జ్యేష్ఠ శుద్ధ ఇందువారము.	215	3968
		....	ప్లవంగనామ సం॥ ఆశ్వీజ బహుళ 1 ఆదివారము.	216	1537
63.	నందూరి బంగారబ్బాయి	....	దుర్ముఖి సం॥ మార్గశిర శుద్ధ 15 శనివారము. (19-3-1896)	223	5391

